

ISSN 1330-3643

HRVATSKA AKADEMIJA ZNANOSTI I UMJETNOSTI

PLANOVI RADA

ZA GODINU 2024.

ZAGREB, 2023.

ACADEMIA SCIENTIARUM ET ARTIUM CROATICA

Nakladnik
HRVATSKA AKADEMIJA ZNANOSTI I UMJETNOSTI

Za nakladnika
akademik Dario Vretenar, glavni tajnik

Urednik
Dobriša Skok

Naklada
200 primjeraka

Tisak
Stega tisak

ISSN 1330-3643

Tiskano kao rukopis

U ovoj knjizi prikazani su planovi rada Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti za 2024. godinu i to: njezinih razreda, znanstvenoistraživačkih i muzejsko-galerijskih jedinica te jedinica u sastavu stručnih službi Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti.

U V O D

U 2024. godini djelovanje Hrvatske akademije, njezinih upravnih tijela, razreda, znanstvenih vijeća, znanstvenoistraživačkih te muzejsko-galerijskih i drugih jedinica i dalje će se odvijati u okolnostima procesa obnove Akademijinih zgrada u Zagrebu oštećenih u potresima 2020. Obnovom je obuhvaćeno sedam zgrada, pa će se rad Akademije nastaviti u prostorima gdje su privremeno smješteni Akademijini zaposlenici i Akademijina Uprava: u Knjižnici HAZU, čija je konstrukcijska obnova završena u 2023., u zgradi u Ulici Ante Kovačića 5 te u drugim osiguranim prostorima.

Osim u Knjižnici HAZU, u 2023. godini konstrukcijska obnova završena je i u zgradi u Gundulićevoj 24 te će se ondje u 2024. nastaviti cjelovita i energetska obnova. Konstrukcijska obnova završit će se u Palači HAZU, u Gliptoteci HAZU, u Vili Ehrlich-Marić, gdje je smješten Hrvatski muzej arhitekture, u Palači Prister, u Palači Vranyczany-Dobrinović i u Narodnom domu (Palača Drašković) te će se i ondje nastaviti cjelovita i energetska obnova.

Konstrukcijska obnova navedenih Akademijinih zgrada sufinancirana je sredstvima iz Fonda solidarnosti Europske unije (FSEU) te djelomično iz državnog proračuna. Cjelovita i energetska obnova financirat će se sredstvima iz Mehanizma za oporavak i otpornost unutar Nacionalnog plana oporavka i otpornosti 2021. – 2026. Za cjelovitu i energetska obnovu podneseni su zahtjevi Ministarstvu kulture i medija Republike Hrvatske, i to: za Palaču HAZU 6. rujna 2023., za Vilu Ehrlich-Marić 12. rujna 2023., za Palaču Prister 15. rujna 2023., za Gliptoteku HAZU 25. rujna 2023., za Palaču Vranyczany-Dobrinović 5. listopada 2023., za zgradu u Gundulićevoj 24 6. listopada 2023. i za Palaču Drašković 23. listopada 2023.

Bez obzira na tijek obnove i djelovanje u privremenim radnim prostorima, Akademijine će se aktivnosti nastaviti – i to ne samo one koje se odnose na planirane zadatke nego i na uobičajenu prisutnost u javnosti, na promocije, predavanja te kulturna i umjetnička događanja, uglavnom u Knjižnici HAZU.

U Akademiji će se i u 2024. održavati redovne aktivnosti: sjednice Akademijinih razreda, zasjedanja Akademijine Skupštine te sjednice Predsjedništva i Uprave Akademije kako bi se ostvarili ciljevi predviđeni Zakonom o HAZU, Statutom Akademije i Strateškim planom rada. Bit će izabrani i novi članovi Hrvatske akademije.

Znanstvena djelatnost Akademije i njezinih članova te umjetničko stvaralaštvo promicat će se putem kongresa, simpozija, konferencija, znanstvenih skupova, okruglih stolova, predavanja, predstavljanja knjiga, izložbi i koncerata.

Hrvatska akademija znanosti i umjetnosti nastavit će svoju izdavačku djelatnost.

Hrvatska akademija znanosti i umjetnosti u 2024. godini prisjetit će se više važnih jubileja, kao što su 500. godišnjica smrti Marka Marulića, 400. godišnjica smrti Markantuna de Dominisa, 200. godišnjica rođenja Josipa Torbara, 150. godišnjica rođenja i 100. godišnjica smrti arhitekta Viktora Kovačića, 150. godišnjica rođenja Ivane Brlić-Mažuranić, 100. godišnjica rođenja akademikâ Slobodana Novaka, Josipa Vanište, Aleksandra Flakera i Mirka Maleza te dopisnog člana HAZU Milka Kelemena, a obilježit će se i 50. godišnjica smrti akademika Ljube Babića te 50. godišnjica osnutka Zavoda za znanstveni i umjetnički rad HAZU u Osijeku.

Hrvatska akademija znanosti i umjetnosti nastavit će programe međunarodne bilateralne suradnje s više od 30 akademija te s Europskim strateškim forumom za istraživačke infrastrukture (European Strategy Forum on Research Infrastructures) i drugim asocijacijama, kao i svoje aktivno članstvo u: ALLEA-i (All European Academies), EMAN-u (Euro–Mediterranean Academic Network), EASAC-u (European Academies Science Advisory Council), IAP-u (Inter–Academy Panel), IAMP-u (Inter–Academy Medical Panel), DAC-u (Danube Academies Conference) i SAPEA-i (Science Advice for Policy by European Academies).

Svjesna svojega poslanja i društvene odgovornosti, Hrvatska akademija znanosti i umjetnosti i nadalje će svojim radom promicati izvrsnost u znanosti i umjetnosti te pridonositi afirmaciji hrvatskog identiteta, odnosno razvoju i napretku Republike Hrvatske.

Zagreb, 20. studenoga 2023.

Predsjednik Hrvatske akademije
znanosti i umjetnosti

akademik Velimir Neidhardt

RAZREDI

HRVATSKE AKADEMIJE ZNANOSTI I UMJETNOSTI

RAZRED ZA DRUŠTVENE ZNANOSTI

Rad Razreda za društvene znanosti provodit će se na sjednicama, a u narednoj godini predviđa se da će ih se održati devet.

Razred će održati komemoraciju pokojnom akademiku Dragutinu Feletaru.

Razred će nastaviti razvijati i koordinirati znanstvenoistraživački rad na područjima ekonomskih znanosti, povijesnih znanosti (povijest, arheologija), demografije, geografije, filozofije, pravnih znanosti, etnologije i sociologije.

U okviru svojih nadležnosti odobravat će se planovi i prihvaćati izvještaje o radu zavoda, vijeća, povjerenstva i odbora. Provodit će se izbori u viša zvanja za djelatnike zavoda koji spadaju u nadležnost I. Razreda. Članovi će sudjelovati u organizaciji javnih predavanja, prezentaciji novih knjiga, preuzimati pokroviteljstva domaćih ili međunarodnih znanstvenih skupova.

Recenzirat će se rukopisi za edicije Razreda, Akademijinih zavoda i vijeća.

U okviru Razreda za društvene znanosti djeluju Zavod za povijesne i društvene znanosti u Zagrebu (u sklopu kojeg djeluju Odsjek za povijesne znanosti, Odsjek za arheologiju, Odsjek za etnologiju i Odsjek za ekonomska istraživanja); Zavod za povijesne i društvene znanosti u Rijeci; Zavod za povijesne znanosti u Zadru; Zavod za povijesne znanosti u Dubrovniku; Jadranski zavod u Zagrebu i **Kabinet za pravne, političke i sociološke znanosti i njihovu primjenu «Juraj Križanić»** u Zagrebu.

Također u okviru Razreda djeluju i: Vijeće za ekonomska istraživanja i hrvatsko gospodarstvo, Vijeće za mir i ljudska prava, Vijeće za državnu upravu, pravosuđe i vladavinu prava, Vijeće za istraživanje odnosa Hrvatske i europskog jugoistoka u povijesnoj perspektivi.

Razred će nastaviti stručni nadzor i rad u zavodima interdisciplinarnog karaktera kao što su Zavod za znanstveni i umjetnički rad u Bjelovaru, Zavod za znanstveni i umjetnički rad u Požegi, Zavod za znanstveni rad u Varaždinu, Zavod za znanstveni rad u Osijeku i Zavod za znanstveni i umjetnički rad u Splitu.

RAZRED ZA MATEMATIČKE, FIZIČKE I KEMIJSKE ZNANOSTI

Razred za matematičke, fizičke i kemijske znanosti ima 16 redovitih članova i 10 članova suradnika. Unutar samog Razreda rad će se odvijati na redovitim sjednicama. U narednoj godini predviđa se 10 sjednica prema unaprijed utvrđenom rokovniku. Sjednice će se odvijati u skladu s predstojećom obnovom zgrada HAZU. Razred će nastaviti u 2024. godini razvijati i koordinirati znanstvenoistraživački rad na području struka koje obuhvaćaju područje matematike, fizike i kemije te njihove interdisciplinarne veze s drugim znanstvenim područjima. Razred će u okviru svojih nadležnosti odobravati planove i prihvaćati izvještaje o radu zavoda, vijeća, povjerenstva i odbora. U tijeku je proces imenovanja voditelja Zavoda za povijest i filozofiju znanosti Hrvatske akademije u Zagrebu. Akademik Milko Jakšić voditelj je Zavoda za znanstveni i umjetnički rad Hrvatske akademije u Požegi. Također, članovi Razreda djeluju u ovim odborima i vijećima: akademik Goran Muić predsjednik je Odbora za suradnju s hrvatskim sveučilištima i znanstvenim institutima, akademik Mladen Žinić predsjednik je Odbora za međunarodnu suradnju, akademik Svetozar Musić član je Etičkog povjerenstva Hrvatske akademije i Knjižničnog odbora Knjižnice HAZU, akademik Vladimir Paar član je Odbora za primijenjenu genomiku, akademik Andrej Dujella predstavnik je Razreda u Upravnom odboru Zaklade Hrvatske akademijine, akademik Goran Pichler član je Povjerenstva za definiranje i promicanje znanosti od nacionalnog značaja, akademik Marko Tadić predstavnik je Razreda u Odboru za nagrade Hrvatske akademije, akademik Ivo Šlaus član je Odbora za utvrđivanje postojanja djela koje nije u skladu s ugledom i dostojanstvom člana Hrvatske akademije, akademik Josip Pečarić zamjenik je člana Odbora za utvrđivanje postojanja djela koje nije u skladu s ugledom i dostojanstvom člana Hrvatske akademije, akademik Dario Vretenar, glavni tajnik Akademije, predsjednik je Odbora za obnovu zgrada Hrvatske akademije i Odbora za imovinu Hrvatske akademije, član je Odbora za koordinaciju rada znanstvenoistraživačkih i muzejsko-galerijskih jedinica Hrvatske akademije te Vijeća Zavoda za znanstvenoistraživački i umjetnički rad Hrvatske akademije u Velikoj Gorici. Članovi Razreda provodit će izbore u viša zvanja za djelatnike zavoda koji spadaju u nadležnost II. Razreda. Razred će sudjelovati u organizaciji javnih predavanja, prezentaciji novih knjiga svojih članova, preuzimati pokroviteljstva domaćih i međunarodnih znanstvenih skupova ili drugih manifestacija, obilježavanja obljetnica i sl. Članovi Razreda recenzirat će rukopise za edicije Razreda, Akademije i njezinih zavoda i vijeća i brinuti se za tiskanje edicija. Članovi Razreda sudjelovat će u radu Akademije i Predsjedništva

te ostvarivati njihove odluke i zadatke. Putem svojih predstavnika redovito će pratiti i podupirati rad Akademijinih savjeta, odbora, komisija, a članovi Razreda sudjelovat će u međunarodnoj i međuakademske suradnji te na međunarodnim skupovima.

U okviru Razreda djeluju ovi Odbori:

Odbor za kemiju

Predsjednik Odbora je akademik *Ivo Piantanida*.

Planira se održavanje sjednica Odbora u pravilu polugodišnje, u živo ili elektroničkim putem

Na sjednicama Odbora nastavit će se s održavanjem rasprava te po potrebi organizacijom okruglog stola ili savjetovanja o aktualnim pitanjima vezanim za daljnji razvoj kemijske znanosti, sveučilišnog obrazovanja u kemiji te kemijske i srodnih industrija u Hrvatskoj. Odbor će nastaviti pratiti i poticati aktivnosti na osnivanju Komore kemijskih inženjera i tehnologa RH. Odbor će nastaviti plodnosnu suradnju s kemijskim strukovnim društvima, Hrvatskim kemijskim društvom (HKD) i Hrvatskim društvom kemijskih inženjera i tehnologa (HDKI) te kemijskim fakultetima hrvatskih sveučilišta.

Organizacija znanstvenih predavanja i jednodnevnih konferencija u prostorima HAZU, angažiranjem renomiranih hrvatskih znanstvenika te posebno uspješnih znanstvenika kemičara mlađe generacije, koji rade na prestižnim znanstvenim institucijama u inozemstvu.

Poticanje mladih istraživača polja kemije u RH, kroz kompetitivno ocjenjivanje projekata prijavljenih na natječaj Zaklade HAZU za potpomaganje i razvijanje znanstvenoistraživačkog i umjetničkog rada.

Odbor za matematiku

Predsjednik Odbora je akademik *Goran Muić*.

Odbor za matematiku organizira predavanje prof. dr. sc. Darka Žubrinić (FER, Zagreb) koje će se održati 11. siječnja 2024. u 18 sati u dvorani Knjižnice predavanje pod naslovom *Od maksimalno singularnih funkcija do zeta funkcija fraktalnih bubnjeva*.

Sažetak. U prvom dijelu bit će uveden pojam singularne dimenzije prostora (i skupova) Lebesgue-izmjerivih realnih funkcija, te pojam maksimalno singularne funkcije. Bit će među inim opisani rezultati za prostore Soboljeva, kao i konstrukcija maksimalno singularnih funkcija s pomoću generaliziranih Kantorovih skupova. U drugom dijelu bit će ukratko opisan rad Michela L. Lapidusa (University of California, Riverside) na proučavanju fraktalnih struna i njihovih zeta funkcija. U trećem dijelu bit će opisan zajednički rad M. L. Lapidusa s Darkom Žubrinićem i Goranom Radunovićem (Matematički odsjek PMF-a), kojim je teorija fraktalnih struna proširena na N -dimenzionalan slučaj: na bilo kakve neprazne kompaktne skupove u Euklidskim prostorima. Štoviše, moguće je uvesti pojam zeta funkcije i za fraktalne bubnjeve.

Također, Odbor za matematiku organizira predavanje prof. dr. sc. Krešimir Veselić (dopisni član HAZU i profesor emeritus Fernuniversität, Hagen, Njemačka) koje će se održati 18. travnja 2024. u 18 sati u dvorani Knjižnice predavanje pod naslovom *Matrična analiza i njezine primjene - Doprinos zagrebačke škole*.

Sažetak. Predstavit će se doprinos teoriji i praksi matričnog računa u djelatnosti nekoliko generacija matematičara iz zagrebačkog milieua, koja se razvila na poticaj pok. Svetozara Kurepe. Središnja tema je spektralna teorija i njene primjene. Tu su obuhvaćena svojstva osjetljivosti spektra i prateće geometrije a zatim odgovarajući numerički postupci, naročito familija algoritama za proračun vlastih i singularnih vrijednosti (Singular value decomposition SVD) te njihove efikasne implementacije koja je ušla u centralne numeričke pakete (LAPACK). Kao glavna primjena ta teorije proučavano je ponašanje mehaničkih titrajnih sistema i njihovo upravljanje te filtriranje masovnih podataka (data mining).

Planira se kroz sjednice Odbora dogovoriti promocije nekih knjiga, dogovoriti dodatna predavanja te diskutirati razna pitanja važna za visokoškolsku nastavu matematike, znanstvene projekte, organizaciju hrvatskih matematičkih kongresa itd.

Odbor za biološku fiziku i bioinformatiku

Predsjednik Odbora je akademik *Vladimir Paar*.

U radu Odbora nastavit će se istraživanja kompletnih fizikalno-kemijskih simetrija i naše SSyGT supersimetrije genetskog koda, otkrivene 2022. i 2023. u radu ovog Odbora, i publicirane u svjetskim

znanstvenim časopisima i stavljene na website National Institute of Health (NIH). U 2024 naročito će se istraživati primjena SSyGC-a na slobodne energije kodona i na evoluciju života na Zemlji. To postaje dodatno aktualno nedavnim otkrićima ključnih molekula za život dobivenim iz uzoraka s površine asteroida Ryugu (japanski svemirski projekt) i asteroida Bennu (svemirski projekt SAD-a). To je vidljivo i po tome što je uz članak japanskih autora u časopisu Science objavljen i eLetter o hrvatskom otkriću SSyGC-a. Otkrićem SSyGC-a uveli smo ideju Einsteinove simetrijske paradigme iz fizike u teoriju evolucije života. Time se otvara i novi pogled na dosad neriješene probleme teorije evolucije. Druga problematika rada Odbora se odnosi na nastavak istraživanja NBPF HOR (Neuroblastoma BreakPoint Family gene Higher Order Repeat) genetskih struktura za koju smo otkrili da je karakteristika genoma jedino modenog čovjeka i Neandertalca te da 100 posto razlikuje kognitivne sposobnosti čovjeka u odnosu na čimpanzu i ostale primat. Treća problematika rada Odbora odnosit će se na znanstvenu revoluciju koja je 2022-2023 izazvana prvim potpunim određivanjem ljudskog genoma u okviru konzorcija T2T. (Dosad je ključni dio ljudskog genoma ostao nepoznat zbog tehnoloških ograničenja.) U ključnoj publikaciji T2T konzorcija u objavljenoj u časopisu Science (Altemose et al. 2022) pri interpretaciji dosad nepoznatih dijelova genoma konzorcij ističe da koristi matematičku metodu hrvatskih autora (Paar et al., 2007) objavljenu još 2007. (razvijenu u okviru rada Odbora HAZU). Plan rada Odbora u 2024. uključuje daljnji razvoj tog na-

šeg ranijeg kompjutorskog softvera GRM u novi softver GRM-Cascading and Interspersed HORs koji će po prvi put omogućiti identifikaciju i anotaciju Kaskadnih HOR-ova u kompletnom T2T genomu čovjeka sa znatno većim kapacitetom regulatorskih potencijala nego što se dosad predviđalo.

Odbor za fiziku

Predsjednik Odbora je akademik *Milko Jakšić*.

Tijekom 2024. godine planiramo provesti sljedeće aktivnosti:

a) Sa ciljem upoznavanja javnosti o najnovijim dostignućima znanstvenih istraživanja iz područja fizike i interdisciplinarnih veza fizike s drugim znanstvenim područjima, Odbor će nastaviti organizirati predavanja u knjižnici HAZU, te drugim lokacijama:

- Predavanja istaknutih hrvatskih fizičara iz inozemstva.

- Organizacija drugih predavanja istaknutih fizičara, te članova razreda u Zagrebu i drugim gradovima Hrvatske, a posebice povodom novih otkrića iz područja fizike kao što je primjerice dodjeljivanje Nobelove nagrade.

b) Odbor će nastaviti surađivati s novoosnovanim Hrvatskim fizičkim društvom (HFD) sa ciljem koordinacije aktivnosti Odbora za fiziku HAZU.

c) Odbor će organizirati okrugle stolova i/ili radionice o važnim temama vezanih uz razvoj znanstvenih istraživanja te obrazovanja iz područja fizike, a posebno:

- Organizacija okruglog stola o korištenju postojeće znanstveno-istraživačke infrastrukture iz područja fizike i modelima odabira investicija u infrastrukturu u budućnosti.

d) Članovi odbora će nastaviti s izdavanjem tekstova o znanstvenim saznanjima u različitim granama fizike i interdisciplinarnih veza fizike s drugim znanstvenim područjima što uključuje i popularne tekstovi za MF list.

e) Odbor će sudjelovati u radu istaknutih međunarodnih skupova koje organiziraju Hrvatski fizičari u Hrvatskoj.

f) Odbor će po potrebi izdavati mišljenja o aktualnim temama iz područja fizike i interdisciplinarnih veza fizike s drugim znanstvenim područjima, a koje bi mogle biti od interesa za širu javnost.

Planirana izdavačka djelatnost Razreda u 2024. godini:

1. RAD HAZU, Matematičke znanosti
2. Spomenica posvećena akademiku Nenadu Trinajstiću
3. Spomenica posvećena akademiku Tomislavu Cvitašu

RAZRED ZA PRIRODNE ZNANOSTI

Djelatnost Razreda za prirodne znanosti u 2024. bit će i dalje usmjerena na razvijanje, koordiniranje i praćenje znanstvenoistraživačkog rada u biološkim znanostima, biotehničkim znanostima i geoznanostima. U okviru bioloških znanosti to se odnosi na molekularnu biologiju, mikrobiologiju, staničnu biologiju, molekularnu genetiku, imunologiju, biokemiju, istraživanje makrofaune i mikrofaune, ekologiju, fiziologiju, taksonomiju i ekologiju zooplanktona, paleogenetiku, biološku antropologiju i forenzičnu antropologiju. U okviru biotehničkih znanosti aktivnosti će se provoditi u polju šumarstva, ponajviše u grani ekologija i uzgajanje šuma i u polju poljoprivrede. Djelatnosti u geoznanostima obuhvatiti će geologiju, paleontologiju, geokemiju, mineralogiju, petrologiju i geofiziku. Posebna pozornost posvetiti će se klimatskim promjenama i interdisciplinarnom području zaštite i očuvanja prirode i okoliša. Razred namjerava više angažirati svoje članove suradnike na način da predstave najnovije rezultate svojih znanstvenih istraživanja. Također, djelatno će se uključiti i dopisni članovi. Pratiti će se aktivnosti Akademijinih znanstvenih zavoda, znanstvenih vijeća, odbora, povjerenstava i centara, posebice onih koji se nalaze u djelokrugu Razreda: Antropološki centar HAZU, Zavod za ornitologiju, Zavod za paleontologiju i geologiju kvartara, Arboretum Trsteno, Centar za znanstveni rad u Vinkovcima, Zavod za znanstvenoistraživački i umjetnički rad u Križevcima, Znanstveno vijeće za antropologijska istraživanja, Znanstveno vijeće za zaštitu prirode i okoliša, Znanstveno vijeće za poljoprivredu i šumarstvo, Vijeće za prirodnoznanstvena istraživanja Jadrana, Znanstveno vijeće za daljinska istraživanja, Odbor za geokemiju, Nacionalni odbor INQUA, Odbor za primijenjenu genomiku, Povjerenstvo za geodeziju i geofiziku, Odbor za geokemiju te Odbor za krš. Razred će u okviru svojih nadležnosti odobravati planove i prihvaćati izvještaje o radu zavoda, vijeća, povjerenstva i odbora. Članovi Razreda provodit će izbore u viša zvanja za djelatnike zavoda koji spadaju u nadležnost Razreda. Razred će sudjelovati u organizaciji znanstvenih simpozija, okruglih stolova, prezentaciji novih knjiga svojih članova, preuzimati pokroviteljstva domaćih i međunarodnih znanstvenih skupova i drugih manifestacija. Članovi Razreda recenzirat će rukopise za edicije Razreda, Akademije te njezinih zavoda i vijeća.

Razred će aktivno raspravljati i pokretati rasprave o pitanjima znanosti i visokog obrazovanja s ciljem odgovornog djelovanja hrvatske akademske zajednice.

Odbor za primijenjenu genomiku

Predsjednik Odbora je akademik *Stjepan Gamulin*.

1. Nastavit će kao i prethodnih godina organiziranje sastanaka o položaju i problemima primijenjene genomike u nas, predvidivo u virtualnom obliku. Sažetci sastanaka i ispisi predavanja i video snimke objavit će se u pretincu Odbora na mrežnoj stranici HAZU.

2. Pristupit će se implementaciji Strategije razvoja primijenjene genomike u Hrvatskoj, koja je prihvaćene od Predsjedništva HAZU 5.srpnja 2023 i objavljena na web stranici Akademije. U tom smislu organizirati će se rasprava o Strategiji u zajednici sa stručnim društvima koji se bave genomikom.

3. Odbor će i dalje aktivno sudjelovati u postupku priključenja Republike Hrvatske Elixir konzorciju i u organizaciji Elixir čvora Hrvatska.

Hrvatsko povjerenstvo za geodeziju i geofiziku (HPGG)

Predsjednik Povjerenstva je akademik *Mirko Orlić*.

Hrvatsko povjerenstvo za geodeziju i geofiziku (HPGG) Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti potiče i koordinira znanstvene aktivnosti u području geodezije i geofizike u Republici Hrvatskoj te vodi brigu o članstvu Republike Hrvatske u Međunarodnoj uniji za geodeziju i geofiziku (International Union of Geodesy and Geophysics – IUGG). Aktivnosti IUGG-a odvijaju se u četverogodišnjim ciklusima koji su definirani generalnim skupštinama IUGG-a. Najnoviji takav ciklus započeo je 2023. godine 28. generalnom skupštinom koja je održana u Berlinu (Njemačka). Hrvatski su geodeti i geofizičari pribivali toj skupštini, za koju su pripremili i objavili izvješće o svom djelovanju u prethodnom četverogodišnjem razdoblju. Aktivnosti HPGG-a vodi njegov Izvršni odbor koji je do kraja 2023. godine djelovao u sljedećem sastavu: M. Orlić (predsjednik), B. Pribičević (potpredsjednik), G. Beg Paklar (tajnica) te Z. Bencetić Klaić, T. Duplančić Leder, B. Grbec, M. Juračić, I. Mandić, S. Markušić, J. Orešković, D. Oskoruš, M. Pasarić, M. Pavasović, K. Pavlić i N. Supić (članovi). Predsjednik Izvršnog odbora HPGG-a imenovan je hrvatskim delegatom pri Vijeću IUGG-a čime je, prema statutarnim odredbama IUGG-a, stekao pravo glasovanja do 2023. godine.

Tijekom 2024. godine održavat će se veze s IUGG-om s jedne strane te s članicama HPGG-a s druge strane. Tako će hrvatski delegat pri Vijeću IUGG-a redovito sudjelovati u aktivnostima tog vijeća, a – osim toga – nastojat će se održati stalnost uplate hrvatske članarine IUGG-u. Kad je riječ o aktivnostima u Hrvatskoj, organizirat će se sastanci Izvršnog odbora HPGG-a te – ako bude moguće – radionica posvećena nekom od aktualnih problema hrvatske geodezije i geofizike. Dosadašnje su se radionice bavile klimatskim promjenama, hidrološkom prognozama, satelitskim praćenjem pomaka tla te meteotsunamijima. Temu nove radionice odabrat će članovi Izvršnog odbora HPGG-a tako da bude komplementarna dosadašnjim temama, a izbor predavača ovisit će o sredstvima koja se prikupe članarinom. Uz uvjet da uvjeti budu povoljni, može se očekivati da će pozvani inozemni predavač prikazati temu s globalnog stajališta, da će domaći predavač obraditi temu u njenom regionalnom, ponajprije hrvatskom kontekstu, te

da će skup završiti diskusijom svih sudionika radionice. Osim radionice, očekuje se i organizacija rasprave i/ili priprema izjave o nekom od aktualnih problema hrvatske geodezije i geofizike. Takve su se djelatnosti pokazale potrebnima u vrijeme pandemije pa je organizirana rasprava posvećena mareografskim mjerenjima te su pripremljene izjave o klimatskim promjenama kao i o seizmičkoj aktivnosti i njenim implikacijama. Te je djelatnosti nemoguće planirati mjesecima unaprijed jer ih valja organizirati relativno brzo nakon događaja kojima su potaknute. Međutim, već je sada očito da u 2024. godini treba organizirati raspravu na temu „Opservatorij Zagreb-Grič: prošlost, sadašnjost, budućnost“. Naime, u zagrebačkim potresima 2020. godine teško je oštećena zgrada u kojoj se nalazi opservatorij, zbog toga je opservatorij privremeno premješten na obližnju lokaciju, pa se postavlja pitanje kako osigurati homogenost meteoroloških vremenskih nizova koji se na tom opservatoriju prikupljaju od 1. prosinca 1861. godine te predstavljaju osnovu za istraživanje klimatskih kolebanja i klimatskih promjena na području Hrvatske.

Nacionalni odbor INQUA

Predsjednik Odbora je akademik *Mladen Juračić*.

Sukladno osnovnoj djelatnosti Odbora, tijekom 2024. godine nastavlja se daljnje upoznavanje s rezultatima istraživanja geologije kvartara na području Hrvatske s ciljem razvijanja i osnaživanja suradnje domaćih istraživača i znanstvenika te poticanja multidisciplinarnu suradnje sa stranim istraživačima. Redovito će se pratiti aktivnosti i postignuća krovne asocijacije INQUA – Međunarodne unije za istraživanje kvartara.

Odbor će tijekom godine pripremati regionalni INQUA skup (Hrvatska i Slovenija), koji će se održati krajem 2024. godine. U sklopu ovog skupa s glavnim temom istraživanja krša, proslavit će se 25 godina od osnivanja NO INQUA Hrvatska i 100 godina od rođenja akademika Mirka Maleza.

I dalje će se raditi na jačanju interesa studenata preddiplomskih, diplomskih i doktorskih studija za istraživanjem kvartara, te poticati sudjelovanje na tematskim znanstvenim i stručnim skupovima. U skladu s financijskim mogućnostima Odbor će pomoći mladim istraživačima i znanstvenicima za sudjelovanje na skupovima.

Novosti iz rada Odbora i najave relevantnih događanja objavljuvat će se na web stranici Odbora na adresi <https://inqua-croatia.wixsite.com/inqua-odbor>. Planira se migracija postojeće web stranice na zasebnu (Wordpress) domenu, koja će biti funkcionalnija.

Članovi Odbora sudjelovat će i dalje u INQUA-noj međunarodnoj komisiji za kronostratigrafiju. Početkom 2024. godine u planu je održavanje redovite godišnje skupštine, a potom redoviti sastanci Upravnog odbora i sastanci članstva.

RAZRED ZA MEDICINSKE ZNANOSTI

Razred za medicinske znanosti HAZU organizira, suorganizira i održi godišnje oko pedesetak događanja – znanstvenih kongresa, simpozija, okruglih stolova, promocija knjiga, otvorenja izložbi. To je u skladu s osnovnom zadaćom Razreda za medicinske znanosti, a to su istraživanja i koordinacija znanstvenog i stručnog rada na području humane, veterinarske i dentalne medicine te farmacije.

Članovi Razreda nastaviti će u 2024. godini istraživanja na znanstvenim temama iz područja njihovih znanstvenih disciplina uz organizaciju predavanja i znanstvenih i stručnih sastanaka, simpozija s međunarodnim sudjelovanjem i kongresa s međunarodnim sudjelovanjem. Nastavit će objavljivati radove u istaknutim domaćim i svjetskim časopisima.

Razred će u 2024. godini nastaviti organizirati predavanja svojih članova kao i istaknutih znanstvenika te organizirati znanstvene simpozije pojedinih odbora Razreda: Odbora za animalnu i komparativnu patologiju, Odbora za alergologiju i kliničku imunologiju, Odbora za aterosklerozu, Odbora za kardiovaskularne bolesti, Odbora za tumore i Odbora za neuroznanost i bolesti mozga i Odbora za orofacijalne bolesti.

Razred namjerava objaviti sljedeće edicije u 2024. godini.

- Dva dvobroja Rad-a HAZU, Medicinske znanosti br. 66-67 i 68-69;
- Zbornik radova znanstvenog sastanka *Prevenција ateroskleroze* koji će se održati u travnju 2024.
- Zbornik radova XXXIII. znanstvenog sastanka *Bolesti dojke* koji će se održati u rujnu 2024;
- Zbornik radova znanstvenog sastanka *Tumori prostate* koji će se održati u studenome 2024.

Zbornik radova 21. prosinačkog simpozija koji će se održati u prosincu 2024.

Razred za medicinske znanosti utemeljitelj je Hrvatskog muzeja medicine i farmacije HAZU i plan rada HMMF HAZU za 2024. je sastavni dio Plana rada Razreda za medicinske znanosti.

Plan rada Odsjeka za povijest medicine i farmacije prikazan je u okviru Závoda za povijest i filozofiju medicinskih znanosti Hrvatske akademije.

Odbor za tumore

Predsjednik Odbora je akademik *Zvonko Kusić*.

Područje rada Odbora će u 2024. godini biti usmjereno na primjenu genomike i proteomike u onkologiji, na preciznu i translacijsku onkologiju te druge srodne i povezane teme.

Članovi odbora će sudjelovati u organizaciji znanstvenih i stručnih skupova i predavanja iz područja rada Odbora.

Odbor planira u travnju 2024. godine u dvorani knjižnice HAZU organizirati deveti godišnji simpozij „Apoptoza i novotvorine“. Kao pozvani predavači s duljim predavanjima biti će pozvani vrhunski hrvatski znanstvenici koji se bave različitim istraživanjima iz područja Simpozija. Uz pozvana predavanja, na Simpoziju će se održati i kraća izlaganja gdje će temeljni i translacijski znanstvenici i kliničari predstaviti vlastite rezultate i svjetska dostignuća u istraživanjima iz tema Simpozija. Simpozij će biti organiziran s idejom da se stvori platforma za interdisciplinarnu suradnju i razmjenu ideja i poticanje suradnje stručnjaka koji se bave različitim aspektima istraživanja apoptoze i raka i srodnim istraživanjima. Simpozij u 2024. godini će biti posebno usmjeren na područje računalne biologije kako bi se ovo kompleksno područje koje nudi velike mogućnosti u istraživanju i analizi novotvorina približilo drugim stručnjacima i našlo svoju primjenu, posebno u kliničkim istraživanjima. U tome smislu ćemo kao pozvane predavače pozvati vrhunske stručnjake iz područja računalne biologije.

Odbor planira u 2024. godini sudjelovati u organizaciji Onkoloških kolokvija u Hrvatskoj akademiji znanosti i umjetnosti. Kao teme Onkoloških kolokvija birat će se posebno aktualne teme iz područja djelovanja Odbora te druge zanimljive i relevantne znanstvene, kliničke i javnozdravstvene teme iz područja onkologije. Onkološki kolokviji su zamišljeni interdisciplinarno na način da se kao predavači zovu vodeći stručnjaci koji se odabranom temom kolokvija bave iz različitih aspekata, od bazičnih i translacijskih istraživanja do kliničke onkologije i javnozdravstvene problematike.

Članovi Odbora će u 2024. godini sudjelovati u znanstvenim istraživanjima i istraživačkim projektima i objavljivati znanstvene radove iz područja rada Odbora. Članovi Odbora će nastaviti s obrazovanjem iz područja primjene genomike i proteomike u onkologiji objavljujući udžbenike i druge nastavne tekstove te sudjelujući u izvođenju preddiplomske, diplomske i poslijediplomske nastave na različitim studijima biomedicinskog, prirodoslovnog i biotehnološkog usmjerenja pri čemu će u nastavu uključivati nove spoznaje iz područja onkološke genomike i proteomike i srodnih područja. Uz sveučilišno obrazovanje, članovi Odbora će sudjelovati u trajnoj edukaciji iz područja genomike i proteomike u onkologiji među liječnicima različitih specijalizacija, medicinskim sestrama i drugim stručnjacima kako bi se potakla primjena najnovijih spoznaja iz ovog i srodnih područja u njihovom svakodnevnom kliničkom i znanstvenom radu. Članovi Odbora će u 2024. nastaviti s popularizacijom primjene genomike i proteomike u onkologiji i drugih srodnih tema među širom javnosti. Kao savjetnici i članovi povjerenstava

članovi Odbora će u 2024. godini sudjelovati u izradi smjernica i strategija kako bi se teme iz područja rada Odbora i druge srodne teme primjereno uključilo u obrazovni i zdravstveni sustav Republike Hrvatske.

Odbor za animalnu i komparativnu patologiju

Voditelj Odbora za animalnu i komparativnu patologiju je akademik *Josip Madić*.

Odbor će organizirati 4. veterinarski specijalistički simpozij na kojem će težište biti na specifičnostima kirurgije kućnih ljubimaca. Simpozij ima za cilj proširiti i ojačati međunarodnu i interdisciplinarnu suradnju na području kirurgije kućnih ljubimaca. Osim domaćih stručnjaka, na simpoziju će svoja izlaganja održati stručnjaci iz susjednih zemalja, specijalisti koji se bave različitim aspektima veterinarske kirurgije.

U povodu 120. godišnjice rođenja akademika Ive Tomašeca Odbor će organizirati simpozij o aktualnim bolestima riba i pčela. Predavanja će održati domaći i strani stručnjaci.

Članovi Odbora nastavit će rad kao voditelji ili suradnici istraživačkih projekata financiranih od Hrvatske zaklade za znanost što prvenstveno uključuje aktivnosti na objavljivanju radova proizašlih kao rezultat njihovih znanstvenih istraživanja.

RAZRED ZA FILOLOŠKE ZNANOSTI

Razred za filološke znanosti ima u ovom trenutku 14 redovitih članova i 7 članova suradnika. Rad Razreda odvija se na sjednicama, a u narednoj godini predviđeno je 10 sjednica koje će se održati u skladu s predstojećom obnovom zgrada HAZU. Razred će u okviru svojih nadležnosti odobravati planove i prihvaćati izvještaje o radu zavoda, vijeća, povjerenstava i odbora. Članovi Razreda provodit će izbore u viša zvanja za djelatnike zavoda koji su u nadležnosti Razreda. Razred će sudjelovati u organizaciji javnih predavanja, prezentaciji novih knjiga svojih članova, preuzimati pokroviteljstva domaćih i međunarodnih znanstvenih skupova ili drugih manifestacija, obilježavanja obljetnica i sl. Članovi Razreda recenzirat će rukopise za edicije Razreda, Akademije i njezinih zavoda i vijeća i brinuti se za tiskanje edicija. Članovi Razreda sudjelovat će u radu Akademije i Predsjedništva te provoditi njihove odluke. Putem svojih predstavnika redovito će pratiti i podupirati rad Akademijinih savjeta, odbora, komisija, a članovi Razreda sudjelovat će u međunarodnoj i međuakademijskoj suradnji te na međunarodnim skupovima. Zadaća Razreda također je poticati i usklađivati znanstveni istraživački rad kako pojedinih članova tako i radnih jedinica. U okviru Razreda djeluje Zavod za lingvistička istraživanja Hrvatske akademije, a voditelj Zavoda je akademik Milan Mihaljević. Akademik Stjepan Damjanović voditelj je Zavoda za znanstveni rad Hrvatske akademije u Varaždinu, a akademik Josip Bratulić voditelj je Zavoda za znanstveni i umjetnički rad Hrvatske akademije u Đakovu. Rad Razreda odvija se i u razrednim odborima kao i na projektima koje vode i u kojima sudjeluju članovi Razreda.

Odbor za dijalektologiju

Predsjedništvo Odbora za dijalektologiju

Predsjednica Odbora: prof. dr. sc. *Mira Menac-Mihalić*, članica suradnica; tajnica Odbora: dr. sc. Martina Bašić

Članovi Predsjedništva: dr. Vesna Zečević, dr. Jela Maresić, dr. Anita Celinić

Članovi Odbora: dr. sc. Martina Bašić, dr. sc. Anica Bilić, prof. dr. sc. Živko Bjelanović, prof. dr. sc. Đuro Blažeka, prof. dr. sc. Dunja Brozović Rončević, dr. sc. Anita Celinić, dr. sc. Vesna Jakić-Cestarić, dr. sc. Željko Jozić, dr. sc. Ivan Kalinski, prof. dr. sc. Mate Kapović, prof. dr. sc. Ljiljana Kolenić, dr. sc. Ivana Kurtović Budja, dr. sc. Martina Kuzmić, prof. dr. sc. Josip Lisac, prof. dr. sc. Iva Lukežić, dr. sc. David Mandić, dr. sc. Jela Maresić, prof. dr. sc. Mira Menac-Miha-

lić, dr. sc. Irena Miloš, prof. dr. sc. Bernardina Petrović, prof. dr. sc. Lina Pliško, izv. prof. dr. sc. Marijana Tomelić Ćurlin, dr. sc. Domagoj Vidović, dr. sc. Ines Virč, prof. dr. sc. Silvana Vranić, prof. dr. sc. Sanja Vulić, dr. sc. Vesna Zečević, izv. prof. dr. sc. Sanja Zubčić.

Prikupljat će se i obrađivati hrvatska dijalekatna građa na svim jezičnim razinama. Istraživat će se hrvatski govori u zemlji i u dijaspori. Nastavit će se pripremati i objavljivati rječnici kajkavskih, štokavskih i čakavskih mjesnih govora te znanstveni radovi s dijalektološkom tematikom. Nastavit će se izrada monografija o hrvatskim narječjima.

Članovi Odbora sudjelovat će na znanstvenim skupovima u zemlji i inozemstvu.

Nastavit će se rad na domaćim i međunarodnim dijalektološkim projektima.

Hrvatski dijalektološki zbornik nastavit će izlaziti jedanput godišnje, u 2024. izdat će se 28. svezak.

Odbor za etimologiju

Odbor za etimologiju vodi akademik *Ranko Matasović*.

Tijekom 2024. Odbor za etimologiju Razreda za filološke znanosti HAZU nastavit će s etimološkim istraživanjima hrvatskoga jezika, ali i drugih slavenskih i indoeuropskih jezika (osobito latinskoga, dalmatoromanskoga i keltskih jezika). Također, nastavit će se s dopunama i pripremama za objavu „Etimološkoga rječnika hrvatskoga jezika“ na internetu, a započet će se i s pripremama za organizaciju konferencije „XI. Skokovi etimološko-onomastički susreti“, tradicionalnoga susreta etimologa i onomastičara iz Hrvatske i inozemstva, koji bi se trebao održati u jesen 2025. u Motovunu.

Odbor za hrvatski latinitet

Odbor za hrvatski latinitet vodi akademik *Darko Novaković*.

Članovi Odbora nastavit će dosadanja istraživanja, ponajprije Marulićeva kruga i dubrovačkih latinista, i to kritičkim izdanjima pojedinih tekstova, interpretacijama, kodikološkim opisima. Obilježit ćemo jubilarnu petstotu obljetnicu smrti Marka Marulića (1450-1524).

Odbor za leksikografiju

Odbor za leksikografiju vodi dr. sc. *Amir Kapetanović*, član suradnik.

Članovi Odbora za leksikografiju nastavit će sa svojom dosadašnjom leksikografskom aktivnošću. Nakon održavanja VI. međunarodnoga leksikološko-leksikografskoga znanstvenoga skupa Leksikografija i vrijednosti u jeziku, u organi-

zaciji Razreda za filološke znanosti Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti (23. i 24. studenoga 2023.), Odbor će tijekom 2024. pripremati za tisak zbornik radova s konferencije. Također će se na sastancima Odbora raspraviti o drugim publikacijama vezanim uz leksikografsku aktivnost u Hrvatskoj kako bi u javnosti bila vidljivija nastojanja i rad članova Odbora te Razreda za filologiju. Pokušat će se organizirati barem jedan okrugli stol iz područja leksikografije, kao i prethodnih godina, kako bismo osigurali kontinuitet takvih korisnih stručnih okupljanja u HAZU.

Odbor za onomastiku

Odbor za onomastiku vodi prof. dr. sc. *Anđela Frančić*, članica suradnica Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti. U 2024. godini članovi Odbora nastavit će znanstvenoistraživački rad na započetim temama i projektima, sudjelovat će referatima na znanstvenim skupovima u Hrvatskoj i inozemstvu, popularizirati onomastička istraživanja i važnost bavljenja imenima te objavljivati radove iz onomastike u domaćim i inozemnim publikacijama. Dio članova bit će uključen u pripremu za tisak 33. broja časopisa *Folia onomastica Croatica*, koji će se objaviti potkraj 2024. godine.

Odbor za orijentalistiku

Odbor za orijentalistiku vodi akademik *Mislav Ježić*.

Odbor za normu hrvatskoga standardnog jezika

Tijekom 2024. godine Odbor za normu hrvatskoga standardnog jezika održat će tematske sjednice na kojima će se raspravljati o problemima hrvatskoga standardnoga jezika i njegova položaja u hrvatskom društvu. Kao i do sada, Odbor će izjavama reagirati na sve događaje koji bi mogli ugroziti položaj hrvatskoga jezika u zemlji i inozemstvu, a posebno na novu deklaraciju koju o srpskom jeziku svakoga ljeta donose katedre za serbistiku i druge institucije koje proučavaju srpski jezik. U 2024. vođenje Odbora za normu hrvatskoga standardnog jezika preuzet će novi predsjednik, koji će biti izabran na sjednici Odbora.

Predsjednik Odbora je akademik *Ranko Matasović*.

Izdavačka djelatnost:

Razred u 2024. godini planira objaviti:

1. Časopis *Filologija*

2. Časopis Hrvatski dijalektološki zbornik
3. Časopis Folia onomastica Croatica
4. Spomenica posvećena akademiku Goranu Filipiju
5. Spomenica posvećena akademiku Eduardu Hercigonji

RAZRED ZA KNJIŽEVNOST

Razred za književnost planira u idućoj godini nastaviti sa svojim uobičajenim aktivnostima, među kojima se osobito ističu s jedne strane znanstveni skupovi, a s druge strane publikacije vezane uz djelatnost Razreda. Od znanstvenih skupova ističemo simpozije Dani Hvarskog kazališta u Hvaru, Dani Miroslava Krleže u Osijeku i Dani Ranka Marinkovića u Komiži.

Među publikacijama će – uz Spomenice preminulim akademikima – biti osobito važni, časopis Forum, Rad HAZU, Građa za povijest književnosti hrvatske, te zbornici s prije pobrojanih znanstvenih skupova.

Razred će se također brinuti za funkcioniranje Zavoda za povijest hrvatske književnosti, kazališta i glazbe, Vijeća za film, kazalište, radio i televiziju, kao i za rad drugih Akademijinih jedinica kojih je djelatnost povezana s književnošću.

RAZRED ZA LIKOVNE UMJETNOSTI

Plan rada za 2024. godinu Razreda za likovne umjetnosti, kao i pripadajućih Akademijinih likovnih muzejsko-galerijskih i istraživačko-arhivskih jedinica, uvelike je povezan s tijekom obnove Akademijinih zgrada poslije potresa, poglavito zgrada u kojima se nalaze Akademijini muzeji, a to su Palača HAZU (Strossmayerova galerija starih majstora), Palača Vranyczany-Dobrinović (Kabinet grafike i Kabinet za arhitekturu i urbanizam), sklop zgrada Gliptoteke, vila Ehrlich-Marić (Hrvatski muzej arhitekture) i zgrada u Gundulićevoj 24 (Arhiv za likovne umjetnosti).

Tijekom 2023. godine u zgradama i prostorima likovnih jedinica izvodili su se radovi konstrukcijske obnove koji su završeni do kraja 2023. godine. U rujnu i listopadu 2023. prijavljene su sve Akademijine zgrade na natječaj za financiranje cjelovite obnove sredstvima Nacionalnog plana oporavka i otpornosti (NPOO) kojega je usvojila Hrvatska vlada, a odobrila Europska komisija. Očekuje se da će se radovi izvedbe cjelovite i energetske obnove odvijati tijekom 2024. i dijelom 2025. godine.

Djelatnici svih likovnih muzejsko-galerijskih i istraživačko-arhivskih jedinica tijekom 2023. godine su radili u ograničenim prostornim uvjetima zbog izmještanja u privremene radne prostore na četiri mjesta u gradu – u Knjižnici HAZU (Strossmayerova galerija starih majstora), u palači Drašković, Opatička 18 (Gliptoteka), u zgradi u Ulici Ante Kovačića 5 (Kabinet grafike, Kabinet za arhitekturu i urbanizam s Arhivom za likovne umjetnosti) i u zgradi u Križanićevoj ulici 3/III (Hrvatski muzej arhitekture). Zbog obnove Palače Drašković od rujna 2023. djelatnici Gliptoteke preseljeni su u Knjižnicu HAZU i u zgradu u Ulici Ante Kovačića. Očekuje se da će u tim privremenim radnim prostorima djelatnici biti do završetka obnove i do povratka u obnovljene muzejske zgrade i prostore.

U 2024. godini četiri su glavne zadaće Razreda za likovne umjetnosti:

- sjednice Razreda – redovite i povremene aktivnosti koje se provodi tijekom godine;
- aktivnosti *Koordinacije Muzeji, galerije i zbirke – M-G-Z HAZU* ;
- aktivnosti povezane s obnovom muzejskih zgrada i prostora;
- rad na monografiji *Stoljeće umjetničkih razreda HAZU 1919. – 2019.*

Sjednice Razreda za likovne umjetnosti

Središnja aktivnost u kojoj sudjeluju svi članovi Razreda jesu redovite sjednice Razreda za likovne umjetnosti koje se održavaju jednom mjesečno s prekidom tijekom dva ljetna mjeseca, a po potrebi će se češće provoditi konzultacije putem e-pošte ili održavati tematski sastanci između dvije sjednice Razreda.

Na dnevnom redu su pitanja i zadatci iz nadležnosti Razreda. Redovito su to teme koje proizlaze iz pristiglih dopisa Uprave (davanje mišljenja o pojedinim pitanjima), dopisa Predsjedništva Akademije (provedba zaključaka), aktivnosti muzejsko-galerijskih jedinica (posudba muzejske građe, priprema izložbi i drugih događanja), aktivnosti povezanih s usmjeravanjem rada i djelovanja Koordinacije M-G-Z HAZU (prijave na natječaje za financiranje projekata u kulturi i dr.), recenzije znanstvenih radova za potrebe akademijinih znanstvenih zavoda, te druge aktivnosti koje se pojavljuju tijekom godine, a svake godine je broj aktivnosti sve veći.

Razred potvrđuje planove rada i izvješća o radu jedinica, znanstvenih vijeća i odbora u nadležnosti Razreda, odobrava posudbe ili objavu fotografija umjetnina koje se čuvaju u pojedinim jedinicama, raspravlja i donosi prijedloge i zaključke o drugim pitanjima vezanim za zaposlenike i aktivnosti.

Od nakladničke aktivnosti planira se uređivanje i objava časopisa Art Bulletin, o kojemu Razred skrbi već više od 60 godina (urednik akademik Andrija Mutnjaković), rad na objavama osam zaostalih spomenica preminulih akademika i dvije spomenice preminulim academicima u 2023. godini (urednik akademik A. Mutnjaković), kao i uređivanje zbornika radova znanstveno-stručnih skupova i kolokvija u organizaciji Znanstvenog vijeća za turizam i prostor te Znanstvenog vijeće za arhitekturu, urbanizam i uređenje prostora.

U prvoj polovici 2024. godine provodit će se izborni postupak za nove članove Akademije, za Nagradu HAZU te će se održati dvije komemorativne sjednice za preminule članove Razreda u 2023. godini – za akademkinju Mariju Ujević Galetović i akademika Borisa Bućana.

Aktivnosti Koordinacije muzeji, galerije i zbirke – M-G-Z HAZU

Likovne muzejsko-galerijske i istraživačko-arhivske jedinice djelovat će u 2024. godini na temelju Pravilnika o radu Koordinacije M-G-Z HAZU (29. lipnja 2022.), Pravilnika o radu muzejsko-galerijskih jedinica i Koordinacije M-G-Z HAZU (05. srpnja 2023.) i Odluke Predsjedništva Akademije o imenovanju muzejsko-stručnih vijeća i razrednih odbora muzejskih jedinica (27. rujna 2023.) te zaključaka Uprave i Razreda za likovne umjetnosti koji se odnose na Vremeničnik za provedbu aktivnosti vezanih za završetak obnove muzeja i muzejsko-izložbenih postava HAZU (29. lipnja i 11. srpnja 2023.).

Prvovažne zadaće svih jedinica uključenih u Koordinaciju M-G-Z HAZU u 2024. godini usmjerene su na obnovu muzejskih prostora i provedbu priprema za završetak obnove i uređenja izložbenih prostora što obuhvaća sljedeće:

- doprinos svake jedinice u procesu cjelovite obnove što uključuje povremeno sudjelovanje u radu koordinacija na gradilištu te u pripremi potrebnih podataka;
- vrednovanje muzejske građe u svrhu izrade muzeoloških koncepcija i kataloga/vodiča muzejske građe;
- izrada muzeološke koncepcije koja je propisana Zakonom o muzejima i koju mora potvrditi Hrvatsko muzejsko vijeće Ministarstva kulture i medija RH;
- rad na muzejskim katalogima i/ili vodičima novog muzejskog postava;
- izrada projektnih zadataka za novi muzejski postav;
- konzultativno sudjelovanje u izradi idejnog i izvedbenog projekta muzejsko-izložbenih stalnih i povremenih postava;
- restauratorska i preparatorska priprema umjetnina koje će biti izložene u stalnom ili povremenom postavu obnovljenih muzeja.

U navedenim aktivnostima od prvovažnosti za Razred i Akademiju konzultativno će sudjelovati svi članovi Razreda, a poglavito članovi muzejsko-stručnih vijeća i razrednih odbora. Glavni koordinatorski svih navedenih aktivnosti je tajnik Razreda.

Uz prvovažne aktivnosti vezane iz obnovu muzejskih prostora provodit će se i druge redovite muzejske aktivnosti u mjeri koja je moguća s obzirom na smanjeno financiranje, nedovoljan broj stručnih zaposlenika i ograničene uvjete za rad u privremenom smještaju zaposlenika i muzejske građe. Provodit će se provedba plana za 2024. godinu u pogledu izložbenih aktivnosti izradom virtualnih izložbi i organiziranje izložaba u suradnji s drugim muzejskim institucijama u Hrvatskoj, u skladu s odobrenim financiranjem. Provodit će se i druge uobičajene aktivnosti koje proizlaze iz zakonskih obveza za muzejske ustanove.

Aktivnosti povezane s obnovom Akademijinih zgrada i muzejskih prostora

Članovi Razreda za likovne umjetnosti aktivno sudjeluju u radu dvije važne Akademijine radne skupine – u Radnoj skupini za obnovu zgrada nakon potresa u Zagrebu i u Radnoj skupini za obnovu zgrada u Arboretumu HAZU u Trstenu (Dubrovnik).

Tajnik Razreda za likovne umjetnosti akademik Mladen Obad Šćitaroci zamjenik je predsjednika Radne skupine za obnovu Akademijinih zgrada u Zagrebu oštećenih u potresima 2020. godine, koju vodi glavni tajnik Akademije akademik Dario Vretenar. Sastanci će se održavati, kao i u zadnje dvije i pol godine, jednom tjedno na kojima se razmatraju, usmjeravaju i koordiniraju sve aktivnosti vezane uz provedbu obnove zgrada. Tijekom 2024. godine nastavlja se intenzivan rad Radne skupine s glavnim ciljem praćenja, usmjeravanja i koordinacije aktivnosti u Akademiji vezano za izvedbu radova cjelovite i energetske obnove osam Akademijinih zgrada i pet muzejsko-izložbenih prostora.

U radu Radne skupine za obnovu Arboretuma HAZU u Trstenu sudjeluju članovi Razreda – akademici Vladimir Marković, Radoslav Tomić i Mladen Obad Šćitaroci, koji će u 2024. godini i nadalje aktivno sudjelovati u praćenju i usmjeravanju završne izrade projektne dokumentacije, u prijavama za financiranje obnove ljetnikovca, vidikovca (glorijeta) i drugih manjih povijesnih građevina, kao i za obnovu umjetničkog inventara ljetnikovca.

Rad na monografiji *Stoljeće umjetničkih razreda HAZU 1919. – 2019.*

Nakon prekida od dvije godine zbog potresa 2020., pandemije Covid-19 i zbog aktivnosti na obnovi Akademijinih zgrada, početkom 2023. godine pokrenut je ponovni rad na rukopisu monografije *Stoljeće umjetničkih razreda HAZU* s ciljem završetka rukopisa do kraja 2023. godine. To je zajednički projekt tri umjetnička razreda – Razreda za likovne umjetnosti, Razreda za književnost i Razreda za glazbenu umjetnost i muzikologiju. Urednici monografije su troje razrednih

tajnika – akademik Mladen Obad Šćitaroci (likovne umjetnosti), akademkinja Dubravka Oraić Tolić (književnost) i akademik Stanislav Tuksar (glazbena umjetnost i muzikologija), a glavni je urednik akademik Mladen Obad Šćitaroci.

U 2024. godini planiraju se završni radovi na rukopisu (lektura, prijevod), grafička priprema, redakture i objava e-izdanja te priprema za tiskano izdanje krajem 2024. ili u 2025. godini.

Aktivnosti članova Razreda za likovne umjetnosti

Članovi Razreda za likovne umjetnosti sudjeluju u radu Akademijinih znanstvenih vijeća i odbora te radnih skupina i povjerenstava. Sudjeluju i kao predstavnici Razreda u aktivnostima izvan Akademije.

U nadležnosti Razreda su dva znanstvena vijeća – Znanstveno vijeće za turizam i prostor (voditelj akademik Nikola Bašić) i Znanstveno vijeće za arhitekturu, urbanizam i uređenje prostora (voditelj akademik Branko Kincl). Znanstvena vijeća će nastaviti u 2024. godini s organizacijom znanstveno-stručnih skupova i kolokvija te stručnih panela s aktualnim temama, kao i s objavom zbornika održanih skupova u 2022. i 2023. godini. Osim voditelja znanstvenih vijeća u radu oba vijeća sudjeluju i drugi članovi Razreda za likovne umjetnosti.

Tajnik Razreda za likovne umjetnosti akademik Mladen Obad Šćitaroci aktivno sudjeluje u radu sljedećih Akademijinih odbora i radnih skupina: Radna skupina za obnovu Akademijinih zgrada (zamjenik predsjednika Radne skupine), Radna skupina za obnovu Arboretuma HAZU u Trstenu, Odbor za imovinu HAZU (zamjenik predsjednika Odbora), Odbor za koordinaciju rada znanstveno-istraživačkih i muzejsko-galerijskih jedinica HAZU, Odbor za digitalnu transformaciju HAZU i dr.

Članovi Razreda će u 2024. godini sudjelovati u radu sljedećih Akademijinih odbora: Odbor za obnovu i razvitak Arboretuma HAZU u Trstenu (akademici V. Marković, R. Tomić, I. Fisković i M. Obad Šćitaroci), Knjižnični Odbor Knjižnice HAZU (akademik R. Tomić), Odbor za međunarodnu suradnju (akademik R. Tomić), Odbor za dodjelu nagrada HAZU (akademik I. Fisković), Odbor za statut (akademik B. Kincl), Odbor za utvrđivanje postojanja djela koje nije u skladu s ugledom i dostojanstvom člana Hrvatske akademije (akademik B. Kincl) Odbor za suradnju s hrvatskim sveučilištima i znanstvenim institutima (akademik I. Rončević).

Osobni znanstveni i/ili umjetnički rad članovi Razreda nastavljaju izvan aktivnosti Razreda i Akademije. Rezultati će biti vidljivi na izložbama, objavljenim knjigama/studijama i znanstvenim člancima, u umjetničkim i stručnim projektima, kao i u izvedbama umjetničkih djela te arhitektonskih, urbanističkih i pejzažnih projekata.

RAZRED ZA GLAZBENU UMJETNOST I MUZIKOLOGIJU

Članovi Razreda za glazbenu umjetnost i muzikologiju u 2024. godini nastaviti će svoje aktivnosti na području glazbenog stvaralaštva, pedagoškog rada, znanstvenih istraživanja, organizacije znanstvenog rada i izdavačke djelatnosti.

Razred će pratiti rad u Odsjeku za povijest hrvatske glazbe Zavoda za povijest hrvatske književnosti, kazališta i glazbe. Prihvaćat će izvješća Odsjeka o izvršenim i planiranim znanstvenim istraživanjima te provoditi izborne postupke u stručna i znanstvena zvanja njegovih djelatnika. Akademkinja Koraljka Kos i u 2024. godini vršit će dužnost voditeljice Odsjeka, a prof. dr. sc. Vjera Katalinić, članica suradnica Razreda, upraviteljica je Odsjeka i Zavoda.

Članovi Razreda sudjelovat će u radu Akademije i Predsjedništva te ostvarivati njihove odluke i zadatke. Podupirat će rad Akademijinih savjeta, odbora, komisija, sudjelovati u pokroviteljstvu nad znanstvenim skupovima, prezentacijama izdavačkih projekata i organizaciji javnih predavanja. Članovi Razreda sudjelovat će u međunarodnoj i međuakademskej suradnji, na međunarodnim skupovima, recenzirat će rukopise i brinuti se za tiskanje Razrednih edicija. U 2024. godini Razred planira izdati partituru *In modo classico* akademika Davorina Kempfa u ediciji „Djela suvremenih hrvatskih skladatelja“ te novi svezak časopisa *Rad HAZU*, knjiga VIII.

Razred će nastaviti s organizacijom koncerata na Guarnerijevoj violini *King* kao i ostalih koncerata te s javnim predstavljanjem i promocijama djela čiji su autori članovi VIII. razreda. Također će se nastaviti s promocijama notnih izdanja, odmah po njihovom objavljivanju.

Razred će sudjelovati u predlaganju svih glazbenih programa vezanih uz važna događanja Akademije (Dan Akademije, svečana proglašenja, Dan otvorenih vrata) te organizirati tradicionalni Božićni koncert.

RAZRED ZA TEHNIČKE ZNANOSTI

Znanstvena aktivnost odvijat će se prvenstveno u poljima i granama tehničkih i biotehničkih znanosti u kojima djeluju članovi Razreda. Znanstvena istraživanja obuhvatit će područja biotehnologije i prehrambene tehnologije, brodogradnje, morske tehnologije i pomorstva; kemijskog inženjerstva; materijala, obrade materijala i proizvodnog strojarstva; planiranja razvitka naftnog rudarstva i energetike te zaštite okoliša; primijenjene i eksperimentalne mehanike; prometa i razvitka prometnica, građevinarstva; računarstva, elektrotehnike, informacijske i komunikacijske tehnologije i znanosti o mrežama; umjetne inteligencije, autonomnih sustava, robotike i obradbe slika. Isto tako, istraživat će se opća pitanja znanosti i obrazovanja vezana uz tehnološki razvoj, inovacije i razvoj gospodarstva, posebice novih industrija i nadolazećih tehnologija.

Aktivnost će se organizirati u pet znanstvenih vijeća: Znanstveno vijeće za naftno-plinsko gospodarstvo i energetiku, Znanstveno vijeće za pomorstvo, Znanstveno vijeće za promet, Znanstveno vijeće za tehnološki razvoj i novoosnovano Znanstveno vijeće za medicinu i tehniku te u dva zavoda: Zavod za istraživanje korozije i desalinaciju u Dubrovniku i Zavod za znanstveni i umjetnički rad u Osijeku. U organizaciji i radu Znanstvenog vijeća za medicinu i tehniku Razred za tehničke znanosti surađivat će s Razredom za medicinske znanosti. Pratit će se rad znanstvenih vijeća i zavoda, evaluirati planove rada zavoda, kao i izvješća o radu zavoda i znanstvenih vijeća. Znanstvena vijeća potaknut će se na osvježanje članstva i uključivanje istaknutih mlađih znanstvenika i stručnjaka. Uz to, Razred će sudjelovati u aktivnostima Akademije vezanima uz državna tijela te znanstvene, društvene i kulturne institucije.

Organizacijski, djelatnost će se odvijati na sjednicama, a Razred planira u 2024. godini održati do 10 redovitih sjednica, prema unaprijed utvrđenom rokovniku, kao i izvanredne sjednice ako se za to ukaže potreba. U rad Razreda uključivat će se i članovi suradnici koji će se pozivati na sjednice Razreda, jednom godišnje, a prema potrebi i češće. Razred će posebice razmatrati aktualne teme iz područja tehničkih znanosti važne za Republiku Hrvatsku. O pitanjima razvoja znanosti i društva općenito Razred će donositi mišljenja, stavove i izvještavati upravna tijela Akademije.

Rad u tijelima Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti, posebice Predsjedništvu, odborima, povjerenstvima i radnim skupinama Akademije u kojima Razred ima predstavnike, pratit će se na sjednicama Razreda i po potrebi o tome donositi preporuke i zaključci. Razred će poticati zajednički rad znanstvenih vijeća i zajedničke aktivnosti s drugim razredima, s ciljem razmjene mišljenja o temama koje zahtijevaju interdisciplinarni i multidisciplinarni pristup. Isto tako surađivat će s drugim zavodima kad je riječ o tehničkim znanostima i djelovanju Akademije u području tehničkih znanosti.

Razred će u povodu prve obljetnice smrti akademika Mirka Zelića i akademika Marina Hraste prirediti komemorativne sastanke i publikacije *Spomenica preminulim academicima – Mirko Zelić (1936. – 2023.)* i *Spomenica preminulim academicima – Marin Hraste (1938. – 2023.)*. Razred će objaviti jedan broj časopisa Rad Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti. Tehničke znanosti br. 25 te u elektroničkom obliku jedan broj Biltena Razreda za tehničke znanosti, s prilozi- ma proizašlima iz rada znanstvenih vijeća i Razreda.

Razred će samostalno, kao i zajedno sa znanstvenim vijećima, organizirati predavanja istaknutih znanstvenika iz područja tehničkih znanosti, okrugle stolove i znanstvene skupove o aktualnim temama vezanima uz razvoj znanosti, tehnologije i gospodarstva.

Razred će i nadalje razvijati i njegovati odnose s domaćim i inozemnim znanstvenicima, dopisnim članovima Razreda i znanstvenim institucijama, s Akademijom tehničkih znanosti Hrvatske, Hrvatskim inženjerskim savezom i dr. I nadalje će članovi Razreda sudjelovati u pisanju članaka i recenziranju za Hrvatsku tehničku enciklopediju te u radu njezinog Uredničkog vijeća.

U pravilu će se sva komunikacija s članovima Razreda obavljati putem elektroničke pošte.

ZNANSTVENOISTRAŽIVAČKE JEDINICE HRVATSKE AKADEMIJE ZNANOSTI I UMJETNOSTI

ANTROPOLOŠKI CENTAR

Antropološki centar Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti osnovan je 1. studenog 2012. godine. Voditelj ove znanstvene jedinice je akademik *Pavao Rudan*, a upravitelj akademik *Mario Šlaus*.

Znanstvenoistraživačka djelatnost

Akad. *Mario Šlaus*, znanstveni savjetnik u trajnom zvanju, upravitelj Antropološkog centra HAZU nastaviti će rad na zajedničkim projektima koje Antropološki centar ima s međunarodnim centrima znanstvene izvrsnosti: Sveučilištem u Edinburghu, UK i Max Planck Institutom za evolucijsku antropologiju u Leipzigu, Njemačka. Ciljevi istraživanja su slijedeći: u suradnji sa Sveučilištem u Edinburghu nastaviti će se analiza populacijsko-genetičkog kontinuiteta tijekom tranzicije iz kasnobrončanodobnog horizonta u horizont željeznog doba na Balkanu na temelju analize kranimetrijskih i ne-metričkih varijabli lubanje. Radni naslov znanstvenog rada koji se priprema za objavu jest: "Exploring connectivity in Late Bronze Age/Early Iron Age Greece and the Balkans using cranial non-metric analysis". Također, nastaviti će ranije započeta istraživanja stabilnih izotopa arheoloških populacija s nalazišta Udbina (uključujući i neke od žrtava bitke na Kravskom polju iz 1493.) i nalazišta Dugopolje kraj Splita. Riječ je o fundamentalno različitim populacijama – ispred udbinske katedrale pokapao se uglavnom najviši sloj društva, dok su u Dugopolju pokapane osobe s dna socijalne ljestvice. Analize stabilnih izotopa ugljika, dušika, kisika i stroncija, zajedno s paleopatološkim analizama, pokazat će kako su socijalni status i posljedično kvalitetnija prehrana utjecali na demografske karakteristike tih zajednica. Suradnja s Max Planck Institutom za evolucijsku antropologiju ide u dva pravca. Prvi je nastaviti ranije započetu identifikaciju prisutnosti zaraznih bolesti u arheološkim zajednicama iz Hrvatske – u tom kontekstu radimo na identifikaciji i analiziranju učestalosti malarije u arheološkim populacijama Europe, što posljedično uključuje i Hrvatsku. Radni naslov znanstvenog rada koji se priprema za objavu jest: "Ancient *Plasmodium* genomes shed light on the history of human malaria". Drugi smjer istraživanja odnosi se na istraživanja populacijske genetike ranosrednjovjekovnih zajedni-

ca koje su naseljavale Hrvatsku, s posebnim naglaskom na analizu starohrvatskih zajednica.

Akad. Šlaus nastavit će i s izvršavanjem preuzetih obaveza u okviru projekta potpisanog sa slovenskim Centrom za preventivnu arheologiju, kao i na projektu Hrvatske zaklade za znanost "Analiza zuba u forenzičnim i arheološkim istraživanjima", na kojemu sudjeluje kao znanstveni istraživač.

Dr. sc. *Vlasta Vyroubal*, viša znanstvena suradnica nastavit će rad na paleopatološkim istraživanjima arheoloških zajednica Hrvatske, izvršiti i nastaviti rad na izradi fotodokumentacije i digitalizacije paleopatološke baze podataka osteološke zbirke Antropološkog centra Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti i sudjelovati u terenskim istraživanjima arheoloških nalazišta iz kontinentalne Hrvatske koji datiraju u razdoblje srednjeg vijeka. Pisat će stručne izvještaje obrađenog osteološkog materijala. Publicirat će monoautorsku znanstvenu monografiju te nekoliko znanstvenih radova u nacionalnim i inozemnim časopisima.

Dr. sc. *Anita Adamić Hadžić* je na porodiljnom dopustu.

Dr. sc. *Pia Šmalcelj Novaković*, koja zamjenjuje A. Adamić Hadžić dok je na porodiljnom dopustu, radit će na paleopatološkim analizama srednjovjekovnog materijala pohranjenog u Osteološkoj zbirci HAZU. Poseban fokus njenih istraživanja bit će na analizi vrlo rijetkog primjera Kenny-Caffey sindroma na jednom kosturu iskopanom na novovjekovnom nalazištu Zvekovica pokraj Cavtata.

Stručna djelatnost

Akad. *Mario Šlaus* sudjelovat će u aktivnostima vezanima uz održavanje Osteološke zbirke HAZU. Ova zbirka jedinstven je znanstveni resurs s preko 10.000 kostura iz Hrvatske, Slovenije te Bosne i Hercegovine koji Antropološkom centru omogućuje međunarodnu znanstvenu suradnju s najvažnijim svjetskim znanstvenim institucijama. Zbirka se temelji na terenskom radu i nezaobilazna je za održavanje nastave studentima arheologije i antropologije, pa će u tom kontekstu akad. Šlaus zajedno sa svim drugim djelatnicima Antropološkog centra sudjelovati u realizaciji spomenutih aktivnosti.

Vlasta Vyroubal će tijekom 2024. sudjelovati u održavanju Osteološke zbirke HAZU i u terenskim istraživanjima arheoloških nalazišta: Salona – Hortus Metrodori, benediktinska opatija sv. Mihaela Arkandela kod Požege, pavlinski samostan Blažene Djevice Marije na Moslavačkoj gori te Crkva sv. Marka na Plitvicama. Riječ je o višegodišnjim sustavnim arheološko/antropološkim istraživanjima koja se provode zajedno s kolegama iz Hrvatskog restauratorskog zavoda, a sama su nalazišta od izuzetne nacionalne važnosti.

Dr. sc. *Pia Šmalcelj Novaković* će tijekom 2024. sudjelovati u održavanju Osteološke zbirke HAZU i nastaviti rad na objavi interdisciplinarnog članka o rezultatima analize stabilnih izotopa na ranosrednjovjekovnom lokalitetu Privlaka u istočnoj Hrvatskoj.

Nastavnička djelatnost

Prof. dr. sc. Mario Šlaus održavati će redovitu nastavu na sveučilištima u Zagrebu, Splitu i Zadru i nastaviti sa svojim mentorskim aktivnostima. Trenutno je mentor na dvije doktorske disertacije i dva završna rada.

Terenski rad

Znanstvena suradnica dr. sc. Željka Bedić sudjelovat će tijekom 2022. godine u terenskim istraživanjima s kolegama iz Hrvatskog restauratorskog zavoda na srednjovjekovnom nalazištu Gorjani kraj Đakova, srednjovjekovnom i ranonovovjekovnom nalazištu benediktinski samostan sv. Margarete u Bijeli kraj Daruvara, te u Pakošanima. Ova istraživanja provode se u sklopu projekta "Migracije na razmeđu dvaju svjetova – Mletačke Republike i Osmanskog Carstva – u svjetlu analize stabilnih izotopa" pod vodstvom doc. dr. sc. Jure Šućura.

Znanstvena suradnica dr. sc. Vlasta Vyroubal će tijekom 2022. sudjelovati u obnavljanju Osteološke zbirke HAZU i izradi finalne fotodokumentacija koja je potrebna za realizaciju virtualnog posjeta Osteološkoj zbirci HAZU. Sudjelovat će u terenskim istraživanjima arheoloških nalazišta Rudina, Opatija Svetog Mihočila kod Požege i kapela Marije Magdalene gdje su pokopani pripadnici obitelji Zrinski i pavlinski samostan u Moslavačkoj gori. Riječ je o višegodišnjim sustavnim arheološko-antropološkim istraživanjima koja se provode zajedno s kolegama iz Hrvatskog restauratorskog zavoda, a sama su nalazišta od izuzetne nacionalne važnosti.

Očekivani rezultati

Svi djelatnici Antropološkog centra imaju za cilj objavljivanje znanstvenih publikacija iz područja kojima se njihova istraživanja bave: kod akad. Šlause riječ je o paleopatologiji i populacijskoj paleogenetici, a kod drugih članova Antropološkog centra o području bioantropologije.

Izvršitelji / suradnici su. akad. Mario Šlaus; dr. sc. Vlasta Vyroubal; dr. sc. Pia Šmalcelj Novaković. Trajanje aktivnosti je godinu dana.

Međunarodne aktivnosti

Akad. Mario Šlaus nastavit će znanstvenu suradnju sa slijedećim međunarodnim centrima znanstvene izvrsnosti: Max Planck Institutom, Njemačka, University of Edinburgh, UK i Trinity College Dublin, Irska.

Ostalo

Akad. Mario Šlaus nastavit će, kao i do sada, sudjelovati u procesu identifikacije žrtava Domovinskog rata, kao i održavati redovitu nastavu na sveučilištima u Zagrebu i Zadru.

CENTAR ZA ZNANSTVENI RAD – VINKOVCI

Organizacija jedinice

Centar za znanstveni rad Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti nalazi se u Ulici Jurja Dalmatinca 22, 32100 Vinkovci, tel./ fax: 385 32 332 316, e-mail: hazu.centar-vk@hazu.hr

Voditelj je akademik *Igor Anić*, redoviti profesor u trajnom zvanju, a upraviteljica dr. sc. *Anica Bilić*, znanstvena savjetnica u trajnom zvanju.

U stalnom su radnom odnosu s punim radnim vremenom zaposlene upraviteljica dr. sc. *Anica Bilić*, znanstvena savjetnica u trajnom zvanju, i *Ksenija Petričić*, administrativna tajnica Centra.

Uredničko vijeće Radova i Posebnih izdanja Centra čine akademik *Igor Anić* i prof. dr. sc. *Anica Bilić*.

Centar će nastaviti dosadašnju znanstvenoistraživačku i nakladničku djelatnost, organizirati znanstvene i stručne skupove, sudjelovati na njima te obilježavati važne obljetnice, priređivati javna predavanja, predstavljanja knjiga, izložbe i književne priredbe.

Suradivat će s Akademijinim razredima, posebice s Razredom za prirodne znanosti i Razredom za književnost, kao i drugim Akademijinim jedinicama te znanstvenim, stručnim i kulturnim ustanovama u Hrvatskoj i inozemstvu.

Znanstvenoistraživačku i nakladničku djelatnost financirat će Hrvatska akademija znanosti i umjetnosti, Grad Vinkovci, Vukovarsko-srijemska županija, a Centar će se prijavljivati na natječaje predviđene za financiranje znanstvenoistraživačke i izdavačke djelatnosti.

Znanstvenoistraživačka djelatnost

Centar će obavljati znanstvenoistraživačku djelatnost na programima iz područja biotehničkih znanosti, polja šumarstva te iz područja humanističkih znanosti, polja filologije, ponajviše kroatistike, teorije i povijesti književnosti.

Akademik *Igor Anić*, redoviti profesor u trajnom zvanju, usmjerit će svoj znanstvenoistraživački rad na obradu podataka s devet trajnih pokusnih ploha u sastojinama hrasta lužnjaka i običnoga graba. Pokusne plohe postavljene su u šumskom bazenu Spačva, na području šumarija Lipovac (Gospodarska jedinica Narače), Cerna (G. j. Ceranski lugovi), Strizivojna (G. j. Trstenik), Gunja (G. j. Trizlovi – Rastovo), Otok (G. j. Otočke šume), Vinkovci (G. j. Kunjevci), Gunja (G. j. Desićevo) i Vrbanja (G. j. Vrbanjske šume). Na plohama istražuje utjecaj njege prorjedom na razvoj strukture hrastovih sastojina različitih dobi.

Kao voditelj Centra za znanstveni rad Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti u Vinkovcima inicirat će i koordinirati rad u suradnji s upraviteljicom, nastojati održati Centrov visoki znanstveni i stručni položaj uz istovremenu koordinaciju rada i suradnju s drugim Akademijinim znanstvenoistraživačkim jedinicama.

Dr. sc. *Anica Bilić*, znanstvena savjetnica u trajnom zvanju, u znanstvenoistraživačkom radu iz filološkoga područja orijentirana je na kanonske i nedostavno proučene hrvatske pisce XVIII. – XXI. stoljeća te proučava opuse i tekstove književnika kao što su Petar Šegedin, Ivo Andrić, Antun Gustav Matoš, Josip i Ivan Kozarac, Joza Ivakić, Matija Petar Katančić, Matija Antun Relković, Ante Benešić i dr. Istražuje pojedina tematska područja iz književnohistoriografskoga opusa Dubravka Jelčića i Nikole Andrića te korpus marijanskih romarskih tekstova. Uz to povijesno će osvijetliti rano djelovanje Ivana Filipovića te analitički pristupiti njegovim pjesničkim tekstovima, koji dosada nisu interpretirani ni valorizirani. Nastavit će istraživati idiome slavonskoga dijalekta, štokavsku dijalektnu književnost i dijalektnu stilistiku, sudjelovati u programskom odboru znanstvenoga skupa o slavonskom dijalektu i uredništvu zbornika radova „Šokačka rič 21“.

Uredit će i prirediti za tisak „Knjiški Krnjaš IV. – V.“, zbornik radova znanstvenih skupova „Ivan Berislav Grigić (1931. – 1992.), pjesnik i publicist“ te „Jozi Ivakiću (1879. – 1932.), o 140. obljetnici rođenja“, održanih 16. studenoga 2018. i 2019. te objaviti u ediciji Posebnih izdanja Centra. Organizirat će kulturno-znanstvenu manifestaciju „Knjiški Krnjaš IX.“, urediti programsku knjižicu / knjižicu sažetaka i voditi znanstveni skup posvećen akademiku Leu Budinu.

Dovršit će ranije započeta istraživanja, pripremiti za recenzentski postupak i objavljivanje članke: Dualizam društva i prirode u Kozarčevim književnim reprezentacijama prostora, Marijanski romarski molitveni i književni tekstovi u Đakovačko-osječkoj metropoliji s posebnim osvrtom na Šumanovce, Ivan Filipović, vinkovački učenik i učiteljski pomoćnik unutar slavonsko-ilirskoga kruga, Antun Gustav Matoš u književnoj i prigodnoj publicistici Ive Andrića, Književne konstrukcije i historiografske rekonstrukcije u spjevu „Radovan“ Ante Benešića, Slavonski dijalekt: baština i(li) kultura, In memoriam Marko Samardžija.

Uz istraživanja u arhivima i knjižnicama u zemlji i inozemstvu, očekuje objavljivanje znanstvenih radova predanih prethodne i tekuće godine za tisak u domaćim i inozemnim znanstvenim i stručnim publikacijama.

Prof. dr. sc. *Anica Bilić* sudjelovat će na znanstvenim i stručnim skupovima te književnim događanjima ovisno o pristiglim pozivima, ponajprije na skupovima gdje kontinuirano sudjeluje kao što su Simpozij Ivo Andrić u europskom kontekstu u Grazu, potom znanstveni skupovi na Danima Josipa Kozarca u Lipovljanima, Danima Julija Benešića u Iloku, Šokačkoj riči, Danima Petra Šegedina i dr., a teme će uskladiti sa svojim istraživanjima. Sudjelovat će u obilježavanju važnih obljetnica, u predstavljanju knjiga i dr.

Sudjelovat će kao član u radu Matičnoga odbora za izbor u znanstvena zvanja u području humanističkih znanosti polja filologije u Agenciji za znanost i visoko obrazovanje u Zagrebu, Kulturnoga vijeća Vukovarsko-srijemske županije, Kultur-

noga vijeća Grada Vinkovaca, Kazališnoga vijeća Gradskoga kazališta „Joza Ivakić“ u Vinkovcima, Odbora za priznanja Vukovarsko-srijemske županije, Organizacijskoga odbora Dana Josipa Kozarca u Lipovljanima, Organizacijskoga odbora Dana Julija Benešića u Iloku, Partnerskoga vijeća za strategiju razvoja Vukovarsko-srijemske županije, Partnerskoga vijeća za strategiju razvoja Grada Vinkovaca i dr.

Organizacija i suorganizacija znanstvenih skupova

Akademijin Centar za znanstveni rad u Vinkovcima organizirat će Znanstveni skup „Gospodarenje šumama hrasta lužnjaka u prošlosti, sadašnjosti i budućnosti u povodu 150 godina znanstvenoga i organiziranoga pristupa šumarstvu jugoistočne Slavonije i djelovanja Brodske imovne općine (1873. – 1941.)“ u Vinkovcima 18. – 19. travnja 2024., a 24. svibnja 2024. Znanstveno-stručni skup posvećen akademiku Leu Budinu u okviru Kulturno-znanstvene manifestacije „Knjiški Krnjaš IX.“.

Isto tako Centar će u ožujku sudjelovati u suorganizaciji Znanstvenoga skupa o Josipu Kozarcu u Lipovljanima, te „Dana Julija Benešića“, koje će tijekom 2024. u Iloku organizirati Muzej grada Iloka.

Sudjelovat će Centar i u suorganizaciji drugih znanstvenih skupova i konferencija ovisno o zaprimljenim pozivima za suradnju te sukladno odobrenjima Akademijine Uprave.

Predavanja

Prof. dr. sc. Anica Bilić održat će javna predavanja u programu popratnih priredbi 59. Vinkovačkih jeseni u rujnu 2024. u Vinkovcima, u sklopu nacionalne i obrazovne kampanje i programa Tjedna cjeloživotnoga učenja u Vinkovcima, u srpnju predavanje u povodu Dana Grada Vinkovaca, a u prosincu prigodno predavanje o adventskim i božićnim kulturnim praksama, te druga predavanja u skladu s poslovnim i znanstvenim aktivnostima Centra.

Nakladnička djelatnost

Uoči Znanstvenoga skupa „Gospodarenje šumama hrasta lužnjaka u prošlosti, sadašnjosti i budućnosti u povodu 150 godina znanstvenoga i organiziranoga pristupa šumarstvu jugoistočne Slavonije i djelovanja Brodske imovne općine (1873. – 1941.)“ te Znanstvene i kulturne manifestacije „Knjiški Krnjaš IX.“ bit će tiskane Programske knjižice / Knjižice sažetaka.

Radovi sudionika Znanstvenih skupova „Knjiški Krnjaš IV., Ivan Berislav Grigić (1931. – 1992.), pjesnik i publicist“ i „Knjiški Krnjaš V., Jozi Ivakiću (1879. – 1932.), o 100. godišnjici rođenja“ bit će recenzirani u nadležnim Razredima Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti te tiskani u ediciji Posebnih izdanja Centra. Isto tako bit će prikupljeni radovi Znanstvenoga skupa „Knjiški Krnjaš VI. Miroslavu Slavku Mađeru (1929. – 2015.), o 5. godišnjici smrti“ i Znanstvenoga skupa „Knjiški Krnjaš VIII., Stjepan Schulzer Müggenburški (1802. – 1892), mikolog, austro-ugarski časnik i istraživač lokalne povijesti“.

Centar planira objaviti i Zbornik radova Znanstveno-stručnoga kolokvija „Milenijalci Matošu o 150. godišnjici rođenja“, nakon recenzije u nadležnom Razredu Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti u ediciji Posebnih izdanja Centra.

Predstavljanje knjiga

Centar će predstaviti javnosti svoja izdanja „Šumarski radovi Josipa Kozarca“, te po izlasku iz tiska Zbornik radova Znanstvenoga skupa „Knjiški Krnjaš V., Joži Ivakiću (1879. – 1932.), o 100. godišnjici rođenja” i Zbornik radova Znanstveno-stručnoga kolokvija „Milenijalci Matošu o 150. godišnjici rođenja“.

Obilježavanje obljetnica

Tijekom godine predavanjima, izložbama i drugim aktivnostima obilježiti će Centar nekoliko obljetnica: 145. godišnjicu rođenja Joze Ivakića, 270. godišnjicu rođenja Josipa Stipana Relkovića, 110. obljetnicu smrti Antuna Gustava Matoša i 150 godina znanstvenoga i organiziranoga pristupa šumarstvu jugoistočne Slavonije i djelovanja Brodske imovne općine.

Izložbe

Centar će prirediti prigodnu izložbu u okviru obilježavanja 145. godišnjice rođenja Joze Ivakića, te eventualno drugih važnih obljetnica.

Ostale aktivnosti

Razmjenom s drugim Akademijinim jedinicama te drugim znanstvenim i kulturnim institucijama Centar će nabavljati znanstvenu i stručnu literaturu te dokumentaciju za priručnu knjižnicu.

Svojim će djelovanjem promicati temeljne vrijednosti znanstvenoga rada, značenje i ugled Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti zastupanjem njezinih interesa u najistočnijem dijelu Hrvatske. Sukladno tomu surađivat će s regionalnim ustanovama slavonsko-srijemskoga prostora u granicama svojih mogućnosti te ovisno o potrebama i zahtjevima sredine u kojoj djeluje te s medijima javnoga priopćavanja.

JADRANSKI ZAVOD

Organizacija jedinice

Akademik *Jakša Barbić*, voditelj je Jadranskog zavoda Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti; a dr. sc. *Vesna Skorupan Wolff*, znanstvena savjetnica u trajnom zvanju, upraviteljica Jadranskog zavoda Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti.

U Zavodu su zaposleni: dr. sc. Božena Bulum, znanstvena savjetnica; dr. sc. Adriana Vincenca Padovan, viša znanstvena suradnica, izvanredna profesorica u naslovnom zvanju na Pravnom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu; Ivana Puljas, dipl. iur., znanstvena novakinja; Irena Nišević, mag. iur., asistentica; Jakov Sinovčić Perković, mag. bibl., voditelj knjižnice te Ivana Gojnić, mag. educ. croat. et soc., stručna suradnica međunarodne korespondencije, izvršna urednica časopisa Poredbeno pomorsko pravo.

Sudjelovanje na znanstvenoistraživačkim i stručnim projektima

1. Znanstveno-stručni projekt *Izrada komentara Pomorskog zakonika Republike Hrvatske*

Projekt se provodi u Jadranskom zavodu u suradnji s Hrvatskim društvom za pomorsko pravo (HDPP) kao partnerom. Započeo je u siječnju 2020. godine, a njegovo predviđeno trajanje je do kraja 2024. godine. Cilj je projekta objava znanstveno-stručne publikacije koja će se sastojati od redakcijskog pročišćenog teksta važećeg Pomorskog zakonika (Narodne novine, br. 181/04, 76/07, 146/08, 61/11, 56/13, 26/15, 17/19) s komentarskim bilješkama i napomenama te stvarnim kazalom. Uz navedeno, izradit će se sveobuhvatan prijedlog potrebnih ispravaka, izmjena i dopuna Pomorskog zakonika koji će se predati Ministarstvu mora prometa i infrastrukture u svrhu budućeg usavršavanja tog propisa. Riječ je o sveobuhvatnom i najvažnijem domaćem pomorskopravnom propisu s više od 1200 članaka, koji je u posljednjih petnaest godina doživio mnoge značajne izmjene i dopune, a do danas još nikada nije na ovaj način obrađivan. Uz djelatnice Jadranskog zavoda (dr. sc. Skorupan Wolff, dr. sc. Bulum, dr. sc. Padovan i Nišević, mag. iur.), u svojstvu koautora za obradu pojedinih cjelina Pomorskog zakonika u projektu sudjeluju i niz vanjskih suradnika Jadranskog zavoda, ujedno članova Hrvatskog društva za pomorsko pravo (HDPP), uvaženih pomorskopравниh stručnjaka i znanstvenika iz cijele Hrvatske. Dr. sc. Vesna Skorupan Wolff i dr. sc. Adriana V. Padovan iz Jadranskog zavoda određene su za glavne urednice ove publikacije koje koordiniraju izradu komentara Pomorskog zakonika. Tijekom 2024. godine redigirat će se svi autorski prilozi te će se rukopis poslati recenzentima.

tima na ocjenu. Recenzenti ovoga djela bit će akademik Jakša Barbić, prof. dr. sc. Mihajlo Dika i prof. dr. sc. Slobodan Kaštela.

2. Znanstveno-stručni projekt *Priprema nacrtu podzakonskih pomorskopravnih propisa o postupanju s podrtinama, potonulim stvarima, podstandardnim brodovima i napuštenim plovnim objektima*

Projekt se provodi u Jadranskom zavodu u suradnji s Ministarstvom mora, prometa i infrastrukture Republike Hrvatske (MMPI). Na projektu sudjeluju dr. sc. Vesna Skorupan Wolff i dr. sc. Adriana V. Padovan. One će tijekom 2024. godine sudjelovati u stručnom povjerenstvu MMPI-a u sklopu kojega će se izraditi prijedlog nacrtu relevantnih podzakonskih propisa, internih procedura i uputa za lučke kapetanije, a provodit će se i edukacija djelatnika u Ministarstvu i lučkim kapetanijama u vezi s praktičnom provedbom predmetnih propisa. Projekt je započeo 1. siječnja 2020. godine, a njegovo predviđeno trajanje je do 31. prosinca 2024. godine.

3. Znanstveno-stručni projekt *Izrada podzakonskih akata Zakona o prijevozu u linijskom i povremenom obalnom pomorskom prometu*

Projekt se provodi u suradnji s Jadrolinijom, društvom za linijski pomorski prijevoz putnika i tereta, kao partnerom, a odnosi se na poslovno savjetovanje stručnih službi Jadrolinije u svezi s izradom podzakonskih propisa Zakona o prijevozu u linijskom i povremenom obalnom pomorskom prometu te sklapanja ugovora o javnoj usluzi za obavljanje javnog prijevoza u linijskom obalnom pomorskom prometu. Projekt je započeo u lipnju 2023. godine te na njemu sudjeluje dr. sc. Božena Bulum.

U Republici Hrvatskoj izravno je primjenjiva Uredba Vijeća (EEZ) br. 3577/92 o primjeni načela slobode pružanja usluga u pomorskom prometu unutar država članica (pomorska kabotaža) kojom je liberalizirano tržište usluga pomorske kabotaže u Uniji.

Važećim Zakonom o prijevozu u linijskom i povremenom obalnom pomorskom prometu (Narodne novine, br. 19/22) uređuje se sustav javnog linijskog pomorskog prijevoza kojim se osigurava redovita pomorska povezanost naseljenih otoka s kopnom i naseljenih otoka međusobno, s primjerenim brojem redovnih linija u oba pravca, radi ostvarivanja općeg gospodarskog interesa koji se ogleda u poticanju demografskog i održivog gospodarskog razvoja otoka te unaprjeđenja uvjeta života i rada ljudi na otocima.

Rad na izradi podzakonskih akata Zakona o prijevozu u linijskom i povremenom obalnom pomorskom prometu i usklađivanje stajališta svih dionika još je u tijeku. Dr. sc. Bulum nastavit će započetu suradnju s Jadrolinijom i tijekom 2024. godine.

4. Znanstvenoistraživački projekt *Tržišno natjecanje u segmentu pomorstva – hrvatski i europski pravni okvir*

Planovi rada Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti za 2024..

Projekt će se provoditi u Jadranskom zavodu Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti u skladu s planom rada tog Zavoda za 2024. godinu. Razdoblje projekta je od 1. siječnja 2024. godine do 1. siječnja 2026. godine. Voditeljica projekta je dr. sc. Božena Bulum, znanstvena savjetnica u Jadranskom zavodu Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti.

Zbog izvanrednih okolnosti koje su se dogodile posljednjih godina, poput pandemije COVID-19 i rata u Ukrajini, a koje su prouzročile poremećaje u funkcioniranju globalnih distribucijskih lanaca došlo je do značajnih promjena u odnosima između sudionika u globalnim pomorskim distribucijskim lancima. U tom smislu, posljednjih se godina bilježi rastuća tržišna moć prijevoznika u konzorcijima i alijansama, vertikalna integracija prijevoznika, najviše razine vozarina ikada zabilježene, nedostatak raspoloživih brodskih kapaciteta i pogoršana pouzdanost usluga linijskog prijevoza. Stoga je posebna pozornost Europske komisije i nacionalnih tijela za zaštitu tržišnog natjecanja posvećena sporazumima prijevoznika u linijskom pomorskom prometu. Zabranom brodarskih linijskih konferencija u Europskoj uniji (dalje: Unija, EU) 2008. godine, koje su bile karteli čiji su članovi utvrđivali cijene, linijski su konzorciji postali jedini oblik suradnje prijevoznika izuzeti od općih pravila tržišnog natjecanja EU-a. Konzorcij su sporazumi o diobi brodskeg prostora između dva ili više prijevoznika koji obavljaju međunarodni linijski prijevoz tereta koji se odnosi na jednu ili više ruta ili trgovina. Konzorciji u Uniji uživaju skupno izuzeće od primjene čl. 101/1 Ugovora o funkcioniranju Europske Unije još od 1995. godine koje je Europska komisija dosada produžavala svakih pet godina.

Kako Uredba o skupnom izuzeću brodarskih linijskih konzorcija broj 906/2009 prestaje važiti u travnju 2024. godine, Komisija trenutačno ocjenjuje funkcioniranje te Uredbe otkad je posljednji put produljena (2020. godine), posebno u vezi s ulogom i učinkom konzorcija tijekom krize COVID-19, trendom konsolidacije između prijevoznika i njihove vertikalne integracija.

U sklopu ovog projekta pratit će se i analizirati zaključci i pravni akti koje će Europska komisija donijeti u svezi s primjenom propisa o tržišnom natjecanju na konzorcije u linijskom pomorskom prijevozu. Također, u Republici Hrvatskoj izravno je primjenjiva Uredba (EU) 2017/352 o uspostavi okvira za pružanje lučkih usluga i zajedničkih pravila o financijskoj transparentnosti luka kojom je provedena liberalizacija tržišta određenih lučkih usluga u državama članicama EU-a, a njezina je primjena započela 2019. godine.

Cilj projekta je nastavak suradnje s nadležnim tijelima kako bi se unaprijedili domaći propisi primjenjivi u lučkom sektoru, uvažavajući nacionalnu pravnu tradiciju i pravnu stečevinu EU-a. Za suradnike na projektu odabrani su znanstvenici sa sveučilišta iz Republike Hrvatske i iz Slovenije koji se bave istom problematikom. Oni su:

- prof. dr. sc. Jasminka Pecotić Kaufman – suradnja će se odnositi na zajedničko nabavljanje stručne literature te pisanje znanstvenih i stručnih radova u koautorstvu, kao i zajedničko sudjelovanje na domaćim i međunarodnim znanstvenim konferencijama;

- prof. dr. sc. Željka Primorac, Pravni fakultet Sveučilišta u Splitu – suradnja će se odnositi na zajedničko nabavljanje stručne literature te pisanje znanstvenih i stručnih radova u koautorstvu, kao i zajedničko sudjelovanje na domaćim i međunarodnim znanstvenim konferencijama;

- doc. dr. sc. Marija Pijaca, Pomorski odjela Sveučilišta u Zadru – suradnja će se odnositi na zajedničko nabavljanje stručne literature te pisanje znanstvenih i stručnih radova u koautorstvu, kao i zajedničko sudjelovanje na domaćim i međunarodnim znanstvenim konferencijama;

- doc. dr. sc. Boris Jerman, Fakultet pomorskih studija i transporta, Ljubljana i Luka Koper d.d. – suradnja će se odnositi na zajedničko nabavljanje stručne literature, prikupljanje informacija o relevantnom slovenskom i hrvatskom pravu, pisanje znanstvenih i stručnih radova u koautorstvu te studijske posjete znanstvenika.

5. Znanstvenoistraživački projekt pod naslovom *Transport in the face of technological development and globalization: new solutions in terms of responsibility and competition (PID2019-107204GB-C33 (201254): El transporte ante el desarrollo tecnológico y la globalización: nuevas soluciones en materia de responsabilidad y competencia)*.

Voditelji projekta su prof. Maria Victoria Petit Lavall, PhD i prof. Achim Puetz, PhD. Nositelj je projekta Institut za transportno pravo Sveučilišta Jaume I (Instituto de Derecho del Transporte, Universitat Jaume I, 12071-Castellón) u suradnji sa sveučilištima u Baskiji, Malagi i Pablo de Olavide. Projekt financira španjolsko Ministarstvo znanosti od 1. svibnja 2020. godine, a trajat će do 1. lipnja 2024. godine. Dr. sc. Padovan je suradnica na ovom projektu te će tijekom 2024. godine pripremiti za objavljivanje jedan znanstveni rad.

6. Znanstveno-stručni projekt *Interpretacija Međunarodne konvencije o ugovoru o međunarodnom prijevozu robe cestom (Ženeva, 1956.) u praksi hrvatskih sudova*

Projekt je nastavak suradnje započete 2020. godine kada je nizozemska zaklada Stichting Vervoeradres u suradnji s Institutom za međunarodno transportno pravo (Institut du Droit International des Transports - IDIT) iz Rouena (Francuska) pokrenula izradu internetske baze podataka s relevantnim nacionalnim propisima, sudskom praksom i nacionalnim izvješćima o interpretaciji CMR konvencije. Baza je objavljena tijekom 2021. godine preko mrežnih stranica IDIT-a. Za prikupljanje i pripremu podataka za ovu bazu odgovorni su CMR korespondenti. Dr. sc. Adriana V. Padovan uz prof. dr. sc. Nikoletu Radionov s Pravnog fakulteta u Zagrebu sudjeluje u projektu kao CMR-korespondent za Republiku Hrvatsku. Nacionalni izvještaji i baze sudske prakse i nacionalnih propisa ažuriraju se redovito na godišnjoj osnovi. Troškovi provedbe projekta djelomično se financiraju iz namjenskih sredstava Zaklade Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti.

7. Znanstveno-stručni projekt *Pravni aspekti nautičkog turizma*

Projekt se provodi u Jadranskom zavodu u suradnji s Hrvatskom gospodarskom komorom. Predstavlja svojevrstan nastavak znanstveno-stručne suradnje uspostavljene u sklopu uspostavnog znanstvenoistraživačkog projekta DELI-CROMAR: Razvoj suvremenog pravnog i osigurateljnog režima za hrvatske marine – unapređenje konkurentnosti, sigurnosti, sigurnosne zaštite i zaštite morskog okoliša, koji je u razdoblju od 1. ožujka 2016. godine do 28. veljače 2019. godine financirala Hrvatska zaklada za znanost, voditeljice dr. sc. Adriane V. Padovan. Suradnja se odvija poglavito putem Udruženja marina pri Hrvatskoj gospodarskoj komori (HGK). Tijekom 2024. godine, dr. sc. Skorupan Wolff i dr. sc. Padovan nastavit će rad na informiranju i edukaciji zainteresiranih članica HGK-a o pravnom okviru za marine i čarteraše, na promoviranju standardizacije općih uvjeta i modela ugovora o vezu kao i općih uvjeta osiguranja odgovornosti marina te na razradi preporuka za ujednačenu provedbu odredbi PZ-a o postupanju s napuštenim plovilima i podrtinama u marinama.

8. Znanstvenoistraživački projekt *Sposobnost broda za plovidbu u kontekstu ugovora o pomorskom osiguranju s osvrtom na tehnološki razvoj i automatizaciju u brodarstvu*

Dr. sc. Padovan je dobitnica Fulbrightove stipendije za postdoktorsko znanstveno istraživanje u SAD-u za akademsku godinu 2023./2024. Dr. sc. Padovan će u razdoblju od 1. ožujka 2024. godine do 1. prosinca 2024. godine boraviti na Pravnom fakultetu Sveučilišta Tulane, i to pri Tulaneovu Centru za pomorsko pravo (New Orleans, Louisiana, SAD) pod mentorstvom profesora Martina Davisa, ravnatelja Tulaneova Centra za pomorsko pravo. Cilj je ovog znanstvenoistraživačkog projekta provesti komparativno istraživanje i analizu pomorskopravnog instituta sposobnosti broda za plovidbu u različitim pravnim sustavima, posebice u kontekstu prava pomorskog osiguranja. Proučavat će se i raspravljati o pravnim učincima nesposobnosti za plovidbu u kontekstu ugovora o pomorskom osiguranju, uspoređujući rješenja anglosaksonskog i kontinentalnog pravnog sustava. Istraživanje će uključiti proučavanje i analizu standardnih međunarodnih klauzula osiguranja komplementarnih pravnom institutu sposobnosti za plovidbu, kao što su klauzula o klasi broda, usklađenosti sa zahtjevima sigurnosti plovidbe i sprječavanja onečišćenja, zastave broda, vlasništva, broskog menadžmenta i slično. U sklopu projekta ispitat će se budućnost pomorskopravnog instituta sposobnosti za plovidbu s obzirom na tehnološki razvoj i automatizaciju u brodarstvu. Donijet će se zaključci o utjecaju digitalizacije i automatizacije u brodarstvu na doktrinu sposobnosti plovidbe u kontekstu prava pomorskog osiguranja. Jedan od ciljeva projekta također je predložiti moguća rješenja za budući razvoj standardnih klauzula pomorskog osiguranja koje nadopunjuju pravni institut sposobnosti za plovidbu s obzirom na nadolazeći tehnološki razvoj i automatizaciju u pomorskom prometu. Zanimljivo je da će se ispitati i potencijalna analogija između sposobnosti za plovidbu u pomorskom i svemirskom pravu s obzirom na komercijalnu upotrebu svemira. Zanimanje za uključivanje ovog novog aspekta u

istraživački projekt potaknuto je činjenicom da je Tulane University Law School nedavno pokrenuo novi program iz svemirskog prava koji će se baviti povezanim pravnim pitanjima koja se otvaraju u vezi s pojavom privatnih istraživanja i komercijalnog iskorištavanja svemira. Dr. sc. Padovan planira rezultate istraživanja objaviti u tri znanstvena rada te ih prezentirati na relevantnim domaćim i međunarodnim znanstvenim i stručnim skupovima u Hrvatskoj i inozemstvu u narednom razdoblju po povratku iz SAD-a. Za vrijeme svog boravka u SAD-u, dr. sc. Padovan istraživat će dostupne komparativno-pravne izvore, uključujući sudsku praksu, zakonodavstvo, standardne klauzule osiguranja (autonomno pravo) i pravnu literaturu o temi projekta s naglaskom na pravo SAD-a. Na pisanje radova i izradu prijedloga mogućih rješenja za budući razvoj standardnih klauzula pomorskog osiguranja u odnosu na koncept sposobnosti plovidbe s obzirom na tehnološki razvoj i automatizaciju u brodarstvu, dr. sc. Padovan usredotočit će se u posljednjem kvartalu boravka u SAD-u, a dovršit će ih u narednom razdoblju po povratku iz SAD-a.

Ostali znanstveni i stručni rad

Dr. sc. *Vesna Skorupan Wolff* proučavat će materiju odgovornosti za štetu zbog smrti ili tjelesne ozljede kupača i drugih osoba u moru. Iz tog područja istraživanja napisat će i predati za objavljivanje rad u časopisu Poredbeno pomorsko pravo. Zajedno s kolegicom prof. dr. sc. Jelenom Ničević, redovitom profesoricom na Pomorskom fakultetu u Kotoru, proučavat će i analizirati pravna pitanja u vezi sa zastupanjem pomoraca koji vrlo često, zbog dugog boravka na moru, koriste punomoćnike koji u njihovo ime i za njihov račun poduzimaju određene pravne radnje. U prvoj fazi zajedničkog istraživanja proučavat će se teorijski koncepti i nacionalno pravo. Ponudit će se rješenja za unaprjeđenje nacionalnog pravnog okvira i objaviti zajednički znanstveni rad.

Područje užeg interesa kojim se bavi dr. sc. Skorupan Wolff je sustavno proučavanje i prikazivanje sudske prakse domaćih sudova, pa će u svom radu i sljedeće godine posvetiti odgovarajuću pažnju tom važnom pravnom izvoru pomorskog prava. U časopisu Poredbeno pomorsko pravo = Comparative Maritime Law objavit će prikaze četiriju presuda hrvatskih sudova.

Dr. sc. Skorupan Wolff sudjelovat će na znanstvenim i stručnim skupovima iz područja pomorskog prava te u radu radnih skupina Ministarstva mora, prometa i infrastrukture koje se bave izradom nacrtu prijedloga zakona i podzakonskih akata.

Nastavit će pratiti i proučavati pomorskopravne institute u hrvatskom pozitivnom pravu, autonomnom pomorskom pravu te u međunarodnom pomorskom pravu. U sklopu navedenih područja interesa analizirat će pozitivne domaće propise i mogućnosti njihova osuvremenjivanja i usklađivanja s pretežitom međunarodnom pomorskopravnom praksom.

Na poziv uredništva znanstvenih časopisa, recenzirat će radove iz područja pomorskog prava. Pripremat će znanstvene i stručne priloge za časopis Poredbeno pomorsko pravo = Comparative Maritime Law, te će i dalje obavljati poslove iz nadležnosti upraviteljice Jadranskog zavoda.

Dr. sc. *Božena Bulum* nastavit će pratiti i proučavati pravno uređenja instituta pomorskog prava u okviru područja od njenog užeg znanstvenog interesa (pomorska kabotaža, oporezivanje brodarskih trgovačkih društava i tijela koja upravljaju lukama, sporazumi o pomorskim konzorcijima) u hrvatskom, europskom pravu i na međunarodnoj razini te objavljivati znanstvene radove iz tih područja.

Održat će nekoliko predavanja na Université de Bretagne-Occidentale, Brest, Katedri za europsko pravo iz područja European Union maritime transport law.

Nastavit će suradnju s Pomorskim odjelom Sveučilišta u Zadru gdje povremeno sudjeluje u izvođenju nastave.

Na poziv uredništva znanstvenih časopisa recenzirat će radove iz područja pomorskog prava. Uređivat će službene internetske stranice Jadranskog zavoda. Pripremat će stručne priloge za časopis Jadranskog zavoda Poredbeno pomorsko pravo = Comparative Maritime Law.

Dr. sc. *Adriana V. Padovan* nastavit će suradnju s Katedrom za pomorsko i općeprometno pravo Pravnog fakulteta u Zagrebu te s Katedrom za pomorsko i općeprometno pravo Pravnog fakulteta u Rijeci gdje povremeno sudjeluje u nastavi. Na poziv uredništva znanstvenih časopisa recenzirat će radove iz područja pomorskog prava i prava osiguranja. Pripremat će stručne priloge za časopis Jadranskog zavoda Poredbeno pomorsko pravo = Comparative Maritime Law.

Irena Nišević, mag. iur., nastavit će ispunjavati obveze na poslijediplomskom sveučilišnom (doktorskom) studiju pri Pravnom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu, smjer Međunarodno javno i međunarodno privatno pravo. Nakon prethodno obavljenih konzultacija i propisanog postupka prijave nacрта, planira javno obraditi nacrt doktorskog rada te nakon toga nastaviti pisati rad.

Irena Nišević, mag. iur., nastavit će se baviti znanstvenim proučavanjem međunarodnog prava mora te pratiti sudsku praksu Međunarodnog suda u Haagu i Međunarodnog suda za pravo mora u Hamburgu, kao i arbitražnu praksu te znanstvenu i stručnu pravnu literaturu. Posebnu će pozornost obratiti na trendove u međunarodnom pravu u odnosu na pravila o ograničenju ratovanja na moru te na praksu država koja se tiče položaja neutralnih brodova u prostoru ratišta. U vezi s tim, pratit će i aktivnosti Opće skupštine Ujedinjenih naroda i Komisije za međunarodno pravo u uređenju međunarodnopravne zaštite morskog okoliša u vezi s oružanim sukobima.

Nastavit će uređivati internetsku stranicu Jadranskog zavoda, u sklopu internetske stranice HAZU-a, kao i samostalnu internetsku stranicu Zavoda.

Ivana Puljas, dipl. iur., u 2024. godini koristit će roditeljni i roditeljski dopust.

Knjižnica

Knjižnica Jadranskog zavoda u trenutku pripremanja plana za 2024. godinu privremeno je iseljena iz svojih prostorija radi obnove Akademijinih zgrada te se sve djelatnosti trenutačno obavljaju na lokaciji Jadranskog zavoda u ulici Augusta Šenoa 4 u Zagrebu.

Jakov Sinovčić Perković, mag. bibl., tijekom 2024. godine planira nastaviti sa standardnom stručnom obradom pristiglih knjiga, časopisa i članaka u mrežnom katalogu zbirke DIZBI.hazu. Uz to, također će biti izvršena revizija fonda knjižnice radi utvrđivanja točnog stanja, bolje organizacije građe i poboljšanja dostupnosti građe korisnicima.

Eventualna nabava novih naslova znanstvene i stručne literature bit će u okvirima predviđenih financijskih sredstava. Pristup bazama podataka ostvarivat će se putem nacionalne licence na Portalu elektroničkih izvora za akademsku i znanstvenu zajednicu (NSK) i ostalim slobodno dostupnim izvorima.

Za novi broj časopisa Poredbeno pomorsko pravo, god. 62, br. 177, 2023., obaviti će unos u portale i baze s kojima je već dogovorena referiranost, a aktivno će se raditi na indeksiranju u bazama Web of Science i Scopus.

Prema potrebama ažurirat će se mrežne stranice Knjižnica i Publikacije na internetskoj adresi Zavoda, a početak će s aktivnim planiranjem i radom na realizaciji nove mrežne stranice, jer trenutačna stranica ne zadovoljava suvremene standarde. Nova je mrežna stranica nužna kako bi se zadovoljili uvjeti za indeksiranje časopisa Poredbeno pomorsko pravo u bazi Scopus.

Također, bit će zadovoljena i obvezna suradnja s matičnom knjižnicom u NSK-a slanjem statističkih i drugih izvještaja te odazivom na sastanke. Uz to će naša knjižnica sudjelovati u radu Komisije za pravne i srodne knjižnice HKD-a.

Nakladnička djelatnost

Tijekom 2024. godini planira se objavljivanje broja 178, god. 63 časopisa Poredbeno pomorsko pravo = Comparative Maritime Law.

Ivana Gojnić, mag. educ. croat. et soc., tijekom 2024. godine planira sljedeće: prikupiti rukopise; koordinirati korespondenciju između Razreda za društvene znanosti Akademije, nadležnog za provođenje recenzijskog postupka, recenzentata i autora; voditi korespondenciju s domaćim i međunarodnim urednicima, autorima i recenzentima; uređivati rukopise i bibliografiju, nastaviti obavljati lekturu hrvatskih tekstova i koordinirati lekturu engleskih tekstova; obavljati korekturu svih tekstova prije slanja u tiskaru; pripremiti zahtjev za *imprimatur*; te obaviti korekturu prijeloma.

Nadalje, planira pripremiti prijavu časopisa na natječaje za financijsku potporu Ministarstva znanosti i obrazovanja i Zaklade Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti.

Pored toga, administrirat će i gore navedene tekuće projekte Jadranskog zavoda te će nastaviti uređivati mrežnu stranicu Jadranskog zavoda.

Članstva

- Portius – International Legal Center for Port Law (B. Bulum);
- Hrvatska udruga za pravo osiguranja (V. Skorupan Wolff);
- Hrvatsko društvo za pomorsko pravo (V. Skorupan Wolff – članica upravnog odbora; B. Bulum – članica nadzornog odbora; A. V. Padovan – potpredsjednica; I. Puljas i I. Nišević – članice);
- Hrvatsko društvo za transportno pravo (A. V. Padovan);
- Hrvatsko društvo za pravo i politiku tržišnog natjecanja (B. Bulum);
- Znanstveno vijeće za državnu upravu, pravosuđe i vladavinu prava Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti (akademik J. Barbić, V. Skorupan Wolff, B. Bulum, A. V. Padovan).

ZAVOD ZA BIOMEDICINSKE ZNANOSTI -- RIJEKA

Voditelj Zavoda je akademik *Stipan Jonjić*.

U sljedećoj godini Zavod za biomedicinske znanosti nastavit će sa znanstvenim, stručnim i drugim aktivnostima koje se kontinuirano održavaju od osnivanja Zavoda i koje je dugi niz godina uspješno vodio pokojni akademik Daniel Rukavina. Osnovni strateški cilj Zavoda trajno je doprinositi promicanju i unaprjeđivanju znanstvenog, stručnog i nastavnog rada u području biomedicinskih znanosti. Zavod će također nastaviti s poticanjem i koordinacijom suradnje temeljnih i kliničkih medicinskih znanosti, prirodnih znanosti i drugih srodnih područja, sa naglaskom na osmišljavanje zajedničkih aktivnosti i projekata. Poseban naglasak i dalje će biti usmjeren prema translacijskim istraživanjima u biomedicini, i primjene novih tehnologija. U navedenim aktivnostima ćemo i dalje surađivati sa Sveučilištem u Rijeci i njezinim sastavnicama, Medicinskim fakultetom i Fakultetom biotehnologije i razvoja lijekova, te Kliničkim bolničkim centrom Rijeka, koji su prepoznali znanstvenu izvrsnost naših dosadašnjih skupova i preporučuju ih svojim studentima doktorskih studija i liječnicima na specijalizaciji. Nastavit ćemo i do sada ostvarenu suradnju s Hrvatskim liječničkim zborom – Podružnica Rijeka, u pripremi i koordiniranju stručnih i znanstvenih programa i skupova te njihovom predstavljanju stručnoj javnosti. Najvažniji događaji koji ćemo organizirati sljedeće godine su:

– U suradnji s prof. dr. Vladimirom Vuletić, pročelnicom Klinike za neurologiju KBC-a Rijeka organizirat ćemo “8th Rijeka Forum on Neurodegenerative

diseases“ koji godinama privlači veliku pažnju znanstvene i stručne zajednice. Ovaj skup karakterizira vrlo visoka razina međunarodnih predavača i vrhunskih stručnjaka u ovom području. Skup će se održati na Kampusu Sveučilišta u Rijeci u periodu od 16. do 17.9.2024. a fokus skupa će biti na regulaciji genske ekspresije u neurološkim bolestima i neuroimunologiji.

– U suradnji s akademikom Bojanom Jelakovićem organizirat ćemo simpozij na temu hipertenzija, kako bi široj znanstvenoj i medicinskoj javnosti predstavili najnovija postignuća u ovom području koje zauzima sve značajnije mjesto u morbiditetu i mortalitetu populacije u Hrvatskoj, ali i svijetu. Simpozij će se održati 19. travnja 2024. također na Kampusu Sveučilišta u Rijeci.

– Kao i ranijih godina, Zavod će povremeno organizirati znanstvena predavanja o aktualnim pitanjima u medicinskoj znanosti i struci o čemu već imamo dogovore s nekoliko predavača.

– Vodimo pregovore s The European Academy of Microbiology o suorganizaciji radionice u kojoj bi mlađim znanstvenicima prezentirali suvremene molekulske i druge metodologije u području mikrobiologije i imunologije. Nažalost, zbog zgusnute satnice suorganizatora još uvijek nemamo potvrdu hoćemo li taj skup održati u 2024. ili će ponovo biti pomaknut za narednu godinu.

ZAVOD ZA IMUNOLOGIJU I GENETIKU TUMORA

Voditelj Zavoda za imunologiju i genetiku tumora je akademik *Zvonko Kusić*.

U 2024. godini planiramo završiti istraživanje u sklopu istraživačkog projekta Hrvatske zaklade za znanost IP- 2019-04-1130 „Genetski i epigenetski biljezi kao pokazatelji agresivnosti diferenciranog karcinoma štitnjače“ pod vodstvom akademika Zvonka Kusića. Prema planu ovog istraživanja do kraja 2023. uključeno je 300 bolesnika s diferenciranim karcinomom štitnjače za koje je određena BRAF V600E mutacija metodom lančane reakcije polimerazom u stvarnom vremenu, prisutnost mutacija C228T i C250T koje su u ranijim istraživanjima pokazale povezanost s agresivnošću karcinoma štitnjače metodom sekvenciranja po Sangeru te metilacija promotorske regije gena TERT metodom pirosekvenciranja u 5 CpG mjesta koja su u ranijim istraživanjima pokazala moguću dijagnostičku i prognostičku vrijednost u smislu povezanosti s agresivnošću raka i lošijom prognozom. U 2024. godini planiramo dobivene rezultate obraditi statistički kako bismo pokazali postoji li povezanost sva tri biljega sa stupnjem proširenosti bolesti. U tu svrhu ćemo bolesnike grupirati u tri skupine: bolesnici koji su pri inicijalnoj postoperativnoj onkološkoj obradi bili bez znakova diseminacije, bolesnici koji

su pri inicijalnoj postoperativnoj onkološkoj obradi imali regionalne metastaze u limfnim čvorovima i bolesnici s potvrđenim udaljenim metastazama pri inicijalnoj postoperativnoj onkološkoj obradi. Odgovarajućim statističkim testovima istražiti ćemo postoji li razlika u vrijednosti istraživanih biljega između ove tri skupine bolesnika što bi ukazivalo na povezanost biljega s agresivnošću diferenciranog karcinoma štitnjače. Posebno ćemo istražiti međusobnu ovisnost istraživanih biljega s ciljem da pokažemo omogućuje li istovremena analiza ova tri biljega bolje predviđanje agresivnosti bolesti u usporedbi s analizom svakog biljega posebno. Osim usporedbe vrijednosti biljega između triju skupina bolesnika s obzirom na stupanj proširenosti bolesti, statističkom analizom ćemo istražiti i povezanost ovih biljega s drugim kliničkim i patohistološkim parametrima povezanim s agresivnošću diferenciranog karcinoma štitnjače kao što su promjer najveće tumorske lezije, diseminacija unutar štitnjače, proboj kapsule štitnjače te ekstratireoidna ekstenzija.

Na temelju evaluacije dobivenih rezultata projekta Hrvatske zaklade za znanost „Genetski i epigenetski biljezi kao pokazatelji agresivnosti diferenciranog karcinoma štitnjače“ u 2024. godini planiramo napraviti plan i započeti s drugim istraživanjima koja bi odgovorila na dodatna znanstvena i klinička pitanja koja su se iskristalizirala kao posebno relevantna s obzirom na dobivene rezultate. Tako u 2024. planiramo napraviti plan i započeti s istraživanjem u kojem bi se vrijednosti biljega mutacije V600E u genu BRAF i mutacija C228T i C250T u promotorskoj regiji gena TERT istražile u uzorcima primarnog karcinoma i metastaza u istih bolesnika s diferenciranim karcinomom štitnjače. Ranija istraživanja su ukazala na moguću interlezijsku heterogenost zbog koje bi se metastaze mogle genetski razlikovati od primarnog tumora. Ovo istraživanje bi omogućilo bolje razumijevanje karcinogeneze i klonske progresije diferenciranog karcinoma štitnjače.

U 2024. godini planiramo započeti i s istraživanjem mutacije V600E u genu BRAF i mutacija C228T i C250T u promotorskoj regiji gena TERT u bolesnika s diferenciranim karcinomom štitnjače sa srednjim i visokim rizikom od povrata bolesti koji ne pokazuju odgovor na terapiju radioaktivnim jodom. Izostanak odgovora na terapiju radioaktivnim jodom je veliki izazov u liječenju bolesnika s diferenciranim karcinomom štitnjače i hipoteza ovog istraživanja je da je prisutnost mutacija u genu BRAF i mutacija u promotorskoj regiji gena TERT povezana s izostankom odgovora na radiojodnu terapiju.

U 2024. godini planiramo nastaviti istraživanje povezanosti postotka *BRAF* mutiranih alela i odgovora na terapiju BRAF i MEK inhibitorima u bolesnika s metastatskim melanomom uključivanjem dodatnih bolesnika s metastatskim melanomom koji su pozitivni na *BRAF* mutaciju i kandidati za liječenje BRAF i MEK inhibitorima.

U 2024. godini planiramo nastaviti s ranije započetim istraživanjem genotipizacije humanog papiloma virusa (HPV) visokog rizika u uzorcima brisa grlića maternice i u uzorcima brisa ždrijela metodom lančane reakcije polimerazom u stvarnom vremenu koja omogućuje točnu genotipizaciju i kvantifikaciju 14 razli-

čitih tipova HPV visokog rizika. Plan je u 2024. godini analizirati uzorke 250 bolesnika kako bi se usporedila distribucija različitih HPV genotipova sa drugim kliničkim i demografskim podacima o bolesnicima koje ćemo prikupljati.

ZAVOD ZA ISTRAŽIVANJE KOROZIJE I DESALINACIJU – DUBROVNIK

Organizacija

Upravitelj dr. sc. *Franjo Ivušić*.

Ciljevi

Određivanje inhibitorne učinkovitosti glutaciona i tokoferola pri različitim temperaturama.

Planirane aktivnosti

Znanstvenoistraživačka djelatnost

Rad na području istraživanja korozije i zaštite metala

U 2024 godini nastaviti će se istraživanja inhibitorne učinkovitosti organskih i ekološki prihvatljivih spojeva glutaciona i tokoferola u slanim otopinama pri uro-njenim mirujućim uvjetima. Istraživanja će se provoditi pri sobnoj temperaturi (kontrolni uzorak) te na 30, 40 i 50 °C, Koristit će se najučinkovitije koncentracije određene iz prošlogodišnjih istraživanja.

Glutation je jednostavan tripeptidni spoj, neškodljiv za okoliš, snažan antioksidans i malo je primjenjivan u korozijskim istraživanjima. Potencijalno je zanimljiv pri povišenim temperaturama, gdje pokazuje stabilizirajući učinak na formirani zaštitni sloj inhibitora. Glutation će se dodavati direktno u slanu otopinu, nakon čega će biti uronjen uzorak ugljičnog čelika, kroz 24 h pri sobnoj temperaturi (kontrolni uzorak) te na 30, 40 i 50 °C.

Tokoferol (vitamin E) će se primijeniti prilikom formiranja premaza (filma) direktno na uzorak ugljičnog čelika. Premaz će biti formiran uranjanjem u stearinsku kiselinu uz dodatak najučinkovitijih koncentracija određenih tijekom prošlogodišnjih istraživanja, te sušenja kroz 24 h. Nakon toga, uzorak ugljičnog čelika će biti uronjen u slanu otopinu kroz 24 h pri sobnoj temperaturi (kontrolni uzorak) te na 30, 40 i 50 °C.

Nakon gravimetrijske analize će se, standardnim metodama, spriječiti naknadna korozija do daljnje analize tj. snimanja površine pločica pomoću stereomikroskopa. Najznačajniji rezultati za oba eksperimenta (inhibirane otopine i zaštitni premazi) biti će ponovljeni na potenciostatu primjenom Tafelove i EIS analitičke metode kako bi se učinkovitost inhibitora mogla brojčano izraziti. Dobiveni rezultati će se usporediti s rezultatima iz dosadašnjih istraživanja.

U nastavku ovog istraživanja kombinirat će se najučinkovitije koncentracije ova dva inhibitora pri sobnoj temperaturi (kontrolni uzorak) te na 30, 40 i 50 °C. Rezultati istraživanja bit će poslani na recenziju u odgovarajuće znanstvene časopise i/ili kongrese.

Rad na području desalinizacije

Rad na području desalinizacije morske vode, te slanih i slankastih voda nastavit će se kad se ostvari mogućnost za još jedno radno mjesto znanstvenog djelatnika u Zavodu.

Očekivani rezultati

Određivanje temperaturne postojanosti inhibitora glutationa i tokoferola u slanim otopinama na ugljičnom čeliku. Izvršitelji/suradnici: dr. sc. Franjo Ivušić
Trajanje aktivnosti. cjelogodišnje istraživanje.

Ostalo

S obzirom da Zavod nije opremljen svim potrebnim uređajima za provođenje gore navedenih istraživanja (potenciostat, elektronski mikroskop) te da su ugovori o znanstvenoj suradnji između Zavoda i fakulteta koji imaju takve uređaje (Fakultet kemijskog inženjerstva i tehnologije i Fakultet strojarstva i brodogradnje) istekli, nastojat će se, ponovnim ugovaranjem, nastaviti suradnja između Zavoda i navedenih fakulteta. Također će se nastojati opremiti Zavod potrebnim uređajima, prvenstveno potenciostatom, kroz prijavu na odgovarajuće otvorene natječaje EU fondova.

ZAVOD ZA LINGVISTIČKA ISTRAŽIVANJA

Voditelj Zavoda za lingvistička istraživanja je akademik *Milan Mihaljević*, a upraviteljica je dr. sc. *Anja Nikolić-Hoyt*, znanstvena savjetnica u trajnom zvanju. Planovi rada Zavoda za lingvistička istraživanja za 2024. uvelike će ovisiti o novom Strateškom planu (2024.-2028.), koji je u pripremi. U skladu s time, očekuju se dopune te eventualne izmjene niže izloženih planova. Osim toga, ne pronade li se kakvo drugo rješenje, odlaskom u mirovinu dr. sc. Alemka Gluhaka krajem 2023. etimološka sastavnica zavodske znanstvenoistraživačke arhitekture prestaje s djelovanjem.

U 2024. rad u Zavodu za lingvistička istraživanja odvijat će se na svim dosadašnjim projektima dviju sastavnica, a možda i na nekim novim:

(I) Leksikologija, leksikografija i semantika

Benešićev »Rječnik hrvatskoga književnoga jezika od preporoda do I. G. Kovačića«

Voditeljica projekta i suurednica novih svezaka Benešićeva rječnika je dr. sc. *Anja Nikolić-Hoyt*, a suradnice su dr. sc. Ivana Filipović Petrović i dr. sc. Bojana Schubert. Tijekom 2021. u svojstvu vanjskog suradnika u rad na projektu uključio se Darko Poslek, prof., jezični ekspert i prevoditelj.

Benešićev je »Rječnik hrvatskoga književnoga jezika od preporoda do I. G. Kovačića« jedinstven sociopovijesni dokument hrvatskoga jezika i književnosti na prijelazu stoljeća i dragocjeno vrelo njegovih identitetskih obilježja. Zato je dovršavanje Benešićeva rječnika jedan od glavnih zadataka Akademije odnosno Akademijina Razreda za filološke znanosti i njegova Zavoda za lingvistička istraživanja. Informacije o projektu, povijesti nastanka Rječnika, njegovim urednicima i suradnicima te njihovoj znanstvenoj produkciji, s poveznicom na dosad objavljene digitalizirane sveske Benešićeva rječnika u Digitalnoj zbirci Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti (DiZbi), mogu se odnedavna pronaći na adresi <https://benesic.hazu.hr/>.

U 2024. planira se nastavak rada na izradi četvrtoga u nizu novih svezaka, šesnaestoga sveska uljuditi–vrebuške, preposljednjega među novim svescima. Izrada računalno pretraživa knjižnog korpusa, koji ima golem znanstvenoistraživački potencijal za različite profile stručnjaka, i dalje je okrenuta budućnosti, a ovisi uvelike o ljudskim i materijalnim resursima. Na žalost, materijalna potpora različitim projektnim aktivnostima bit će dodatno otežana prelaskom Ministarstva znanosti i obrazovanja na novi model financiranja znanstvene infrastrukture u Republici Hrvatskoj, koji zbog njezina posebnog statusa neće uključivati znanstvene resurse Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti.

Somatski tezaurus hrvatskoga jezika

Voditeljica projekta, autorica koncepcije i urednica je dr. sc. *Anja Nikolić-Hoyt*.

»Somatski tezaurus hrvatskoga jezika« prvi je konceptualno ustrojen jezični resurs u nas, motiviran čovjekom i dijelovima čovječjega tijela. Zamišljen je poput riznice u kojoj se čuva ili tezurira leksičko blago hrvatskoga jezika odnosno njegov somatski fond kao i naša mentalna reprezentacija tijela.

Budući da je tijekom 2022. zbog financijskih poteškoća došlo do prekida suradnje s autorom računalne aplikacije koja dakle više nije u primjeni, u 2024. planira se suradnja s novim računalnim ekspertom u svrhu iznalaženja programskih rješenja neophodnih za izvodljivost i dovršenje projekta. Također će se pokušati osigurati izvori financiranja njegova rada koji bi omogućili da se sad već dugogodišnji, posve inovativan i dragocjen jezični resurs napokon objavi.

Digitalni hrvatski frazeološki rječnik

Voditeljica projekta je dr. sc. *Ivana Filipović Petrović*, a suradnica je doc. dr. sc. *Jelena Parizoska*.

Mrežni »Frazeološki rječnik hrvatskoga jezika« dostupan je od 2022. u slobodnome pristupu na platformi za izradu i objavljivanje rječnika Lexonomy, a može mu se pristupiti i putem mrežne stranice frazeoloski-rjecnik.eu. Rječnik je izrađen i objavljen u sklopu rada na znanstvenoistraživačkome projektu »Digitalni hrvatski frazeološki rječnik«. Budući da je Rječnik dinamična elektronička publikacija koja se periodički dopunjava, rad na projektu nastaviti će se i u 2024. godini. Za popunjavanje rječničkoga fonda planiraju se uključiti podaci iz dvaju novih korpusa hrvatskoga jezika, MaCoCu korpusa i CLASSLA mrežnog korpusa, koji će pridonijeti osuvremenjivanju rječničke građe. Osim toga, za automatsku pretragu korpusa koristit će se NooJ, softver za sveobuhvatni formalizirani opis prirodnog jezika, što može poboljšati rezultate u pronalaženju frazeoloških varijanta i modifikacija. Dobiveni jezični materijal planira se potkraj 2024. pripojiti Rječniku i zatim objaviti osuvremenjenu inačicu.

Osim rada na Rječniku, voditeljica i suradnica projekta planiraju sudjelovati s izlaganjima na međunarodnim frazeološkim i leksikografskim konferencijama, a voditeljica projekta dr. sc. *Ivana Filipović Petrović* sudjelovat će u radu Organizacijskog odbora međunarodne leksikografske konferencije Euralex koja će se 2024. održati u Hrvatskoj.

(II) Dijalektologija i povijest hrvatskoga jezika

Istraživanje hrvatskih dijalekata

Voditeljica projekta je dr. sc. *Martina Bašić*, a vanjski suradnici su dr. sc. *Barbara Kovačević* iz Instituta za hrvatski jezik te dr. sc. *Joža Horvat* i dr. sc. *Marija Malnar Jurišić* s Odsjeka za kroatistiku Filozofskoga fakulteta Sveučilišta u Zagrebu.

U 2024. godini rad na frazeografskoj obradi frazeološkoga korpusa sjeverozapadnoga čakavskog prostorno-jezičnog kompleksa ulazi u završnu fazu. Započet će se s pripremama za rad na novom istraživačkom potprojektu, vezanom uz istraživanje čakavske somatske frazeologije.

Nastavlja se rad na provođenju terenskih dijalektoloških, frazeoloških i onomastičkih istraživanja na području ludbreške Podravine, te rad na leksikografskoj obradi frazeološke građe čabarske kajkavštine s ciljem objave dijalektološko-frazeološke monografije s popratnim rječnicima.

Nastavlja se rad i na prikupljanju i obradi dijalektološke te frazeološke građe za potrebe projekata na kojima voditeljica projekta i vanjski suradnici surađuju ili će surađivati: »Lingvistička geografija Hrvatske u europskome okružju (Lin-GeH)« (projekt 3688 Hrvatske zaklade za znanost pri Sveučilištu u Zadru), »Općeslavenski lingvistički atlas« (međunarodni istraživački projekt), »Hrvatska somatska frazeologija – frazeografski pristup« (istraživački projekt Instituta za hrvatski jezik), »Od fertuna do peruna – dijalektološka i etimološka analiza leksema povezanih sa semantičkim poljem kuhinje« (istraživački projekt Instituta za hrvatski jezik), »Jezik – Tekst – Kultura (hrvatsko - slavenska kontrastivna istraživanja)« (istraživački projekt Filozofskoga fakulteta Sveučilišta u Zagrebu).

Suradnici na projektu sudjelovat će na domaćim i inozemnim znanstvenim konferencijama, a rezultate istraživanja objavljuivat će u relevantnim domaćim i međunarodnim časopisima te drugim publikacijama.

Suvremeni dijalektološki opis vinodolskih govora

Voditeljica projekta je dr. sc. *Martina Bašić*.

U 2024. godini na temelju višegodišnjih terenskih istraživanja i na temelju dosad prikupljene građe nastavlja se sustavna analiza fonološke i morfološke jezične razine osam mjesnih govora crikveničko-vinodolskoga područja.

Općeslavenski lingvistički atlas

Hrvatsko povjerenstvo međunarodnog projekta »Općeslavenski lingvistički atlas (OLA)« čine dr. sc. Mira Menac-Mihalić, dr. sc. Anita Celinić, dr. sc. Anđela Frančić, dr. sc. Silvana Vranić, dr. sc. Vesna Zečević, dr. sc. Martina Bašić, dr. sc. Marija Malnar Jurišić i dr. sc. Marina Marinković.

U okviru međunarodnoga projekta »Općeslavenski lingvistički atlas« (OLA) lingvistički će se pripremati građa za nove planirane knjige. Svjetskoj dijalektologiji priredit će se sređeni podaci o fonetskim, fonološkim, morfološkim, tvorbenim i leksičkim sustavima velikoga broja govora, koji će omogućiti pouzdana i utemeljena proučavanja jezičnoga razvitka. Ti će podaci ujedno služiti kao građa za komparativna i tipološka istraživanja jezičnih sustava u slavenskom svijetu. Predstaviti će se i interpretirati hrvatska građa te utvrđivati lingvistički odnosi između podataka iz istraženih govora, a u svrhu novih spoznaja o povijesti i razvitku jezika, o odnosima među njima, te o odnosu dijelova hrvatskog jezika prema susjednim i udaljenim govorima. U obliku zemljovida i komentara ti će sinkroni i dijakroni odnosi biti prikazani u knjigama OLA.

Suradnici na projektu sudjelovat će na domaćim i inozemnim znanstvenim konferencijama, rezultate istraživanja objavljuvat će u relevantnim domaćim i međunarodnim časopisima te drugim publikacijama.

Popunjavanje bjelina na suvremenoj i povijesnoj kajkavskoj jezičnoj karti

Voditelj projekta je akademik *August Kovačec*, a suradnice su dr. sc. Bojana Schubert, dr. sc. Marina Marinković, dr. sc. Dora Ivanišević i dr. sc. Anita Celinčić.

Na dijalektološkoj projektnoj dionici akademik August Kovačec u 2024. godini planira nastaviti s istraživanjem kajkavskoga mjesnoga govora Jesenja. Suradnica Marina Marinković s Filozofskog fakulteta u Rijeci planira nastaviti s leksičkim istraživanjima karlovačkih mjesnih govora. Prikupljena leksička građa poslužit će u dvama tipovima daljnjih aktivnosti, kao a) baza budućih leksikografskih ostvarenja te kao b) građa koja je najprikladnija za popularizaciju hrvatskih organskih idioma među širim slojevima publike.

Na povijesnojezičnoj projektnoj dionici suradnica dr. sc. Bojana Schubert iz Zavoda za lingvistička istraživanja planira analizirati jezik i djelo kajkavskih autora iz varaždinskoga jezičnog kruga, prije svega Jakoba Lovrenčića (1788. – 1842.).

Suradnice će nastaviti raditi na popularizaciji kajkavske jezične kulture kroz suradnju s lokalnim zajednicama, primjerice, u radu na projektu Kajkavski poetski gartlic u Ludbregu, kao i održavati raznovrsne radionice i predavanja za srednjoškolske profesore i učenike tijekom godine.

Zavod za lingvistička istraživanja u suradnji sa Zavodom za znanstveni rad u Varaždinu planira 2024. organizirati znanstvenu konferenciju "Četiri i pol stoljeća kajkavske pismenosti. Uz 450. obljetnicu kajkavskoga prvotiska: Ivan Pergošić, *Decretum*, 1574.", koja će se održati od 23. do 25. svibnja u Varaždinu i Ludbregu.

Konferencijom se planira odati počast pisanome kajkavskom slovu povodom velikoga jubileja te valorizirati dosadašnje i najaviti nadolazeće znanstvenoistraživačke koncepcije i metode u hrvatskoj kajkavologiji.

Izdavačka djelatnost

U 2024. pripremat će se za tisak i objavu na portalu znanstvenih časopisa Republike Hrvatske Hrčak novi brojevi časopisa *Filologija* (80 i 81), *Hrvatski dijalektološki zbornik* (28) te *Folia onomastica Croatica* (33), redovitih publikacija Razreda za filološke znanosti Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti.

ZAVOD ZA ORNITOLOGIJU

Zavod za ornitologiju Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti će tijekom 2024. godine provoditi znanstvenu, stručnu, izdavačku i obrazovnu djelatnost te djelatnost zaštite prirode. Voditelj zavoda je akademik *Nikola Ljubešić*. Na provođenju ovih djelatnosti radit će, u središnjici u Zagrebu: upraviteljica izv. prof. dr. sc. *Jelena Kralj*, znanstvena savjetnica, dr. sc. Vesna Tutiš, znanstvena suradnica, dr. sc. Davor Ćiković, znanstveni suradnik, dr. sc. Sanja Barišić, znanstvena suradnica, mag. biol. mol. Tomislav Klanfar, stručni suradnik na projektu „Optimizacija znanstvenog prstenovanja za praćenje demografije i migracija ptica te integracija nacionalnih podataka u europski okvir“ sufinanciranom od strane FZO-EU, a do veljače 2024. i dr. sc. Željko Pavlinec, poslijedoktorand na projektu IP-2020-02-8793 Kopno ili more: ekološki i genetički aspekti izbora staništa crvenokljune čigre financiranom od strane HRZZ. Planiramo zapošljavanje dvoje djelatnika na projektima „Migration in the Light“ koji sufinancira Švicarski ornitološki institut iz Sempacha te Interreg Slovenija- Hrvatska „Brigom o suhim travnjacima čuvamo bioraznolikost“.

Znanstvenoistraživačka djelatnost

U 2024. godini nastavit će se provođenje projekta IP-2020-02-8793 „Kopno ili more: ekološki i genetički aspekti izbora staništa crvenokljune čigre“ financirano sredstvima Hrvatske zaklade za znanosti. U četvrtoj godini provedbe projekta planirano je praćenje i hvatanje čigri koje su tijekom 2021. i 2022. označene geolokatorima i GPS uređajima za praćenje. Bit će analizirani podaci o kretanju ptica tijekom selidbe i zimovanja prikupljeni geolokatorima i podaci o kretanjima ptica tijekom sezone gniježđenja prikupljeni GPS uređajima za praćenje. Također će se pratiti uspješnost gniježđenja čigri na različitim kolonijama te prikupiti uzorci krvi za genetičke analize. U suradnji sa Zavodom za animalnu fiziologiju Prirodoslovno-matematičkog fakulteta u Zagrebu provest će se analiza neutralne genetičke raznolikosti, strukture populacije i adaptivne genetičke varijacije crvenokljunih čigri. Terensko istraživanje provest će se na kolonijama na rijeci Savi i Dravi te na sjevernom i srednjem Jadranu. Planiramo objavljivanje znanstvenih radova o usporedbi aktivnosti crvenokljunih čigri na duž dvaju selidbenih puteva koje provodimo u suradnji sa znanstvenicima sa Sveučilišta Greifswald u Njemačkoj, usporedbi područja hranjenja čigri s kopnenih i morskih kolonija te usporedbi veličine pologa i jaja čigri na različitim kolonijama.

Nastavit će se provoditi projekt znanstvenog prstenovanja ptica u sklopu projekta „Optimizacija znanstvenog prstenovanja za praćenje demografije i migracija ptica te integracija nacionalnih podataka u europski okvir“. Provođen će se ko-

ordinacija rada prstenovača, obrada podataka o prstenovanim pticama, koordinacija programa označavanja ptica prstenima u boji, obrada nalaza prstenovanih ptica, suradnja s ostalim europskim prstenovačkim centralama i Europskom unijom za znanstveno prstenovanje ptica (EURING) te praktična obuka i ispit novih prstenovača. Nastavit će se razvijati trajni programi poput prstenovanja stalnim naporom (CES), praćenja preživljavanja odraslih ptica (RAS) na području Ravnih kotara i Žumberka, jesenskih prstenovačkih kampova na Učki i Vranskom jezeru.

Započet će se praćenje lokalnih i selidbenih kretanja velikog ronca (*Mergus merganser*) na rijeci Kupi.

Nastavit će se istraživanja populacije zlatovrane (*Coracias garrulus*) u Ravnim kotarima u okviru projekta „Zlatovrana – povratak s ruba“ praćenjem parova u kućicama te prikupljanjem parametara gniježdenja.

U sklopu istraživanja ekologije i biologije crnoglave strnadice (*Emberiza melanocephala*) nastavit će se pratiti trend populacije te bilježiti parametri u okolišu koji potencijalno mogu utjecati na fluktuaciju populacije. Cilj je utvrditi uzroke pada populacije koji je zabilježen prethodnih godina.

Analizirat će se genetska srodnost jedinki ćuka (*Otus scops*) temeljem uzoraka pera koji su prikupljeni u kućicama za gniježdenje u Ravnim kotarima kako bi se dobile nove spoznaje u sustavu gniježdenja ove vrste.

Također će se na području Ravnih kotara nastaviti istraživanje migracije španjolskih vrabaca (*Passer hispaniolensis*) i pčelarica (*Merops apiaster*) korištenjem svjetlosnih geolokatora započeto 2021. godine. Uz to, započet će se provoditi istraživanje migracije čvoraka (*Sturnus vulgaris*), također uz pomoć svjetlosnih geolokatora. Istraživanja vrabaca, pčelarica i čvoraka provodi se u suradnji sa Švicarskim ornitološkim institutom (Vogelwarte Sempach). Cilj ovih istraživanja je dobiti prve podatke o selidbenom ponašanju španjolskih vrabaca te istražiti pripadaju li pčelarice i čvorci s područja Dalmacije istočnom ili zapadnom europskom selidbenom putu. Uz to, kod svih triju vrsta istražiti će se zastupljenost plazmodija malarije u populacijama i utjecaj plazmodija na migraciju i preživljavanje odraslih jedinki ovih vrsta ptica.

U 2024. nastavljamo s istraživanjem utjecaja svjetlosnog onečišćenja na migraciju ptica. Projekt „Migration in the Light“ provodimo u suradnji sa Švicarskim ornitološkim institutom (Vogelwarte Sempach). Istraživanje se provodi na području Istre i Ravnih kotara. U sklopu projekta planira se zapošljavanje jedne osobe na poziciji asistenta.

Nastavit će se praćenje populacije te istraživanje biologije i uspješnosti gniježdenja jastrebače (*Strix uralensis*) na području Velike kapele u Gorskom kotaru. U tu svrhu tijekom sezone gniježdenja redovito će se pregledavati kućice za gniježdenje jastrebače kako bi se utvrdilo zauzeće (aktivnost parova), vrijeme polaganja jaja, veličina pologa i uspješnost gniježdenja. Provest će se hvatanje i obilježavanje ženki te obilježavanje mladunaca.

Tijekom 2024. provest ćemo i projekt inventarizacije faune ptica na prostoru strogog rezervata Samarske i Bijele stijene. Projekt uključuje izradu protokola za

praćenje stanja populacija vrsta ptica koje su ključne za zaštitu prirode u području rezervata. Naručitelj projekta je Nacionalni park Risnjak, koji upravlja ovim strogo zaštićenim područjem.

U suradnji s Nacionalnim institutom za biologiju iz Ljubljane, Hrvatskim prirodoslovnim muzejom, JU PP Žumberak-Samoborsko gorje i Kozjanskim parkom u 2023. godini prijavili smo projekt „Brigom o suhim travnjacima čuvamo bioraznolikost“ na natječaj Interreg Slovenija-Hrvatska. U sklopu projekta, planiramo provesti istraživanje ptica travnjačkih staništa na području PP Žumberak-Samoborsko gorje, označavanje i praćenje rusih svračaka te izradu kataloga dobrih praksi upravljanja travnjacima. Planirano je i zapošljavanje jednog biologa na razdoblje od dvije i pol godine.

Ostale djelatnosti

Sanja Barišić i Davor Ćiković sudjelovat će u COST projektu „A European flyway research network for the effective conservation of migrant landbirds“ (EUFLYNET). Ovaj COST projekt pokrenut je sa svrhom podizanja razine znanja o dinamikama populacija kopnenih ptica selica jer se istraživanje tih vrsta mora odvijati na razini čitavog selidbenog puta. Cilj je izgraditi suradničku mrežu znanstvenika na razini čitavih selidbenih puteva te koordinirati lokalna istraživanja diljem Europe te osigurati obuku i razmjenu stručnih znanja unutar Europe i sa zemljama na periferiji kontinenta. Očekuje se da će projekt pridonijeti poboljšanju učinkovitosti u zaštiti kopnenih ptica selica.

Izradit će se protokoli monitoringa ciljnih vrsta ptica u Natura područjima značajnim za ptice za potrebe Javne ustanove Zeleni prsten zagrebačke županije.

Jelena Kralj će nastaviti održavati kolegij Ornitologija za studente diplomskog studija Eksperimentalna biologija - Zoologija na Prirodoslovno-matematičkom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu i voditi izradu diplomskih i doktorskih radova. Kao član uređivačkog odbora nastavit će obavljati poslove uredništva slovenskog ornitološkog časopisa *Acrocephalus*.

Sanja Barišić će nastaviti provoditi koordinaciju rada Hrvatske komisije za rijetke vrste ptica. Sudjelovat će u radu Upravnog vijeća Europske ornitološke unije u koji je izabrana 2022.

Davor Ćiković će nastaviti voditi hrvatsku prstenovačku shemu, a pri Europskoj uniji za prstenovanje ptica (EURING) nastavit će zastupati Hrvatsku.

Tomislav Klanfar će sudjelovati na sastancima Europske komisije za prstenovanje (EURING)

Izdavačka djelatnost

Zavod za ornitologiju izdaje godišnjak „Larus“ koji izlazi od 1947. godine, a od 49. volumena dostupan je i u digitalnom obliku na portalu <https://hrcak.srce.hr>. U 2024. godini planira se objavljivanje 59. volumena tog časopisa.

ZAVOD ZA PALEONTOLOGIJU I GEOLOGIJU KVARTARA

Voditelj Zavoda je akademik *Ivan Gušić*, a upravitelj dr. sc. *Siniša Radović*. Tijekom 2024. godine zaposlenici Zavoda za paleontologiju i geologiju kvartara sudjelovat će u ranije planiranim i započetim istraživanjima kroz znanstvene projekte i suradnje.

Dr. sc. *Siniša Radović*, viši znanstveni suradnik i upravitelj Zavoda, nastavit će suradnju na tri znanstvenoistraživačka projekta: europskom projektu (ERC-2018-Consolidator) SUBSILIENCE (voditeljica prof. dr. sc. Ana B. Marin Arroyo, Universidad de Cantabria, Španjolska), i nacionalnim istraživačkim projektima u potpori HRZZ-a: PREHISTRIA (voditelj dr. sc. Ivor Janković, Institut za antropologiju, Zagreb), i EpiC (voditelj izv. prof. dr. sc. Dario Vujević, Odjel za arheologiju, Sveučilište u Zadru). Sva tri spomenuta projekta završavaju u prvoj polovici 2024. godine radi čega su u planu pripreme nekoliko objava rezultata dosadašnjih analiza. Dr. sc. Radović će nastaviti s arheozoološkim analizama kosturnih ostataka sisavaca s različitih arheoloških nalazišta u Hrvatskoj, te surađivati s kolegama iz drugih institucija u zemlji i inozemstvu. Tijekom 2024. godine dr. sc. Radović nastavit će započetu suradnju na arheogenetičkim istraživanjima pojedinih skupina sisavaca: domaći preživači i lagomorfi (prof. dr. sc. Vlatka Čubrčić Čurik i prof. dr. sc. Ino Čurik; ANGEN grupa, Agronomski fakultet Sveučilišta u Zagrebu), holocenski divlji i domaći sisavci (prof. dr. sc. Ron Pinhasi; Department of Evolutionary Anthropology, University of Vienna), psi (dr. sc. Pontus Skoglund; The Francis Crick Institute, London). Dr. sc. Radović će nastaviti sa suradnjom na analizama stabilnih izotopa s prof. dr. sc. Suzanne Pilaar Birch (Quaternary Isotope Paleocology Lab, University of Georgia, USA) i dr. sc. Marijem Novakom (Laboratorij za evolucijsku antropologiju i bioarheologiju, Centar za primijenjenu bioantropologiju, Institut za antropologiju), kao i na paleopatološkim analizama ostataka špiljskih medvjeda iz Veternice i Cerovačkih pećina s prof. dr. sc. Dejanom Konjevićem (Veterinarski fakultet Sveučilišta u Zagrebu).

Dr. sc. *Ankica Oros Sršen*, znanstvena suradnica, će tijekom 2024. godine nastaviti s istraživanjima avifaunskog materijala iz špilja Zala i Vlakno, te drugih kvartarnih nalazišta u Hrvatskoj. Nastavit će i ranije započete suradnje s doc. dr. sc. Davorkom Radovčić (Hrvatski prirodoslovni muzej u Zagrebu) na tafonomskim analizama različitih faunskih ostataka iz Krapine, posebice malakofaune, a s doc. dr. sc. Jelenom Kralj (Ornitološki zavod Hrvatske akademije) na paleoekološkim istraživanjima avifaune u Hrvatskoj. Nastavit će suradnju s dr. sc. Ivanom Razumom (Hrvatski prirodoslovni muzej u Zagrebu) na mineraloškoj analizi sedimenata iz Spile nad Procjepom na Mljetu, a nastavit će suradnju i s dr. sc. Koralkom Bakrač (Hrvatski geološki institut) i doc. dr. sc. Darijem Hruševarem

(Botanički zavod Biološkog odsjeka PMF-a) na palinološkim istraživanjima istog lokaliteta. Dr. sc. Oros Sršen nastavlja surađivati s JU NP Mljet u cilju daljnjeg istraživanja Spile nad Procjepom i kvartarnih naslaga otoka Mljet.

Dr. sc. *Vibor Novak*, znanstveni suradnik, kao dio svoje aktivnosti u 2024. godini nastavit će rad na morfometrijskim istraživanjima glodavaca (Rodentia), što će uključivati analize i obradu uzoraka s fokusom na geometrijsku morfometriju. Tijekom 2024. godine planira se posjet kod dr. sc. Boruta Toškana (Inštitut za arheologiju u Znanstvenoraziskovalnom centru Slovenske akademije znanosti in umetnosti) radi dodatne edukacije o samoj sistematizaciji i morfometriji glodavaca. Dr. sc. Novak nastavit će rad na razvoju baze podataka za unos uzoraka iz fundusa Zavoda, kao i na standardizaciji protokola prilikom prostorne obrade podataka u GIS programima. Ovaj dio će se tijekom 2024. godine fokusirati na prikupljanje postojećih baza podataka djelatnika Zavoda, standardizaciju samih podataka te spajanje u jednu zajedničku bazu. Dr. sc. Novak nastavit će suradnju s prof. dr. sc. Marijanom Kovačićem (Mineraloško-petrografski zavod PMF-a) u sklopu projekta SEDBAS. U planu je izrada i migracija nove web stranice NO INUA na novi server i zasebnu domenu što će biti odgovornost dr. sc. Novaka.

Laborant-tehničar *Mateo Petrović*, mag. geol., nastavit će s preparacijom i konzervacijom koštanog materijala s različitih lokaliteta Hrvatske te njihovom pripremom za daljnju znanstvenu obradu, u sklopu čega je predviđeno i stručno fotografiranje fosilne građe iz fundusa Zavoda, s naglaskom na makrofotografiji radi evidentiranja različitih tafonomskih i patoloških tragova na kostima. Nastavlja i rad na digitalnoj GIS bazi podataka hrvatskih nalazišta.

U sklopu dugoročnog plana temeljitog sređivanja brojne fosilne i dokumentacijske građe Zavoda, prikupljene kroz više desetljeća istraživačkog rada, nastavit će se sa sustavnim popisivanjem, katalogiziranjem i prepakiravanjem ukupnog zavodskog fundusa te njegove primjerene pohrane. Kao dio spomenutih aktivnosti dio materijala će po potrebi biti dodatno prepariran i konzerviran radi sprečavanja daljnjeg propadanja, a nastavit će se intenzivno raditi i na digitalizaciji baze podataka (baza fotografija, GIS baze podataka i sl.). Digitalna baza podataka temelj je budućih planova primjene modernih metoda znanstvenih istraživanja, poput primjene neuronskih mreža i modela strojnog učenja u analizi podataka.

Svi zaposlenici Zavoda na znanstvenim radnim mjestima (Radović, Oros Sršen, Novak) planiraju prijaviti istraživački projekt ukoliko budu raspisani adekvatni natječaji tijekom 2024. godine.

Dr. Oros Sršen nastavit će rad u u svojstvu tajnice Nacionalnog odbora INQUA. Sudjelovat će u organizaciji regionalnog INQUA skupa koji će se održati krajem 2024. godine, a na kojem planira održati i usmenu prezentaciju svojih rezultata.

Dr. Radović će kao vanjski suradnik u zvanju naslovnog docenta nastaviti sa sudjelovanjem u nastavi na preddiplomskom studiju arheologije (nositelj i izvođač kolegija „Uvod u arheozoologiju“ na Odsjeku za arheologiju Filozofskog fakulteta Sveučilišta Jurja Dobrile u Puli), diplomskom studiju arheologije (su-nositelj i izvođač kolegija „Bioarheologija [arheozoologija i arheobotanika]“ na

Odjelu za arheologiju Sveučilišta u Zadru) i poslijediplomskom studiju arheologije (suradnik na Odsjeku za arheologiju Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu). U svojstvu mentora nastaviti će s vođenjem nekoliko doktorskih kandidata.

Dr. Oros Sršen je kao naslovna docentica uključena u nastavu na diplomskom studiju Geologije i Geologije zaštite okoliša na Geološkom odsjeku Prirodoslovno-matematičkog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu, te će u ljetnom semestru ak. god. 2023./2024. održavati nastavu iz „Zooarheologije“. Suradnja s Geološkim odsjekom PMF-a Sveučilišta u Zagrebu nastavlja se i kroz vođenje/komentorstvo seminarskih i diplomskih radova. Dr. Oros Sršen je komentorica diplomskog rada studenta diplomskog studija Geologije (smjer geologija i paleontologija) Luke Kuhara, naslova „Tafonomska analiza ostataka velikih ptica iz špilja Šandalja II i Vlakno“.

Djelatnici Zavoda nastaviti će suradnju s JU Priroda Varaždinske županije u sklopu Radne skupine „Špilja Vindija“, a s ciljem davanja stručne pomoći oko zaštite i prezentacije spomenika prirode na prostoru Ravne gore: špilje Vindije i Mačkove (Velike) pećine.

Prema mogućnostima nastavlja se dugogodišnja suradnja sa znanstvenicima i istraživačima s više institucija iz Hrvatske i inozemstva, a planira se i nastavak suradnje s Max Planck Institute for Evolutionary Anthropology u Leipzigu na paleogenetičkim analizama ostataka ljudi iz špilje Vindije.

S obzirom da će u 2024. godini biti 100 godina od rođenja akademika pokojnog Mirka Maleza, planira se prigodno obilježavanje spomenute obljetnice.

Rezultate svojih znanstvenih i stručnih istraživanja zaposlenici Zavoda će i tijekom 2024. godine objavljivati u različitim domaćim i stranim časopisima i drugim edicijama.

ZAVOD ZA POVIJESNE I DRUŠTVENE ZNANOSTI – RIJEKA S PODRUČNOM JEDINICOM U PULI

Organizacija i rad jedinice

U Zavodu za povijesne i društvene znanosti Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti u Rijeci s Područnom jedinicom u Puli zaposleno je osmero djelatnika. U Zavodu u Rijeci su znanstvene suradnice dr. sc. Sanja Holjevac, dr. sc. Maja Polić i dr. sc. Nina Spicijarić Paškvan (u znanstvenom zvanju više znanstvene suradnice) te knjižničarka Hana Lencović, prof. i administrativna tajnica Smiljana Martinčić, a u Područnoj jedinici u Puli su viši znanstveni suradnik dr. sc. Milan Radošević i znanstveni suradnici dr. sc. Sandi Blagonić i dr. sc. Elvis Orbanić. Upraviteljica je Zavoda dr. sc. *Sanja Holjevac*.

U 2024. godini Zavod za povijesne i društvene znanosti HAZU u Rijeci s Područnom jedinicom u Puli (dalje: Zavod) nastaviti će znanstvenoistraživački rad na historiografskim, filološkim i etnološkim istraživanjima ponajprije usmjerenima na prostor zapadne Hrvatske (Rijeka, Istra, Kvarnersko primorje, Gorski kotar), ali i šire. Djelatnici Zavoda pritom će istraživati i obrađivati gospodarske, društvene, nacionalne, pravne, crkvene, vjerske, političke, jezične, etnološke, etnografske, antropološke, kulturološke, demografske i druge teme. Sukladno financijskim i drugim mogućnostima, istraživat će u domaćim i stranim arhivima i pismohranama, knjižnicama, muzejima i privatnim zbirkama te će provoditi terenska istraživanja. Djelatnici koji su suradnici na znanstvenim i drugim projektima obavljat će svoje projektne zadatke.

Zavod će samostalno ili u suradnji s drugim znanstvenim institucijama i udrugama i nadalje organizirati i održavati znanstvene i stručne skupove (npr. XXII. „Dani dr. Franje Račkoga“, s Udrugom „Dr. Franjo Rački“ Fužine i Osnovnom školom Ivanke Trohar Fužine; „Znanstveni skup Fran Kurelac i njegovo djelo. Uz 150. obljetnicu smrti“, s Razredom za društvene znanosti, Razredom za filološke znanosti i Odsjekom za povijesne znanosti Zavoda za povijesne i društvene znanosti u Zagrebu Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti) te skupove i predavanja posvećene važnim događajima i znamenitim ličnostima zapadne Hrvatske. U planu je tijekom godine organizirati i predstavljanja nekoliko novih znanstveno-stručnih edicija te druge manifestacije s ciljem promicanja rada Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti i njezinih članova, rada ovoga Zavoda i njegovih djelatnika te popularizacije znanosti i znanstvenoga rada.

Rezultate svojega rada djelatnici Zavoda objavljuvat će u izdanjima Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti i ovoga njezina Zavoda te u drugim domaćim i

inozemnim časopisima zbornicima i knjigama. Svojim će izlaganjima sudjelovati na domaćim i međunarodnim znanstvenim skupovima.

U planu je objavljivanje novoga sveska Zavodova časopisa „Problemi sjevernog Jadrana“.

Plan rada Zavoda izvršavat će se u okviru djelatnosti Akademijina Razreda za društvene znanosti, a prema sljedećim osobnim planovima rada djelatnika:

Znanstvenoistraživačka djelatnost

Povijest

Dr. sc. *Elvis Orbančić*, znanstveni suradnik, istraživat će na teme vjerske i kulturne povijesti zapadne Hrvatske (Istra, Rijeka, Kvarner) od 16. stoljeća nadalje. Planira nastaviti istraživanja u domaćim i stranim arhivima i pismohranama, knjižnicama i muzejskim ustanovama. Nastavit će prikupljati vrela i obrađivati tri okvirne teme: 1. Središnja Istra u 17. i 18. stoljeću; 2. Pićanska biskupija u 17. i 18. stoljeću; 3. vjerski i društveni život Žminjštine druge polovice 20. stoljeća. Dio rezultata svojih istraživanja namjerava priopćiti na jednom znanstvenom skupu.

Dr. sc. *Maja Polić* nastavit će prikupljati materijal za pisanje monografije o Bakru u periodu od ukidanja Bakarskoga municipija do konca Prvoga svjetskog rata, za pisanje članaka o istarskim i riječkim preporoditeljima, o dr. Anti Mandiću te za istraživanja vezana uz Kastavštinu tijekom hrvatskoga narodnog preporoda. Nastavit će istraživanja vezana uz Riječku županiju i Hrvatsko-ugarsku nagodbu. Rezultate svojih istraživanja priopćit će na do sada dogovorena dva znanstvena skupa i tri stručna skupa.

Dr. sc. *Milan Radošević*, viši znanstveni suradnik, usmjerit će fokus znanstvenih istraživanja na konzultaciju arhivskoga i novinskoga gradiva te stručne literature u hrvatskim, slovenskim, bosansko-hercegovačkim, talijanskim, austrijskim i srbijanskim arhivskim, knjižničnim, muzejskim i drugim srodnim ustanovama te privatnim zbirkama. Provodit će i terensko istraživanje na području Istarske županije vezano za prikupljanje usmenih svjedočanstava u formi povijesnih izvora. Pretraživat će i koristiti i primarne i sekundarne povijesne izvore dostupne na digitalnim repozitorijima na internetu. Uži fokus njegovih znanstvenih nastojanja odnosit će se na nastavak istraživanja – za potrebe pisanja znanstvene monografije – o ustroju i antifašističkom otporu Tajne organizacije Borba u Istri 1929. te sudskom procesu Vladimiru Gortanu i grupi gortanovaca iste godine. Određenu pažnju posvetit će istraživanjima širih nacionalnih, političkih i kulturnih zbivanja u Istri 1918. – 1945. godine te temama vezanima uz zdravstvenu, demografsku i socijalnu povijest Istre i sjevernoga Jadrana u XX. stoljeću. Priopćenjima planira sudjelovati na dva znanstvena skupa.

Filologija

Dr. sc. *Sanja Holjevac*, znanstvena suradnica, nastavit će filološka istraživanja i analize rukopisne i tiskane građe na hrvatskom jeziku koja je nastala do konca 19. stoljeća ponajprije na sjevernojadranskom hrvatskom prostoru. Pritom će i nadalje ponajviše biti posvećena analizi neistraženih ili slabije istraženih tekstova na hrvatskom jeziku te širenju korpusa tekstova za daljnja istraživanja. S time u vezi planira nastaviti svoja još prije započeta istraživanja rukopisnih latiničnih misala iz 17. – 19. stoljeća nastalih i rabljenih na području Rijeke i šire okolice. Planira izlaganjima sudjelovati na jednom – dva znanstvena skupa.

Dr. sc. *Nina Spicijarić Paškvan*, znanstvena suradnica (u znanstvenom zvanju više znanstvene suradnice), nastavit će svoja istraživanja na području kontaktne lingvistike. Terenski će istraživati toponime na području zapadne Hrvatske, posebno Cresa i Lošinja. Prikupljat će lekseme u mletačkom govoru grada Krka. Nastavit će s proučavanjem romansko-slavenskih jezičnih dodira na području zapadne Hrvatske. Planira sudjelovati na znanstvenim i stručnim skupovima.

Etnologija i etnografija

Dr. sc. *Sandi Blagonić*, znanstveni suradnik, nastavit će u okviru svojih etnoloških i antropoloških istraživanja rad na pisanju teksta o Trstu te će započeti pisanje knjige o kulturnoj antropologiji i nizu modernih društvenih fenomena.

Izdavačka djelatnost

U 2024. planira se priprema i objavljivanje novoga sveska Zavodova časopisa „Problemi sjevernog Jadrana“.

Djelatnici Zavoda očekuju objavljivanje svojih knjiga te znanstvenih radova, prikaza i ocjena koje su prethodne godine ili prije predali za objavljivanje.

Svoj rad na pripremi i objavljivanju znanstvenih i drugih priloga u 2024. djelatnici Zavoda provodit će sukladno sljedećim osobnim planovima:

Dr. sc. *Sandi Blagonić*, očekuje publiciranje knjige o Nepal u hrani te knjige s priložima za biografiju nekih od aktera hrvatske društvene scene, s posebnim poglavljem o hrani i jedenju u političkom, odnosno javnom diskursu. Kao koautor objavit će tekst o ratnim događanjima u Ivanovom selu, te o fenomenu *chemsex* unutar pojedinih seksualnih skupina.

Dr. sc. *Sanja Holjevac* kao rezultat provedenih filoloških istraživanja planira za tisak pripremiti nekoliko znanstvenih i stručnih radova. Očekuje objavljivanje knjige o hrvatskom jeziku u izdanjima riječke tiskare Karletzky te radova koje je već predala za tisak.

Dr. sc. *Elvis Orbanić* namjerava objaviti jednu znanstvenu monografiju, jedan znanstveni članak i jedan prikaz.

Dr. sc. Maja Polić objavit će monografiju o Bakru u periodu od ukidanja Bakarskoga municipija do konca Prvoga svjetskog rata i knjigu o dr. Anti Mandiću. Objavit će i više članaka vezanih uz teme koje će istraživati.

Dr. sc. Milan Radošević namjerava pripremiti za objavu dva znanstvena članka te više znanstveno-popularnih članaka. Bit će glavnim suurednikom (uz dr. sc. Maurizija Levaka i dr. sc. Mihovila Dabu) zbornika s Međunarodnoga znanstvenog skupa „150 godina od uspostave Istarskog pokrajinskog sabora“, u nakladi Istarskog povijesnog društva, čije je uređivanje započelo 2023. godine. Započet će s uređivanjem znanstvene monografije na temu povijesti „Narodne tehnike“ u Puli, u nakladi Zajednice tehničke kulture Pula.

Dr. sc. Nina Spicijarić Paškvan u okviru rezultata znanstvenoistraživačkoga rada pripremit će za tisak radove i prikaze te će raditi na popularizaciji znanosti.

Ostali rad

Dr. sc. *Sanja Holjevac* će, ako bude ponovno imenovana, obavljati poslove upraviteljice Zavoda za povijesne i društvene znanosti HAZU u Rijeci s Područnom jedinicom u Puli. Sudjelovat će u pripremi i organizaciji znanstvenih i stručnih manifestacija u organizaciji ili suorganizaciji Zavoda. Pripremat će prijave Zavodovih programa na natječaje i javne pozive za financiranje ministarstava, županija, gradova i drugih izvora te izvješća o radu po završetku financiranih programa. Obavljat će poslove tajnice i članice uredništva Zavodova časopisa „Problemi sjevernog Jadrana“ te će sudjelovati u pripremi za tisak novoga sveska. Po pozivu će recenzirati znanstvene radove i knjige, sudjelovati u predavljanju znanstvenih i stručnih izdanja te održavati predavanja iz područja svojega znanstvenoistraživačkoga rada. Nastavit će biti mentorica jednoj doktorandici Poslijediplomskoga sveučilišnoga doktorskog studija Povijest i dijalektologija hrvatskoga jezika na Filozofskom fakultetu Sveučilišta u Rijeci. Ako bude prihvaćen te uz prethodno odobrenje Uprave Hrvatske akademije, sudjelovat će kao suradnica u radu znanstvenoga projekta Sveučilišta u Rijeci radnoga naslova „Prilozi istraživanju glagoljaške baštine i njezinih odjeka u Rijeci i široj okolici“ voditeljice prof. dr. sc. Sanje Zubčić s Filozofskoga fakulteta Sveučilišta u Rijeci.

Dr. sc. *Elvis Orbančić* kao član Znanstvenoga centra izvrsnosti za hrvatsko glagoljaštvo pri Staroslavenskom institutu, kojega je voditelj akademik dr. sc. Milan Mihaljević, planira nastaviti istraživati teme iz kulturne povijesti Istre. Kao član ERC projekta CoG AdriArchCult „Architectural Culture of the Early Modern Eastern Adriatic“, kojega je glavna istraživačica prof. dr. sc. Jasenka Gudelj pri Sveučilištu Ca' Foscari u Veneciji, planira raditi na organiziranju znanstvenoga skupa o nekadašnjoj pićanskoj katedrali. U izdavačkom smislu sudjelovat će i u radu sljedećih uredništava znanstvenih i stručnih časopisa u zemlji i inozemstvu: „Vjesnik istarskog arhiva“ (Pazin) gdje je glavni urednik, „Arhivi. Glasilo Arhivskega društva in arhivov Slovenije“ (Ljubljana), „Arhivi“ (glasilo ICARUS Hrvatska u Zagrebu), „Histria archaeologica“ (Pula), „Zbornik

Lovranščine“ (Lovran) te popularnoga godišnjaka „Istarska danica“ (Pazin). Također će kao član Izvršnoga odbora ICARUS Hrvatska raditi na promicanju korištenja arhivskih izvora putem novih IT tehnologija te na razvoju međuinstitucijske i međunarodne suradnje. Planira i dalje biti član strukovnih udruga u inozemstvu: „Associazione archivistica ecclesiastica“ (Vatikan), „The Association for Slavic, East European, & Eurasian Studies“ (SAD) i „Association for Croatian Studies“ (SAD). U svojstvu predsjednika Upravnoga vijeća Državnog arhiva u Pazinu nastaviti će izvršavati svoje dužnosti u nastavku mandata. Planira nastaviti biti članom Upravnoga odbora Istarskoga povijesnog društva. Namjera mu je nastaviti sudjelovati u organizaciji ciklusa javnih predavanja „Upoznajmo Vodnjan – Conosciamo Dignano“. Prema traženju pisat će recenzije znanstvenih knjiga i članaka te biti povremeni predavač, predstavljajući znanstvenih i stručnih historiografskih i arhivističkih izdanja.

Dr. sc. *Maja Polić* nastaviti će djelovati kao predsjednica Izdavačkoga odbora Katedre Čakavskoga sabora „Bakarskoga kraja“ Škrljevo (Bakar) i članica njezina Upravnoga odbora, tajnica Ogranka Matice hrvatske u Rijeci i članica uredništva njegova časopisa „Dometi“, članica uredništva Bakarskoga zbornika (izdavač Grad Bakar), Krčkoga zbornika (izdavač Povijesna udruga otoka Krka) i Grobničkoga zbornika (Katedra Čakavskoga sabora Grobnišćine).

Dr. sc. *Milan Radošević* nastaviti će biti predsjednikom Istarskoga povijesnog društva – Società Storica Istriana (IPD) i urednikom njegove mrežne stranice (www.ipd-ssi.hr) te koordinatorom projekta digitalizacije knjižnoga i periodičkoga gradiva „Digitalizacija historiografske literature“. U sklopu Društva nastaviti će biti članom uredništva godišnjaka „Histria“, suvoditeljem projekta „Stoljeće europskog antifašizma. Istra između lokalnog i globalnog“, pokrenutog 2017. godine, članom programskoga odbora manifestacije „Upoznajmo Vodnjan – Conosciamo Dignano“. U sklopu aktivnosti u IPD-u te u suradnji s Udrugom antifašističkih boraca i antifašista grada Pule sudjelovat će u organizaciji povijesnih predavanja, predavljanja knjiga, okruglih stolova i drugih manifestacija vezanih uz povijest antifašizma u Istri. Nastavit će biti članom Odbora za dodjelu nagrada i drugih priznanja Grada Pule, članom Odbora za utvrđivanje prijedloga imena ulica i trgova na području Grada Pule te predsjednikom Upravnoga vijeća Gradske knjižnice i čitaonice Pula.

Dr. sc. *Nina Spicijarić Paškvan* nastaviti će djelovati u okviru Katedre Čakavskog sabora Kostrena i Ogranka Matice hrvatske u Rijeci. Suradivati će u organizaciji znanstvenoga skupa Fran Kurelac i njegovo djelo, koji će se održati na jesen 2024. godine.

Knjižnica

Hana Lencović, prof., knjižničarka, obavljat će uobičajene poslove u knjižnici te uvoditi u inventar knjižnu građu pristiglu uobičajenim sustavom nabave, tj. razmjenom ili darovanjem pojedinaca te institucija. Nastavit će uvođenje knjižne građe Zavoda u program Indigo. Nastavit će raditi na poslu revizije i pripremi plana otpisa knjižne građe. Nastavit će istraživački rad na zavodskoj zbirci starih

i rijetkih knjiga kao najvrjednijem dijelu zavodskoga knjižnog fonda. U tom kontekstu nastojat će se podnijeti prijava na natječaj Ministarstva kulture i medija RH u svrhu financiranja obnove inkunabule „Rhetorica ad C. Herennium“. Knjižničarka će, kao i do sada, pohađati seminare Centra za stalno stručno usavršavanje knjižničara u Republici Hrvatskoj. Ovisno o izdavačkoj djelatnosti Zavoda provodit će se uobičajena distribucija i razmjena publikacija. Redovito će provoditi istraživanja u svrhu pružanja informacijskih usluga te posuđivati građu zaposlenicima Zavoda i vanjskim korisnicima.

ZAVOD ZA POVIJESNE I DRUŠTVENE ZNANOSTI

ODSJEK ZA POVIJESNE ZNANOSTI

1. Organizacija jedinice:

Dužnost voditelja Odsjeka za povijesne znanosti obavljat će akademik *Željko Tomičić*, a upravitelja dr. *Damir Karbić*, ujedno upravitelj Zavoda za povijesne i društvene znanosti u Zagrebu.

Odsjek zbog obnove svog uobičajenog sjedišta u Palači Prister na Strossmavrovom trgu 2 od rujna 2023. djeluje u privremenom smještaju u Knjižnici Zavoda za lingvistička istraživanja Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti u Zagrebu (Ante Kovačića 5).

Odsjek za povijesne znanosti Zavoda za povijesne i društvene znanosti HAZU u Zagrebu tijekom 2024. g. predviđa nastavak znanstvenoistraživačkog rada unutar ovih skupina znanstvenih i stručnih djelatnosti:

- a) nastavak rada na evidentiranju, prikupljanju i objavljivanju povijesne građe - vrela;
- b) izrada povijesnih studija i pomagala;
- c) izrada priručnika i pomagala za znanstveni rad iz područja povijesnih znanosti;
- d) obrazovanje mladih znanstvenika s težištem na istraživačkom radu problematike vezane uz područje srednjovjekovne hrvatske povijesti, povijesti novog vijeka od 16. do kraja tzv. dugog 19. st. i povijesne metodologije.

Rad na spomenutim zadacima unutar znanstvenog programa Odsjeka jednim će se dijelom odvijati i unutar projekta, koji je upravitelj Odsjeka prijavio na posljednjem natječaju Hrvatske zaklade za znanost (u listopadu 2022.), a u kojem sudjeluju svi znanstvenici iz Odsjeka i nekoliko vanjskih suradnika, ukoliko isti projekt bude prihvaćen.

U Odsjeku za povijesne znanosti HAZU zaposleno je jedanaest redovnih znanstvenih i stručnih djelatnika, pri čemu je njih deset u radnom odnosu na neodređeno vrijeme, dok je jedan znanstveni novak (dr. Zrinka Novak). Od spomenutih deset stalno zaposlenih, njih devet radi na poslovima znanstvenika istraživača, a jedan je knjižničar. To su: dr. Goran Budeč, dr. Sabine Florence Fabijanec, dr. Branka Grbavac, dr. Damir Karbić, dr. Iva Kurelac, dr. Zoran Eadić, dr. Tihana Luetić, dr. Mirko Sardelić i dr. Suzana Simon te dr. Ivica Zvonar (knjižničarski savjetnik). Budući da u Odsjeku postoji sistematizirano i slobodno radno mjesto znanstvenog suradnika nadamo se da će se i ono tijekom godine popuniti. Pojedini zadaci iz znanstvenog programa obavljat će se u skladu s tradicijom Odsjeka i u suradnji sa znanstvenicima iz drugih ustanova kao vanjskim suradnicima.

Kao i u prethodnim godinama, Odsjek za povijesne znanosti obavljat će znanstvenu suradnjusa srodnim znanstvenim ustanovama (institutima, akademijama, arhivima, sveučilištima, muzejima i knjižnicama) te drugim odgovarajućim znanstvenim i stručnim institucijama u zemlji i inozemstvu. Posebno mjesto u toj suradnji pripada zajedničkom projektu za proučavanje hrvatsko-bugarskih veza koji se već blizu trideset godina odvija u okviru suradnje Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti i Bugarske akademije znanosti kroz znanstvene aktivnosti Odsjeka i Balkanološkog instituta Bugarske akademije znanosti. U 2024. nastavit će se i znanstvena suradnja s Državnim arhivom Mađarskog nacionalnog arhiva, Institutom za povijesne znanosti i Institutom za povijest književnosti Istraživačkog centra za humanističke znanosti Znanstvene mreže Eotvos Lorand (bivši Istraživački centar Mađarske akademije znanosti) u Budimpešti, Srednjoeuropskim sveučilištem u Budimpešti i Beču i njegovim odsjecima za srednjovjekovne studije i povijest, Sveučilištem Eotvos Lorand i drugim znanstvenim institucijama u Budimpešti, Centrom za transilvanske studije Rumunjske akademije u Cluju, Balkan Historv Association u Bukureštu i drugim znanstvenim ustanovama u Rumunjskoj, Austrijskim institutom za povijesne znanosti Sveučilišta u Beču (Institut für Österreichische Geschichtsforschung) i Institutom za iranske studije Austrijske akademije znanosti (Institut für Iranistik der OAW), londonskim fakultetom School of Slavonic and East European Studies (University College London) i drugim znanstvenim ustanovama u Ujedinjenom kraljevstvu te nizom drugih povijesnih instituta i knjižnica. Odvijat će se i suradnja unutar COST Akcije CA22126 European Network On Lexical Innovation (ENEOLI), financirane iz europskog okvira Horizon 2020. Međunarodna suradnja odvijati će se u skladu s financijskim mogućnostima te sukladno ograničenjima izazvanim posljedicama potresa.

Kao i prethodne godine, knjižnica Odsjeka je, za vrijeme obnove zgrade Palače Prister na Strossmaverovom trgu 2, izmještena iz svojih prostorija u privremeni smještaj na Trgu žrtava fašizma 10. Obzirom da je veliki dio knjižničnog fonda iz-

miješten te je u velikoj mjeri nedostupan, knjižnica će obavljati samo temeljne poslove i pružati samo najnužnije usluge i to unutar, organizacijskih, prostornih i financijskih mogućnosti (inventarizacija i katalogizacija, suradnja s Knjižnicom HAZU i NSK, održavanje razmjene i popunjavanje fonda donacijama, i si.).

2. Znanstvenoistraživački rad na objavljivanju izvora

- **Diplomatički zbornik - Dodatci.** Codex diplomaticus Regni Croatiae, Dalmatiae et Slavoniae. Supplementa. Završetak rada na pripremi za tisak 3. sv. edicije (G. Budeč, B. Grbavac, D. Karbić, I. Kurelac i S. Simon te vanjski suradnici M. Matijević Sokol i V. Tudjina).

- **Monumenta Spalatensia.** Spisi splitskih bilježnika. Nastavak rada na pripremi 3. sv. edicije pod naslovom Spisi splitskog bilježnika Franje iz Bolonje (B. Grbavac, D. Karbić).

- **Diplomatarij obitelji Zrinskih (14. i 15. stoljeće)** s ciljem njegovog objavljivanja u seriji Povijesni spomenici obitelji Zrinskih i Frankopana. Monumenta historica familiarum Zrinski et Frankopan, KNJ. 2 (D. Karbić, S. Simon).

- **Hrvatski srednjovjekovni zakoni.** Nastavak rada na izradi prvog sveska dvojezičnog izdanja niza srednjovjekovnih zakonika s područja srednjovjekovne Hrvatske i Slavonije u originalnim jezicima i engleskom prijevodu (D. Karbić, B. Grbavac, S. Simon, i drugi vanjski suradnici).

- **Rapski bilježnici. Monumenta Arbensia.** Rad na pripremi za objavljivanje izvorne arhivske građe iz fonda rapskih bilježnika za razdoblje XIV. stoljeća iz Arhiva Franjevačkoga samostana u Kamporu na Rabu. Bilježnik Nikola Curtarolo (1372.-1382.), knj. 1 (S. F. Fabijanec, Z. Ladić, Z. Novak, vanjski suradnik M. Martinčević).

- **Gradivo za povijest istočnoga Jadrana u ranom novom vijeku. Fontes spectantes historiam Adriatici orientalis priscae aetatis recentioris.** Nastavit će se s radom na pripremi za objavljivanje izvorne arhivske građe iz fonda rapskih bilježnika za razdoblje XVI. stoljeća iz Državnog arhiva u Zadru. Bilježnik Frane Fabijanić (Franciscus Fabianich, 1520.-1558.) (Z. Novak). U istoj seriji objaviti će se i njezin četvrti svezak (Spisi zadarskog bilježnika Franje Sorinija, 1659.-1662.), koji su priredili vanjski suradnici Odsjeka L. Čoralić i F. Novosel. Svezak je potpuno priređen i *zatražena* su sredstva za tisak na natječaju Ministarstva znanosti i obrazovanja. Isti suradnici pripremaju i peti svezak serije (Spisi zadarskog bilježnika Franje Sorinije, 1662.-1670.), koji će biti predan u recenzentski postupak.

- Tiskat će se treća knjiga iz serije *Spisi istarskih bilježnika*: Spisi porečkih bilježnika, knj. 2. Registri porečkog bilježnika Antuna de Teodoris (1449.-1476.). (Z. Ladić, vanjski suradnik M. Martinčević).

- Nastavak rada na transkripciji rukopisa *Historia Ragusii Ivana Conversinija* (B. Grbavac).

- Nastavak rada na nadopuni baze podataka iz najstarije matične knjige kršćanih (rođenih) (1569.-1610.) župe Rab iz Državnog arhiva u Zadru (Z. Novak).

3. Studije iz hrvatske povijesti razdoblja srednjeg i novog vijeka do kraja 19. stoljeća

- Početkom 2024. očekuje se izlazak iz tiska sljedećih knjiga:

a) *Ulaganje u vječni život: Pobožnost stanovništva rapske komune u drugoj polovici XVI. stoljeća* u izdanju Srednje Europe (Z. Novak);

b) *Materijalna kultura i svakodnevn život Zlatnog doba Šibenika* (G. Budeč);

c) *Ego notarius scripsi et complevi. Povijest javnog bilježništva u srednjovjekovnoj Dalmaciji do kraja 14. stoljeća* (B. Grbavac);

d) *Hrvatska obala u putopisima francuskih hodočasnika u razdoblju od 1350. do 1650.* (S. F. Fabijanec, vanjski suradnik K. Kužić).

- Nastavak rada na monografiji o europskom imaginariju Mongola u 13. stoljeću i predaja rukopisa u tisak kod internacionalnog izdavača Brepols (M. Sardelić).

- Obavljat će se poslovi glavnog urednika edicije *Povijest Hrvata u sedam knjiga*, koju izdaje Matica hrvatska u Zagrebu (Z. Ladić). U okviru tog projekta u tisak će se predati knj. II radnog naslova *Povijest Hrvata u razvijenom srednjem vijeku* (ur. Damir Karbić). Knjiga će biti objelodanjena tijekom 2024. godine.

- Započeti će se rad na monografiji o Carlu Friedrichu Heinrichu Werneru (1808. - 1894.), članu lajpciške i venecijanske likovne akademije (M. Sardelić).

- Očekuje se tiskanje nekoliko radova u zborniku radova međunarodnog znanstvenog skupa *The court and Chancery of Emperor Sigismund as a political centre and as a social system*, Beč-Brno (B. Grbavac, S. Simon).

- Djelatnici Odsjeka predviđaju objavljivanje niza drugih znanstvenih radova i studija te prikaza i recenzija u domaćim i stranim znanstvenim časopisima te u zbornicima s domaćih i inozemnih znanstvenih skupova i kongresa (G. Budeč, S. F. Fabijanec, B. Grbavac, D. Karbić, I. Kurelac, Z. Ladić, T. Luetić, Z. Novak, M. Sardelić, S. Simon).

- Predviđaju se uobičajena arhivska istraživanja djelatnika Odsjeka, u skladu s organizacijskim i financijskim mogućnostima, u više domaćih (Hrvatski državni arhiv, Arhiv Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti, Arhiv rektorata Sveučilišta u Zagrebu, Državni arhiv u Zadru, Državni arhiv u Dubrovniku, Nadbiskupijski arhiv u Splitu, Nadbiskupski i kaptolski arhiv u Zagrebu, Biskupijski arhiv i Arhiv samostana sv. Frane u Šibeniku, Kaptolski arhiv u Zadru, Znanstvena knjižnica u Zadru, Državni arhiv u Pazinu, Biskupijski arhiv u Poreču i dr.) i stranih arhiva (Državni arhiv u Veneciji, Tajni vatikanski arhiv, Državni arhiv mađarskog nacionalnog arhiva, i dr.) te u knjižnicama u Budimpešti, Parizu, Beču, Veneciji i

drugdje za potrebe rada na objavljivanju izvora kao i za pisanje studija i priručnika (G. Budeč, S. F. Fabijanec, B. Grbavac, D. Karbić, I. Kurelac, Z. Ladić, T. Luetić, Z. Novak, M. Sardelić, S. Simon).

4. Priručnici, pomagala, pomoćne povijesne znanosti

- Nastavak rada na pripremi priručnika Hrvatska srednjovjekovna arhontologija, sv. I, s podacima za razdoblje do mletačkog zauzimanja dalmatinskih gradova 1420. godine (D. Karbić).

5. Redovita izdavačka djelatnost

- Rad na novom broju časopisa *Zbornik Odsjeka za povijesne znanosti* Zavoda za povijesne i društvene znanosti Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti. Predviđa se pojačana aktivnost na postizanju jače referiranosti za isti časopis te obnova prijavljivanja na redovite natječaje za financiranje izdavanja Ministarstva znanosti i obrazovanja (S. Simon, D. Karbić, M. Sardelić, F. Fabijanec, Z. Ladić, T. Luetić, vanjski suradnici A. Gulin, M. Matijević Sokol, V. Tudjina, Lj. Perinić i dr.).

- Vršit će se poslovi lekture i korekture te objavljivanje *Zbornika radova sa Međunarodnog znanstvenog skupa Hrvati i Bugari. Diplomacija, politika, kultura i znanost*. Znanstveni skup povodom 30. obljetnice uspostave diplomatskih odnosa između Republike Bugarske i Republike Hrvatske, te 25. obljetnice uspostave znanstvene suradnje između Bugarske akademije znanosti i Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti (Zagreb, 28.-29. IX. 2022.). Tiskanje zbornika se predviđa u proljeće 2024. ovisno o prilivu financijskih sredstava za tisak, koja su 2023. zatražena na redovitom natječaju Ministarstva znanosti i obrazovanja (T. Luetić, D. Karbić, M. Sardelić).

- Nastavak rada na uređivanju serije *History and Archaeology of South-Eastern Europe*. From the Roman Period to the French Revolution izdavačke kuće Trivent Publishing iz Budimpešte, Mađarska (S. Simon, vanjska suradnica Lj. Perinić iz Odsjeka za arheologiju Zavoda za povijesne i društvene znanosti HAZU u Zagrebu).

- Djelatnici Odsjeka obavljat će dužnosti urednika, zamjenika urednika, članova uredništva te članova znanstvenih i savjetodavnih vijeća u pojedinim hrvatskim i inozemnim serijskim, znanstvenim publikacijama: *Zbornik Odsjeka za povijesne znanosti* ZPDZ HAZU, *Radovi* Zavoda za povijesne znanosti HAZU u Zadru, *Historijski zbornik*, *Cris - Časopis Povijesnog društva Križevci*, *Hiperborea*. *The Journal of the Balkan History Association* (S. F. Fabijanec, D. Karbić, Z. Ladić, S. Simon).

6. Organizacija i sudjelovanje na znanstvenim skupovima i kongresima

- Organizacija i sudjelovanje na znanstvenom skupu o hrvatsko-bugarskim odnosima koji se održava u okviru zajedničkog hrvatsko-bugarskog istraživačkog projekta Odsjeka i Instituta za balkanistiku s Centrom za trakologiju Bugarske akademije znanosti. Održavanje skupa planirano je u Sofiji u svibnju ili lipnju 2024. u organizaciji bugarske strane (T. Luetić, D. Karbić, Z. Ladić, S. Simon, Z. Novak i drugi djelatnici i vanjski suradnici Odsjeka).

- Rad na pripremi znanstvenog skupa Fran Kurelac i njegovo djelo: uz 150. obljetnicu smrti koji će se pod pokroviteljstvom Razreda za filološke znanosti i Razreda za društvene znanosti HAZU, a u suorganizaciji sa Zavodom za povijesne i društvene znanosti HAZU u Rijeci s Područnom jedinicom u Puli, u listopadu 2024. održati u Knjižnici HAZU u Zagrebu. U tijeku je priprema programa skupa i knjižice sažetaka, a u planu su prijave na natječaje za financijsku potporu organiziranja skupa (I. Kurelac).

- Suorganizacija i sudjelovanje u radu okruglog stola o odnosima između Hrvatske i Dalekog istoka kroz povijest u suradnji s Fakultetom Hrvatskih studija Sveučilišta u Zagrebu (S. F. Fabijanec).

- Sudjelovanje u radu Sixth International Conference of the Mediterranean Maritime History Network (MMHN) pri Centre of Maritime History of the Institute for Mediterranean Studies iz Rethymno KOJI će se održati 27-31. svibnja 2024. godine (S. F. Fabijanec, vanjski suradnik Rania Mohamed Ibrahim s Filozofskog fakulteta u Zagrebu).

- Više djelatnika Odsjeka sudjelovati će izlaganjima u radu VII. kongresa hrvatskih povjesničara koji će se održati u Osijeku od 25. do 28. rujna 2024.

- Sudjelovanje u radu International Medieval Congress u Leedsu (organizacijom i sudjelovanjem na sekciji i okruglom stolu (D. Karbić, S. Simon i vanjski suradnici).

- Ovisno o financijskim mogućnostima, predviđa se sudjelovanje djelatnika Odsjeka u radu domaćih i međunarodnih znanstvenih skupova (S. F. Fabijanec, B. Grbac, I. Kurelac, D. Karbić, Z. Ladić, T. Luetić, Z. Novak, M. Sardelić, S. Simon).

7. Ostale djelatnosti

- Obavljat će se poslovi člana Upravnog odbora COST Akcije CA22126 European Network On Lexical Innovation (ENEOLI), u kojoj sudjeluje stotinjak znanstvenika iz 29 država i koja je financirana iz europskog okvira Horizon 2020. Godišnja konferencija Akcije održat će se u Veroni 16.-17. svibnja 2024. (M. Sardelić).

- Obavljat će se poslovi člana-suradnika lingvističkog laboratorija Emotion Conceptual Networks (EmoCNet) Sveučilišta u Rijeci. Nastavit će se istraživanje povijesti emocija služeći se suvremenim alatima koji koriste računalnu obradu materijala iz lingvističkih korpusa (M. Sardelić).

- Nastavit će se rad na projektu Emotions and the (Re)construction of the Diaspora Identity: Croats in Australia and New Zealand (1945-1991) (UIP-2020-02-1283, financiran od HRZZ, voditelj dr.sc. Ivan Krstić) (M. Sardelić).

- Nastavit će se rad u Odjelu za povijest Matice hrvatske Zagreb (članovi Odjela Z. Ladić, I. Zvonar, S. F. Fabijanec).

- Djelatnici Odsjeka nastavit će suradnju u pripremi leksikografskog izdanja Hrvatski biografski leksikon Leksikografskog zavoda Miroslav Krleža (Z. Ladić, B. Grbavac).

- U sklopu rada na obnovi Akademijinih zgrada stradalih u potresu 2020. godine nastavit će se rad vezan uz poslove administratora projekata za zgrade HAZU, Palača Prister (B. Grbavac).

8. Knjižnica

Tijekom 2024. Knjižnica Odsjeka će, u skladu sa spomenutim problemima nastalim kao posljedica potresa 2020. i potrebama obnove, djelovati u smanjenom obimu te se planira prvenstveno posvetiti sljedećim zadacima:

- informiranje korisnika o knjižnom fondu Odsjeka i mogućnostima korištenja;
- inventariziranje i katalogiziranje novopristiglih omeđenih i serijskih publikacija te njihovo odlaganje u prostorije na lokaciji Trg žrtava fašizma 10 u Zagrebu;
- ažuriranje i dopunjavanje knjižničkog kataloga u novom programu za katalogizaciju knjiga i časopisa na platformi INDIGO;
- ažuriranje, analitičko obrađivanje i dopunjavanje zapisa u Digitalnoj zbirici i katalogu Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti, te ujednačavanje obrade fonda s Akademijinom središnjom knjižnicom;
- održavanje postojećeg sustava razmjene publikacija s drugim znanstvenim institucijama i knjižnicama u Hrvatskoj i inozemstvu;
- posredovanjem djelatnika Priručne knjižare HAZU poslati u razmjenu nove publikacije koje su objavili znanstvenici Odsjeka;
- nastojanje provođenja procesa upisa Knjižnice Odsjeka u Upisnik knjižnica Republike Hrvatske;
- suradnja sa sveučilišnom matičnom službom u Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu te sudjelovanje na stručnim sastancima za specijalne knjižnice. Pohadanje edukacijskih tečajeva vezanih za rad specijalnih knjižnica

ODSJEK ZA ARHEOLOGIJU

U Odsjeku za arheologiju trenutno djeluju tri znanstvena djelatnika: dr. se. Alka Domić Kunić, znanstvena savjetnica u trajnom zvanju; dr. se. Ljubica Perinić, viša znanstvena suradnica; dr. se. Tino Leleković, viši znanstveni suradnik. Voditelj jedinice je akademik *Željko Tomičić*, a upravitelj dr. se. *Damir Karbić*.

Odsjek za arheologiju broji samo tri člana, a svo troje znanstvenih radnika bave se istim vremenskim razdobljem (rimski antika) na istom geografskom prostoru (Ilirik), ali proučavajući različite segmente života: A. Domić Kunić povijesnim izvorima, Lj. Perinić kultovima i religijskom praksom, a T. Leleković društveno-gospodarskom poviješću.

Znanstvenoistraživački rad

Dr. se. *Alka Domić Kunić* i dalje radi na znanstvenoj monografiji o rimskim vojnim zapovjednicima u osvajačkim ratovima u Iliriku. U tisku je rad za zbornik radova posvećen prof. dr. se. Marini Milićević Bradač s Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu, a u pripremi su još dva znanstvena rada o pojedinim temama iz rimskodobne povijesti iliričkog prostora. Osim toga znanstvenim će prilogom sudjelovati i u prvom zborniku radova koji planira objaviti međunarodni znanstveni odbor sastavljen od renomiranih arheologa i povjesničara iz Rijeke, Skopja i Sofije, a koji nosi radni naslov *The Unclassical Balkans*.

A. Domić Kunić nastavlja sudjelovanje u radu znanstvenog projekta Hrvatske zaklade za znanost *Između bogova i ljudi. Kultovi i stanovništvo rimske Dalmacije prema zavjetnim natpisima*, koji vodi dr. se. Ljubica Perinić. Trajanje spomenutog projekta predviđeno je do 31. siječnja 2025. Osim svega rečenoga, i dalje će prevoditi rimske klasike na hrvatski jezik, i prijevod ponuditi Institutu za klasične jezike i antičku civilizaciju za objavu u nizu *Latina & Graeca*. Pozvana je i na sudjelovanje u jednoj epizodi znanstvene TV serije koja će se baviti određenim problemima rimske antike na prostoru današnje Republike Hrvatske.

Zbog spomenutih projekata koji su važni za funkcioniranje Odsjeka, kao i za normalno funkcioniranje Arheoloških radova i rasprava, jedinog znanstvenog časopisa HAZU posvećenog arheologiji, A. Domić Kunić namjerava zamoliti Upravu da joj omogući rad i nakon 65. godine života, a ako to nije moguće da joj ponudi rad na pola radnog vremena iz mirovine.

Dr. se. *Ljubica Perinić* sudjelovat će na dvije znanstvene konferencije. Objе su konferencije jedne od najvećih znanstvenih konferencija rimske arheologije. Na konferenciji RAC/TRAC (Roman Archaeology Conference/Theoretical Roman Archaeology Conference) koja se održava u travnju u Londonu, u suradnji s kolegom

Andrewom Gardnerom (University College London), Antonom Baryshnikovim (Russian State University for the Humanities) organizirat će sesiju For a fistful of Daleks: scholarship, popular culture, Roman world, na kojoj će i sudjelovati s predavanjem Obliti privatorum, publica curate.

U rujnu, na XXVI Limes kongresu, s kolegicom Annom Mech (University of Warsaw) organizirat će sesiju One object, how many stories? The materiality of Roman Religion in the Roman Empire, a na kojoj će također sudjelovati s predavanjem vezanim uz rimske vojničke kultove.

Nadalje, u sljedećoj godini, u okviru projekta Kultovi i stanovništvo rimske Dalmacije prema zavjetnim natpisima, odobrenog od Hrvatske zaklade za znanost, u suradnji s kolegom Ivanom Radman-Livajom (Arheološki muzej u Zagrebu) i Ingom Vilogorac Brčić (Odsjek za povijest Filozofskog fakulteta, Sveučilišta u Zagrebu) organizirat će okrugli stol s ciljem predavljanja rezultata u trećoj (3.) godini trajanja projekta.

Zadatci vezani uz projekt su mnogobrojni i uključuju koordinaciju suradnika i obaveza koje moraju ispuniti tijekom ovog razdoblja, kao npr. poslovi vezani uz diseminaciju i suradnju, zatim uz organizaciju godišnjeg sastanka radne skupine, nastavak prikupljanja i obrađivanja građe iz literature, kao i iz pregleda muzejskih spremišta obavljenih u tekućoj godini.

U slučaju dr. se. *Tina Lelekovića*, dio njegovih aktivnosti ovisit će o rezultatima natječaja za istraživačke projekte Hrvatske zaklade za znanost na koje se prijavio sa svojim projektom prijedlogom, te će njegove aktivnosti biti prilagođene dinamici rada navedenoj u prijedlogu istraživačkog projekta. Nevezano uz taj projekt, tijekom drugog kvartala tekuće godine Tino Leleković će sudjelovati u provedbi projekta "Salona - Hortus Metrodori" u Saloni, koji je rezultat suradnje između Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti i Hrvatskog restauratorskog zavoda.

U četvrtom kvartalu iste godine, obnašat će dužnost voditelja projekata "Arheološka baština antičke Murse" i "Rimski limes Osječko-baranjske županije". Ovi projekti provode se u okviru Programa zaštite i očuvanja kopnene arheološke baštine Ministarstva kulture Republike Hrvatske za 2024. godinu.

Paralelno s navedenim projektima, aktivno će sudjelovati u izradi Konzervatorske podloge za gradove Valpovo, Osijek, Đakovo, Ilok, Vukovar i Vinkovci. To će činiti kao član stručnog tima okupljenog od strane Instituta za povijest umjetnosti i Konzervatorskog odjela Vukovar. Njegovo specijalno znanje upodručju arheologije i fotogrametrije bit će ključno za ovaj projekt.

Tino Leleković također planira iskoristiti odobrena sredstva Ministarstva znanosti i obrazovanja za pripremu rukopisa knjige "Zapadno groblje rimske Siscije" te se posvetiti pripremi rukopisa za objavu.

ODSJEK ZA ETNOLOGIJU

U Odsjeku su zaposleni viši znanstveni suradnik dr. sc. Jakša Primorac i znanstvena suradnica dr. sc. Klementina Batina. Dužnost voditelja Odsjeka obavljao je do smrti 21. lipnja 2023. akademik Dragutin Feletar, a potom je akademik *Anđelko Akrap* imenovan na mjesto vidotelja u sljedećem mandatnom razdoblju. .

Temeljni projekt Odsjeka koji se nastavlja u 2024. godini je objavljivanje antologijskih etnoloških rukopisa s kraja 19. i iz prve polovice 20. stoljeća, pisanih prema *Osnovi za sabiranje i proučavanje građe o narodnom životu* dr. Antuna Radića iz 1897. godine. Rukopisi se objavljuju u časopisu *Zbornik za narodni život i običaje* ili kao posebna izdanja Odsjeka. Pritom se rukopisi prepisuju, kolacioniraju, digitaliziraju, jezično obrađuju i multidisciplinarno proučavaju. Svaka monografija sadrži uvodnu studiju i tumač manje poznatih riječi i izraza. Djelatnici Odsjeka pritom surađuju s raznim znanstvenim ustanovama, kulturnim udrugama i jedinicama lokalne uprave iz sredina iz kojih potječe gradivo. Oni su suizdavači ili sponzori, ovisno o sporazumu koji je sklopljen s Akademijom. Glavni i odgovorni urednik svih izdanja je voditelj Odsjeka za etnologiju. U 2024. nastaviti će se raditi na četirima opsežnim monografijama pisanim prema Radićevoj *Osnovi*:

1. *Duvno* (fra Anđeo Nuić i Stojan Rubić)

U travnju 2022. je temeljem poticaja Marka Radoša i mr. sc. Romana Ozimeca iz *Udruge za zaštitu prirode i održivi razvoj „Naša baština“* iz Tomislavgrada pokrenut projekt objavljivanja etnoloških rukopisa iz duvanjskog kraja rađenih prema Radićevoj *Osnovi* 1897. i 1899. Autori su im franjevac Anđeo Nuić (SZ 20) i učitelj Stojan Rubić (SZ 61). Rukopise je prepisala grupa istraživača u organizaciji *Udruge za zaštitu prirode i održivi razvoj „Naša baština“* iz Tomislavgrada, koja je partnerska ustanova u projektu objavljivanja knjige. Dr. sc. Jakša Primorac će kao priređivač započeti rad na objavljivanju monografije: kolacionirat će rukopis, napisati uvodnu etnološku studiju i tumač manje poznatih riječi i izraza te će prelomiti knjigu. Autor biobibliografske studije o fra Anđelu Nuiću i učitelju Stojanu Rubiću bit će dr. sc. Robert Jolić, a autor studije o zemljopisnim i prirodoslovnim značajkama duvanjskog područja bit će mr. sc. Roman Ozimec. Objavljivanje knjige očekuje se tijekom 2025.

2. *Staro selo Štefanje*, II. dio (Nikola Novaković)

Tijekom 2024. intenzivno će se raditi na objavljivanju drugog dijela etnološke monografije *Staro Selo Štefanje*, autora Nikole Novakovića (sign. SZ 110a–d),

nastale između 1902. i 1907. Priređivačice su dr. sc. Branislava Milić i prof. Marina Junger. Partnerska ustanova je Općina Štefanje. Priređivanje i objavljivanje monografije koordinirat će dr. sc. Klementina Batina.

3. *Hrnetić (kraj Karlovca)* (Milena Sajvert-Pokupska)

Tijekom 2024. dr. sc. Klementina Batina će u suradnji s dijalektologinjom dr. sc. Marinom Marinković dovršiti prepisivanje i kolacioniranje opsežne etnološke monografije Milene Sajvert-Pokupske *Hrnetić (kraj Karlovca)* (sign. SZ 29) koja je nastala između 1897. i 1905. prema Radićevoj *Osnovi* te će nastaviti kritičko obrađivanje građe i pisanje uvodne studije.

4. *Suva Međa 1: Gage, Rujevac, Pedalj i Kosna* (Rade Bosnić)

U listopadu 2022. je temeljem poticaja prof. dr. sc. Drage Roksandića ponovno pokrenut projekt objavljivanja etnoloških rukopisa Rade Bosnića iz okolice Dvora na Uni (područje Suve Međe), izrađenih prema Radićevoj *Osnovi* između 1905. i 1916. Građa za prvu knjigu je prepisana i slijedi joj daljnja obrada. Riječ je o četirima selima: Gage, Rujevac, Pedalj i Kosna (sign. SZ 113a-b, 124, 127a-f). Koordinaciju i stručnu suradnju pri izradi monografije pružat će dr. sc. Jakša Primorac i dr. sc. Klementina Batina.

Uz redovnu djelatnost, djelatnici Odsjeka bave se svojim specijalističkim područjima.

Dr. sc. *Jakša Primorac* će tijekom 2024. pisati „Tumač manje poznatih riječi i izraza“ za opsežnu etnološku monografiju Pavline Bogdan-Bijelić *Konavle i Cavtat* (SZ 107a-e, 245), nastalu između 1904. i 1907. godine, koja nije pisana prema Radićevoj *Osnovi*. U pogledu etnomuzikološkog rada Jakša Primorac nastavlja pisati sintetsku monografiju o pučkom crkvenom i glagoljaškom pjevanju u jadranskim i dinarskim područjima Hrvatske te u Hrvata u Crnoj Gori. Tijekom 2023. vršio je istraživanja u Istri i na dubrovačkom području, a u 2024. planira knjižnična i arhivska istraživanja u raznim ustanovama na jadranskom području. Tijekom proteklih terenskih istraživanja iskazao se veliki problem u pitanju pronalazjenja sugovornika jer se vrlo malen broj pjevača koji su rođeni u 1930-ima i 1940-ima i živo sjećaju promjena u liturgiji i liturgijskoj glazbi u 1960-ima kao i povijesti župnog crkvenog pjevanja od tada do danas. Još je manji broj pjevača koji se sjećaju pokoje zaboravljene liturgijske melodije. Jakša Primorac će sudjelovati na međunarodnom znanstvenom skupu *Joint Study Group Meeting of Applied Ethnomusicology and the Sacred and Spiritual Sounds and Practices* u Istanbulu u listopadu 2024. u organizaciji *Međunarodnog savjeta za tradicije glazbe i plesa* (ICTMD).

Dr. sc. *Klementina Batina* će u suradnji s etnologinjom Mihaelom Živić urediti rukopis *Sikirevci – seoska starina* autora Josipa Jarića-Ilčina (1954., sign. NZ 119), koji će biti objavljen u nakladi Općine Sikirevci. Napisat će znanstveni rad o održivom upravljanju aspektima nematerijalne kulturne baštine (izlaganje

sa znanstvenog skupa *Nematerijalna kulturna baština u porječju Mure i Drave*, Međimurje, 9.–11. studeni 2023.). Također će napisati znanstveni rad o usmenoknjiževnom opusu šipanskog svećenika Balda Glavića (izlaganje sa znanstvenoga skupa *U povodu 100 godina rođenja Maje Bošković-Stulli*, Zagreb, 8.–9. studeni 2022.). Nastavit će sa stručnim aktivnostima kao članica upravnih odbora strukovnih udruga HR ECOVAST i Hrvatsko etnološko društvo, uključujući i uredničke poslove na zborniku radova znanstveno-stručnog skupa *16. Hrvatsko-slovenske paralele: Hrana i piće u kriznim vremenima – prakse proizvodnje, distribucije i konzumacije*, održanog u Bistri 9. i 10. lipnja 2022. Uz to će pružati stručnu pomoć vanjskim korisnicima Odsjeka pri korištenju arhivskog gradiva i voditi standardnu evidenciju i dokumentaciju. Kao tajnica uredništva *Zbornika za narodni život i običaje* vodit će poslovnu administraciju i korespondenciju s vanjskim suradnicima Odsjeka na poslovima kritičkog obrađivanja i objavljivanja etnoloških i folklorističkih monografija, uključujući i apliciranje na razne natječaje za osiguravanje financijske potpore. Nastavit će raditi na projektu digitalizacije u sklopu Akademijina Digitalnog repozitorija.

ODSJEK ZA EKONOMSKA ISTRAŽIVANJA

Plan rada za 2024. godinu u skladu je sa strateškim ciljevima Odsjeka (koji obuhvaćaju analizu modela i odrednica dugoročnog ekonomskog rasta/razvoja; praćenje dinamike hrvatskoga gospodarskog sektora; te analizu konkurentnosti hrvatskog drvnog sektora).

Krajem 2023. godine planira se održavanje 5. međunarodne znanstvene konferencije pod nazivom „International Conference on the Economics of the Decoupling (ICED)“ u organizaciji Ekonomskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu i Odsjeka za ekonomska istraživanja Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti. Konferencija će se održati uživo i online od 30 studenog. – 01. prosinca 2023. godine u Zagrebu na Ekonomskom fakultetu. U prvom kvartalu 2024. godine predviđa se tiskanje i objava istoimenog Zbornika radova, čiji će glavni urednici biti akademik Gordan Družić i izv. prof. dr. sc. Marija Penava Beg.

Nadalje se predviđa tiskanje i objava Zbornika radova 28. međunarodne znanstvene konferencije CROMAR (Croatian Marketing Association) pod nazivom "Marketing in Multiverse: From Real to Virtual", u organizaciji Fakulteta ekonomije i turizma Dr. Mijo Mirković Sveučilišta u Puli i Odsjeka za ekonomska istraživanja Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti. Znanstvena konferencija se održala u razdoblju od 12. – 13. rujna 2023. na Fakultetu ekonomije i turizma Dr. Mijo Mirković u Puli. Urednici Zbornika bit će akademik Gordan Družić, dr. sc. Martina Basarac Sertić i izv. prof. dr. sc. Dragan Benazić.

Dalje je u planu održavanje znanstvenog skupa u organizaciji Odsjeka za ekonomska istraživanja HAZU i Ekonomskog fakulteta sveučilišta u Zagrebu pod nazivom „Analiza strukturnih čimbenika konvergencije Republike Hrvatske tijekom tranzicijskog procesa“. Znanstveni skup će se održati 06. veljače 2024. godine u Knjižnici HAZU, kao posljednja aktivnost u okviru projekta financiranog od strane Hrvatske zaklade za znanost, voditelja prof. dr. sc. Josipa Tice (CONVRH - IP 2019-04-4500).

Dalje se tijekom 2024. godine planira objava poglavlja dr. sc. Martine Basarac Sertić (u koautorstvu s izv. prof. dr. sc. Marijom Penavom Beg i izv. prof. dr. sc. Tomislavom Sekurom) pod nazivom „Značaj industrije za gospodarstvo“ u budućem sveučilišnom udžbeniku „Gospodarstvo Hrvatske“, urednika izv. prof. dr. sc. Tomislava Gele (izdavač Ekonomski fakultet Sveučilišta u Zagrebu).

Planira se objava znanstvenog rada dr. sc. Martine Basarac Sertić (u koautorstvu s dr. sc. Anom Andabaka i dr. sc. Valentinom Vučković), pod nazivom „Examining the effects of trade liberalization using a gravity model approach“ u okviru znanstveno-istraživačkog projekta pod nazivom „Analiza strukturnih čimbenika konvergencije Republike Hrvatske tijekom tranzicijskog procesa“ (voditelj: prof. dr. sc. Josip Tica, šifra projekta: IP-2019-04-4500).

Tijekom 2024. godine nastavljaju se aktivnosti dr. sc. Martine Basarac Sertić u okviru COST (engl. European Cooperation in Science and Technology) akcije pod nazivom Implementation of Circular Economy in the Built Environment – CircularB (voditelj: Prof. Luis Bragança). Basarac Sertić je članica dvije radne skupine (WG1: Circularity strategies and best practices; WG4: Dissemination and results communication), te ima zaduženja sukladno Action Deliverables za iduće projektno razdoblje.

ZAVOD ZA POVIJESNE ZNANOSTI – DUBROVNIK

Organizacija jedinice

Zavod u svojem sastavu ima dvije radne jedinice: istraživačku radnu jedinicu (po kojoj Zavod nosi ime) smještenu u Sorkočevićevu ljetnikovcu u Lapadu, i *Zbirku Baltazara Bogišića u Cavtatu*.

Voditeljica Zavoda je akademkinja *Nella Lonza*, a upraviteljica je prof. dr. sc. *Vesna Miović*. Sveukupno je zaposleno 10 djelatnika i to 6 na znanstvenim poslovima (3 znanstvena savjetnika u trajnom zvanju, 1 znanstveni savjetnik i 2 viša znanstvena suradnika), 1 na poslovima voditelja Zbirke Baltazara Bogišića, 1 na administrativno-računovodstvenim poslovima i 2 pomoćne službenice (pomoćna službenica Zavoda za istraživanje korozije i desalinizaciju HAZU u Dubrovniku pola radnog vremena radi u Zavodu za povijesne znanosti, a druga službenica zaposlena je u Zbirci Baltazara Bogišića).

Znanstvenoistraživački rad

Nakon što je završen projekt Hrvatske zaklade za znanost “Tradicionalizam i inovacije u Dubrovniku od srednjeg vijeka do devetnaestog stoljeća” (“Intrada”), Zavod će nastaviti s istraživanjima pojedinih tema iz političke, gospodarske i kulturne prošlosti Dubrovnika i okolice u sklopu novog projekta Zaklade “Pluralitet aktera u Dubrovačkoj Republici: politika i društvo, institucije i praksa” (“Pluracta”), koji je pozitivno prošao prve faze ocjena, u završnoj je fazi ocjenjivanja, a rezultat se očekuje uskoro. Djelatnici Zavoda nastavit će i s provođenjem internog projekta “Istraživanje podrijetla umjetnina, arhivskog i knjižnog gradiva Zavoda za povijesne znanosti HAZU u Dubrovniku” te raditi na sređivanju arhivskog gradiva. Nastavit će se i s redovitim objavljivanjem dva časopisa (od toga jednog na engleskom) i planiranih knjiga.

Ostale djelatnosti

Zaposlenici Zavoda bit će na raspolaganju korisnicima knjižnice i arhivskog gradiva te posjetiteljima ljetnikovca. Organizirat će promocije zavodskih izdanja i radionice za studente te o svojim djelatnostima obavještavati širu javnost. Sudjelovat će na Malom festivalu povijesti na Lastovu i u drugim programima koji populariziraju povijesnu baštinu dubrovačkog kraja.

Voditeljica Zbirke Baltazara Bogišića radit će na inventarizaciji, skrbiti o pohrani predmeta, pružati informacije znanstvenicima koji koriste Zbirku te primati posjetitelje i održavati programe namijenjene široj publici.

Uz potporu Ministarstva kulture i medija nastaviti će se radovi na saniranju obiju zgrada koje koristi Zavod (zgrade ljetnikovca Sorkočević u Dubrovniku i Kneževa dvora u Cavtatu - sjedišta Zbirke Baltazara Bogišića). Osim toga, uz potporu istog Ministarstva i u suradnji sa Sveučilištem u Dubrovniku i Hrvatskim restauratorskim zavodom provodit će se konzervacija i restauracija pojedinih predmeta iz ljetnikovca Sorkočević i Zbirke Baltazara Bogišića u Cavtatu.

Pojedinačni rad znanstvenika

Dr. sc. *Zdenka Janeković Römer*, znanstvena savjetnica u trajnom zvanju, predat će za tisak rad o selu i seljaštvu u dubrovačkoj općini/Republici u srednjem vijeku i rad o metodološkim okvirima istraživanja jadranske i mediteranske povijesti u srednjem vijeku. Predat će monografiju priređenu za prijevod na engleski jezik. Nastavit će veliko istraživanje o razvoju komunalnog društva i socijalnom raslojavanju te oblikovanju plemstva u Dubrovniku u 14. stoljeću i raditi na dovršetku monografije o razvoju komunalnih društava. Bude li odobren, radit će kao voditeljica projekta Hrvatske zaklade za znanost "Pluracta". Radit će i kao mentorica doktoranda na projektu. Započet će rad na monografiji koja će se baviti srednjim i nižim slojevima dubrovačkog društva, posebno obrtnicima i trgovcima. Tim istraživanjem zahvatit će u zanemarenu tematiku dubrovačke gospodarske, ali i socijalne, kulturne i vjerske povijesti. Nastavit će istraživanje na fondovima rara u NSK i Državnom arhivu u Zagrebu te istraživanje rukopisa humanista Giovannija Conversinija.

Dr. sc. *Rina Kralj-Brassard*, viša znanstvena suradnica, nastaviti će intenzivno istraživanje arhivske građe u Državnom arhivu u Dubrovniku koja se tiče socijalno-zdravstvenih ustanova Dubrovačke Republike, s fokusom na karitativne prakse i procese osiromašjenja pojedinaca, skupina i države. Također, na jednom primjeru proučit će okolnosti integracije stranca u dubrovačko društvo s kraja 16. i početka 17. stoljeća. Rezultate istraživanja objavit će u znanstvenim časopisima. Kao izvršna urednica sudjelovat će u uređivanju časopisa *Anali Zavoda za povijesne znanosti HAZU* u Dubrovniku. Sudjelovat će kao istraživač na projektu "Pluracta", ako HZZ prihvati njegovo financiranje.

Dr. sc. *Lovro Kunčević*, viši znanstveni suradnik, istraživat će povijest dubrovačke diplomacije u ranom novovjekovlju. Pripremat će studiju o metodama odlučivanja u vanjskoj politici Dubrovnika tijekom 16. i 17. stoljeća, ispitujući metode kojima se u raznim vijećima i državnim tijelima donosilo strateške vanjsko-političke odluke, načine na koje su pisana diplomatska pisma i upute, ali i birani te kontrolirani diplomati. Također, Kunčević će pripremati studiju o raznim uslugama, odnosno specifičnim zadacima, koje je Dubrovačka Republika tijekom novovjekovlja izvršavala za velike sile (špijunaža, dostavljanje resursa, ustupanje brodova). Jednako tako, nastaviti će sa sudjelovanjem na ERC projektu „The Diplomacy of Small States in Early Modern South-eastern Europe“ čiji je suradnik, konkretno raditi će na pripremi kompendija dokumenata o diplomaciji malih država i na organizaciji znanstvenih skupova i radionica. Kao izvršni urednik, sudje-

lovat će u uređivanju časopisa Dubrovnik Annals. Sudjelovat će kao istraživač na projektu "Pluracta", ako HZZ prihvati njegovo financiranje.

Dr. sc. *Ivana Lazarević*, upraviteljica Zbirke Baltazara Bogišića, znanstvena suradnica, nastavit će s radom na inventarizaciji Zbirke. Paralelno će raditi na Et-nografskoj zbirci (koja uključuje unos podataka i fotografija u program M++) i na sređivanju korespondencije Baltazara Bogišića koja sadrži više od 10.000 pisama i koncepata pisama po suvremenim međunarodnim principima opisa arhivskog gradiva (ISAG-G). Budući da Zbirku stalno posjećuju učenici osnovnih, srednjih škola i studenti, vodit će ih kroz stalni izložbeni postav i upoznati s izloženom građom. Također će pružati stručnu pomoć znanstvenicima-istraživačima, koji većinom koriste bogatu arhivsku zbirku. Bavit će se popularizacijom lika i djela Baltazara Bogišića i Zbirke. Kao izvršna urednica sudjelovat će u uređivanju časopisa Anali Zavoda za povijesne znanosti HAZU u Dubrovniku.

Dr. sc. *Nella Lonza*, znanstvena savjetnica u trajnom zvanju, redovna članica HAZU, nastavit će istraživanja institucionalne i pravne povijesti Dubrovnika i drugih hrvatskih područja u srednjem vijeku i ranom modernom razdoblju te objaviti nekoliko radova iz tog područja. Pripremit će novo izdanje Lastovskog statuta i objaviti uvodnu studiju u faksimilnom izdanju Koparskog statuta. Sudjelovat će u pisanju knjige o državnim palačama na istočnoj obali Jadrana. Istraživat će opsežnu arhivsku građu o mletačkoj vlasti u Dubrovniku (1205-1358) u Državnom arhivu u Dubrovniku i Archivio di Stato di Venezia pripremajući knjigu o toj temi. Kao glavni urednik uredit će nove brojeve časopisa Anali Zavoda za povijesne znanosti HAZU u Dubrovniku i Dubrovnik Annals. Mentorski će voditi dva doktoranda (Švicarska i Belgija). Pisat će i uređivati priloge iz pravne struke za Hrvatski biografski leksikon Leksikografskog zavoda Miroslav Krleža. Sudjelovat će u ocjenjivanju znanstvenih projekata Europske unije (Horizon 2020). Djelovat će kao član organizacionog odbora za seriju konferencija Est/Ovest. Adriatico/Tirreno (secoli XIII-XVIII). Sudjelovat će kao istraživač na projektu "Pluracta", ako HZZ prihvati njegovo financiranje.

Dr. sc. *Vesna Miović*, znanstvena savjetnica u trajnom zvanju, nastavit će s arhivskim istraživanjem dubrovačko-osmanskih odnosa u 16. stoljeću, a najnovije rezultate prikazat će na međunarodnom skupu u svibnju 2024. u Bukureštu, u sklopu međunarodnog projekta "The Diplomacy of Small States in Early Modern South-eastern Europe". Dovořit će pripremu za tisak monografije o povijesti dubrovačkih Židova, koja će biti objavljena na engleskom i hrvatskom jeziku. Sudjelovat će kao istraživač na projektu "Pluracta", ako HZZ prihvati njegovo financiranje. Bit će komentorica jednom stranom doktorandu. Sudjelovat će u izradi Vodiča kroz fondove i serije Državnog arhiva u Dubrovniku iz vremena Republike.

Dr. sc. *Relja Seferović*, znanstveni savjetnik, istraživat će različite oblike čuvanja i uspostave stege i povjerenja u državne i crkvene ustanove u izvanrednim okolnostima. To će biti kroz status i ulogu državnih propovjednika na području Dubrovačke Republike (osobito u adventskim i korizmenim ciklusima, od kasnog srednjeg vijeka do početka 19 stoljeća), te rad misionara i crkvenih vizitatora na

području Dubrovačke Republike nakon velikog potresa 1667. godine (osobito uz ocjenu njihova doprinosa zaštiti crkvene imovine te jačanju stege i povjerenja u državne ustanove u uvjetima prirodne katastrofe). Problem održavanja stege razmotrit će i u zasebnom istraživanju, oslonjenom na neobjavljeni naputak Marca Querinija, zapovjednika mletačke mornarice na Jadranu i jednog od zapovjednika u Lepantskoj bitci 1571, o vladanju u ratnim okolnostima i čuvanju katoličkog ćudoređa na brodovima. Navedene radove temelji na izvornom arhivskom gradivu i rukopisima pohranjenima u Arhivu Dubrovačke biskupije, Državnom arhivu u Dubrovniku, Znanstvenoj knjižnici u Dubrovniku i knjižnici Zavoda za povijesne znanosti HAZU. Sudjelovat će kao istraživač na projektu "Pluracta", ako HZZ prihvati njegovo financiranje. Stručno će voditi posjetitelje Zavoda i skrbiti za izdavanje gradiva iz starijeg fonda zavodske knjižnice i arhiva.

Izdavačka djelatnost

Tijekom 2024. predviđen je tisak sljedećih publikacija:

- *Anali Zavoda za povijesne znanosti HAZU u Dubrovniku* 62 (2024)
- *Dubrovnik Annals* 28 (2024) na engleskom jeziku
- V. Miović, *Židovi u Dubrovačkoj Republici 1546.-1808.*
- V. Miović, *The Jews in the Dubrovnik Republic 1546-1808*
- V. Stojanović, *Dubrovački diptih: Slika gradskog prostora Dubrovnika u narativnim vrelima od 15. stoljeća do potresa 1667. godine.*
- M. Rašica, *Zakoni braće: dubrovačke bratovštine od 1808. do 2015.*

ZAVOD ZA POVIJESNE ZNANOSTI – ZADAR

Organizacija jedinice

U Zavodu za povijesne znanosti HAZU uposleno je ukupno šest djelatnika. Tri znanstvena djelatnika: dr. sc. Tado Oršolić (znanstveni savjetnik), dr. sc. Grozdana Franov Živković (viša znanstvena suradnica), dr. sc. Nikola Markulin (znanstveni suradnik). Dvije stručne djelatnice: voditeljica Pomorske zbirke Marijana Dlačić, viši kustos, Ljiljana Ugrinić, prof. (tajnica-viša knjižničarka) te pomoćno osoblje Zorinko Lalić (domar-spremač).

Voditelj Zavoda je akademik *Nenad Cambi* a upravitelj dr. sc. *Tado Oršolić*.

Ciljevi

Tijekom 2024. planirani ciljevi bit će fokusirani na znanstvenoistraživački rad u domaćim arhivima, terenskim istraživanjima na zadarskom području, objava i priprema za objavu monografija, zbornika radova i znanstveno-stručnih radova. Uspostava suradnje i rad na zajedničkim programima i projektima vezano uz tematiku arheologije zadarskog područja, društvene, kulturne, političke, crkvene i vojne povijesti zadarskog kraja i Dalmacije te prošlosti Hrvata u Bosni i Hercegovini. U suradnju sa znanstvenim i kulturnim institucijama u Zadru, Hrvatskoj i Bosni i Hercegovini organizirati ili sudjelovati u organizaciji znanstvenih skupova, okruglih stolova i drugih kulturnih događaja i manifestacija. Primijeniti rezultate istraživanja u razvoju lokalne sredine, valorizacije, očuvanje i korištenje kulturnopovijesne spomeničke baštine i kulturnih krajolika na zadarskom području. Prezentirati hrvatsku prošlost pomorstva, kulturnu baštinu glagoljicu kroz različita predavanja, objavu radova i knjiga te organizaciju znanstvenih i stručnih skupova. Oblikovanje novih spoznaja o mletačkoj vojnoj organizaciji u Dalmaciji i Boki u 17. i 18. stoljeću, te o Mletačko-osmanskim ratovima na istočnojadranskom prostoru u istom razdoblju. Rezultate znanstvenoistraživačkog rada publicirati, predočiti i prezentirati široj znanstvenoj i kulturnoj javnosti u Hrvatskoj i inozemstvu. Znanstveno-kulturna djelatnost Zavoda usmjerit će se k ostvarenju sustavnih nastojanja u realizaciji zadanih ciljeva koja ostvaruje u suradnji sa znanstvenim, kulturnim, obrazovnim ustanovama, udrugama te lokalnom samoupravom kod različitih projekata povijesti zadarskog kraja i sjeverne Dalmacije ali i općenito prošlosti hrvatskih krajeva i hrvatskog naroda u Bosni i Hercegovini. Djelatnici Zavoda pojedinačno, skupno ili u okviru projekata sudjelovat će svojim doprinosima i znanstveno-straživačkim radom na ostvarenju tih ciljeva sukladno području svojeg znanstvenog polja i interesu istraživanja. Povećanje

prepoznatljivosti Pomorske zbirke među lokalnim stanovništvom i u široj javnosti. Pozicioniranje Pomorske zbirke kao nezaobilaznog mjesta za upoznavanje s lokalnom povijesti, baštinom i gospodarstvom. Uključenje Pomorske zbirke u sveukupni kulturni, društveni i znanstveni život Zadra. Jačanje suradnje s drugim muzejima i zbirkama na razini Hrvatske, posebno s onima koji su specijalizirani za pomorstvo ili imaju značajan dio fundusa vezan za pomorstvo. U stručno dije-lu rad knjižnice ima za cilj edukativno djelovati na korisnike u svezi korištenja postojeće građe i samostalnog snalaženja u zajedničkoj Indigo bazi podataka Akademijinih knjižnica (katalog i digitalni zapis) i pružanju usluga korištenja knjižne i periodične građe u prostoru čitaonice vanjskim korisnicima.

Planirane aktivnosti

Dr. sc. *Tado Oršolić*, znanstveni savjetnik, nastaviti raditi na daljnjem znanstvenom istraživanju društvene, kulturne i vojne prošlosti Dalmacije i Bosne i Hercegovine u 19 i 20 stoljeću, arhivska istraživanja planira obavljati u Državnom arhivu u Zadru i Zagrebu. Početkom 2024. planira objaviti jednu monografiju i objaviti tri znanstvena rada u zbornicima radova i znanstvenom časopisu. U svojstvu glavnog urednika i člana uredništva sudjelovati u uređivanju, prikupljanju radova, recenzijskih postupaka i pripremi za tisak Zbornika radova sa znanstveno-stručnog skupa “Maritimna kultura zadarskog kraja u prošlosti sadašnjosti i budućnosti” i Zbornika radova s međunarodnog znanstvenog “Franjevci Bosne Srebrene i školstvo od početaka do 20 stoljeća – u povodu 200-te godišnjice prve pučke škole u Tolisi 1823. godine”. Kao urednik i član uredništva Radova Zavoda HAZU u Zadru prikupljati pristigle radove, pregledavati ih i recenzirati, slati radove na recenzije, koordinirati između autora i recenzenta, pripremiti radove za tisak te sudjelovati u izradbi i tiskanju godišnjaka Radova Zavoda HAZU u Zadru sv. 69/2024.

Nastaviti suradnju na projektu Instituta za narodnost i migracije naziva “Strategija kulturnog i kreativnog razvoja Županije posavske na temelju identitetskih odrednica hrvatskog naroda” (voditeljica dr. sc. Marina Perić Kaselj) te sudjelovanje na projektu “Kulturno-politička povijest Hrvata u Bosni i Hercegovini” (voditeljica dr. sc. Katica Jurčević). Sudjelovati u organizacijski i realizaciji obilježavanja “Sedamdeseta obljetnica postojanja Zavoda za povijesne znanosti HAZU u Zadru (1954. – 2024.)”.

Aktivno provoditi i kreirati ostale projekate i aktivnosti koje planira izvoditi Zavod u Zadru, organizirati predavanja i promocije monografija u Zavodu te sudjelovati na pozvanim predavanjima i promocijama izdanja drugih izdavača. U suradnji sa Sveučilištem u Zadru i ostalim kulturnim ustanovama u Zadru i Zadarskoj županiji sudjelovati u organizaciji i suorganizaciji znanstvenih skupova i ostalih kulturnih događanja. Nastaviti suradnju sa Zadarskom županijom i Gradom Zadrom na polju različitih znanstveno-stručnih projekata i projekata iz kulture s društveno-gospodarskim obilježjima. Izvršiti prijave na natječaje koje

objavljuje Grad Zadar, Zadarska županija, Zaklada HAZU, Ministarstvo znanosti obrazovanja i sporta vezano uz natječaje za financiranje znanstvenih časopisa, monografija i zbornika.

Dr. sc. *Grozdana Franov-Živković*, na radnom mjestu znanstvene suradnica (u zvanju viša znanstvene suradnice) nastaviti će daljnja znanstvena istraživanja i proučavanje prošlosti sjeverne Dalmacije i šireg zadarskog područja s naglaskom na glagoljsku baštinu. Nastavit će kao suradnik sudjelovati u radu na međunarodnom projektu "Digitalizacija i istraživanje tekstova zadarsko-šibenskog područja iz razdoblja do kraja 19. st. pisanih glagoljicom, bosančicom i latinicom" u izvedbi Odjela za informacijske znanosti Sveučilišta u Zadru i *Vestigia* instituta za istraživanje rukopisa sa Sveučilišta u Grazu, Austrija. U sklopu projekta će se središati web stranica, napraviti još jedna virtualna izložba, održati predavanja i predstavljanja projekta, scenski prikazi glagoljskih dokumenata. Planira nastaviti daljnju suradnju sa Centrom za istraživanje glagoljaštva, Sveučilišta u Zadru.

Planira izraditi i predati za objavu petnaest radova u različitim časopisima i zbornicima radova te pet edicija/monografija samostalno i u suautorstvu. U svojstvu člana uredništva obavljati poslove tehničke pripreme Radova Zavoda za povijesne znanosti HAZU u Zadru. Kao urednik glasila Udruge glagoljaša Zadar „Slovo rogovsko,“ sudjelovali u pripremi 11. broja. Također u svojstvu urednika, urediti i pripremiti za tisak zbornik radova s okruglog stola održanog u Obrovcu 12. studenoga 2022. naziva "620. godina glagoljskog Berlinskog misala" te zbornika radova sa znanstvenog kolokvija "Glagoljaš don Vladislav Cvitanović, (1894. – 1973.) – povodom pola stoljeća smrti."

Dr. sc. *Nikola Markulin*, znanstveni suradnik, u 2024. obavljat će arhivska istraživanja u Državnom arhivu u Zadru, Znanstvenoj knjižnici Zadar, Hrvatskom državnom arhivu, Biblioteca Nazionale Marciana i Archivio di Stato di Venezia. Istraživat će fondove relevantne za proučavanje mletačke vojne organizacije u Dalmaciji i Boki kao i Mletačko-osmanskih ratova na istočnojadranskom prostoru.

Planira objaviti tri znanstvena rada u domaćim i stranim znanstvenim časopisima. Radit će na knjizi u kojoj bi znanstvenoj i ostaloj zainteresiranoj javnosti bili predočeni rezultati njegovih višegodišnjih istraživanja navedenih tema. Kao urednik raditi uredničke poslove na pripremanju zbornika radova sa znanstvenog skupa "Luka Jelić (1864. – 1922.) istraživač i znanstvenik: valorizacija znanstvenog opusa".

Sudjelovat će na znanstveno-istraživačkom projektu "Vlast to smo mi. Društvene mreže i upravljačke strukture u hrvatskom novom vijeku" voditelja dr. sc. Vedrana Klaužera s Hrvatskog instituta za povijest. Planira sudjelovati na domaćim i međunarodnim znanstvenim skupovima čija tematika će se (barem otprilike) podudarati s temama koje istražuje. Aktivno sudjelovati u organizaciji i realizaciji obilježavanja "Sedamdesete obljetnice djelovanja Zavoda za povijesne znanosti HAZU u Zadru". Po potrebi će održati predavanja na Županijskim stručnim vijećima nastavnika povijesti Zadarske županije i Grada Zagreba.

Marijan Dlačić, prof., viša kustosica, izvršit će reviziju građe i dokumentacije u Pomorskoj zbirci te nastaviti će s daljnjom obradom i istraživanjem predmeta. Izvršit će terensko istraživanje i prikupljanje podataka za nabavu novih predmeta vezanih uz pomorstvo. Planira putem natječaja Ministarstva kulture RH i dobivenih sredstava izvršiti poslove restauracije pojedinih eksponata koji se nalaze u Pomorskoj zbirci. Pristupit će osuvremenjivanju postava i izraditi će se koncept za novi postav u skladu sa suvremenim zadaćama i ciljevima muzeja i drugih baštinskih ustanova. Pojačat će suradnju s drugim pomorskim muzejima i zbirkama i onima čiji je značajan dio fundusa posvećen pomorstvu. Sudjelovati na edukacijama i seminarima u organizaciji Muzejskog dokumentacijskog centra. Obavljati znanstvena istraživanja svih aspekata pomorske prošlosti Zadra i sjeverne Dalmacije. Organizirati posebne programe povodom Noći muzeja, Međunarodnog dana muzeja, Klifesta i Dana europske baštine, a po potrebi uključiti se u obilježavanje drugih dana i/ili obljetnica značajnih za Grad Zadar, Zadarsku županiju, muzejsku djelatnost na razini Hrvatske ili prigodom pomorskih manifestacija. Sudjelovat će u organizaciji i obilježavanju “Sedamdeset godina od osnutka Zavoda za povijesne znanosti HAZU u Zadru”. Planira pojačati promidžbenu aktivnost: kreirati brošure o Pomorskoj zbirci i ostali promidžbeni materijal za pojedina događanja (plakati i sl.), redovito obavještavati o događanjima putem medijskih objava, o novostima redovito informirati Turističku zajednicu Grada Zadra, hotele, kampove, marine i turističke agencije.

Ljiljana Ugrinić, prof., viša knjižničarka (tajnica), planira dodatnu suradnju sa srodnim knjižnicama i ustanovama radi uspostavljanja novih zamjena publikacija. nastaviti će sa radom knjižnice u sređivanju postojećih zapisa, katalogizacija i klasifikacija novih, te ostalih poslova obrade knjižnih podataka. Izvršiti dodjelu UDK oznaka i raditi na korekturi radova predanim za objavu u Radovima Zavoda HAZU u Zadru sv. 66/2024. Vršiti poslove slanja zemaljskom poštom časopisa za razmjenu u zemlji i inozemstvu. Sudjelovati na stručnim edukacijama iz knjižničarske struke i održavati suradnju sa srodnim knjižnicama i ustanovama radi uspostavljanja novih zamjena. Uz poslove knjižničarstva obavljat će prema uputama upravitelja ostale administrativne poslove vezane uz rad Zavoda.

Očekivani rezultati

Izvršenje prethodno pojedinačno navedenih planova. Tiskanje Radova Zavoda za povijesne znanosti HAZU u Zadru sv. 66/2024., objava monografija i zbornika radova, predaja za tisak znanstvenih radova djelatnika pojedinačno, sudjelovanja u organizaciji znanstvenih skupova i kolokvija, manifestacija, javnih predavanja i ostalih aktivnosti prethodno navedenih.

Izvršitelji/suradnici

Izvršitelji/suradnici – institucije iz znanosti i kulture u Hrvatskoj i inozemstvu: Sveučilište u Zadru (Odjel za izobrazbu učitelja i odgojitelja, Odjel za klasičnu filologiju, Odjel za povijest, Odjel za kroatistiku, Odjel za turizam i komunikacije, Odjel za geografiju, Odjel za arheologiju te Sveučilišna knjižnica), Hrvat-

ski institut za povijest, Staroslavenski institut, Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu, Sveučilište UCLA (Los Angeles), Stalna izložba crkvene umjetnosti u Zadru, Nacionalna i sveučilišna knjižnica u Zagrebu, Martynas Mažvydas National Library Lithuania, (Vilnius, Litva) Notarski arhiv Valetta (Malta), Državni arhivi u Zadru i u Šibeniku, Franjevačka teologija Sarajevo (Bosna i Hercegovina), Arheološki muzej Zadar, Matica hrvatska – Zadar, Hrvatski restauratorski zavod i Restauratorski odjel Zadar.

Institucije gradske i lokalne uprave: Županija Posavska (Bosna i Hercegovina), Zadarska županija, Grad Zadar, Turistička zajednica Grada Nina. Udruge: Društvo za povjesnicu zadarske nadbiskupije Zmajević i Udruga glagoljaša Zadar.

Trajanje aktivnosti Do kraja prosinca 2024. godine.

Međunarodne aktivnosti

Objava jednog rada u časopisu "International Journal of Military History and Historiography". Provođenje arhivskih istraživanja u Biblioteca Nazionale Marciana i Archivio di Stato di Venezia. Sudjelovanje na međunarodnom projektu „Digitalizacija i istraživanje tekstova zadarsko-šibenskog područja iz razdoblja do kraja 19. st. pisanih glagoljicom, bosančicom i latinicom“ Odjela za informacijske znanosti Sveučilišta u Zadru i *Vestigia* instituta za istraživanje rukopisa sa Sveučilišta u Grazu, Austrija.

Suradnja sa Županijom Posavske (Bosna i Hercegovina), udrugama i pojedincima na projektu istraživanja Domovinskog rata na području ova županije.

Ostalo

Dr. sc. *Tado Oršolić* nastavit će kao vanjski suradnik sudjelovati u izvedbi i radu poslijediplomskog doktorskog studija Sveučilišta u Zadru i dodiplomskog studija povijesti na Odjelu za povijest Sveučilišta u Zadru. Sudjelovati na poslijediplomskom doktorskome studiju kao član ili mentor u povjerenstvima za obranu sinopsisa i doktorskih disertacija. Dr. sc. *Grozdana Franov-Živković* surađivat će u radu sa Centrom za istraživanje glagoljaštva, Sveučilišta u Zadru. Upravitelj će s djelatnicima Zavoda izvršiti poslove oko prijave na natječaj koje objavljuje Grad Zadar, Zadarska županija, Zaklada HAZU, Ministarstvo kulture i Ministarstvo znanosti obrazovanja i sporta vezano uz natječaje za financiranje znanstvenih časopisa, monografija, zbornika i Programa zaštite i obnove kulturnih dobara. Sudjelovati u aktivnostima udruga u kojima su zaposlenici Zavoda članovi u promicanju znanosti i kulture u Zadru. Zavod će raditi na objavi digitaliziranih Radova Zavoda HAZU u Zadru na Portalu hrvatskih znanstvenih i stručnih časopisa – Hrčak. Uspostavljati suradnju s kulturnim i znanstvenim institucijama u Hrvatskoj i inozemstvu. Sudjelovati u aktivnostima udruga u kojima su zaposlenici Zavoda članovi u promicanju znanosti i kulture u Zadru i Zadarskoj županiji. Upravitelj će voditi brigu oko održavanja zgrade i perivoja Zavoda.

ZAVOD ZA POVIJEST I FILOZOFIJU ZNANOSTI

Zavod za povijest i filozofiju znanosti HAZU sastoji se od tri jedinice: Odsjeka za povijest prirodnih i matematičkih znanosti, Odsjeka za povijest medicinskih znanosti i Odsjeka za filozofiju znanosti. Odsjeci su smješteni na dvije lokacije: u Ulici Ante Kovačića 5 i u Gundulićevoj ulici br. 24 (koja je trenutno u obnovi).

U razdoblju od 1992. do 4. srpnja 2023. voditelj Zavoda bio je akademik *Žarko Dadić*. Upraviteljstvo pojedinih jedinica vršile su Stella Fatović-Ferenčić (Odsjek za povijest medicinskih znanosti) i Snježana Paušek Baždar (Odsjek za povijest prirodnih i matematičkih znanosti). U Odsjeku za filozofiju znanosti bio je samo jedan djelatnik bez upravitelja. U veljači 2020. *Stella Fatović-Ferenčić* je imenovana upraviteljicom čitavog Zavoda za povijest i filozofiju znanosti, a za voditelja je ponovno imenovan akademik *Žarko Dadić*. Početkom srpnja 2023. akademik *Žarko Dadić* je odstupio od voditeljstva.

U razdoblju od 2020. Planovi rada i Izvješća Zavoda predavali su se na uvid Razredu za matematičke, fizičke i kemijske znanosti, s tim da je upraviteljica Zavoda *Stella Fatović-Ferenčić* izdvojene planove i izvješća Odsjeka za povijest medicinskih znanosti redovito predavala na uvid i matičnom Razredu za medicinske znanosti. U Odsjeku za filozofiju znanosti nakon umirovljenja *Bojana Marotija* više nema niti jednog djelatnika (u prostorijama tog Odsjeka je smješten medicinar – povjesničar medicine *Željko Dugac*). Zavod se trenutno sastoji od četvero zaposlenika i to troje medicinara (*Stella Fatović-Ferenčić*, *Željko Dugac* i *Martin Kuhar*) i jedne matematičarke (*Marijana Borić*).

I. ODSJEK ZA POVIJEST MEDICINSKIH ZNANOSTI

Djelatnici Odsjeka za povijest medicinskih znanosti istražuju povijesnomedicinske teme koje su uključene u projekte Hrvatske zaklade za znanost, u sklopu projekta izdavačkoga niza „Rasprave i građa za povijest znanosti“ te projekta razvoja Hrvatskog muzeja medicine i farmacije HAZU. U Odsjeku su dva djelatnika: prof. dr. sc. *Stella Fatović-Ferenčić* i dr. sc. *Martin Kuhar*. Od sredine rujna 2022. djelatnici do daljnjega uglavnom rade od kuće zbog konstrukcijske obnove zgrade u Gundulićevoj 24 u kojoj je sjedište Odsjeka. Dodjeljena im je provizorno jedna prostorija u dvorišnoj zgradi u ulici Ante Kovačića 5 koju dijele s Hrvatskim muzejom medicine i farmacije HAZU.

Stella Fatović-Ferenčić, znanstvena savjetnica u trajnome zvanju, u suradnji s akademikom *Markom Pećinom* nastavit će raditi na uređivanju rukopisa 22. knjige nakladničkog niza „Rasprave i građa za povijest znanosti“ posvećene ulozi i

djelu neurologa Boška Barca te koordinirati rad autora. Na temelju istražene arhive i dokumentacije godišnjih skupština Zbora za razdoblje 1877. – 2023. dovršit će i objaviti sintezu vezanu uz djelovanje Hrvatskoga liječničkog zbora u povodu obilježavanja njegove 150. obljetnice. Uključit će se u obilježavanje obljetnice pojedinih Zborovih podružnica (predavanja i tekstovi) s posebnim naglaskom na Dubrovnik i Osijek. U sklopu obilježavanja 150. obljetnice osnutka modernog Sveučilišta sudjelovat će s predavanjem i poglavljem u prigodnom zborniku. Pripremit će za objavljivanje rad o povijesti gastroenterologije i povijesti teratologije te će na temelju arhivske dokumentacije i matičnih knjiga umrlih pohranjenih u Hrvatskome državnom arhivu u Pazinu u suautorstvu s Jakovom Jelinčićem objaviti studiju o kretanju trećeg pandemijskog vala kolere u Istri tijekom 1855. godine. Nastavit će rad na projektu Hrvatske zaklade za znanost „Ekspozicija. Teme i aspekti hrvatske fotografije od 19. stoljeća do danas“, unutar kojega istražuje ulogu fotografije u iskazivanju javnozdravstvenih, kliničkih i drugih aspekata razvoja medicine.

Kao zamjenica voditelja Hrvatskog muzeja medicine i farmacije Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti nastavit će svoje djelovanje u radu ove ustanove te sudjelovati u pripremi tekstova i realizaciji triju izložbi: izložbe „Portreti hrvatskih ljekarnika iz zbirke Hrvatskog muzeja medicine i farmacije HAZU“ koja će biti postavljena u Galeriji Klovićevi dvori, studijske izložbe „Naličje grada prije 100 godina: fotografije iz zbirki liječnika Vladimira Čepulića i Luje Thallera“ koja će biti postavljena u Etnografskom muzeju u Zagrebu, te izložbe naslovljene „Diskretni šarm ljekarničkog stakla: staklo iz hrvatskih ljekarni u zbirkama Hrvatskog muzeja medicine i farmacije HAZU“ koja će biti organizirana u partnerstvu s Muzejom antičkog stakla u Zadru.

Martin Kuhar, znanstveni suradnik, u 2023. godini nastavit će svoja istraživanja vezana uz projekt Hrvatske zaklade za znanost „Ekspozicija. Teme i aspekti hrvatske fotografije od 19. stoljeća do danas“, unutar kojega istražuje korištenje fotografije u medicinskom kontekstu. U suradnji sa Stellom Fatović-Ferenčić priredit će poglavlje za završnu knjigu projekta u kojoj se tematizira povijesna upotreba fotografije u medicinskoj kazuistici u časopisu „Liječnički vjesnik“ u razdoblju od početka njegovoga izlaženja 1877. pa sve do 1950. godine. U planu je i objava znanstvenoga članka u međunarodnom časopisu u kojemu se obrađuje povijest fotografskog prikaza kongenitalnih malformacija poput sijamskih blizanaca i ciklopije, a koja će ukazivati na iskustva liječnika pri porađanju fetusa s takvim malformacijama. U suradnji s urologom Matejom Kneževićem iz Kliničkoga bolničkog centra Sestre milosrdnice pripremit će članak o osobnome fotografskom arhivu Vjeko Reljića, bolničkog ekonoma navedene bolnice, a koji je nastao sredinom dvadesetog stoljeća. U suradnji s povjesničarom Markom Kolićem istraživat će odgovor zdravstvenog sustava na javnozdravstvene krize uvjetovane zaraznim bolestima kroz objavu članka za zbornik radova sa skupa „Društva i bolesti: odgovori na zdravstvene krize u modernoj i suvremenoj povijesti“ koji se održao u travnju 2023. u Osijeku. Uključit će se i u aktivnosti Hrvatskog muzeja medicine i farmacije HAZU, ponajprije u pripremi tekstova i realizaciji studijske izložbe „Naličje grada prije 100 godina: fotografije iz zbirki liječnika Vladimira Čepulića

i Luje Thallera“, koja će biti postavljena u proljeće 2024. u Etnografskom muzeju u Zagrebu. Sudjelovat će u radu uredništva „Liječničkog vjesnika“ i časopisa „RAD HAZU – Medicinske znanosti“.

II. ODSJEK ZA POVIJEST PRIRODNIH I MATEMATIČKIH ZNANOSTI

Djelatnica Odsjeka za povijest prirodnih i matematičkih znanosti istražuje u sklopu svojih tema matematičke, fizikalne i astronomske znanosti u Hrvata. Te će teme biti uključene u projekte koji se prijavljuju kod Ministarstva znanosti i obrazovanja Republike Hrvatske. U Odsjeku je jedna djelatnica: dr. sc. Marijana Borić.

Dr. sc. *Marijana Borić*, viša znanstvena suradnica, nastavit će istraživačke poslove u sklopu rada u Odsjeku za povijest prirodnih i matematičkih znanosti, kao i Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti. Nastavit će istraživati život i djela Marka Antuna de Dominisa i planira pokrenuti suradnju s drugim institucijama u zemlji i inozemstvu kako bi se u idućoj godini obilježila 400. obljetnica Dominisove smrti. Pored toga, dovršavat će za tisak knjigu „Faust Vrančić – portrait of the inventor“. O temama iz povijesti znanosti izlagat će na znanstvenim skupovima i znanstvenim tribinama. U suradnji s kolegama sa Instituta za filozofiju u Zagrebu nastavit će istraživanje hrvatske astronomsko-astrološke tradicije i rad na knjizi iz tog područja. Radit će na pripremi tekstova i edukativnih sadržaja za projekt „Razvoj i proširenje Memorijalnog centra Nikola Tesla u Smiljanu“. Pored toga, radit će na pripremi tekstova i sadržaja za virtualni muzej Marina Getaldića. U sklopu aktivnosti projekta „Upoznajmo hrvatsku znanstvenu baštinu“ održavat će predavanja i radionice u zemlji i inozemstvu.

Prema potrebi sudjelovat će na zadacima vezanim uz djelatnost Razreda za matematičke, fizičke i kemijske znanosti HAZU. Nastavit će sudjelovati u radu Međunarodne ljetne škole Faust Vrančić. Suradivat će s Hrvatskom radiotelevizijom prilozima iz povijesti znanosti.

III. ODSJEK ZA FILOZOFIJU ZNANOSTI

Iz Odsjeka je umirovljen dr. sc. Bojan Marotti, koji se bavio filozofijom znanosti te stoga Odsjek više nema djelatnika. Formalno u prostorijama Odsjeka (Ante Kovačića 5) sjedi prof. dr. sc. Željko Dugac, povjesničar medicine.

Prof. dr. sc. *Željko Dugac*, znanstveni savjetnik u trajnome zvanju, tijekom 2024. godine nastavit će istraživanja povijesti i filozofije znanosti s posebnim naglaskom na povijest medicine i javnog zdravstva, povijest psihijatrije i socijalnu povijest. Radit će na daljnjoj obradi rukopisa „Cantica canticorum cum commento Averrois“ iz Metropolitanske knjižnice u Zagrebu kako bi se isti mogao pripremiti za objavljivanje. Ujedno će nastaviti istraživanja vezana uz dugoročni projekt prevođenja i kritičke analize djela „Corpus Hippocraticum“, posebice ako

bude odobren projekt Hrvatske zaklade za znanost koji je vezan uz tu temu. Sukladno potrebama Odsjeka za povijest Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu vodit će nastavu iz područja povijesti medicine i znanosti izvan radnog vremena, mentorirati doktorske kandidate te sudjelovati kao istraživač na istraživanjima s vanjskim institucijama. Ako bude potreba vezanih uz znanstvenoistraživački rad, koristit će zakonom predviđenu slobodnu studijsku godinu.

ZAVOD ZA POVIJEST HRVATSKE KNJIŽEVNOSTI, KAZALIŠTA I GLAZBE

ODSJEK ZA POVIJEST HRVATSKE KNJIŽEVNOSTI

Dužnost voditelja Odsjeka za povijest hrvatske književnosti Zavoda za povijest hrvatske književnosti, kazališta i glazbe obnašat će akademik *Krešimir Nemeč*, a dr. sc. Vjera Katalinić obnašat će dužnost upraviteljice Zavoda za povijest hrvatske književnosti, kazališta i glazbe Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti.

U stalnom radnom odnosu zaposleni su dr. sc. Hrvojka Mihanović-Salopek, znanstvena savjetnica u trajnom zvanju, dr. sc. Andrea Sapunar Knežević, znanstvena savjetnica, dr. sc. Ivica Matičević, viši znanstveni suradnik, dr. sc. Ana Batinić, viša znanstvena suradnica, arhivist Vanja Budišćak, a administraciju vodi Tatjana Skendrović koja je zaposlena u Odsjeku za povijest hrvatskog kazališta.

Časopis *Kronika* Zavoda za povijest hrvatske književnosti, kazališta i glazbe Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti koja izlazi kontinuirano od 1975. godine. Glavni urednik akademik Boris Senker. Časopis *Kronika* br. 40, 2023./2024. bit će, u obliku dvobroja, posvećen radu troje dugogodišnjih djelatnika i voditelja triju Odsjeka u Zavodu za povijest hrvatske književnosti, kazališta i glazbe Hrvatske akademije: Tomislava Sabljaka, Branka Hećimovića i Koraljke Kos – u povodu njihova 90. rođendana.

Dr. sc. *Hrvojka Mihanović-Salopek*, znanstvena savjetnica u trajnom zvanju:

Rad na prijavljenom znanstvenom projektu Odsjeka za povijest hrvatske književnosti Kulturne reprezentacije hrvatskih književnica (Hrvatska zaklada za znanost, voditeljica projekta dr. sc. Ana Batinić).

Ukoliko navedeni znanstveni projekt bude odobren, započet će rad na istraživanju biobibliografske građe te će se proučiti i analizirati prva predviđena tema

pod nazivom Rukopisno i tiskano književno stvaralaštvo dubrovačkih književnica 18. stoljeća. U njihovu djelu će se istražiti s jedne strane osebnosti i odstupanja od žanrovskih određenja, te razmjer individualnih doseg, a s druge strane će se izdvojiti stupanj parafraziranja te kontekstualna uklopljenost u obzore tadašnje duhovne književnosti Dubrovnika, kao i europskih središta. Paralelno će se istražiti i stupanj njihove prisutnosti u književnoj historiografiji, književnoj kritici i suvremenim medijima.

Istraživanje će se temeljiti na arhivskom i knjižničnom gradivu pohranjenom u sljedećim institucijama: Knjižnica Male braće u Dubrovniku, Biskupijska knjižnica u Dubrovniku, Nacionalna i sveučilišna knjižnica u Zagrebu, Arhiv i Knjižnica Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti, Zagreb, Hrvatski državni arhiv, Zagreb, Arhiv Odsjeka za književnost Zavoda za povijest hrvatske književnosti, kazališta i glazbe HAZU.

U sklopu navedenog znanstvenog projekta, ali i neovisno o njegovom početku rada, nastavit će se rad na skupljanju građe pjesništva dalmatinskih književnica te je planirana antologija hrvatskog pjesništva dalmatinskih književnica od 18. st. do danas pod nazivom Jadranskih sirena zov, u izdanju Splitskog ogranka Društva hrvatskih književnika, uz znanstveni komentar opširnog predgovora koje bi na književnopovijesnom području napisala H. Mihanović-Salopek, a na jezično-povijesnom prof. dr. sc. Gordana Laco s Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Splitu.

Tijekom iduće godine planirano je objavljivanje autorske knjige znanstvenih radova U ogledalu znanstvenih prosudbi u izdanju izdavačke kuće Biakova d.o.o. iz Zagreba

U planu su promocije i predavanja vezane uz novu priređenu knjigu (objavljenu krajem 2023.) Saga o jednoj podstranjskoj obitelji, Podstrana, 2023. Planira se i poseban znanstveni rad posvećen književnoj obradi tematike iseljeništva krajem 19. i početkom 20. st. kojeg je opisao Danko Vlašić na simpoziju o književnoj obradi iseljeničke tematike u organizaciji Društva hrvatskih književnika.

Planira se predstavljanje zbornika znanstvenih radova o književnom povjesničaru Nikoli Andriću u sklopu znanstvenog projekta Hrvatski književni povjesničari.

Planira se dovršetak znanstvenog rada za tisak Začudnost Paljetkove izražajnosti u stvaralaštvu za djecu i mlade, za Zbornik znanstvenih radova o akademiku Luki Paljetku (prigodom 80. godišnjice života) za Sveučilište u Mostaru.

Dr. sc. *Andrea Sapunar Knežević*, znanstvena savjetnica:

Projekt Hrvatske zaklade za znanost: znanstveno-istraživački projekt **Kulturne reprezentacije hrvatskih književnica** (KRHK) / Cultural representations of croatian women authors (CRCWA)

Andrea Sapunar Knežević u prvoj godini projekta Kulturne reprezentacije hr-

vatskih književnica (KRHK) planira istražiti i analizirati djelovanje hrvatskih književnica u 19. stoljeću u preporodnom razdoblju u kontekstu nacionalno integracijskih procesa i njihovu recepciju u književnoj kritici i historiografiji te izraditi studiju o navedenoj temi.

Započet će s istraživanjima književnog djelovanja književnica kako u sjevernoj tako i u južnoj Hrvatskoj: Dragojle Jarnević, Ane Vrdoljak, Ane Vidović, Jagode Brlić i dr. Istražit će koliko su hrvatske preporodne književnice pridonijele širenju i jačanju koncepcije nacionalnog zajedništva te kulturnog i jezičnog povezivanja Hrvata u preporodnom razdoblju i nakon njega. Važnu ulogu u hrvatskoj književnosti XIX. st. ima djelatni subjekt žene književnice te se dijelom može osporiti predodžba o ženama koje su okupirale samo privatnu sferu tijekom romantizma. Upravo obrnuto, znanstveno će se utvrditi da su književnice sudjelovale u javnoj sferi, oblikovale javno mišljenje i vlastitim književnim diskursima odigrale ulogu u konstrukciji hrvatskoga nacionalnog identiteta.

Istraživanje teme bit će provedeno na odabranom knjižničnom i arhivskom gradivu u sljedećim ustanovama: Nacionalna i sveučilišna knjižnica u Zagrebu, Hrvatski državni arhiv, Arhiv i Knjižnica Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti, Knjižnica i Arhiv Odsjeka za povijest hrvatske književnosti HAZU i Knjižnica Odsjeka za povijesne znanosti HAZU.

U sklopu projekta A. Sapunar Knežević planira započeti rad na izboru i analizi najznačajnijih kritičkih osvrta na djela hrvatskih književnica te rad na bibliografiji članaka/osvrta kao prilog za cjelovitu bibliografiju u okviru projekta i izradu zbornika Književna kritika o hrvatskim književnicama koji će se pripremiti za tisak do kraja 4. godine projekta.

Planira započeti pripreme za organizaciju međunarodnoga znanstvenog kolokvija u sklopu projekta Kulturne reprezentacije hrvatskih književnica (KRHK) i aktivno sudjelovanje u radu skupa priopćenjem o djelovanju hrvatskih književnica u 19. stoljeću u preporodnom razdoblju u kontekstu nacionalno integracijskih procesa i njihovoj recepciji u književnoj kritici i historiografiji.

Znanstvenoistraživački projekt *Hrvatski književni kritičari*:

A. Sapunar Knežević objavit će izvorni znanstveni članak Recepcija Nikole Andrića te prilog Nacrt za životopis Nikole Andrića u Zborniku o Nikoli Andriću - zbornik radova sa znanstvenoga skupa o N. Andriću održanog u listopadu 2022. u sklopu projekta Hrvatski književni povjesničari pod pokroviteljstvom Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti.

Nakon knjižničnih i arhivskih istraživanja izradit će priopćenje i sudjelovati u radu Znanstvenog skupa o Arminu Paviću (20. znanstveni skup u sklopu projekta Hrvatski književni povjesničari) koji će se održati u Zagrebu i Požegi u listopadu 2024.

Planira sudjelovati u organizaciji Znanstvenog skupa o Arminu Paviću koji će se održati pod pokroviteljstvom Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti.

Planira objaviti prikaz Zbornika o Nikoli Andriću u hrvatskom i inozemnom znanstvenom časopisu.

Znanstveni rad

A. Sapunar Knežević planira objaviti autorsku znanstvenu knjigu Stanko Vraz kao folklorist. Usmena književnost u fokusu istraživanja Stanka Vraza (Zagreb, 2024.)

U časopisu Poznańskich Studiów Slawistycznych objavit će znanstveni rad Čitanja poljske književnosti u Dalmaciji krajem 19. i početkom 20. stoljeća.

Izvorni znanstveni članak Recepcija Nikole Andrića te prilog Nacrt za životopis Nikole Andrića objavit će u Zborniku o Nikoli Andriću (Hrvatski književni povjesničari, sv. 19., Zagreb, 2024.)

Znanstveni rad Litavsko usmeno pjesništvo u prijevodu Stanka Vraza planira objaviti u časopisu Slavistica Vilnensis.

U Zborniku u čast fra Hrvatina Gabrijela Jurišića objavit će prilog Poljska književnost u prijevodima i književnoj kritici u doba hrvatske moderne u dalmatinskoj periodici.

Nastavit će radove na pripremi knjige Kroatističke teme u kojoj će biti objavljeni autoričini znanstveni i stručni radovi tiskani u znanstvenim zbornicima i književnoj periodici.

Stručni rad

A. Sapunar Knežević nastavlja suradnju u stručnim i znanstvenim časopisima znanstvenim radovima, prikazima knjiga, znanstvenih zbornika i dr. Nastavit će posao recenzenta za radove u znanstvenim zbornicima i časopisima.

Planira sudjelovati u organizaciji dva znanstvena skupa:

Znanstvenog skupa o Arminu Paviću (20. znanstveni skup u sklopu projekta Hrvatski književni povjesničari) u Zagrebu i Požegi u listopadu 2024. pod pokroviteljstvom Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti

Priprema međunarodnoga znanstvenog kolokvija u sklopu projekta Kulturne reprezentacije hrvatskih književnica (KRHK).

Sudjelovanje na znanstvenim skupovima

A. Sapunar Knežević će sudjelovati priopćenjem na Znanstvenom skupu o Arminu Paviću (20. znanstveni skup u sklopu projekta Hrvatski književni povjesničari) u Zagrebu i Požegi u listopadu 2024.

Planira sudjelovati priopćenjem na međunarodnom znanstvenom kolokviju u sklopu projekta Kulturne reprezentacije hrvatskih književnica (KRHK) s temom o djelovanju hrvatskih književnica u XIX. stoljeću u preporodnom razdoblju u kontekstu nacionalno integracijskih procesa i njihovoj recepciji u književnoj kritici i historiografiji.

U okviru obveza na znanstveno-istraživačkom projektu Kulturne reprezentacije hrvatskih književnica (KRHK) planira sudjelovati izlaganjem na jednoj hrvatskoj znanstvenoj konferenciji prema izboru.

Dr. sc. *Ana Batinić*, viša znanstvena suradnica:

Nastavak znanstvenoistraživačkog i stručnog rada na temama iz novije hrvatske književnosti, posebice iz područja ženske kulturne povijesti te književne animalistike. Dio će istraživačkog rada biti povezan sa suradnjom A. Batinić na znanstvenom projektu HRZZ-a *Moderne misleće žene: intelektualni razvoj žena u Hrvatskoj 20. stoljeća* (listopad 2018. – ožujak 2023.), voditeljice prof. dr. sc. Andree Feldman (Učiteljski fakultet, Zagreb), a konkretno, riječ je o dovršenju uredničko-priredivačkih poslova na zborniku *Moderne misleće žene: antologija hrvatskih intelektualki* (zajedno s Marijanom Kardum, Učiteljski fakultet, Zagreb).

Bude li projektni prijedlog Kulturne reprezentacije hrvatskih književnica (KRHK), prijavljen na natječaj Hrvatske zaklade za znanost početkom listopada 2022., prihvaćen za financiranje, projekt bi s radom trebao početi u studenome 2023. godine te trajati pune četiri godine. Osim Ane Batinić kao voditeljice, istraživačku skupinu čini još 14 znanstvenica i znanstvenika iz Hrvatske i inozemstva.

Dovršenje uređivanja i pripreme za tisak zbornika radova kulturno-znanstvene manifestacije IX. Dani Petra Šegedina, održane u rujnu 2022. u Korčuli, Žrnovu i Orebiću (zajedno sa Sani Sardelić).

Organizacija i vođenje X. Dana Petra Šegedina (Korčula, Žrnovo, Orebić, rujan 2024.), zajedno sa Sani Sardelić. Skup se održava u suorganizaciji Akademiji na Razreda za književnost te Grada Korčule i Gradskog muzeja Korčula.

U svojstvu izvršne urednice te autorskim prilozima surađivat će u novome broju *Kronike – časopisa Zavoda za povijest hrvatske književnosti, kazališta i glazbe* (gl. urednik akademik Boris Senker), koji će u 2023./2024. godini, u obliku dvobroja, biti posvećen radu troje dugogodišnjih djelatnika i voditelja triju Odsjeka u Zavodu za povijest hrvatske književnosti, kazalište i glazbe Hrvatske akademije: Tomislava Sabljaka, Branka Hećimovića i Koraljke Kos – u povodu njihovih 90. rođendana.

Nastavit će s izradom bibliografija djela preminulih akademika za Spomenice preminulim academicima u izdanju Akademijina Razreda za književnost.

Rad izvan Odsjeka

Kao priredivačica knjige *Literarna korespondencija Ivane Brlić-Mažuranić* te korektorica priređenih svezaka sudjelovat će u izradi *Sabranih djela Ivane Brlić-Mažuranić* (ur. prof. dr. sc. Vinko Brešić, Matica hrvatska, Ogranak Slavonski Brod).

Kao priredivačica dijela korespondencije Franje Račkoga (zajedno s dr. sc. Majom Polić) dovršit će transkripciju pisama istaknutih osoba iz zapadne Hrvatske upućenih Franji Račkome te prirediti izdanje za tisak (predgovor, komentari).

Kao suurednica (zajedno s dr. sc. Majom Polić), dovršiti pripremu zbornika o Eugenu i Mariji Kumičić.

Kao vanjska suradnica sudjelovat će u izvedbi nastave u okviru izbornog kolegija *Elementi naracije o medicini* i u medicini za studente 2. godine Medicinskog fakulteta u Zagrebu nositeljice doc. dr. sc. Ane Borovečki.

Dr. sc. *Ivica Matičević*, viši znanstveni suradnik:

Sudjelovanje na znanstvenim skupovima

2. Dani Dubravka Jelčića, 8. ožujka 2024., Požega s temom: Politika i sudbine u hrvatskoj književnosti i kazalištu (1960-2020)

51. Dani hvarskoga kazališta, svibanj 2024., Hvar, s temom: Trauma i utjeha u novijoj hrvatskoj prozi

28. Dani Antuna Šoljana, 2-3. svibnja 2024., Rovinj s temom: Intermedijalnost i intertekstualnost u Šoljanovim djelima

8. hrvatski slavistički kongres, Slavonski Brod, 11-14. rujna 2024. s temom: O poetici zavičajnog supstrata u novijoj hrvatskoj prozi

Autorske i priređene knjige

Priča prati hrabre. Pogled u noviju hrvatsku prozu. Leykam International, Zagreb, oko 250 str.

Nepoznata Kosorova pisma Hermanu Bahru i Arthuru Schnitzleru. Matica hrvatska, Zagreb, oko 200 str.

Milutin Cihlar Nehajev, Izabrana djela, 2 sv. Stoljeća hrvatske književnosti, Matica hrvatska Zagreb, oba sveska oko 900 str.

Znanstveni radovi

The character of Elizabeta Kotromanić in Ivan Aralica's novel „A Book of Bitter Reproach“, u: The Heritage of D'Anjou Dynasty in Central Europe. Essays/Articles from International Conference, Krakow, 19-20th October 2023. Uniwersytet Jagiellonski, Krakow, 2024.

Požar Kosora, strast Jelčića. Filološka avantura bez kraja, u: Prvi dani Dubravka Jelčića. Zbornik radova sa znanstvenog skupa, Centar za znanstveni i umjetnički rad HAZU, Požega 2024.

Urednički rad na znanstvenim zbornicima u HAZU

Prvi dani Dubravka Jelčića. Zbornik radova sa znanstvenog skupa. Centar za znanstveni i umjetnički rad HAZU, Požega 2024.

Organizacija i vođenje znanstvenih skupova

- 2. Dani Dubravka Jelčića, 8. ožujka 2024., Požega

Tema: Politika i sudbine u hrvatskoj književnosti i kazalištu (1960-2020)

- 28. Dani Antuna Šoljana, 2-3. svibnja 2024., Rovinj

Tema: Intermedijalnost i intertekstualnost u Šoljanovim djelima

Rad izvan Zavoda

Radionica iz tekstologije i priređivanja književnog teksta za tisak. Poslijediplomski doktorski studij književnosti, Filozofski fakultet Osijek, veljača 2024.

Moderna hrvatska književnost/Literatura Croata Moderna. Predavanje na Sveučilištu u Pamploni (Španjolska), organizacija MVPEI Republike Hrvatske, svibanj 2024.

Rad u Upravnom odboru DHK.

Rad u Odboru Fonda Miroslav Krleža DHK.

Uređivanje beletrističkih knjiga u Maloj knjižnici DHK (više naslova).

ODSJEK ZA POVIJEST HRVATSKOGA KAZALIŠTA

Dužnost voditelja Odsjeka za povijest hrvatskog kazališta Zavoda za povijest hrvatske književnosti, kazališta i glazbe obnašat će akademik *Boris Senker*, a dr. sc. *Vjera Katalinić* obnašat će dužnost upraviteljice Zavoda za povijest hrvatske književnosti, kazališta i glazbe Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti.

U stalnom radnom odnosu zaposleni su dr. sc. Martina Petranović, znanstvena savjetnica, dr. sc. Ana Lederer, viša znanstvena suradnica, izv. prof. dr. sc. Lucija Ljubić, viša znanstvena suradnica te arhivske tehničarke Jasna Đurđević i Tatjana Skendrović.

Znanstveni rad

Martina Petranović radit će na knjizi Tomislav Krizman i kazalište.

Ana Lederer radit će na knjizi Uvod u kazališnu produkciju.

Lucija Ljubić istraživat će suvremenu hrvatsku dramu i kazalište prvog desetljeća 21. stoljeća. Bavit će se istraživanjem glumačkoga udjela u hrvatskom kazalištu druge polovice 19. stoljeća i prve polovice 20. stoljeća.

Stručni rad

Martina Petranović

Uređivanje biblioteke Kazališna likovnost u knjizi.

Uređivanje zbornika 11. Dani Ranka Marinkovića. Transgresivne poetike i prakse u stvaralaštvu Ranka Marinkovića i njegovih suvremenika.

Uređivanje zbornika Krležini dani u Osijeku. Prvo desetljeće 21. stoljeća u hrvatskoj dramskoj književnosti i kazalištu, drugi dio.

Suorganizacija skupa Krležini dani u Osijeku. Drugo desetljeće 21. stoljeća u hrvatskoj dramskoj književnosti i kazalištu, prvi dio.

Pripremanje scenografske izložbe Dinke Jeričević.

Lucija Ljubić sudjelovat će u redovitim aktivnostima Odsjeka vezanim uz razvrstavanje kazališne građe. Sudjelovat će u suorganizaciji skupa Krležini dani u Osijeku 2024. te u suuređivanju zbornika skupa Dani Hvarškoga kazališta – 50. Dani Hvarškoga kazališta: Hvarsko komunalno kazalište u kontekstu mediteranskih komunalnih kazališta – Promjene očista: hrvatska književnost i hrvatsko kazalište te znanost o njima u proteklih pola stoljeća, a pomoći će i u organizaciji 51. Dana Hvarškoga kazališta.

Znanstveni skupovi

Odsjek za povijest hrvatskog kazališta bit će i u 2024. godini organizator znanstvenog skupa i popratnih manifestacija u sklopu kazališno-teatrološke manifestacije Krležini dani u Osijeku 2024. Drugo desetljeće 21. stoljeća u hrvatskoj dramskoj književnosti i kazalištu, prvi dio.

Ana Lederer, Martina Petranović i Lucija Ljubić sudjelovat će na znanstvenim skupovima Dani Hvarškoga kazališta u svibnju 2024. i na Krležinim danima u Osijeku u prosincu 2024.

Izdavačka djelatnost

a) U sunakladništvu Akademije i AGM-a tiskat će se Repertoar hrvatskih kazališta, knjiga četvrta, glavnog istraživača i priređivača izdanja znanstvenog savjetnika, dr. sc. Branka Hećimovića.

b) U sunakladništvu Zavoda za povijest hrvatske književnosti, kazališta i glazbe HAZU / Odsjeka za povijest hrvatskog kazališta, Hrvatskoga narodnog kazališta u Osijeku i Filozofskog fakulteta, Osijek objavit će se zbornik Krležini dani u Osijeku 2023., Prvo desetljeće 21. stoljeća u hrvatskoj dramskoj književnosti i kazalištu, drugi dio.

c) U dogovorenom sunakladništvu s ULUPUH-om planira se tiskanje izdanja biblioteke Kazališna likovnost.

d) Nastavit će se pripremanje izdanja na novopokrenutom nakladničkom nizu Odsjeka za povijest hrvatskog kazališta biblioteKa eKstempora.

Rad na prikupljanju, sređivanju i obradi kazališnoga gradiva

U skladu s programskim ustrojem Odsjeka za povijest hrvatskog kazališta te znanstvenom i muzejsko-arhivskom radnom, praksom i brigom za istraživanje i prezentiranje hrvatske dramske književnosti i kazališta, kao i obogaćivanjem i ažuriranjem Muzejsko-kazališne zbirke Odsjeka za povijest hrvatskoga kazališta, nastavit će se rad na prikupljanju i preuzimanju raznovrsnoga muzejskog i arhivskog gradiva profesionalnih (institucionalnih i neovisnih), poluprofesionalnih i

važnijih alternativnih kazališta, kazališnih družina i grupa te festivala, smotri i susreta, kao i gradiva o kazališnim umjetnicima i djelatnicima svih relevantnih kazališnih struka, te o dramskim i glazbeno-scenskim autorima.

Rad na sređivanju i opisivanju postojećeg arhivskoga gradiva odvijati će se sukladno mogućnostima. Knjižnica Odsjeka bit će privremeno nedostupna za vrijeme obnove s obzirom da većinom sadrži naslove koje je moguće pronaći i u drugim javnim knjižnicama.

U planu je istraživanje unikatne građe o hrvatskom kazalištu 1920. – 1941. pohranjene u Arhivu Jugoslavije u Beogradu koja bi barem u kopijama trebala biti dijelom našega arhiva. Za ostvarenje toga plana potrebna je podrška Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti i relevantnih ustanova Republike Hrvatske.

Nadovezujući se na praksu, začetu još 1902. u Hrvatskom narodnom kazalištu te produženu u Odsjeku, nastaviti će se rad na svakidašnjem odabiranju, bibliografskom označavanju, izrezivanju i lijepljenju članaka, osvrtu, prikaza, reportaža, razgovora i intervjua iz dostupnih dnevnika (Jutarnji list, Večernji list) o hrvatskim profesionalnim (institucionalnim i neovisnim) te važnijim poluprofesionalnim i alternativnim kazalištima, kazališnim družinama i grupama, kao i o festivalima, smotrama i susretima, a i o dramskim, glazbeno-scenskim i baletnim praižvedbama, premijerama i obnovama, pa i različitim gostovanjima, te o kazališnim umjetnicima, dramatičarima, glazbeno-scenskim i baletnim autorima.

Nastavit će se također i sustavno presnimavanje kritika o kazališnoj umjetnosti i umjetnicima, te o dramskim i glazbeno-scenskim autorima iz dnevnog tiska dostupnog na Internetu (izvršiteljica zadatka Tatjana Skendrović).

Nastavit će se preuzimanje kao i razvrstavanje, sređivanje i obrada već preuzetog muzejskog i arhivskog gradiva, kao i njegovo evidentiranje (izvršiteljica zadatka Jasna Đurđević).

Nastavit će se ažurno voditi katalogizacija novopribavljenih i doniranih, dramskih, teatroloških, književnih, muzikoloških, leksikografskih i drugih izdanja te rad na katalogizaciji dramskih i teatroloških izdanja na stranim jezicima (izvršiteljica zadatka Jasna Đurđević).

Nastavit će se voditi katalogizacija novonabavljenih ili novodobivenih audio i video zapisa (izvršiteljica zadatka Jasna Đurđević).

Digitalizacija arhivskoga gradiva

U planu je nastavak digitalizacije Hemeroteke, 2. i 3. knjige izrezaka iz novina i periodike objavljenih u razdoblju od 13. prosinca 1906. do 12. listopada 1912. i objava na mrežnim stranicama dizbi.hazu.hr.

ODSJEK ZA POVIJEST HRVATSKE GLAZBE

U Odsjeku za povijest hrvatske glazbe stalno je zaposleno pet znanstvenika i istraživača i jedna stručna suradnica. U Odsjeku su zaposleni: Marija Benić Zovko (viša stručna suradnica, zaposlena u Odsjeku od 15. 6. 2023.), dr. sc. Hana Breko Kustura (znanstvena savjetnica, član sur. HAZU), dr. sc. Tatjana Čunko (znanstvena suradnica), dr. sc. Vjera Katalinić (znanstvena savjetnica u trajnome zvanju, član sur. HAZU), dr. sc. Lucija Konfić (znanstvena suradnica) i dr. sc. Ennio Stipčević (znanstveni savjetnik u trajnome zvanju, član sur. HAZU).

Voditeljica Odsjeka je akademkinja *Koraljka Kos*, a zamjenjuje ju upraviteljica *Vjera Katalinić*, koja je ujedno upraviteljica Zavoda za povijest hrvatske književnosti, kazališta i glazbe.

Znanstvenici će nastaviti s individualnim istraživanjima u okviru HRZZ projekta te na temama vezima uz svoje specijalizacije u okviru programa Odsjeka „Hrvatska glazbena kultura od srednjega vijeka do 21. stoljeća u društveno-kulturnom kontekstu“.

I. Znanstveni i stručni rad

1. Individualni rad na projektima HRZZ-a

Projekt HRZZ-a „Institucionalizacija moderne građanske glazbene kulture u 19. stoljeću na području civilne Hrvatske i Vojne krajine“ (MusInst19; 2021-2025, voditelj: akademik Stanislav Tuksar)

Marija Benić Zovko, suradnica:

- istraživanje glazbenog obrazovnog sustava 19. stoljeća u časopisu *Napredak*
- istraživanje kodifikacije glazbene terminologije kod Kuhača i njegovih nasljednika
- dopuna bibliografskog repertoara i baze skenova na istraživanim materijalima
- unos u bazu podataka projekta
- rad na temi utjecaj metodičko-didaktičkih načela općeg obrazovanja i pedagogije na stručno glazbeno obrazovanje u 19. stoljeću

Vjera Katalinić, suradnica:

- nastavak unosa jedinica iz glazbene zbirke Udina-Algarotti u bazu RISM-a Muscat
- arhivsko istraživanje vezano uz ostavštinu Algarotti i rad krčkog filharmonijskog društva (terenski rad: Krk 2 dio: arhiv župne crkve; Osijek: Muzej Slavonije, Hrvatski državni arhiv u Osijeku)
- početak transliteracije 4. knjige Kuhačeve korespondencije
- mapiranje salonske i vojne glazbe u Zagrebu i unos u bazu podataka projekta.

Lucija Konfic, suradnica:

- nastavak istraživanja građanskih glazbenih društava u 19. stoljeću
- nastavak istraživanja glazbenog života u dnevnom tisku u 19. stoljeću

2. Projekt HRZZ-a u pripremi: „Kulturne reprezentacije hrvatskih književnica“ (voditeljica: Ana Batinić)

Tatjana Čunko, suradnica:

- početak rada na projektu: istraživanje recepcije opere „Labinska vještica“ Natka Devčića na libreto hrvatske dramske spisateljice, romanopisca, pjesnikinje i prevoditeljice Dunje Robić (Mire Dupelj).

3. Program Odsjeka: „Hrvatska glazbena kultura od srednjega vijeka do 21. stoljeća u društveno-kulturnom kontekstu“

Hana Breko Kustura, srednji vijek

- Početak rada na temi Antologija hrvatske srednjovjekovne glazbe (transkripcije za notno izdanje)
- Rad na tekstu Kantuali fra Pavla Vučkovića u svjetlu alternatimske mise (zajedno s D. Perković i Vitom Balićem, za Festschrift Fra Gabrijelu Jurišiću u spomen)
- Rad na istraživanju sekvenci iz rukopisa MR 170 Metropolitanske knjižnice Zagreb

Marija Benić Zovko

- Rad na odabranim ličnostima 19. stoljeća i pisanje tekstova o njima za Hrvatski biografski leksikon i Hrvatsku enciklopediju.

Tatjana Čunko

- nastavak rada na temi umjetnička glazba na Hrvatskome radiju (društveno-politički kontekst, utjecaj Hrvatskoga radija na glazbeni život u Hrvatskoj, Hrvatski radio kao poticatelj glazbenoga stvaralaštva, Hrvatski radio u europskome kontekstu ...)
- početak rada na knjizi Glazbeni život u Zagrebu od 1890. do 1918.
- početak rada na knjizi Glazbeni život u Zagrebu od 1918. do 1941.
- početak rada na knjizi Glazbeni život u Zagrebu od 1941. do 1945.

Vjera Katalinić

- Priprema za tisak članka Zbirka karikatura suvremenika iz pera Brune Bjelinskog.

Lucija Konfic

- rad na rukopisnim pjesmaricama 18/19. stoljeća;
- istraživanje djelovanja križevačke pjevačice Dragice Koritić.

Ennio Stipčević

- rad na proučavanju i kritičkom objavljivanju zbirke Hieronimus Talonus, *Armonicus Parnassus*, op. 1 (1628).

4. Međunarodni projekti

- Međunarodni projekt RILM (New York): suradnja u Hrvatskoj nacionalnoj komisiji – nastavak obradbe novoga materijala i addenda (Čunko)
- Međunarodni projekt RISM (Frankfurt): nastavak suradnje sa središnjicom u Frankfurtu i s korisnicima te obradba i unos muzikalija u program Muscat, radionice za studente i suradnike (Katalinić, Konfic); nastavak unosa jedinica iz glazbene zbirke Udina-Algarotti u bazu RISM-a Muscat i početak unosa jedinica iz arhiva Župne crkve u Starome Gradu na Hvaru (Katalinić)
- nastavak rada na projektu „Beethoven and his Music in Nazi-Occupied European Countries“ (Bonn), <https://musicandresistance.net/beethoven-in-nazi-occupied-europe/> (Čunko)
- Nastavak istraživanja teme Cvijeta Zuzorić i glazba, u suradnji s Centre d'études supérieures de la Renaissance (Tours); projekt „Renaissance Music in Croatia“; <https://ricercar.croatia.cesr.univ-tours.fr/> (Stipčević).

5. Rad u knjižnici

Nastavak vođenja Knjižnice Odsjeka za povijest hrvatske glazbe HAZU: precacivanje knjižničnog kataloga u novi softver, obrada i unos nove građe; nabava

časopisa; posudba; održavanje web stranice Knjižnice; rad na održavanju glazbenog dijela digitalnog portala Indigo – DIZBI: sudjelovanje na sastancima (Benić Zovko, Konfić)

6. Stručni rad

- nastavak izrade popisa i opisa te skeniranja građe iz ostavštine Devčić te obrada i analiza građe po sadržaju (obiteljske fotografije, „Kronika mog života“, Devčićeve glazbene kritike, glazbene kritike o Devčićevim skladbama, Devčićevi opisi vlastitih skladbi, izvedbe Devčićevih skladbi, itd.) (Čunko)
- Urednički poslovi na zbirci članaka akademkinje Koraljke Kos (HAZU-HMD; ur. Benić Zovko i Katalinić)
- Rad na ediciji Franjo Ks. Kuhač: Korespondencija II/2 (HAZU-HMD, ur. Katalinić)
- Ažuriranje podataka na web stranici Odsjeka (Konfić)
- Uredništvo u časopisu *Arti musices* – suizdavač Odsjek (Konfić – glavna urednica, Katalinić – zamjenica; priprema tematskog bloka o Dori Pejačević)

7. Rad izvan Odsjeka

- Uredništvo u časopisima *Gitara* (Konfić), *Muzyka* i *Current Musicology* (Katalinić)
- Nastava na Muzičkoj akademiji Sveučilišta u Zagrebu (Breko Kustura, Čunko, Katalinić, Konfić), na Filozofskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu (Breko Kustura) i na Sveučilištu Sjever (Katalinić)
- Mentorski rad na diplomskim i doktorskim radovima na Muzičkoj akademiji, Filozofskom fakultetu i Hrvatskim studijima Sveučilišta u Zagrebu (Breko Kustura, Čunko, Katalinić, Konfić)
- Rad u povjerenstvu za obranu diplomskih i doktorskih radova (Čunko, Katalinić)
- Recenziranje članaka, knjiga, udžbenika i projekata (svi zaposlenici u Odsjeku)
- Nastavak uredničkih poslova za niz notnih izdanja Tomaso Cecchini: *Opera omnia* (Zagreb: MIC) (glavni urednik) (Stipčević)
- Rad na kritičkom notnom izdanju Gabriello Puliti, *Il secondo libro dellle messe a 4 v.*, op. 30 (za nakladnika Centro Studi Antoniani, Padova; 2. izdanje) (Stipčević)
- Završne korekture i izlazak iz tiska kritičkog izdanja zbirke Ivan Luka-

čić, Sacrae cantiones, 1620 (za nakladnika Centro Studi Antoniani, Padova; 2. izdanje (Stipčević)

- Sudjelovanje u radu HUMKAD-a i Komisije za glazbene knjižnice Hrvatskog knjižničarskog društva (Konfic)
- Rad u upravnom odboru Hrvatskoga muzikološkog društva (Benić Zovko, Čunko, Katalinić, Konfic)
- Rad u Matičnim odborima AZVO-a (Katalinić)
- Rad u Vijeću nacionalnog kazališnog festivala Splitsko ljeto 2024. (Breko Kustura)
- Autorski rad na emisijama Trećeg programa Hrvatskoga radija „Glazba srednjega vijeka“ u ciklusu Tragom glazbe (ukupno 12 emisija) (Breko Kustura)
- Suradnja u svojstvu predavača na radionicama rane glazbe, A fonte usque ad interpretationem, Grožnjan. (Breko Kustura)
- Izrada teksta za nosač zvuka Frano Parać, Uz 75. obljetnicu života Cantus, Zagreb. (Breko Kustura)
- Suradnja u projektnom ciklusu „Glazbeni foyer – pretpremijerni dijalozi“, Hrvatskoga narodnoga kazališta u Zagrebu (Breko Kustura)

II. Znanstveni skupovi, seminari, usavršavanja i javna predavanja

1. Organizacija i suorganizacija skupova

– Zagreb, svibanj 2024.: 25. godišnji susret Hrvatskog muzikološkog društva (Konfic)

2. Sudjelovanje na skupovima, seminarima i posebnim predavanjima te usavršavanja

– 24. 2. 2024. Carmina burana - srednjovjekovni tekstovi i Orffova glazba, predavanje u Koncertnoj dvorani Vatroslava Lisinskoga u sklopu ciklusa Hrvatske glazbene mladeži (Breko Kustura)

– London, UK, ožujak, 2024. Art Song Platform's 'Art Song: A Global Force', Goldsmiths, (Benić Zovko)

– Vicenza, 25-26. 4. 2024: Međunarodni simpozij „Functions and Devices of Early Music. Conference in Memory of Marco Di Pasquale (Katalinić)

– Zagreb, svibanj 2024.: 25. godišnji susret Hrvatskog muzikološkog društva (Benić Zovko, Čunko, Katalinić, Konfic)

– Durham, UK, 10. – 12. srpnja 2024., The Nineteenth Century Today: In-

terdisciplinary, International, Intertemporal, INCSA Conference (Benić Zovko)

- Gödöllő, 31. 7- 3. 8. 2024.: Cantus planus konferencija (Breko Kustura)
- Grožnjan, kolovoz 2024.: Hrvatska glazbena mladež, Okrugli stol o ranoj hrvatskoj glazbi (Breko Kustura)
- Pariz, 7. – 9. listopada 2024.), 3. znanstveni skup projekta "Beethoven and his Music in Nazi-Occupied European Countries" (Čunko)
- Sveučilišni poslijediplomski doktorski studij Znanosti o književnosti, teatrologije i dramatologije, filmologije, muzikologije i studija kulture (obrana doktorske disertacije). (Benić Zovko).

Predviđene publikacije

Časopis *Arti musices* (suizdavač Odsjek za povijest hrvatske glazbe HAZU), sv. 55/1 i 55/2 (gl. ur. Konfić)

Znanstveni i stručni članci:

- Glazbeno obrazovanje u kontekstu načela opće pedagogije i didaktike, *Arti musices* (Benić Zovko)
- Annual Reports of the Hrvatski glazbeni zavod (Croatian Music Institute) music school in Zagreb (1875 to 1891): Tracing the Music-Pedagogical Practice, za zbornik sa simpozija Musical Networking in the 'Long' 19th Century (Benić Zovko)
- Daleko od očiju, daleko od srca, u zborniku sa znanstvenog skupa Muzika u društvu, Sarajevo 2020. (Čunko)
- The Paths of Moderne or how did Moderne Come to Croatia?, u zborniku sa znanstvenog skupa Musical Networking in the 'Long' 19th Century, Zagreb 2021. (Čunko)
- Formativne godine Franje Horvata, u zborniku sa znanstvenog skupa Muzika u društvu, Sarajevo, 2022. (Čunko)
- Skice za životopis Danice Pollak-Ogrizović, u časopisu *Arti musices* (Čunko)
- Odjeci života glazbe Dore Pejačević na snimkama HRT-a, sa simpozija Dora Pejačević (1885. – 1923.). Simpozij uz obilježavanje 100. godišnjice smrti skladateljice, održanog 5. listopada u Zagrebu i 7. listopada u Našicama. (Čunko)
- The Range of Venetian Opera on the Eastern Shores of the Adriatic and Beyond, u zborniku serije *Analecta musicologica* (Katalinić)
- Franjo Ks. Kuhač (1834-1911) in the Culture of Letters: between Macro- and Micro-History, u časopisu *Studien zur Musikwissenschaft*. (Katalinić)

- Staging Exoticisms: Case Studies in Operatic Iconography of the Late 19th-century Zagreb National Theatre, u zborniku radova sa skupa 2022. (Katalinić)
- “Die edelste und künstlerischste aller Kunstformen”: The Committee for the Promotion of Chamber Music – A Fin-de-siècle Initiative in Zagreb, u zborniku radova sa skupa 2021. (Katalinić)
- Genres and the Importance of Salon Music in Civil Croatia: from Aristocratic Music-making to Bourgeois Representation, u Svečanom zborniku za Tiaga de Oliveira Pinto (Katalinić)
- Franjo Ksaver Kuhač and Križevci, zbornik radova sa simpozija Musical Networking in the 'Long' 19th Century (Konfic)
- Ludmila Zadrobilkova in public and in private, za Hudební věda (Konfic)
- Discussions on Music Institutions in the Karlovac Press of the 19th Century, *Arti musices* (Konfic)
- Music in the Karlovac Press in the 19th Century, za Slovenske glasbene dneve. (Konfic)

ZAVOD ZA ZNANSTVENI I UMJETNIČKI RAD -- ĐAKOVO

Od 18. do 20. travnja 2024. godine bit će simpozij o spisateljici Ivani Brlić Mažuranić, koja je rođena 18. travnja 1874. godine. Taj simpozij o 150. godišnjici rođenja je inicirao Zavod HAZU u Đakovu i već su održana dva susreta svih sudionika.

Upravitelj je poslao odmah nakon prvog susreta dopis Upravi HAZU o sudionicima tog susreta i mogućim sudionicima na simpoziju i ostalim manifestacijama. Upravitelj Zavoda HAZU u Đakovu je dobio kopiju dopisa Razredu za književnost HAZU.

Gradonačelnik Slavonskoga Broda je pozvao i predsjednika HAZU da uzme udjela na tom simpoziju.

U lipnju 2024. predstaviti ćemo u Đakovu Zbornik Stolni kaptol u Đakovu: 250 godina od osnutka do danas. Njega uređuju Pero Aračić i Ilija Dogan.

U rujnu 2024. predstaviti ćemo djelo koje uređuju Pero Aračić i Mirko Ćurić: Juraj Tordinac, svećenik, tajnik biskupa Strossmayera, pjesnik i pisac. Simpozij je upriličen o 130. godišnjici smrti Jurja Tordinca, svećenika, prvog tajnika biskupa Josipa Jurja Strossmayera, pisca i pjesnika.

U listopadu 2024. godine znanstveni skup i predstavljanje drugoga međunarodnog Zbornika radova „Kontinentalna Hrvatska: povijesni kontekst, aktualnosti i perspektive u budućnosti“.

U listopadu 2024. predstaviti ćemo u Đakovu Radove br. 3. sa tiskanim prilozi.

ZAVOD ZA ZNANSTVENI I UMJETNIČKI RAD – OSIJEK

Zavod za znanstveni i umjetnički rad Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti u Osijeku je znanstvena jedinica HAZU u Zagrebu kojom rukovodi voditeljica akademkinja *Vlasta Piližota* i upraviteljica Zavoda dr. sc. *Martina Harc*, te Vijeće Zavoda.

Zavod je osnovan 14. travnja 1974. godine kao Centar za znanstveni rad u Osijeku, a potom je 1986. godine pripojen ostalim znanstvenim jedinicama Akademije kao Zavod za znanstveni rad.

Godine 1999. mijenja naziv u Zavod za znanstveni i umjetnički rad HAZU.

U Zavodu su tri stalno zaposlena djelatnika: doc. dr. sc. *Martina Harc*, viša znanstvena suradnica, administrativna tajnica i dostavljačica-čistačica.

Znanstvenoistraživački rad

Projekt Osječka Tvrda - Mursa Aeterna

Zavod za znanstveni i umjetnički rad Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti u Osijeku 2011. godine pokrenuo je inicijativu i provodio organizaciju izrade povijesno znanstvenih studija i sintetske znanstvene monografije o osječkoj Tvrđi, kroz provedbu projekta Osječka Tvrda i višegodišnjeg Plana rada Zavoda.

U cilju kvalitetnog ostvarenja znanstvenih monografija projekta Osječka Tvrda neophodna je i vrlo uspješna suradnja svih kulturnih institucija grada Osijeka i Osječko-baranjske županije, kao i vanjskih suradnika. Voditelj projekta: akademik *Andrija Mutnjaković*.

Znanstveni skupovi

Znanstveni sabor Slavonije i Baranje u organizaciji Zavoda za znanstveni i umjetnički rad HAZU u Osijeku, Sveučilišta J.J. Strossmavera u Osijeku, Osječko-baranjske županije i Grada Osijeka (rujan ili listopad 2024.)

Međunarodna suradnja

Nastavak međunarodne suradnje s MCI Innsbruck na longitudinalnom projektu Succession intention in the context of family business. Suradnja se očituje u zajedničkom (multi-level) istraživanju, sakupljanju podataka iz različitih izvora (cross-section), pisanju i objavljivanju zajedničkih znanstvenih radova i predstavljanje radova na međunarodnim konferencijama.

Nakladnička djelatnost

Jedna od aktivnosti u sklopu plana rada Zavoda za znanstveni i umjetnički rad u Osijeku je i nakladnička aktivnost. Za ostvarenje odnosno realizaciju nakladničke djelatnosti je neophodna suradnja svih kulturnih institucija grada Osijeka i Osječko-baranjske županije, te vanjskih suradnika. Osim do sada objavljenih 11 knjiga/monografija, u sklopu projekta Osječka Tvrdja, knjige planirane u idućoj 2024. godini financirat će se uglavnom novčanim sredstvima dobivenim putem javnih natječaja. Iz redovnih sredstava Zavoda financirat će se tisak časopisa Zavoda HAZU u Osijeku, Anali.

Knjige koje planiramo pripremiti za tisak i tiskati u 2024. godini:

Osječka secesija (radni naslov) (skupina autora, urednik: prof. dr. sc. Dragan Damjanović

Osječka crtačka škola (autori: doc. dr. se. Jasminka Najcer Sabljak i prof. dr. se.

Dragan Damjanović, urednik: akademik Andrija Mutnjaković)

Sunakladnici zbirne znanstvene knjige Doprinosi istraživanju financija: teorija i empirija (Contributions to inquiry into finance: theory and empirics). Urednici: izv.prof.dr.sc. Dražen Koški, doc.dr.sc. Hrvoje Serdarušić i doc.dr.sc. Martina Harač.

Manifestacije Sudjelovanje u organizaciji Osječkog ljeta kulture 2024.

Izložbe

Andrija Mutnjaković: Izložba projekata iz knjige Novi grad Osijek.

Plan izložbi povodom 50. obljetnice osnutka Zavoda za znanstveni i umjetnički rad Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti u Osijeku

a) Izložba slikara redovnih i dopisnih članova HAZU Zlatko Keser, Zlatan Vrkljan, Igor Rončević, Gordana Bakić

b) Izložba koja bi uz spomenute slikare uključila i kipare, ali s djelima malih dimenzija-Kuzma Kovačić, Petar Barišić i Kazimir Hraste

c) Zajednička izložba nedavno preminulih članova Razreda za likovne umjetnosti HAZU -slikara Borisa Bućana i kiparice Marije Ujević Galetović

Za podršku pri organizaciji izložbi potrebno je sudjelovanje Gliptoteke HAZU ili Kabineta grafike.

Svečana akademija

Svečana akademija povodom 50. obljetnice osnutka Zavoda za znanstveni i umjetnički rad Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti u Osijeku.

ZAVOD ZA ZNANSTVENI I UMJETNIČKI RAD – POŽEGA

Organizacija jedinice

Na temelju Ugovora između Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti, Požeško-slavonske županije i Grada Požege, 21. ožujka 2009. godine osnovan je Zavod za znanstveni i umjetnički rad Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti u Požegi, a počeo je djelovati 16. listopada 2009. godine. Upraviteljicom Zavoda imenovana je mr. sc. Snježana Jakobović, a tajnicom Kornelija Lehner. Odlukom predsjedništva Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti voditeljem Zavoda za znanstveni i umjetnički rad u Požegi imenovan je akademik Dubravko Jelčić koji je tu funkciju obavljao do svoje smrti 20. veljače 2020. Akademik Milko Jakšić imenovan je, odlukom Predsjedništva Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti, voditeljem Zavoda za znanstveni i umjetnički rad Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti u Požegi u mandatnom razdoblju od četiri godine počevši od 29. siječnja 2021.

Znanstveno vijeće Zavoda za znanstveni i umjetnički rad Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti čine voditelj akademik Milko Jakšić, upraviteljica dr. sc. Snježana Jakobović, akademik Franjo Tomić, predstavnik Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti, Ferdinand Troha, dipl. ing., predstavnik Požeško-slavonske županije i prof. dr. sc. Borislav Miličević, predstavnik Grada Požege.

Znanstvenoistraživački rad

1. II. Dani akademika Dubravka Jelčića - znanstveno-stručni skup na temu „Ideologija, politika i sudbine u hrvatskoj književnosti i kazalištu (1960-2020)“ (8. ožujka 2024. godine)

Zavod za znanstveni i umjetnički rad HAZU u Požegi organizirat će u 2024. godini drugi znanstveno stručni skup pod nazivom Dani akademika Dubravka Jelčića. Prvi takav skup održan je 2022. godine i tada je dogovoreno da se taj

skup održava svake dvije godine, naizmjence s Danima akademika Matka Peića. Sudionici će simpozija, njih petnaestak, pokušati dati svoju sliku suodnosa politike, ideologije i sudbine hrvatskoga čovjeka, onako kako se taj suodnos zrcalio u suvremenoj hrvatskoj prozi, poeziji i dramskom stvaralaštvu/kazališnoj praksi, napose u godinama u kojima je i sam Jelčić radio kao aktivni književni povjesničar i kritičar (1960-2020).

2. Znanstveno-stručni skup i/ili okrugli stol na temu „Turizam i ruralni razvoj Slavonije i Baranje“ u suradnji s Fakultetom turizma i ruralnog razvoja u Požegi

Zavod za znanstveni i umjetnički rad HAZU u Požegi biti će suorganizator međunarodnog znanstvenog skupa International Conference Vallis aurea kojeg organizira Fakultet turizma i ruralnog razvoja u Požegi 2024. godine. Teme tog skupa usmjerene su na turizam i ruralni razvoj što je jedna od tematika našeg Zavoda.

Popularizacija znanosti

Zavod za znanstveni i umjetnički rad HAZU u Požegi već nekoliko godina provodi projekt popularizacije znanosti na lokalnoj razini na kojoj djeluje. U okviru tog projekta protežu se dvije teme:

Dani astronomije u Požegi u suradnji s Gimnazijom Požega (sredstva za projekt u 2022. godini odobrena od strane Ministarstva znanosti i obrazovanja) te Požeški znanstvenici izvan Požege.

Sastavni dio Dana astronomije su razna predavanja i radionice organizirane u prostorima Gimnazije u Požegi s naglaskom na zvjezdarnicu koja se nalazi upravo u zgradi Gimnazije. Cilj organizacije takvih predavanja i radionica je obilježiti različite astronomske događaje kao što su promatranja pomrčina, velikih planeta i kometa, promatranje meteorskih rojeva i slično, a rezultat toga je poticanje učenika i građana za astronomiju. Shodno tome, i u 2024. godini će biti organizirano nekoliko predavanja s mogućnošću posjete zvjezdarnici u Gimnaziji Požega.

Druga tematika projekta Popularizacije znanosti su Požeški znanstvenici izvan Požege. Radi se o organizaciji predavanja uspješnih (znanstveno i poslovno) Požežana koji su svoje karijere izgradili izvan Požege, a pohađali su požeške srednje škole. Temeljem navedenog, organizirali smo predavanja Požežana koji žive izvan Požege u 2022. godini, u 2023. godine te ćemo nastaviti s takvom organizacijom i u 2024. godini.

Manifestacije

„U skitnjama s Matkom Peićem“

Zavod za znanstveni i umjetnički rad HAZU u Požegi biti će suorganizator manifestacije „U skitnjama s Matkom Peićem“ koju organizira Matica hrvatska -

Ogranak u Požegi. Radi se o završnoj manifestaciji koja je rezultat raspisanog državnog natječaja za pisanje zavičajnog putopisa i snimanje zavičajne putopisne videoreportaže za učenike viših razreda osnovne i srednje škole. Cilj manifestacije je poticanje pisanja putopisa kao izuzetno zanimljive i izazovne književne vrste, poticanje promišljanja mladih o osobitostima i ljepotama vlastitog zavičaja kao poticaja umjetničkom stvaranju te povezivanja stvaralačkog djelovanja s popularnim suvremenim tehnologijama kojima se mladi svakodnevno koriste. Na navedenoj manifestaciji biti će nagrađeni i predstavljeni najuspješniji radovi.

Likovna radionica u suradnji s Udruga zavičajnih pisaca i slikara Požeško-slavonske županije „Matko Peić“

Zavod za znanstveni i umjetnički rad HAZU u Požegi organizirat će likovnu radionicu u suradnji s Udrugom zavičajnih pisaca i slikara Požeško-slavonske županije „Matko Peić“, a biti će namijenjena učenicima viših razreda osnovne škole i učenicima srednjih škola. Navedena udruga djeluje od 2014. godine i glavna nit vodilja im je lik Matka Peića koji je bio rođeni Požežanin, akademik, slikar, književnik i likovni pedagog. Članovi te udruge, profesionalci i amateri, zajedno stvaraju, pišu za odrasle i djecu, te slikaju. Njihovi radovi nalaze se u brojnim zbirkama pjesama, romanima i igrokazima te na samostalnim ili zajedničkim izložbama.

Međunarodni dan arhiva

Zavod za znanstveni i umjetnički rad HAZU u Požegi sudjelovat će kao suorganizator u obilježavanju Međunarodnog dana arhiva kojeg organizira Državni arhiv u Slav. Brodu, Odjel u Požegi. Navedeno obilježavanje održat će se u lipnju u vidu predavanja s prezentacijom projekta izgradnje nove zgrade Državnog arhiva, Odjela u Požegi.

Nakladnička djelatnost

Zavod za znanstveni i umjetnički rad HAZU u Požegi tiskat će u 2024. godini novi broj jednogodišnjeg redovitog časopisa „Radovi Zavoda za znanstveni i umjetnički rad Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti u Požegi br. 13/2024“.

U časopisu će biti objavljeni radovi sa znanstvenog skupa povodom stote obljetnice rođenja akademika Matka Peića kojeg je Zavod HAZU u Požegi organizirao 3. ožujka 2023. godine. Na spomenutom skupu sudjelovali su: Milan Bešlić, prof. - Matko Peić - slikar; prof. dr. sc. Lidija Cvikić, izv. prof. dr. sc. Katarina Aladrović Slovaček - Sveze inenskih riječi u „Skitnjama“ Matka Peića; Mirko Ćurić, prof. - Identitetški đakovački putopisi Matka Peića; Ivana Domanović, mag. hist., mag. educ. phil. - Arhivsko gradivo u ostavštini Matka Peića; Blanka Đimoti Zima, prof. - Put po Europi - tragovima Matka Peića; Melita Grgić, mag. ing. agr. - Matko Peić kao inspiracija djelovanja Udruge zavičajnih pisaca i slika-Planovi rada Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti za 2024..

ra Požeško-slavonske županije „Matko Peić“; prof. dr. sc. Amir Kapetanović - Vrijednosni sudovi i jezična slika svijeta u Peićevim „Skitnjama“; Kristina Lešić, prof. - Poetika rastakanja identiteta (Osvrt na „Liriku“ Matka Peića); izv. prof. dr. sc. Jasminka Najcer Sabljak - Predstavnicu Osječke crtačke škole u djelima Matka Peića; Ariana Novina, dipl. pov. umj. - Matko Peić - kroničar Akademije likovnih umjetnosti u Zagrebu; Lidija Španiček, prof. - Likovna ostavština Matka Peića; Zdeslav Španiček, mag. hist. - Matko Peić u gradivu požeškog arhiva; izv. prof. dr. sc. Jasna Šulentić Begić, doc. dr. sc. Amir Begić - Pristup glazbenom djelu u kontekstu pristupa likovnom djelu Matka Peića; dr. sc. Vesna Vlašić - Matko Peić kroz novinske članke Ivana Jakovine i Rudolfa Helija; Andreja Vojnić, univ. spec. rehab. educ. - Sin zemlje slavonske! Knjižnični dio ostavštine Matka Peića u Gradskom muzeju Požega; Tajana Vrhovec Škalamera, dipl. pov. umj. i književnosti - Matko Peić na Akademiji likovnih umjetnosti u Zagrebu – od studenta do profesora.

U 2024. godini Zavod za znanstveni i umjetnički rad HAZU u Požegi također će tiskati knjižicu sažetaka znanstveno-stručnog skup na temu „Ideologija, politika i sudbine u hrvatskoj književnosti i kazalištu (1960-2020)“ kojeg će organizirati 8. ožujka 2024. godine.

Ostale djelatnosti

Nastavit će se uređivanje Spomen sobe akademika Dubravka Jelčića u smislu slaganja njegove knjižne građe nakon odrađenih građevinskih radova prostorije (gdje će biti smještena građa) i restauracije namještaja (koji će biti dio Spomen sobe).

Posjetit ćemo nekoliko Zavoda HAZU kako bi prezentirali rad Zavoda za znanstveni i umjetnički rad HAZU u Požegi, te ostvarili zajedničku suradnju.

ZAVOD ZA ZNANSTVENI I UMJETNIČKI RAD – SPLIT

Obnova i restauracija

- Izrada konzervatorskog elaborata palače Milesi. u kojoj je smješten Zavod za znanstveni i umjetnički rad Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti u Splitu. Na

elaboratu će biti angažirani stručnjaci iz Instituta za povijest umjetnosti Zagreb.

- Izrada arhitektonske i geodetske snimke postojećeg stanja palače Milesi u Splitu koju će izvoditi Ured Vojnović d.o.o. iz Splita.
- Revizija inventara Zavoda za znanstveni i umjetnički rad u Splitu i njegovo upisivanje u listu kulturne baštine Republike Hrvatske.

Izdavačka djelatnost

Zavod za znanstveni i umjetnički rad Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti u Splitu obnovit će tiskanje časopisa „Adrias“ (broj 23).

Manifestacije

- XXXIV. „Marulićevi dani“, kulturna manifestacija međunarodnog karaktera posvećena hrvatskoj dramskoj riječi i djelu Marka Marulića u suradnji s Književnim krugom iz Splita održat će se od 20. do 23. travnja.

- „XXXVI. Knjiga Mediterana“ međunarodni znanstveni skup u suradnji s Književnim krugom iz Splita, održat će se od 25. rujna do 1. listopada. U sklopu manifestacije održat će se dva znanstvena skupa, predavanja i predstavljanja knjiga. Na skupu će sudjelovati znanstvenici i stručnjaci iz područja književnosti, povijesti umjetnosti i arheologije iz Hrvatske i inozemstva.

Predavanja

Tijekom godine održala bi se brojna predavanja različitih stručnjaka.

Izložbe

- Izabrana djela iz Strossmaverove galerije starih majstora, proljeće 2024.
- Retrospektivna izložba Josipa Botterija Dima (u suradnji s Galerijom Klovićevi dvori iz Zagreba i Sveučilišnom galerijom u Splitu), svibanj 2024.
- Retrospektivna izložba Frana Missije (u suradnji s Muzejom Grada Splita), ljeto 2024.
- Izložba akademika Kazimira Hraste, jesen 2024.

Predstavljanje knjiga

Predstavit će se djela različitih autora.

ZAVOD ZA ZNANSTVENI RAD – VARAŽDIN

Organizacija jedinice

Zavod za znanstveni rad Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti u Varaždinu (dalje: Zavod) smješten je u prostorijama palače Keglević, Vladimira Nazora 14, u Varaždinu. Voditelj Zavoda je akademik *Stjepan Damjanović*, a upravitelj dr. sc. *Vladimir Huzjan*. U Zavodu su zaposlene dvije osobe: upravitelj i administrativna tajnica Ljiljana Biškup.

Zavod se kontinuirano bavi znanstveno-istraživačkim radom što je njegova osnovna djelatnost te je jedina takva ustanova Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti na području sjeverne Hrvatske. Rad Zavoda obuhvaća interdisciplinarna istraživanja poput gospodarstva, povijesti, književnosti, jezika, glazbe, umjetnosti, tehnike, informatike i drugih područja. Znanstveno-istraživačku i nakladničku djelatnost Zavoda u osnovi financiraju Hrvatska akademija znanosti i umjetnosti, Varaždinska županija i Grad Varaždin, a neke projekte dodatno odgo-varajuća ministarstva Republike Hrvatske, gospodarstvenici te druga lokalna uprava i samouprava.

Djelatnost Zavoda obuhvaća i iniciranje, organizaciju, koordinaciju te izvršenje znanstvenih istraživanja u Varaždinu i njegovom gravitacijskom prostoru u sjevernoj Hrvatskoj, zatim organiziranje znanstvenih skupova, savjetovanja i rasprava o pojedinim temama važnim za unapređenje znanosti i primjenu znanstvenih rezultata u praksi te objavljivanje rezultata znanstveno-istraživačkog rada u odgovarajućim edicijama, a u skladu s mjerilima Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti na području nakladničke djelatnosti.

Članovi Znanstvenog vijeća Zavoda su: akademik *Stjepan Damjanović* (predsjednik), akademik *Stanislav Tuksar*, prof. dr. sc. *Slobodan Kaštela*, član suradnik Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti, dr. sc. *Vladimir Huzjan*, dr. sc. *Vesna Haluga* (Grad Varaždin) te *Silvija Zagorec* (Varaždinska županija).

Nakladnička djelatnost

Časopis "*Radovi Zavoda za znanstveni rad Varaždin*" br. 35 (2024.)

U redovitom godišnjem broju znanstvenog časopisa Zavoda pod nazivom "Radovi Zavoda za znanstveni rad Varaždin" br. 35 tiskat će se radovi/ članci sa skupova koje je Zavod organizirao tijekom 2023./2024. godine zajedno s ostalim pristiglim radovima. Časopis Radovi ima veliku važnost za humanističke znanosti na području sjeverne Hrvatske jer će se njegovim tiskanjem sva nova znanstvena i umjetnička saznanja o Varaždinu, Varaždinskoj županiji te sjevernoj Hrvatskoj objaviti i sačuvati te biti besplatna za sve zainteresirane. Časopis je kategoriziran kao A1 publikacija za humanističke znanosti. Planirani tisak bio bi krajem 2024. u nakladništvu Zavoda.

Monografija Ane Kaniški, prof., "*Skulptura na otvorenom u Varaždinu*"

Znanstvena publikacija "Skulptura na otvorenom u Varaždinu" obuhvaća ubikaciju jednoga segmenta umjetničke i spomeničke baštine grada Varaždina. Na temelju dva relevantna izvora podataka – opsežne povijesne i povijesno-umjetničke historiografije te obilazaka i opservacija svakoga pojedinog primjera baštine koji je autorica provodila daje se sistematiziran uvid u varaždinsku skulpturalnu baštinu. Obilascima je obuhvaćeno teritorijalno područje današnjega grada – od najuže povijesne jezgre, preko povijesnih predgrađa razvijanih tijekom stoljeća, do današnjih industrijskih zona. Publikacija obuhvaća baštinu od srednjovjekovnog do suvremenog razdoblja umjetničke produkcije. Po osvrtu na dosadašnju historiografiju koja je relevantna za istraživanu temu, autorica daje jedan pogled, od nesumnjivo drugih različitih i jednako zanimljivih, na javne spomenike i skulpture grada Varaždina. Sadržajno su podijeljeni prema razdobljima u kojima su nastali. Kratki popis srednjovjekovnih spomenika slijedi opsežan niz spomenika, skulptura i pilova iz baroknoga razdoblja – koji su, u odnosu na cijeli korpus, brojniji i dobro očuvani. Usporedno se uz ove spomenike do 1918. godine nižu i primjeri svjetovne tematike. Slijede radovi međuratnoga razdoblja, potom iz razdoblja socijalizma, te naposljetku, iz razdoblja nakon 1991. godine, odnosno, nakon osamostaljenja Republike Hrvatske, pri čemu se radovi mogu promatrati iz različitih perspektiva, najčešće različitih naručitelja. Svaki pojedini primjer spomenika ili skulpture prikazan je s najrelevantnijim historiografskim podacima, kao i saznanjima dobivenim terenskim istraživanjem. Uvidom se daje zaključak o javnoj skulpturalnoj baštini Varaždina – njezinoj ubikaciji, autorstvu, nastanku, materijalima i dimenzijama, stanju očuvanosti – gdje je to moguće. Za svaki primjer daje se fotografija spomenika ili skulpture, te navodi njezin izvor. Ova publikacija pokušava dati sveobuhvatan pogled u skulpturalnu baštinu grada Varaždina, ne treba je se smatrati definitivnom, a njezinu sistematizaciju jedinim pogledom na baštinu. Naprotiv, ona služi kao temelj za buduća istraživanjima svima. Planirana objava monografije bila bi tijekom 2024. u nakladništvu Zavoda. U slučaju dobivanja novčanih sredstava moguć je i tisak. Bez tiska, rukopis bi se objavio kao e-knjiga.

Monografija dr. sc. Vide Pavliček, **"Sela, trgovišta i druge podložničke zajednice u strukturi feudalnog vlastelinstva druge polovice 18. stoljeća. Na primjeru marijatelezijanskih urbarijalnih spisa Varaždinske županije"**

Rukopis prikazuje odredbe o podložničkim zajednicama u marijatelezijanskom urbarijalnom uređenju. One se razmatraju kao opće odredbe o mjesnom provođenju postupka te odredbe koje određuju značenje pojmova "selo", "trgovište" i druge podložničke zajednice. Ovi su pojmovi temeljitije razrađeni kao teritorijalne i imovinsko-pravne cjeline, a posebno je razmatran i pojam općine kao zajednice podložnika, te pojam "sučije" kao upravne cjeline. Opće odredbe i tipski dokumenti u provedbi postupka konkretizirani su na primjerima sela trgovišta i drugih podložničkih zajednica Varaždinske županije u drugoj polovici 18. stoljeća. Izvršena je usporedba promatranih pojmova u marijatelezijanskim urbarijalnim spisima s onima iz ranijih razdoblja. Planirani tisak monografije bio bi tijekom 2024. u sunakladništvu Zavoda i Državnog arhiva u Varaždinu.

Monografija dr. sc. Ive Potočnik Rihtarić, **"Sakralna umjetnička baština Varaždinskog arhidakonata u kanonskim vizitacijama u 17. stoljeću"**

Rukopis pod naslovom "Sakralna umjetnička baština Varaždinskog arhidakonata u kanonskim vizitacijama u 17. stoljeću" utemeljen je na studioznom proučavanju zapisa vizitatora, kanonika Zagrebačke biskupije te terenskom radu. Ovaj rukopis proizašao je iz doktorske disertacije te obuhvaća župne crkve i njihove filijalne kapele zabilježene u vizitacijama Varaždinskog arhidakonata u 17. stoljeću, danas teritorijalnom dijelu Varaždinske biskupije. Istraživanjem su obuhvaćene župne crkve na lokalitetima Bartolovec, Biškupec, Donja Voća, Križovljan, Margečan, Maruševec, Petrijanec, Sveti Ilija, Varaždin, Varaždinske Toplice, Vidovec, Vinica te sve u vizitacijama registrirane područne kapele na prostorima njihovih župa. Spomenici crkvene umjetnosti 17. stoljeća na području nekadašnjeg Varaždinskog arhidakonata do sad nisu istraživani kao cjelina, stoga ovaj rukopis donosi kao rezultat cjelovitu sliku važnog segmenta spomeničkog pejzaža Varaždinskog arhidakonata u 17. stoljeću koja osim sačuvanih građevina obuhvaća i one u međuvremenu preoblikovane i nestale. Planirani tisak monografije bio bi tijekom 2024. u sunakladništvu Zavoda i Varaždinske biskupije.

Monografija Višnje Burek, **"Politička kultura varaždinskih građana na početku ranog novog vijeka"**

U knjizi će se analizirati kako su građani Varaždina u 16. i 17. stoljeću shvaćali politiku, sudjelovali u političkim procesima i participirali u javnim poslovima. Analizirat će se i objasniti kako je funkcionirao slobodni kraljevski grad u odnosu na vlasti feudalne države i kako je funkcionirala iznutra kao *communitas civium* u kojoj građani autonomno uređuju međusobone odnose, prava i dužnosti. Detaljno će se analizirati izborni sustav i put od relativno demokratskog društva 16. stoljeća prema oligarhijskom obrascu upravljanja gradom u 17. stoljeću. Pažnja će se posvetiti moralnim vrijednostima i političkim idejama bitnim za političke orijentacije i vrijednosne sudove te oblicima građanskog neposluha i drugim

oblicima sukoba i političkih borbi u gradskoj općini tijekom dva stoljeća. U knjizi će se koristiti opsežna arhivska građa iz Državnog arhiva u Varaždinu te domaća i europska historiografija koja omogućuje komparativne analize istih ili sličnih procesa u povijesti gradova ranog novog vijeka. Rukopis bi se tiskao u nakladi Zavoda.

Monografija mr. sc. Eduarda Vargovića i dr. sc. Vladimira Huzjana, **"40 godina djelovanja Zavoda Hrvatske akademije u Varaždinu"**

U povodu nadolazeće proslave 40. godišnjice djelovanja Zavoda Hrvatske akademije u Varaždinu, E. Vargović i V. Huzjan planiraju tijekom 2024. izraditi monografiju: "40 godina djelovanja Zavoda Hrvatske akademije u Varaždinu" u kojoj će se predstaviti sva dosadašnja aktivnost Zavoda (nakladnička, istraživačka i znanstveno-stručna) kao i njegov nastanak i razvoj. Rukopis bi se tiskao u nakladi Zavoda.

Monografija: **"Zbornik radova u povodu 100. obljetnice smrti akademika Vatroslava Jagića"**

Zavod je prigodno organizirao znanstveni skup u povodu 100. obljetnice smrti akademika Vatroslava Jagića (Varaždin, 1838. – Beč, 1923.) u Varaždinu od 28. do 30. rujna 2023. godine. Na konferenciji je sudjelovalo 60 znanstvenika iz Hrvatske i inozemstva te je plan objaviti radove s izlaganja. Rukopis bi se tiskao u nakladi Zavoda.

Monografija dr. sc. Marijane Korunek Medved, **"Razvoj kompleksa pavlinskog samostana Blažene Djevice Marije i Svih Svetih u Šenkovcu (1376-1786)"**.

Pavlinski samostan u Svetoj Jeleni (danas Šenkovec) kod Čakovca od svog osnutka u 14. stoljeću predstavljao je žarište kulturne aktivnosti i jedno od najvažnijih duhovnih središta onovremenog Međimurskog vlastelinstva. Kao svijetli primjer obojega vrijedi spomenuti pozamašnu djelatnost samostanskog priora Josipa Bedekovića u 18. stoljeću kao graditelja crkve sv. Jeronima u Štrigovi i autora latinskog djela o spomenutom selu kao svečevom rodnom mjestu. Ipak, unatoč takvoj važnosti, u dosadašnjoj historiografiji i povijesti umjetnosti samostan, bilo kao građevina ili zajednica, ostao je znanstveno neobrađen i nedovoljno valoriziran. Rukopis bi se tiskao u sunakladništvu Zavoda, Ogranka Matice hrvatske Čakovec i Muzeja Međimurja tijekom 2024. godine.

Znanstvenoistraživački projekti

Opći znanstvenoistraživački rad Zavoda

Upravitelj Zavoda za znanstveni rad Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti

u Varaždinu dr. sc. Vladimir Huzjan obavljat će znanstveno-istraživačku aktivnost u muzejima i arhivima u Republici Hrvatskoj i izvan nje.

Varaždinsko židovsko groblje

O varaždinskom gradskom groblju, u ovom kontekstu kršćanskom, ima više napisanih studija i monografija te je uvršteno u svaki lokalni turistički vodič. S druge strane, o varaždinskom židovskom groblju nemamo napisanu ni jednu cjelovitu studiju ili monografiju, a informacije o njemu javljaju se tek sporadično u pokojem članku. Zavod, Gradski muzej Varaždin i Katedra za judaistiku Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu žele napraviti prvu monografiju o židovskom groblju u Varaždinu. Glavni suradnici su doc. dr. sc. Naida-Mihal Brandl, predstojnica Katedre za judaistiku Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu, Spomenka Težak, prof., muzejska savjetnica Gradskog muzeja Varaždin te dr. sc. Vladimir Huzjan.

Znanstveno-stručni skupovi

Znanstveni skup: ***"Četiri i pol stoljeća kajkavske pismenosti uz 450. obljetnicu kajkavskoga prvotiska Ivana Pergošića, Decretum, 1574."***

Konferencija će se održati u Varaždinu i Ludbregu u svibnju 2024. u suorganizaciji Zavoda za lingvistička istraživanja HAZU u Zagrebu i Zavoda za znanstveni rad HAZU u Varaždinu. U okviru znanstvenoga dijela skupa predviđene su dvije tematske cjeline s podtemama:

I. Dopreporodna kajkavska pismenost (do sredine 19. stoljeća) sa sljedećim temama: kajkavski elementi u latinskim i hrvatskoglagoljičnim tekstovima; novi pogled na kajkavski editio princeps; žanrovska raslojenost kajkavske pismenosti tijekom triju stoljeća (16. – 19. stoljeće). Zatim, razvoj jezične norme kajkavskoga književnog jezika; terminologija raznovrsnih struka kajkavskoga književnog jezika; imena u starokajkavskim tekstovima; kajkavski književni jezik u doticaju i odnosu s latinskim, njemačkim, mađarskim i engleskim jezikom; izazovi transkripcije u priređivanju kajkavskih tekstova; kajkavska dopreporodna pismenost u odnosu i u usporedbi s čakavskom i štokavskom dopreporodnom pismošću te status stare kajkavske pismenosti u današnjim nacionalnim okvirima – zastupljenost u školskom kurikulumu, u suvremenim pregledima povijesti hrvatskoga jezika i književnosti.

II. Poslijepreporodna kajkavska pismenost (druga polovica 19. te 20. i 21. stoljeće) sa sljedećim temama: terminološka pitanja – »dijalektna« / »pokrajinska« književnost; suvremena kajkavska književnost u prijevodima; zastupljenost kajkavskih autora u pregledima nacionalne povijesti književnosti i u hrvatskim književnim antologijama; odnos jezika suvremene kajkavske književnosti i kajkavskih govora – izazovi zapisivanja kajkavskih fonema standardnojezičnim grafemima; zastupljenost novije kajkavske književnosti u školskom kurikulumu.

Okrugli stol: "Izazovi uključivanja kajkavskih tema u nastavu hrvatskoga jezika - teorija i praksa".

U povodu Mjeseca hrvatskoga jezika (21. veljače - 17. ožujka) održat će se okrugli stol za osnovnoškolske i srednjoškolske profesore hrvatskoga jezika pod nazivom: "Izazovi uključivanja kajkavskih tema u nastavu hrvatskoga jezika - teorija i praksa". Cilj je okrugloga stola razgovarati o (ne)zastupljenosti kajkavskih književno-jezičnih tema u službenome kurikulumu za predmet Hrvatski jezik te o mogućnostima poboljšanja trenutačnoga stanja.

Okrugli stol: "Iz varaždinske jezične i književne povijesti. Jakob Lovrenčić (1788. - 1842.) - književnik, prevoditelj, tvorac prvoga hrvatskog Petrice Kerempuha!"

U povodu Mjeseca hrvatske knjige (15. listopada - 15. studenoga) održat će se okrugli stol "Iz varaždinske jezične i književne povijesti. Jakob Lovrenčić (1788. - 1842.) - književnik, prevoditelj, tvorac prvoga hrvatskog Petrice Kerempuha!" Cilj je okruglog stola prisjetiti se života i rada najplodnijega varaždinskog pisca iz prve polovice 19. stoljeća te mu odati počast postavljanjem prigodne spomen-ploče na kuću u kojoj je živio i stvarao.

Znanstveni skup: "9. CroDma konferencija"

U jesen planira se održavanje 9. CroDma konferencije u organizaciji Zavoda i CroDma - Hrvatske udruge za direktni i interaktivni marketing te suorganizatora: Fakulteta organizacije i informatike Sveučilišta u Zagrebu, Sveučilišta Sjever, Sveučilišta u Zadru, Odjela za ekonomiju, Sveučilišta Jurja Dobrile u Puli, Fakulteta ekonomije i turizma „Dr. Mijo Mirković“, Veleučilišta „Lavoslav Ružička“ u Vukovaru te Sveučilišta u Osijeku te Ekonomski fakultet. Cilj konferencije je govoriti o aktualnim temama iz tehnologije, marketinga i informatike.

Znanstveni skup: "Multidisciplinarni pristup skrbi za djecu rane i predškolske dobi"

Kongres s centralnom temom „Multidisciplinarni pristup skrbi za djecu rane i predškolske dobi“ bit će održan u Trakošćanu od 16. do 18. svibnja 2024., a okupit će liječnike različitih specijalnosti i razina zdravstvene zaštite djece, medicinske sestre, odgojitelje, psihologe, pedagoge, edukacijske rehabilitatore i logopede iz zemlje i inozemstva. Organizator kongresa je Zavod, Dom zdravlja Varaždinske županije, uz suorganizaciju Sveučilišta Sjever, Opće bolnice Varaždin i Hrvatske udruge za ranu intervenciju u djetinjstvu – HURID. Suradnici i partneri u organizaciji su Učiteljski fakultet Sveučilišta u Zagrebu, Fakultet za odgojne i obrazovne znanosti u Osijeku, Dom zdravlja Krapinsko-zagorske županije i Dom zdravlja Koprivničko-križevačke županije.

Knjižnica

Tijekom 2024. godine Zavod će nastaviti dosadašnji rad na sustavnom uređivanju i zbrinjavanju postojećeg knjižnog fonda te na popunjavanju i nabavi novih izdanja putem donacija i razmjene s drugim zavodima Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti kao i drugim znanstvenim i kulturnim ustanovama.

ZAVOD ZA ZNANSTVENOISTRAŽIVAČKI I UMJETNIČKI RAD – BJELOVAR

Organizacija Zavoda

Zavod za znanstvenoistraživački i umjetnički rad Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti u Bjelovaru djeluje na temelju Ugovora o radu koji su potpisali Hrvatska akademija znanosti i umjetnosti, Grad Bjelovar i Bjelovarsko-bilogorska županija 9. svibnja 2005. i Ugovora o radu Zavoda od 2. travnja 2021. godine. Prostorije su Zavoda u Ulici A. B. Šimića 1b.

Upravitelj Zavoda je prof. dr. sc. *Vladimir Strugar*, član suradnik Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti koji je imenovan 21. studenoga 2005., 3. prosinca 2008., 25. listopada 2012., 26. listopada 2016. i 9. studenoga 2020. Poslove administrativne tajnice obavlja Sandra Kljaić od 1. prosinca 2010. Prof. dr. sc. Slobodan Kaštela, član suradnik imenovan je voditeljem Zavoda 24. rujna 2008., 27. lipnja 2012. i 29. lipnja 2016. Funkciju voditelja Zavoda predao je obnašati 5. studenoga 2020. Novim voditeljem Zavoda imenovan je akademik Dragutin Feletar 5. studenoga 2020. koji je Zavod vodio do svoje smrti 21. lipnja 2023. Zavod trenutno nema voditelja. Znanstveno vijeće Zavoda utemeljeno je 25. ožujka 2009. U sastavu Vijeća Zavoda su: akademik Dragutin Feletar (preminuo), predsjednik Vijeća, prof. dr. sc. Vladimir Strugar, zamjenik, te članovi akademik Anđelko Akrap, Ornela Malogorski, prof. i Vedran Milić, prof.

Časopis *Radovi Zavoda HAZU* u Bjelovaru kategoriziran je kao a1 odlukom Nacionalnog vijeća za znanost, visoko obrazovanje i tehnološki razvoj na sjednici održanoj 31. siječnja 2022.

Izvori financiranja

Znanstvenoistraživačku i umjetničku djelatnost te nakladničku djelatnost Zavoda i naknadu za rad upravitelja financiraju Bjelovarsko-bilogorska županija i Grad Bjelovar.

Pojedinačne programske zadaće i aktivnosti Zavoda financiraju Bjelovarsko-bilogorska županija, Grad Bjelovar, Zaklada Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti te druge institucije i organizacije.

Osobni i materijalni rashodi

Osobni i materijalni rashodi, stručno-administrativni te materijalni i drugi troškovi Zavoda podmiruju se na temelju Ugovora o radu Zavoda koji su potpisali Grad Bjelovar, Bjelovarsko-bilogorska županija i Hrvatska akademija znanosti i umjetnosti 9. svibnja 2005. i 2. travnja 2021. godine.

Znanstvenoistraživačka i umjetnička djelatnost

U povodu Dana Bjelovarsko-bilogorske županije (8. lipnja) bit će održan okrugli stol s temom Demografska slika Hrvatske s posebnim obzirom na Bjelovarsko-bilogorsku županiju i utjecaj na daljnji razvoj posebice školskog sustava.

Zavod za znanstvenoistraživački i umjetnički rad Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti u Bjelovaru bit će suorganizator međunarodne znanstvene i umjetničke konferencije Suvremene teme u odgoju i obrazovanju IV (STOO 4) – Poučavanje (danas za) sutra: premošćivanje jaza između učionice i realnosti koja se planira održati od 26. do 27. rujna 2024. godine u organizaciji Učiteljskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu.

Zavod će nastaviti provoditi ideju pod nazivom Pet monografija za pet gradova Bjelovarsko-bilogorske županije. Pripremit će monografiju Povijest Garešnice autora dr. sc. Željka Karaule. Projekt se planira realizirati do početka svibnja 2024. Osnovni je uvjet za realizaciju projekta da Grad Garešnica u cijelosti financira troškove.

Festival povijesti *Kliofest 2024.*

Radi popularizacije povijesti i povijesnih istraživanja u okviru Festivala povijesti Kliofest 2024. (svibanj 2024.) Zavod će organizirati predstavljanje knjiga: Selo i seljani – prijepis zapisa seoskog učitelja Stjepana Augusta iz 1905. u izdanju Državnog arhiva u Bjelovaru i knjigu Židovi u Bjelovaru – od doseljavanja do Holokausta autora dr. sc. Željka Karaule te predavanja: Iva Ban, prof., Dubravka Grganić Rožman, prof., mr. sc. Zorka Renić, Valerija Turk Presečki, prof. pod nazivom Priče iz medicinskih arhiva; prof. prim. dr. sc. Dubravko Habek: Liječnici Židovi u Bjelovarskoj bolnici.

Predavanja

U seriji predavanja (znanstveni skup) pod nazivom Grad su ljudi u sklopu turističko-kulturne manifestacije Terezijana (lipanj) 2024. održat će sljedeća predavanja: prof. prim. dr. sc. Dubravko Habek: Prim. dr. Maksimilijan Jurković – život i djelo; mr. sc. Željka Barlović Ferenčak: O životu i radu Vladimira Grdinića; Dubravka Grganić Rožman, prof., mr. sc. Zorka Renić, Valerija Turk Presečki, prof.: Prof. Dragutin Grganić; Boris Trnski: General Kemenski von Bjelovar.

Izložbe i manifestacije

Zavod će se aktivno uključiti u manifestaciju Dani Ede Murtića koja će se održati 4. i 5. svibnja 2024. u Velikoj Pisanici, rodnom mjestu akademika Murtića.

U povodu obilježavanja Dana Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti (29. travnja), 20. godišnjice od donošenja Odluke o osnivanju Zavoda za znanstveno-istraživački i umjetnički rad Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti u Bjelovaru (29. prosinca 2003.) koju je potpisao tadašnji predsjednik akademik Ivo Padovan i povodom 100. obljetnice rođenja akademika Ive Padovana (11. veljače 1922. – 19. prosinca 2010.) Zavod će organizirati predstavljanje knjige prof. dr. sc. Slobodana Kaštele: Ivo Padovan i Hrvatska akademija znanosti i umjetnosti: Sjećanja jednog suradnika; glazbeno-umjetnički program s kraćim prikazom povijesti Akademije i njezina Zavoda u Bjelovaru te izložbu izdanja Zavoda objavljena do danas. Program se planira ostvariti u suradnji s Državnim arhivom u Bjelovaru, Gradskim muzejom Bjelovar, Narodnom knjižnicom Petar Preradović Bjelovar, Ogrankom Hrvatskog pedagoško-književnog zbora u Bjelovaru, Ogrankom Matice hrvatske u Bjelovaru i Glazbenom školom Vatroslava Lisinskog Bjelovar.

Nakladnička djelatnost

Zavod će tiskati:

- osamnaesti broj (2024.) časopisa Radovi Zavoda za znanstvenoistraživački i umjetnički rad u Bjelovaru, koji će sadržavati različite teme.
- monografiju Povijest Garešnice autora dr. sc. Željke Karaule
- knjigu Ivo Padovan i Hrvatska akademija znanosti i umjetnosti: Sjećanja jednog suradnika autora prof. dr. sc. Slobodana Kaštele

Predstavljanje izdanja Zavoda i Akademijinih zavoda

Zavod će predstaviti:

- sedamnaesti broj časopisa Radovi Zavoda za znanstvenoistraživački i umjetnički rad u Bjelovaru (2023.) u suradnji s Narodnom knjižnicom Petar Preradović Bjelovar, Ogrankom Hrvatskog pedagoško-književnog zbora u Bjelovaru i Ogrankom Matice hrvatske u Bjelovaru,
- monografiju Povijest Garešnice autora dr. sc. Željka Karaule u povodu Dana Grada Garešnice
- knjigu Ivo Padovan i Hrvatska akademija znanosti i umjetnosti: Sjećanja jednog suradnika autora prof. dr. sc. Slobodana Kaštele u suradnji s Upravnim odjelom za zdravstvo, demografiju i mlade Bjelovarsko-bilogorske županije, Veleučilištem u Bjelovaru, Gradskim muzejom Bjelovar i Ogrankom Matice hrvatske u Bjelovaru.

Ostale aktivnosti

Vijeće Zavoda i Uredništvo časopisa Radovi Zavoda u Bjelovaru održavat će redovite sastanke.

Zavod će nabavljati znanstvenu i stručnu literaturu te dokumentaciju za knjižnicu i to prije svega razmjenom izdanja s drugim zavodima Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti i znanstvenim ustanovama iz drugih zemalja. Nastavit će

suradivati s Učiteljskim fakultetom Sveučilišta u Zagrebu, Državnim arhivom u Bjelovaru, Gradskim muzejom Bjelovar, Narodnom knjižnicom Petar Preradović Bjelovar, Ogrankom Hrvatskog pedagoško-književnog zbora u Bjelovaru, Ogrankom Matice hrvatske u Bjelovaru i drugima.

ZAVOD ZA ZNANSTVENOISTRAŽIVAČKI I UMJETNIČKI RAD – KRIŽEVCI

Ciljevi

Poticanje znanstvenog i umjetničkog rada s obrađivanjem tema znanstvenih i stručnih području: prirodnih znanosti, biotehničkih znanosti (znanstveno polje: poljoprivrede /agronomije/, šumarstva, drvne tehnologije, biotehnologije, prehrambene tehnologije, interdisciplinarne biotehničke znanosti), društvenih znanosti, humanističkih znanosti i umjetnosti.

Planirane aktivnost

- Predavanje o Ljudevitu Modecu, predavačica Mirela Babić.
- Predavanje o Ljudevitu Bedekoviću Komorskom, predavač Ozren Blagec.
- Predavanje o Tadiji Smičiklasu (povodom 110 godišnjice smrti akademik), predavač Matej Bunata.
- Znanstveni skup: Križevački grkokatolički biskupi, više autora – predavača.
- Okrugli stol: Sidonya Rubido Erdödy, više autora – predavača.
- Okrugli stol: Franjo Marković (1914.-2024.), više autora – predavača..
- Predavanje o Dani Smičiklasu (prevoditelj i direktor gimnazije u Križevcima), predavač dr.sc. Dean Pernjak.
- Predavanje: Istarska i mediteranska crvenica, predavač akademik Goran Durn.
- Predavanje: Taksonomija, ekologija i uporaba rogača (*Ceratonia siliqua* L.) i lovora (*Laurus nobilis* L.) u Hrvatskoj, predavač prof. dr. sc. Siniša Srećec.
- Znanstveni skup: Hrvatska mlada lirika (110 godina od izdanja), više autora - predavača.
- Znanstveni skup: O općini Kalnik, više autora – predavača.
- Predavanje, Povodom Dana tla, predavači: Akademik Ferdo Bašić i prof. dr. sc. Ivica Kisić.

– Predstavljjanje monografije: Zavod Hrvatske akademije znanosti umjetnosti (2013.-2023.)

Očekivani rezultati

Edukacija učenika studenata i ostalih građana grada Križevaca. Upoznavanja građana Koprivničko križevačke županija s kulturnom i prirodnom baštinom, kao i razvojem gospodarstva.

Izvršitelji/suradnici

Voditelj (akademik *Franjo Tomić*) i upravitelj (dr. sc. *Ivan Peklić*) Akademijnog Zavoda u Križevcima te gore navedeni suradnici Zavoda (akademici, znanstvenici i stručnjaci).

Trajanje aktivnosti

Tijekom 2024. godine.

Međunarodne aktivnosti

U održavanju znanstvenog skupa *O općini Kalnik* bit će angažirani i predavači - znanstvenici iz inozemstva (Mađarske), predavanja povijesnih i gospodarstvenih tema.

Ostalo

Uz manifestaciju „Otvorena vrata Akademije“ Zavod će organizirati kulturna događanja (glazbeni koncert ili kazališnu predstavu).

ZAVOD ZA ZNANSTVENOISTRAŽIVAČKI I UMJETNIČKI RAD – VELIKA GORICA

Organizacija Zavoda

Zavod za znanstvenoistraživački i umjetnički rad Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti u Velikoj Gorici djeluje na temelju Ugovora između Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti i Grada Velike Gorice. Zavod je otvoren 31. kolovoza 2018. godine. Prostorije Zavoda smještene su u Velikoj Gorici, Trg kralja Tomislava 16. Uprava Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti na temelju prijedloga Razreda za medicinske znanosti imenovalo je akademika *Željka Cvetnića* voditeljem Zavoda, a *Katju Matković Mikulčić*, dipl. knjiž., upraviteljicom Zavoda. Posao administratora obavlja Matija Kos, mag. oec. Djelatnost Zavoda je u potpunosti financirana od strane Grada Velike Gorice, a pojedine programske aktivnosti Zavoda dodatno financiraju Grad Velika Gorica, Zaklada Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti, Ministarstvo znanosti i obrazovanja te druge institucije i organizacije.

Članovi Vijeća Zavoda su: akademik Dario Vretenar, akademik Ratko Cvetnić (predstavnicu Akademije), Neven Karas (predstavnik Grada Velike Gorice), potom akademik *Željko Cvetnić* (voditelj Zavoda) i *Katja Matković Mikulčić* (upraviteljica Zavoda).

Zavod će obavljati djelatnosti u skladu sa Statutom i programom rada Akademije, a svojim će djelovanjem promicati znanstveno-istraživačku i kulturno-umjetničku djelatnost, prvenstveno u Velikoj Gorici i Turopolju. Djelatnost obuhvaća znanstveno-stručna istraživanja te događanja s multidisciplinarnim pristupom u različitim, gotovo svim područjima života, u suradnji s vanjskim znanstveno-stručnim, kulturnim i drugim suradnicima. Zavod će samostalno ili u suradnji s drugim znanstvenim i stručnim institucijama organizirati znanstveno-stručne skupove, savjetovanja, javna predavanja u svrhu promocije znanosti i primjene znanstvenih rezultata u praksi. Rezultati će se objavljivati u odgovarajućim edicijama, ovisno o mogućnostima, a sukladno Akademijinim kriterijima na području izdavačke djelatnosti.

Znanstvenoistraživačka i umjetnička djelatnost

Društveno - humanističke teme

8. Izdavanje i predstavljanje knjige "*Zapisci turopoljskog historika - dnevničke bilješke Emilija Laszowskog o Turopolju i Turopoljcima*"

Autor: Mario Stipančević

Dr. sc. Mario Stipančević, arhivski savjetnik u Hrvatskom državnom arhivu

dugi niz godina proučava život i djelovanje Emilija Laszowskog, arhiviste, povjesničara i kulturnog djelatnika koji je nemjerljivo zadužio hrvatsku javnost. U razdoblju od 1907. -1909. zajedno sa Družbom "Braća hrvatskoga zmaja" inicirao je utemeljenje zagrebačkog Gradskog arhiva, Gradskog muzeja, Gradske knjižnice te Društva za spašavanje. Osim Zagreba, posebno je zadužio Veliku Goricu i Turopolje jer je istražio, priredio i tiskao "Povijesne spomenike plem. općine Turopolja nekoć Zagrebačko polje zvane" u četiri sveska. Sa Velimirom Deželićem, Milanom Šenoom i Jankom Barleom obradio je u trosveščanoj monografiji "Povijest plemenite općine Turopolja nekoć Zagrebačko polje zvane". S Turopoljem je bio neraskidivo vezan na samo profesionalnim nego i privatnim, uvelike prijateljskim vezama, posebice s turopoljskim svećenstvom, javnim djelatnicima, ali i dvojicom "komeša" (župana) - Ljudevitom Josipovićem i Franjom pl. Lučićem. Laszowski je tijekom svog života i djelovanja vodio detaljne zabilježbe i dnevničke zapise koji su pohranjeni u Hrvatskom državnom arhivu u kojima ima puno podataka o Turopolju i drugovanju s Turopoljcima. Publikacija čije izdanje predlažemo upravo bi naglasila taj dio njegovih dnevničkih zapisa te komentiranjem brojnih zapisa o posjetima pitoresknom kraju nadomak Zagreba. Knjiga bi bila obogaćena brojnim fotografijama od kojih mnoge nisu do sada objavljivane, a dotiču se Turopolja. Publikacija bi sadržavala ukupno oko dvjestotinjak stranica, s pripadajućim kazalima, popisima literature te vrela. Pripremu i oblikovanje publikacije realizirali bi u suradnji sa Odjelom izdavačke djelatnosti HAZU, a troškove tiskanja bi se pokrili iz sredstava Zavoda. Predstavljanje publikacije bi bilo u Velikoj Gorici u suradnji sa Plemenitom općinom turopoljskom.

2. Dani Franje pl. Lučića

Franjo pl. Lučić istaknuti je župan Plemenite općine turopoljske, skladatelj, orguljaš i glazbeni teoretičar. Stvorio je glazbena djela trajne vrijednosti, a na prosvjetiteljskom planu diljem Turopolja otvorio je brojne škole i čitaonice kako bi podigao obrazovni nivo stanovnika Turopolja. Jedan je od najpoznatijih i najzaslužnijih Turopoljaca. Pučko otvoreno učilište Velika Gorica nositelj je manifestacije Dani Franje pl. Lučića koji se uspješno odvijaju već nekoliko godina. Njima se prije dvije godine priključio i Zavod kao suorganizator manifestacije. Zajedničku suradnju nastavljamo i u 2024. godini organiziranjem glazbeno-poetskog recitala Lučićevh skladbi u izvodenju Hrvojke Mihanović-Salopek, orgulje (Zavod za povijest hrvatske književnosti, kazališta i glazbe HAZU) i Vesne Kovačić, sopran (Glazbena škola Franjo pl. Lučić). Koncert bi bio organiziran u kuriji Modić - Bedeković u Donjoj Lomnici, u kojoj su se i prije jednog stoljeća organizirala glazbena i ostala kulturna događanja.

3. Festival znanosti

Veleučilište Velika Gorica je visokoobrazovna ustanova koja djeluje već 20 godina. Na njemu se realizira 8 studijskih programa koje je do sada diplomiralo više od 5000 studenata. Cilj Veleučilišta je da se kroz obrazovanje studenata doprinese općem razvoju sustava obrazovanja te time osigura pozitivan učinak u lo-

kalnoj zajednici i šire. U organizaciji Veleučilišta Velika Gorica i partnera pokrenut je Festival znanosti u Velikoj Gorici. Populariziranje znanosti realizira se kroz brojne radionice, predavanja, projekcije filmova i izložbe. Zavod za znanstveno-istraživački i umjetnički rad bi se 2024. godine po prvi puta uključio u rad Festivala znanosti. Bila bi predstavljena izdavačka djelatnost Zavoda te predavanje o Hrvatskoj akademiji znanosti i umjetnosti i ulozi Zavoda koji djeluju na lokalnim razinama, a sastavnice su Akademije. Time bi se uspostavila trajna suradnja Veleučilišta i Zavoda u Velikoj Gorici.

4. Tribine

Veleučilište Velika Gorica kao visokoškolska ustanova u Velikoj Gorici dugi niz godina radi na popularizaciji znanstvenih tema šireg spektra za svoje studente, a i druge zainteresirane osobe. U 2024. godini u sklopu suradnje sa Zavodom za znanstveno-istraživački i umjetnički rad planira se realizacija kvartalnih predavanja-tribina (4 godišnje) - na aktualne teme koje bi održali istaknuti znanstvenici Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti zaduženi za pojedina područja, a danas su iznimno aktualne. To su teme vezane uz promjenu klime, pitanja zdrave hrane, demografije, odlagališta otpada, migracije i dr.

5. Knjiga: *Sveci – zaštitnici životinja i prirode*

Autor: akademik Željko Cvetnić

Životinje su vjerni čovjekovi prijatelji. One su uz njega u svagdašnjem životu, zato se pojavljuju u umjetnosti i kulturi. U ikonografiji kršćanskih svetaca često se nalaze i životinje. Razlozi su jasni, životinje su s čovjekom iz praktičnih razloga, jer ih je koristio u svakodnevnom radu, ishrani, odijevanju, putovanju, transportu. Isto tako može se uočiti da se domaće životinje pojavljuju kao pratnja u više desetaka svetaca, a najčešće su to konj, magarac, deva, krava, bik, vol, ovca, janje, svinja, pas, guska, golub, pčele. Često u Svetom pismu, prilikom prisposode životinje služe simbolički i putem njih se šalju etičke i moralne poruke. Osobito su s zanimljivi sveci koji se časte kao patroni pojedinih životinja, a uz njih i struke koji se bave u svom poslu životinjama (npr. pčele - pčelari, krava - mljekari i slično). U nekim slučajevima životinje se pripisuju svecima zbog jezične asocijacije koja proizlazi iz sličnost imena životinja i svetaca. Isto tako, domaće životinje prisutne su u sakralnoj umjetnosti kao dio ambijenta i služe kao ukras. Osim toga, može biti zanimljivo i s povijesnog i etničkog veterinarskog gledišta. Prikazani primjeri pokazuju kako interdisciplinarnim pristupom sakralnoj umjetnosti i tradiciji možemo doći do drugih brojnih saznanja koja nadilaze puke vjerske poruke. U ovom slučaju radi se o priložima povijesti veterine u najširem smislu. Osim navedenih primjera čak moglo bi se nabrojati još domaćih, ali i divljih životinja, koje se pojavljuju rjeđe, ali izbor životinja je nedvojbeno reprezentativan. Provokativan je iz razloga više opsežna analiza povijesti veterinarske medicine. Najčešće su vidljive samo neke tradicionalne domaće životinje koje su živjele s čovjekom još u antici, u regiji Bliskog istoka (područje Svete zemlje). Bila su to vremena i krajevi razvoja kršćanskih svetačkih kultova, gdje su i životinje

Planovi rada Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti za 2024..

tinje bile nezaobilazne. Neke životinje se pojavljuju koje pobuđuju različite asocijacije i predrasude. A najčešća veza između sveca i životinje čiji je on patron ima praktične razloge. Prvo, životinja služi i pomaže čovjeku, krava i ovca ga hrane, magarac i konj nose toware ili on na njima jaše. Zatim, vrlo različite simboličke, osobito etičke i moralne poruke vrlo su često personificirane u životinji, a Sveto pismo ih nerijetko opisuje. Duh Sveti je u obliku goluba i stoga je uobičajeni pratilac Majke Božje i svetog Josipa te bezbrojnih svetaca koji su nadahnuti Duhom Svetim. Druge životinje imaju isto tako svoja metaforička značenja i poruke koja će isto tako biti opisane. Sveci čašćeni kao zaštitnici nekih životinja i ljudi koji se profesionalno bave životinjama posebno su zanimljivi. U nekim slučajevima životinje se pripisuju svecima na temelju jezične asocijacije sa sličnošću imena sveci i životinje: sv. Hipolit (grč. *hippos* - konj), sv. Sveta Agneza (lat. *agnus* - janje). Na istom principu sv. Gall je postao zaštitnik peradi (lat. *gallus* - pijetao). U sakralnoj umjetnosti životinja su dio okolišnog dekora, također. Životinje, a osobito domaće nedvojbeno su aktivni ljudski suputnici i partneri u svim aspektima njegovog praktičnog i društvene životu, a isto tako su prisutni i u njegovom duhovnom životu.

Osim blagdana nekih svetaca, zanimljivi su i neki običaji vezani uz domaće životinje. Na primjer, 17. siječnja na blagdan svetog Antuna Pustinjaka zavjetuje se za zdravlje stoke. Na taj dan stoka je slobodna, a ljudi uz određene molitve obilaze stokom oko crkve posvećene ovom svecu. Sveti Antun pustinjak je od starih vremena zaštitnik domaće stoke. Postojala je obredna praksa u Ugarskoj gdje se je toga dana blagosloвила rogata stoka, mještani i budući rod na poljima

Knjiga bi opisivala bi svece zaštitnike različitih životinja do kojih se u istraživanju došlo. Od uvoda gdje bi se općenito opisao povijesni značaj i način proglašenja pojedinih osoba svecima. Te općenito opis svetaca koji su zaštitnici svih životinja, sveca zaštitnika veterinarara, te tzv. specijaliziranih svetaca koji su zaštitnici ptica, pčela, konja i drugih životinja. Knjiga bi bila isto tako ilustrirana sa svecima i životinjama čiji su oni zaštitnici.

– ***Predavanje: Sveci - zaštitnici životinja i prirode***

Predavač: akademik Željko Cvetnić, Zavod za znanstvenoistraživački i umjetnički rad, Velika Gorica.

Štovanje svetaca kao zaštitnika pripada pobožnosti koja nije nužno propisana naukom Crkve niti je upravljana njezinim pravilima. Sveci se u vjerovanju uglavnom prihvaćaju kao model uzoritosti i nasljedovanja, kao Božji zagovornici ili pak zaštitnici odnosno pomoćnici u različitim područjima ljudskoga života. Međutim, narod ili puk, u svojim potrebama svecima daje različite uloge, najčešće zaštitnika u pojedinim nepravilnostima u životu.

Nauk Katoličke crkve inzistira na prva dva vida štovanja svetaca, dok je sve ostalo značajno za pučku pobožnost. U razdoblju kasnog srednjeg vijeka dolazi do specijalizacije svetaca u zaštitnike u pojedinim nevoljama. Na takve postupke su utjecale legende o svecima, jer rijetko postoji povijesna opravdanost za neku zaštitničku ulogu.

Iz povijesti čovječanstva vidljivo je da su gotovo svi narodi na svijetu imaju svoje junake, heroje koji su ih na različite načine zadužili svojim djelovanjem tijekom povijesti i novim naraštajima ih prikazuju kao uzore. Sadržaj pučke religioznosti, pobožnost ili vjerovanja ponekad po svome sadržaju pa i opsegu često se očituje neliturgijskim oblicima kršćanskog bogoštovanja, a puk ih u tradicionalnoj pobožnosti koristi da bi na svoj način iskala privrženost Bogu ili pojedinom svecu u obliku hodočašća, procesije ili slično. Takav sadržaj i oblici pobožnosti povezane s religijski, ali i s drugim znanostima poput sociologije, crkvene povijesti i etnologije. Ponekad je takav vid vjerovanja i bogoštovanja iz perspektive teologije sekundaran, a iz etnološke perspektive je od primarnog interesa jer su tu pojavu stvorili ljudi prema vlastitim religioznim potrebama. Takve potrebe su u implementirane u život čovjeka koji uključuje: dom, prirodu, radni dan, rad, svetkovanje, rođenje, smrt, obitelj, rodbinu i sve ostalo što okružuje čovjeka.

U prošlosti je jedva da je išta bilo profano, odnosno da nije sveto ili propisano od crkve: križao se kruh prije rezanja, prije izlaska iz kuće ljudi su stavljali znak križa, molili su se svojim svecima i zazivali njihovu pomoć i zaštitu. Posljednjih stoljeća, a osobito desetljeća sekularizacija je znatno suzila prostor pučkih svetinja.

Predavanje bi prikazalo svece i njihovo značenje u teologiji, ali osobito u pučkoj pobožnosti, a glavne teme predavanja bi bile: Što je i kako se postaje svetac, svetačke legende, čuda, sveci u drugim vjerama, beatifikacija i kanonizacija, sveci zaštitnici različitih životinja i prirode.

Biotehničke i biomedicinske teme

– Provođenje projekta „*Hrvatske autohtone pasmine svinja – kvaliteta i sigurnost od sirovina do gotovih proizvoda*“, - druga godina provedbe

Hrvatske autohtone pasmine svinja su turopoljska svinja s područja Turopolja, crna slavonska svinja iz Slavonije te banijska šara s područja Banije. Cilj ovog projekta je ispitati kvalitetu i sigurnost svježeg mesa i mesnih proizvoda dobivenih od hrvatskih autohtonih pasmina svinja, čime će se utvrditi njihova svojstva te razlike u sastavu obzirom na različitost pasmina. Temeljem rezultata ovih ispitivanja utvrditi će se zdravstvena ispravnost te vrijednosti trupa i prinosa mesa, tehnološka, fizikalna i nutritivna svojstva svježeg svinjskog mesa. Posebna vrijednost planiranih istraživanja odnosi se na izgradnju baze podataka o senzorskim i nutritivnim svojstvima tradicionalnih mesnih proizvoda od hrvatskih autohtonih pasmina svinja, koja će se moći koristiti u svrhu karakterizacije njihove kvalitete te izrade specifikacija proizvoda i dobivanja oznake zemljopisnog podrijetla (OZP). Istraživanja u ovom području potrebna su u cilju očuvanja ugroženih hrvatskih izvornih pasmina svinja te za bolje razumijevanje poljoprivrednih resursa i osmišljavanje načina iskorištavanja ovog gospodarskog i gastronomskog potencijala. Rezultati ovih istraživanja imaju za cilj potaknuti poljoprivrednike s hrvatskih poljoprivrednih obiteljskih gospodarstava na proizvodnju autohtonih pasmina svinja i od njih nutritivno vrijednih proizvoda te učiniti ovu proizvodnju ekonomski održivom. Istraživanja i uzorkovanje materijala za potrebe projekta uzi-

mati će iz različitih poljoprivrednih gospodarstva na području Turopolja, Banovine i Slavonije tijekom 2024. na istim OPG na kojima su izvršena uzorkovanja i u 2023. godini.

Hrvatska akademija znanosti i umjetnosti (HAZU) odobrila provedbu i financiranje dvogodišnjeg (2023./2024.) projekta, koje će se financirati iz sredstva Zaveda za znanstvenoistraživački i umjetnički rad Velika Gorica. Odlukom Uprave Akademije, prof. dr. sc. Jelka Pleadin, znanstvena savjetnica u trajnom zvanju iz Hrvatskog veterinarskog instituta imenovana je voditeljicom projekta. Uz Hrvatski veterinarski institut u Zagrebu (prof. dr. sc. Jelka Pleadin, dr. sc. Luka Cvetnić), suradnici na projektu su iz Agronomskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu (izv. prof. dr. sc. Ivan Kos, izv. prof. dr. sc. Ivan Vnućec), Prehrambeno biotehno-
loški fakultet Sveučilišta u Zagrebu (prof. dr. sc. Nada Vahčić), Veterinarski zavod Križevci (dr. sc. Vesna Jaki Tkalec, akademik Željko Cvetnić).

– ***Simpozij: "Sigurnost hrane i zaštita potrošača"***

Na simpoziju pod nazivom: Sigurnost hrane i zaštita potrošača biti će govora o neistraženim mikotoksinima u kobasicama i drugim tradicijskim proizvodima, zatim o pesticidima osobito glifosatu i raširenosti u prirodi i značenju u kontaminaciji i zdravlju ljudi. Predavač i teme iz prehrambene tehnologije i biotehnologije biti će određeni naknadno. Predavači su vrsni stručnjaci iz područja prehrambene tehnologije i kemijskih znanosti. Simpozij bi se održao početkom ožujka u Vijećnici Grada Velike Gorice sa sljedećim predavanjima:

– Predavanje: predavač iz Prehrambeno biotehno-
loški fakultet Sveučilišta u Zagrebu, odredit će se početkom godine;

– Predavanje: *Uvođenje HACCP sustava u objekt visokog rizika*, predavač - Nikolina Samardžić, mag. ing. techn. aliment., Prehrambeno biotehno-
loški fakultet Sveučilišta u Zagrebu;

– Predavanje: *Glifosat i njegovo značenju u prirodi* – dr. sc. Marija Denžić Lugomer, Hrvatski veterinarski institut – Veterinarski zavod Križevci;

– Predavanje: *Pojavnost neistraženih mikotoksina u tradicionalnim mesnim proizvodima – uzročnici i prevencija kontaminacije* – dr. sc. Tina Lešić., Hrvatski veterinarski institut Zagreb;

– ***Simpozij "Hrvatske autohtone pasmine svinja - kvaliteta i sigurnost od sirovina do gotovih proizvoda"***

Na simpoziju će biti prikazani rezultati prve godine istraživanja Projekta "Hrvatske autohtone pasmine svinja - kvaliteta i sigurnost od sirovina do gotovih proizvoda" s posebnim osvrtom na očuvanje turopoljske i drugih autohtonih pa-

smina svinja. Cilj projekta je ispitati kvalitetu i sigurnost svježeg mesa i mesnih proizvoda dobivenih od hrvatskih autohtonih pasmina svinja (crne slavonske, turopoljske i banijske šare), čime će se utvrditi njihova svojstva te razlike u sastavu obzirom na različitost pasmina. Temeljem rezultata ovih ispitivanja utvrditi će se zdravstvena ispravnost te vrijednosti trupa i prinosa mesa, tehnološka, fizikalna i nutritivna svojstva svježeg svinjskog mesa. Posebna vrijednost planiranih istraživanja odnosi se na izgradnju baze podataka o senzorskim i nutritivnim svojstvima tradicionalnih mesnih proizvoda od hrvatskih autohtonih pasmina svinja, koja će se moći koristiti u svrhu karakterizacije njihove kvalitete te izrade specifikacija proizvoda i dobivanja oznake zemljopisnog podrijetla (OZP). Istraživanja u ovom području potrebna su u cilju očuvanja ugroženih hrvatskih izvornih pasmina svinja te za bolje razumijevanje poljoprivrednih resursa i osmišljavanje načina iskorištavanja ovog gospodarskog i gastronomskog potencijala. Rezultati ovih istraživanja imaju za cilj potaknuti poljoprivrednike s hrvatskih poljoprivrednih obiteljskih gospodarstava na proizvodnju autohtonih pasmina svinja i od njih nutritivno vrijednih proizvoda te učiniti ovu proizvodnju ekonomski održivom.

Na simpoziju u suorganizaciji s Plemenitom općinom turopoljskom održala bi se 4 predavanja pod naslovom:

1) Predavanje: *Značenje turopoljske svinje za Plemenitu općinu turopoljsku tijekom povijesti*, predavač - Juraj Odrčić, župan plemenite općine turopoljske;

2) Predavanje: *Turopoljska svinja – najstarija autohtona pasmina u Hrvatskoj*, predavač – izv. prof. dr. sc. Ivan Vnučec, Agronomski fakultet Sveučilišta u Zagrebu;

3) Predavanje: *Druge autohtone pasmine svinja u Hrvatskoj*, predavač – izv. prof. dr. sc. Krešimir Salajpal, Agronomski fakultet Sveučilišta u Zagrebu;

4) Predavanje: *Hrvatske autohtone pasmine svinja - kvaliteta i sigurnost od sirovina do gotovih proizvoda*, predavač.- prof. dr. sc. Jelka Pleadin, Hrvatski veterinarski institut Zagreb;

ZAVOD ZA ZNANSTVENOISTRAŽIVAČKI I UMJETNIČKI RAD – VUKOVAR

Voditelj Zavoda ja akademik *Pavao Pavličić*. U idućoj 2024. godinu Zavod za znanstvenoistraživački i umjetnički rad nastavit će sveukupne sktivnosti na području znanstvenog i istraživačkog te umjetničkog rada vezanog uz aktualne teme i Vukovar kao osnovnu odrednicu postojanja i angažmana..

MUZEJI, GALERIJE I ZBIRKE HRVATSKE AKADEMIJE ZNANOSTI I UMJETNOSTI

M-G-Z HAZU

Likovne muzejsko-galerijske i istraživačko-arhivske jedinice, u sastavu Koordinacije M-G-Z HAZU, djelovat će u 2024. godini na temelju Pravilnika o radu Koordinacije M-G-Z HAZU (29. lipnja 2022.), Pravilnika o radu muzejsko-galerijskih jedinica i Koordinacije M-G-Z HAZU (05. srpnja 2023.) i Odluke Predsjedništva Akademije o imenovanju muzejsko-stručnih vijeća i razrednih odbora muzejskih jedinica (27. rujna 2023.) te zaključaka Uprave i Razreda za likovne umjetnosti koji se odnose na vremenik za provedbu aktivnosti vezanih za završetak obnove muzeja i muzejsko-izložbenih postava HAZU (29. lipnja i 11. srpnja 2023.).

Prvovažne zadaće svih jedinica uključenih u Koordinaciju M-G-Z HAZU u 2024. godini usmjerene su na obnovu muzejskih prostora i provedbu priprema za završetak obnove i uređenja izložbenih prostora što obuhvaća sljedeće:

- doprinos svake jedinice u procesu cjelovite obnove što uključuje povremeno sudjelovanje u radu koordinacija na gradilištu te u pripremi potrebnih podataka;
- vrjednovanje muzejske građe u svrhu izrade muzeoloških koncepcija i kataloga/vodiča muzejske građe;
- izrada muzeološke koncepcije koja je propisana Zakonom o muzejima i koju mora potvrditi Hrvatsko muzejsko vijeće Ministarstva kulture i medija RH;
- rad na muzejskim katalogima i/ili vodičima novog muzejskog postava;
- izrada projektnih zadataka za novi muzejski postav;
- konzultativno sudjelovanje u izradi idejnog i izvedbenog projekta muzejsko-izložbenih stalnih i povremenih postava;
- restauratorska i preparatorska priprema umjetnina koje će biti izložene u stalnom ili povremenom postavu obnovljenih muzeja.

U navedenim aktivnostima od prvovažnosti za Razred i Akademiju konzultativno će sudjelovati svi članovi Razreda, a poglavito članovi muzejsko-stručnih vijeća i razrednih odbora. Glavni koordinatorski svim navedenim aktivnostima je tajnik Razreda.

Uz prvovažne aktivnosti vezane iz obnovu muzejskih prostora provodit će se i druge redovite muzejske aktivnosti u mjeri koja je moguća s obzirom na smanjeno financiranje, nedovoljan broj stručnih zaposlenika i ograničene uvjete za rad u

privremenom smještaju zaposlenika i muzejske građe. Provođit će se provedba plana za 2024. godinu u pogledu izložbenih aktivnosti izradom virtualnih izložbi i organiziranje izložaba u suradnji s drugim muzejskim institucijama u Hrvatskoj, u skladu s odobrenim financiranjem. Provođit će se i druge uobičajene aktivnosti koje proizlaze iz zakonskih obveza za muzejske ustanove.

U Koordinaciji M-G-Z HAZU uključene su Akademijine likovne jedinice: Strossmayerova galerija starih majstora, Kabinet grafike, Gliptoteka i Hrvatski muzej arhitekture kao muzejsko-galerijske jedinice te Kabinet arhitekture i urbanizma s Arhivom za likovne umjetnosti kao istraživačko-arhivska jedinica. Među aktivnostima Koordinacije M-G-Z HAZU jest i skrb za umjetničke i kulturno-povijesne zbirke – Memorijalna zbirka Maksimilijana Vanke u Korčuli i Umjetnički inventar palače HAZU u Zagrebu (o zbirka skrb Strossmayerova galerija).

U Koordinaciju M-G-Z HAZU su uključene još dvije kulturno-povijesne zbirke: Kulturno-povijesni inventar ljetnikovca Gučetić–Gozze u Arboretumu HAZU u Trstenu i Muzejska zbirka Vekarić u Orebiću koje je vlasnik Akademija, a koja se nalazi u Muzeju u Orebiću. U 2024. godini treba utvrditi aktualno stanje zbirki, provesti reviziju muzejske građe (u skladu sa zakonskim obvezama) te odrediti kustosa i Akademijinu jedinicu koji će skrbiti za te zbirke odnosno pratiti stanje i poticati prijeko potrebne aktivnosti usklađeno s propisima. Razred za likovne umjetnosti će predložiti Upravi moguća rješenja.

STROSSMAYEROVA GALERIJA STARIH MAJSTORA

Voditelj: akademik *Vladimir Marković*

Zaposlenici: dr. sc. Ljerka Dulibić, znanstvena savjetnica; Ivana Gržina, viša kustosica; dr. sc. Ivan Ferenčak, znanstveni suradnik; Antonio Blaži, dokumentarist; Indira Šamec Flaschar, viša knjižničarka; Josip Klaić, asistent.

Aktivnosti vezane za obnovu muzejskog prostora Strossmayerove galerije

Uz pojačan angažman djelatnika u izradi muzeološke koncepcije (autori: Lj. Dulibić, I. Gržina, I. Ferenčak) i u radu različitih koordinacija i tijela u službi obnove i uređnja muzejskih prostora te pripreme novoga stalnog postava Galerije, u predstojećoj godini će se u okviru redovite revizije muzejskoga fonda obaviti pomni pregled građe s aspekta konzervatorske procjene kako bi se stekao uvid u karakter i opseg konzervatorsko-restauratorskih zahvata koje će biti potrebno izvesti na predmetima izabranima za budući stalni postav Galerije.

Izložbena djelatnost

- Online izložba „Slike Muke i Uskrsnuća u Strossmayerovoj galeriji“, mrežne stranice Strossmayerove galerije, ožujak 2024.

Planiranom online izložbom predviđeno je prezentirati dio zbirnoga fonda Strossmayerove galerije starih majstora, od potresa posve nedostupnoga zbog radova na obnovi zgrade. Izložba se sadržajno oslanja na prethodno provedenu obuhvatnu stručnu i znanstvenu obradu građe (prethodno je objavljena knjiga: Iva Pasini Tržec, Ljerka Dulibić, "Slike Muke i Uskrsnuća u Strossmayerovoj galeriji", HAZU, Zagreb, 2014. te organizirana izložba u dvoranama stalnog postava Galerije, 2015.). Cilj je izložbe u prikladnoj prilagodbi online formatu prezentirati ne samo građu već i relevantna nova saznanja o pojedinim prezentiranim umjetninama. Kako bi se osigurala veća dostupnost sadržaja odnosno primjerenost za širu, pa i međunarodnu publiku, predviđena je dvojezičnost odnosno prijevod na engleski jezik. Autorica izložbe: Lj. Dulibić.

- „Odabrana djela iz fundusa Strossmayerove galerije“, Split, Palača Milesi (Zavod za znanstveni i umjetnički rad u Splitu), jesen 2024.

Na inicijativu akademika Radoslava Tomića, voditelja Akademijina Zavoda za znanstveni i umjetnički rad u Splitu, planira se izložba odabranih djela iz fundusa Strossmayerove galerije u prostorima Palače Milesi kojom će se bogati zbirni fond Galerije – putem pomno odabranih umjetnina iz različitih razdoblja i slikarskih škola u širokom rasponu od 16. do 19. stoljeća – predstaviti i splitskoj publici za vrijeme u kojem nismo u mogućnosti prezentirati djela iz zbirnoga fonda Strossmayerove galerije u obliku stalnog postava i/ili povremenih izložbi u prostorima Palače HAZU u Zagrebu. Autori izložbe: Lj. Dulibić, I. Ferenčak, I. Gržina; suradnik u tehničkoj pripremi: A. Blaži.

- Zajednička izložba odabranih djela starih majstora iz fundusa Strossmayerove galerije i Gradskog muzeja Varaždin, Gradski muzej Varaždin – pripremni radovi, kontinuirano tijekom godine

U okviru inicijative Razreda za likovne umjetnosti da se tijekom obnove Akademijinih izložbenih prostora građa pojedinih muzejsko-galerijskih jedinica predstavi kroz program gostujućih izložaba u drugim muzejima širom zemlje, dogovoren je zajednički izložbeni projekt kojim bi se predstavila odabrana djela starih majstora iz fundusa Strossmayerove galerije i Gradskog muzeja Varaždin. Otvaranje izložbe je planirano za siječanj 2025. pa će se pripremni radovi odvijati kontinuirano tijekom 2024. godine. Autori izložbe: Lj. Dulibić, I. Ferenčak, I. Gržina, E. Igrec (Gradski muzej Varaždin).

Znanstveni projekti

Istraživački projekt Hrvatske zaklade za znanost „Istraživanje provenijencije umjetnina u zagrebačkih zbirka“ (IP-2020-02-1356) koji se pod vodstvom dr. sc. Ljerke Dulibić provodi od 1. siječnja 2020. godine trajat će do 31. prosinca

2024. U okviru projekta osigurana su sredstva za zapošljavanje poslijedoktoranda u Strossmayerovoj galeriji na određeno vrijeme u trajanju od godine dana koje se planira realizirati od 1. siječnja 2024. Više o projektu dostupno je na mrežnim stranicama: <https://zagartcoll.hazu.hr/>. U okviru projekta 2023. godine započeta je digitalizacija arhivske građe Strossmayerove galerije relevantna za trenutne istraživačke i stručne aktivnosti. Tijekom 2024. godine planira se digitalizirati pisano (i manjim dijelom uz njega vezano vizualno) arhivsko gradivo nastalo od sredine 1920-ih do sredine 1950-ih godina. Digitalizaciju provodi dr. sc. Ivan Ferencak.

U 2024. godini kontinuirat će i HRZZ projekt (također pod vodstvom dr. sc. Ljerke Dulibić) „Razvoj karijere mladih istraživača – izobrazba novih doktora znanosti“ putem kojega je u Strossmayerovoj galeriji zaposlen doktorand Josip Klaić, asistent na projektu „Istraživanje provenijencije umjetnina u zagrebačkim zbirka“, koji će nastaviti raditi na svojem doktorskom istraživanju koje uključuje redovne obveze na Poslijediplomskom studiju „Humanističke znanosti“ Sveučilišta u Zadru. Jednako tako asistent će sudjelovati u radu projekta kao i u drugim znanstvenim aktivnostima (znanstvenim konferencijama, objavi znanstvenih radova i dr.).

Poslovi vezani uz muzejske dokumentacijske fondove i arhivsko gradivo

U okviru jedne od prioriternih zadaća Galerije u 2024. godini djelatnici će biti angažirani na preliminarnoj obradi dokumentacijskog i arhivskog materijala vezanog uz provenijenciju dijela muzejskih predmeta, za potrebe stručnih i administrativnih službi Akademije

- Dokumentarist A. Blaži će – u mjeri u kojoj to bude moguće s obzirom na njegove obveze vezane uz funkcioniranje privremenih, izmještenih čuvaonica – nastaviti rad na sređivanju fondova sekundarne muzejske dokumentacije i na usustavljanju računalnih podatkovih zapisa.

Edukativni program Strossmayerove galerije u 2024.

Planirano je da se edukativni program Galerije i nadalje odvija na dva načina: a) u fizičkom kontaktu s korisnicima – u okviru događanja u organizaciji drugih institucija koje nam pružaju domaćinstvo; b) na mrežnim stranicama Strossmayerove galerije. Sadržaj i ciljana publika te vremenska dinamika edukativnih sadržaja koji bi se odvijali u fizičkom doticaju s publikom određuju se sukladno planovima institucija potencijalnih domaćina. Na mrežnim je stranicama Galerije pak planirana sadržajna cjelina u formi digitalnog pripovijedanja s dodatnim interpretacijskim slojem i više razina složenosti funkcionalnosti interaktivnosti. Sadržaj će biti vizualno atraktivno oblikovan kako bi bio zanimljiv ciljanim mlađim korisničkim skupinama.

Knjižnica Strossmayerove galerije

U 2024. godini planira se sveobuhvatna revizija knjižne građe Galerije. Nakon fizičkog pregleda i stručnog označivanja jedinica građe uslijedit će revidiranje postojećih bibliografskih zapisa u online bazi podataka u okviru institucijskog portala Digitalna zbirka i katalog HAZU (DiZbi.HAZU).

U 2024. godini uslijedit će nastavak digitalizacije članaka, novinskih napisa za digitalnu zbirku Hemeroteka Strossmayerove galerije. Također, kontinuirat će se objava novih digitalnih objekata na DiZbi-ju koji će se u procesu pohranjivanja opisati odgovarajućim skupom metapodataka. Sukcesivno će se nadopunjavati i permanentno revidirati sadržaj metapodataka u postojećim zapisima, i to u sljedećim digitalnim zbirkama: Zbirka starih majstora, Schneiderov fotografski arhiv, Hemeroteka Strossmayerove galerije te Digitalizirana građa knjižnice Strossmayerove galerije s podzbirkom Katalozi Strossmayerove galerije. I. Šamec Flaschar, koja će obavljati te poslove, licencirani je administrator DiZbi-ja za digitaliziranu građu Strossmayerove galerije.

Akademijine zbirke kojima upravlja Strossmayerova galerija:

Memorijalna zbirka Maksimilijana Vanke u Korčuli

Iako se uslijed pojačanog angažmana na prvovažnim aktivnostima vezanim uz obnovu i uređenje muzejskih prostora rad na zbirkama novijeg slikarstva, pa tako i na zbirci Vanka, odvija bitno smanjenim intenzitetom, njegovi se rezultati kontinuirano evidentiraju u muzejskoj bazi podataka. U planu je nadogradnja postojeće online izložbe o zbirci njezinom inačicom na engleskom jeziku.

Umjetnički inventar palače HAZU u Zagrebu

Zbirka je registrirana 2011. godine i upisana je u Registar kulturnih dobara Republike Hrvatske, na Listu zaštićenih kulturnih dobara, popisana je osnovnim podacima, no nikada nije bila predmetom stručne ili znanstvene obrade niti je dodijeljena nekoj Akademijinoj jedinici da skrbi o njoj. Inventarni popis zbirke sadržava elementarne, često nepotpune ili podatke upitne točnosti. Razred za likovne umjetnosti je na sjednici 20. rujna 2023. odlučio predložiti Upravi da se zbirka dodijeli na upravljanje Strossmayerovoj galeriji starih majstora te da se kustosom zbirke imenuje dr. sc. Ivan Ferenčak. U skladu s mogućnostima, 2024. godine za početak će se s revizijom građe te reinventarizacijom u skladu sa zakonskim propisima i muzejskom praksom. Muzejski predmeti bit će reinventarizirani, fotografirani i označeni inventarnim (pod)oznakama te će se evidentirati njihovo stanje i potreba za konzervatorsko-restauratorskim radovima. Pristupit će se izradi muzejske dokumentacije, odnosno prikupljanju postojeće dokumentacije, pisanih i vizualnih arhivskih izvora i bibliografije o predmetima i zbirci. Kao osoba zadužena za operativno sudjelovanje sa strane Akademije u Pilot-projektu utvrđivanja podrijetla muzejske građe oduzete tijekom i nakon Drugog svjetskog rata koji je Planovi rada Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti za 2024..

2022. godine pokrenulo Ministarstvo kulture i medija RH, dr. sc. Ivan Ferenčak predstaviti će zbirku s osobitim obzirom na provenijenciju izabranih predmeta na skupu koji će se u sklopu Pilot-projekta u organizaciji Muzejskog dokumentacijskog centra i projekta Istraživanje provenijencije umjetnina u zagrebačkim zbirkama (ZagArtColl_ProResearch) održati u proljeće 2024. godine, te će prirediti tekst za zbornik skupa.

KABINET GRAFIKE

Voditelj: akademik *Igor Fisković*

Upraviteljica: *Vesna Kedmenec Križić*, muzejska savjetnica

Zaposlenici: Ružica Pepelko, muzejska savjetnica; Ana Petković Basletić, viša kustosica; Tanja Lisec, viša muzejska tehničarka; Ivo Ćurić, restaurator tehničar.

Aktivnosti vezane za obnovu muzejskog prostora Kabineta grafike

Tijekom 2024. godine u sklopu aktivnosti različitih koordinacija nastaviti će se kontinuirani rad djelatnika Kabineta grafike na praćenju projektne dokumentacije i izvedbe projekta konstrukcijske obnove i tehničke zaštite kao i pripreme izrade planova za cjelovitu obnovu Kabineta grafike. Posebni fokus bit će na izradi planova za muzejsko uređenje interijera i muzejsko-izložbenog postava.

Muzeloška koncepcija

Intenzivirati će se kontinuirani rad na izradi muzeološke koncepcije (autori: Vesna Kedmenec Križić, Ružica Pepelko, Ana Petković Basletić) kao i koordinirana suradnja s recenzentima i konzultantima. Kustosi zbirki biti će angažirani na provođenju vrednovanja i izbora antologijskih djela Kabineta grafike za potrebe izložbe prilikom otvorenja obnovljenih prostora Kabineta grafike. Tijekom rada na izboru umjetnina paralelno će se prikupljati i ažurirati svi potrebni podatci za potrebe kataloga.

Izložbena djelatnost

U skladu s prijavljenim planom i programom, na natječajima Ministarstva kulture i medija Republike Hrvatske, Gradskog ureda za kulturu, međugradsku i međunarodnu suradnju i civilno društvo Grada Zagreba i Turističke zajednice Grada Zagreba (računajući i s vlastitim prihodima) Kabinet grafike Hrvatske akademije

znanosti i umjetnosti (ovisno o prilivu financijskih sredstava) u 2024. godini realizirat će programe iz područja izložbene djelatnosti, preventivne zaštite muzejske građe te informatizacije.

Izložbeni programi u 2024. obuhvaćaju dvije virtualne izložbe iz fundusa Kabineta grafike te veliku izložbu Hrvatskog trijenala grafike u prostorima Galerije Klovićevi dvori.

„9. hrvatski trijenale grafike“

Predstavljanje recentne umjetničke produkcije na 9. hrvatskom trijenalu grafike pokazat će raznolike vidove kreativnih dosega i pretežnosti grafičkih parametara nastalih u petogodišnjem razdoblju od 2019. godine u dionicama Pozvani autori, Odabrani autori i samostalna izložba Ines Krasić te popratni program. Pozivom i suradnjom s važnim suvremenim grafičarima na nacionalnoj umjetničkoj sceni, kao i odabirom najboljih radova prijavljenih putem javnog poziva, manifestacija predstavlja presjek najbolje produkcije i pruža uvid u domaću recentnu sliku grafičkog trenutka. Iz kritičkog rakursa, na poligonu 9. hrvatskog trijenala grafike trasirat će se protežnost i aktualno stanje svojstveno generacijskim skupinama i umjetničkim scenama (Zagreb, Rijeka, Osijek, Split) kao i demonstracije grafičkog metjerstva u sprezi prakse i likovnog mišljenja. Autorice projekta su Ana Petković Basletić i Ružica Pepelko.

- Izdvojena dionica 9. hrvatskog trijenala grafike: samostalna izložba Ines Krasić dobitnice Premije HAZU na 8. hrvatskom trijenalu grafike

Ines Krasić neizostavno je ime suvremene hrvatske likovne scene u čijoj osnovi samog koncepta grafičkog djela su otkloni od metodologije tradicionalne obrade matrica i grafičkog procesa. Izložbom umjetnica otvara nove, relevantne prostore za umjetničko istraživanje u kojem su osobna sloboda i zdravlje centralne teme, zanemarene ili ograničene unutar represivnog sustava društva kojeg imperativ Morati (Must!) nosi. Materijalna realizacija radova instalacije Must!, proizašlih iz projekta “Dokolica”, odraz je aktualizacije značenja pojmova i sinonima dokolice i dokoličarenja koje umjetnica promatra kao stanje onkraj rada, ali i kao stanje izazova i odluka s kojim se današnje društvo suočava. Uvijek autoreferencijalna, s ironičnim prizvukom ugrađenim u potku rada, Ines Krasić izravno zadire u resurse znakovlja masovnih komunikacija, reklama i proglašenja, angažirajući se pritom u detekciji neuralgija svakodnevice suvremenog društva. Autorica izložbe je Ružica Pepelko.

Popratni događaji 9. hrvatskog trijenala grafike

Za vrijeme trajanja trijenala u Galeriji Klovićevi dvori planiraju se praktične radionice za djecu školske dobi i predavanja na temu grafičkog medija u svrhu njegove popularizacije. Izložbu će pratiti i organizirana stručna vodstva za javnost.

Za vrijeme trajanja manifestacije obilježiti će se prigodnim edukativnim programom 18. svibnja Međunarodni dan muzeja.

Ljubo Babić - Plakati iz fundusa Kabineta grafike HAZU, povodom 50. godišnjice smrti

Povodom obilježavanja 50. godišnjice smrti svestranog umjetnika, intelektualca i akademika Ljube Babića (1890. – 1974.) Kabinet grafike Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti priprema virtualnu izložbu njegovih plakatnih ostvarenja. U fundusu Kabineta grafike čuva se važna skupina plakata ovog autora koji je grafičkom dizajnu bio posvećen kroz sve svoje stvaralačke faze i koji je činio važan segment njegova izuzetno bogatog umjetničkog stvaralaštva. Djelovanjem na području oblikovanja plakata, knjiga i časopisa postigao je visoke domete, donijevši nove kvalitete na polju grafičkog dizajna prve polovice 20. stoljeća. Dobro usklađenim, duboko promišljenim, tipografski razrađenim i funkcionalnim rješenjima uspostavio je nove oblikovne kriterije te osuvremenio i unaprijedio grafički dizajn na našim prostorima. Na izložbi će biti prezentiran izbor od dvadesetak Babićevih najznačajnijih plakatnih ostvarenja nastalih u razdoblju od 1909. do kraja pedesetih godina 20. stoljeća. Virtualna izložba zamišljena je kao doprinos proučavanju i vrednovanju Babićeva plakatnog opusa koja će ponovno istaknuti njegovu važnost u razvoju grafičkog oblikovanja na našim prostorima. Autorica izložbe je Vesna Kedmenec Križić.

„Rafael i reproduktivna grafika / iz fundusa Kabineta grafike HAZU“

Virtualna izložba predstavila bi grafike iz Stare zbirke i zbirke 19. st. nastale pod utjecajem jednog od najvećih renesansnih slikara i njegova umjetničkoga nasljedja. Velika grafička fortuna, započeta za života velikog umjetnika i pod njegovim vodstvom, nastavila se u novom obliku u vrijeme klasicizma i u 19. stoljeću, kada su njegova djela izdvojena kao model ideala lijepog i uzvišenog. Izabranim djelima iz fundusa Kabineta grafike kontekstualizirala bi se aktivnost europskih reproduktivnih grafičara tijekom 18. i 19. st., dok bi kroz širu prizmu povijesnog konteksta razvoja grafike (tehnika i trendova) analizirali i produbili Rafaelov odnos s ovim umjetničkim medijem. Osim toga, problematiziralo bi se pitanje odnosa između grafika nastalih unutar kruga grafičara suradnika, prvih autora prijevoda Rafaelovih invencija, i kasnijih ostvarenja reproduktivnih grafičara. Autorica izložbe je Ana Petković Basletić.

Informatizacija

Nastavit će se daljnji razvoj i tehničko-programska razrada te unos podataka (prijenos i prilagodba podataka sa postojeće web stranice i pripremni radovi za on-line katalog antologijskih djela Kabineta grafike – određivanje strukture i usklađivanje podataka). Provoditi će se redovne aktivnosti stručne obrade i digitalizacije, unapređenja rada u M++ programu, dopunjavanje katalogizacije invertira-

nih radova, obrada sekundarne dokumentacije (S++) te daljnjeg proučavanja i prikupljanja relevantnih podataka vezanih uz muzejsku građu i dokumentaciju te arhivu.

Poslovi vezani uz muzejske dokumentacijske fondove i arhivsko gradivo

Nastavit će se obrada dokumentacijskog i arhivskog materijala Kabineta grafike vezanog uz proučavanje provenijencija i atribucija grafika i crteža iz Stare zbirke i zbirke 19. stoljeća. (Ana Petković Basletić).

Preventivna zaštita muzejske građe Kabineta grafike HAZU

Kabinet grafike planira nastavak provedbe plana preventivne zaštite koji podrazumijeva postupno, sistematično i kvalitetno saniranje zatečenih oštećenja, adekvatno opremanje i prikladno smještanje muzejske građe prema suvremenim standardima struke kako bi se zaustavili daljnji procesi trajnog oštećivanja u zastarjeloj opremi te spriječila nova moguća oštećenja. U 2024. godini planira se nastaviti s poslovima preventivne zaštite koji podrazumijeva skidanje i odstranjivanje starih ovitaka, folija i mapa te zamjenu novim, arhivskim, PH neutralnim papirima, kartonima, folijama i mapama u skladu sa standardima suvremene muzeologije. Planira se nastavak opremanja Zbirke 20. i 21. stoljeća kao i izrada omota za Zbirku grafičkih matrica. Predviđa se preventivno zaštititi između 400 umjetnina za koje je potrebno nabaviti adekvatnu muzejsku opremu (PH neutralni omoti i kartoni, poliesterska antistatik folija, arhivske trake, poliesterski uglovi). Na opremanju će raditi restaurator tehničar (Ivo Ćurić), viša muzejska tehničarka (Tanja Lisec), uz nadzor kustosa Zbirki.

Prema dogovorenom trogodišnjem planu s Hrvatskim restauratorskim zavodom nastavit će se restauriranje najugroženijih crteža, grafika i plakata.

GLIPTOTEKA

Voditelj: akademik *Zlatan Vrkljan*

Upraviteljica: *Andrea Šimunić*

Zaposlenici: dr. sc. Magdalena Getaldić, kustosica; Filip Turković-Krnjak, viši kustos; Tihana Boban, kustosica; Milena Rumiha Kanižaj, viši muzejski tehničar; Dražen Sokolić, preparator; Josip Halić, restaurator tehničar

Aktivnosti vezane za obnovu muzejskih prostora Gliptoteke

Tijekom 2024. godine planira se dovršetak radova konstrukcijske obnove te će se usporedno provoditi i radovi na cjelovitoj obnovi kompleksa Gliptoteke. Radovi obnove obuhvatit će mjere cjelovite i energetske obnove koje uključuju hidroizolacijsku sanaciju, toplinsko izolacijska poboljšanja ovojnice grijanih dijelova zgrada i uvođenje energetski efikasnih termotehničkih sustava grijanja, hlađenja i ventilacije s rekuperacijom kao i energetski efikasniju rasvjetu te zamjenu stolarije. Sustav grijanja i hlađenja se predviđa s dizalicom topline te s radijatorima i zračno, preko sustava mehaničke ventilacije i klima komora za mehaničku ventilaciju zgrada. Objedinjenom primjenom svih mjera postiže se energetski učinkovitiji sklop muzejskih zgrada Gliptoteke.

Izložbena aktivnost

U skladu s prijavljenim programima na natječaje Ministarstva kulture i medija RH i Gradskog ureda za kulturu, međugradsku i međunarodnu suradnju i civilno društvo Grada Zagreba za 2024. godinu, Gliptoteka HAZU planira realizaciju programa iz područja izložbene i izdavačke djelatnosti, zatim preventivne zaštite umjetnina iz fundusa te informatizacije.

„Virtualna izložba i katalog/ e-katalog: Crteži Ivana Kožarića iz fundusa Gliptoteke HAZU“

Virtualnom izložbom bila bi predstavljena djela jednog od najznačajnijih hrvatskih suvremenih umjetnika, akademika Ivana Kožarića iz Zbirke crteža hrvatskih umjetnika XX. stoljeća Gliptoteke HAZU. Izložba će obuhvatiti i povijest prikupljanja te katalošku obradu oko 50 crteža Ivana Kožarića koje je dr. Antun Bauer otkupio i pripojio tadašnjoj Grafičkoj zbirci Gipsoteke grada Zagreba. Među 52 crteža koja su nastala tijekom studija umjetnika u razdoblju od 1943. do 1949. godine, u tehnici olovke, pastela, ugljena i tuša, nastaju crteži ženskih i muških aktova, portreta, skica i krokija s prikazom detalja ljudske figure, prizora iz svakodnevnog života te crteža koji su nastali za vrijeme omladinskih radnih akcija. Velik broj crteža ostvaren je kao medij intimnog zapisa viđenih iskustava, događaja i ljudi koje je umjetnik pretočio u osobni izraz, uz neizostavne crteže koji su nastali tijekom praktičnih vježbi crtanja akta. Uz virtualnu izložbu, planira se izrada e-kataloga i tisak kataloga djela Ivana Kožarića iz Zbirke crteža hrvatskih umjetnika XX. stoljeća Gliptoteke HAZU. Autorica izložbe je Tihana Boban, kustosica Gliptoteke HAZU.

„Virtualna izložba Od tvornice do muzeja – inačica na engleskom jeziku“

Virtualna izložba nastala 2016. godine na kojoj su predstavljeni povijest i nastanak Gliptoteke od osnutka kada je pod nazivom Gipsoteka grada Zagreba bila

smještena na raznim lokacijama u gradu Zagrebu, do smještanja u tvorničke zgrade bivše Tvornice kože u Medvedgradskoj ulici. Na izložbi je prikazana povijesti tvornice koja se nakon gašenja pogona prenamjenjuje u muzejske svrhe te je jedan od ranih europskih primjera takve prenamjene i jedan od boljih primjera očuvanosti spomenika industrijske arhitekture 19. stoljeća u Zagrebu. Engleska inačica izložbe, kao i prilagođeno sučelje nadogradnjom i razvojem te implementacijom novih funkcionalnosti, omogućilo bi široj publici pristup i uvid u našu bogatu i zanimljivu povijest. Koautorica izložbe je dr. sc. Magdalena Getaldić, voditeljica zbirke sadrenih odljeva Gliptoteke, autor dizajna virtualne izložbe je Link 2 d.o.o., a prevoditelj Graham McMaster. Organizacijski tim čine Magdalena Getaldić, Lida Roje Depolo, Vesna Mažuran Subotić, muzejske savjetnice u miru (izložba je realizirana 2016. godine).

„XV. Trijenale hrvatskog kiparstva, pripremni radovi“

Trijenale hrvatskoga kiparstva tradicionalna je trogodišnja likovna manifestacija koja prezentira radove s područja kiparstva autora iz Hrvatske ili autora koji su porijeklom iz Hrvatske, a žive u inozemstvu. Na Trijenalu prosječno sudjeluje 100-njak autora, a održava se i samostalna izložba dobitnika Velike nagrade prethodnog Trijenala. XV. Trijenale hrvatskog kiparstva planirano je u suradnji s Muzejom suvremene umjetnosti u Zagrebu, koji će ustupiti prostor za održavanje trijenala tijekom četvrtog kvartala 2025. godine. Tijekom 2024. godine, u sklopu pripremnih radova započeli bismo marketinšku promociju na novoj web stranici te uspostavili bolju vidljivost manifestacije uz dizajn on-line prijavnica. Nova web stranica omogućila bi adekvatnu prezentaciju i promociju najveće nacionalne izložbene manifestacije posvećene kiparstvu, a predstaviti će povijest i pregled dosadašnjih izložaba Trijenala, uz mogućnost predstavljanja izlagača i izloženih radova. Također, omogućila bi primjenu i implementaciju fotografija i video materijala, kao i popratnih kataloga izložbe, putem kojih bi se posjetitelji mogli upoznati s umjetničkim radovima i autorima koji su izlagali na Trijenalu. Nova web platforma služila bi kao referentno mjesto gdje posjetitelji, izlagači i šira javnost mogu dobiti informacije o dosadašnjim i trenutnom Trijenalu, o vremenu i mjestu održavanja izložbe, uvjetima sudjelovanja te o predviđenom popratnom programu. Tajnik XV. trijenala je Filip Turković Krnjak, viši kustos Gliptoteke HAZU.

„Edukativni program u sklopu 29. edukativne muzejske akcije povodom Međunarodnog dana muzeja“

Za 29. edukativnu muzejsku akciju Gliptoteka HAZU će prirediti prigodni edukativni program i izložbu na otvorenom, vezanu za građu iz fundusa Gliptoteke HAZU, u skladu s odabranom temom Hrvatskog muzejskog društva. Tijekom mjeseca travnja i svibnja organizirat ćemo program koji će se sastojati od izložbe i likovnih radionica prilagođenih svim interesnim i dobnim skupinama. Cilj nam je popularizacija muzeja i građe kod svih dobnih skupina, a posebice školske i studentske populacije. Prigodnim programom te predviđenim sadržajima želimo

se približiti potrebama i interesima mladih uz poticanje na veći interes za rad i zbirke muzeja Gliptoteke HAZU. Na samostojećim panoima na odabranim lokacijama u gradu Zagrebu predstavili bismo s tekstovima, fotografijama i arhivskim materijalom dio građe iz fundusa Gliptoteke HAZU vezan za odabranu temu 29. edukativne muzejske akcije. Autori izložbe su dr.sc. Magdalena Getaldić, kustosica; Filip Turković Krnjak, viši kustos; Tihana Boban kustosica.

Nakladnički projekti

„Pripremni radovi za katalog zbirke sadrenih odljeva predromaničke skulpture Gliptoteke HAZU“

U Gliptoteci HAZU sakupljene su brojne zbirke sadrenih odljeva razvrstane prema povijesnim razdobljima i specifičnosti građe materijala. Kataloškim prikazom obuhvatiti će se ranosrednjovjekovni period koji predstavlja paradigmu sustavnog sakupljanja muzeja, koji se uklapa u europski fenomen sabiranja sadrenih odljeva 19. stoljeća. Ovaj prikaz zbirke do sada nije koherentno napravljen stoga će publicirani katalog pružiti uvid u važan segment zbirke, ali i specifičnost muzeja Gliptoteke koja jedina u Hrvatskoj ima sakupljene sadrene odljeve hrvatske kiparske i arhitektonske baštine na jednom mjestu. Prilikom obrade predmeta bit će obuhvaćena recentna istraživanja i literatura o pojedinim radionicama, vremenskoj pripadnosti, stilskim odrednicama te provenijenciji odljeva. Iz Zbirke sadrenih odljeva fragmenata hrvatskih povijesnih spomenika od 9. do 15. stoljeća u Gliptoteci HAZU sakupljen je jedan segment zbirke, predromaničke i ranoromaničke skulpture. Katalog građe bit će podijeljen po geografskim regijama – na sjevernu, srednju i južnu Dalmaciju te Istru gdje su objedinjeni najznačajniji arheološki nalazi ranosrednjovjekovnog perioda i sačuvani najbrojniji primjeri skulpture tog vremena. Za katalošku obradu umjetnina, potrebno je izraditi foto-dokumentaciju stoga pripremni radovi obuhvaćaju manipulaciju i pripremu građe za snimanje, preparatorske radove, čišćenje i fotografiranje djela iz fundusa i obradu digitalnih snimaka. Autorica kataloga je dr.sc. Magdalena Getaldić, kustosica Gliptoteke HAZU.

Izdavanje knjige „Povijest zbirke sadrenih odljeva Gliptoteke HAZU u europskom kontekstu“

U knjizi će se prikazati jedinstvene zbirke sadrenih odljeva u Hrvatskoj. Kroz povijest njihova nastanka i razvoja donosi se segment kulturne povijesti i valorizira doprinos vodećih stratega hrvatske kulturne i političke scene druge polovice 19. i početka 20. stoljeća. Komparativnom analizom s najpoznatijim zbirkama i muzejskim institucijama vrednuje se važnost i uloga sadrenih odljeva kao fenomena sabiranja koji ima kulturološke, društvene i političke implikacije u europskom kulturnom krugu. Kroz katalog arheološke i umjetničke građe odljevi se po prvi puta sistematiziraju, identificiraju se europske radionice, a nalazi odljeva s pojedinih arheoloških lokaliteta u Hrvatskoj objedinjuju. Znanstveni doprinos

rada ogleda se u definiranju i pozicioniranju Gliptoteke HAZU kao prve ustanove specijalizirane za sadrene odljeve i skulpturu te je jedini muzej u Hrvatskoj utemeljen na načelima i duhu sakupljanja odljeva kao europskog fenomena. Autorica knjige je dr.sc. Magdalena Getaldić, kustosica Gliptoteke HAZU.

Restauratorsko-konzervatorski radovi: restauriranje umjetnina iz fundusa Gliptoteke HAZU oštećenih u potresu

Ministarstvu kulture i medija RH podnesena je prijavnica za financiranje oštećenja nastalih na umjetninama u potresu koji je 22. ožujka 2020. zadesio grad Zagreb. Nakon potresa utvrđena je šteta na 345 umjetnina. Od ukupnog broja oštećenih umjetnina, izdvojili smo najznačajnije umjetnine iz stalnog postava prema važnosti unutar fundusa te prema sveobuhvatnom pregledu hrvatske kiparske baštine. Izrađen je konzervatorsko-restauratorski elaborat s detaljnom procjenom troškova restauriranja pojedinih umjetnina popraćen fotografskim materijalom. Za konzervatorsko-restauratorske radove za 2024. godinu izdvojili smo sedam djela eminentnih kipara: Branka Ružića, Valerija Michiellia, Stipe Sikirice, Ljube De Karine, Vanje Radauša te predmete iz zbirke odljeva koji su jedinstveni u Hrvatskoj jer daju pregled razvoja hrvatskog kiparstva na jednom mjestu putem sadrenih odljeva. Odabrane umjetnine predviđene su za izlaganje u novom stalnom postavu Gliptoteke što svjedoči o važnosti i relevantnosti da ih se restaurira i u što skorijem roku ponovno izloži publici. Zbirke Gliptoteke HAZU registrirane su kao kulturno dobro pri Ministarstvu kulture i medija RH i upisane u Registar kulturnih dobara RH - Lista zaštićenih kulturnih dobara, redni broj: 3806.

Sudjelovanje na znanstvenim skupovima

- „Sudjelovanje s izlaganjem na znanstvenom simpoziju “Casted Plaster: art or craft”, Maastricht, 22.–24.11.2023.“

Znanstveni simpozij održava se povodom 200-te obljetnice osnivanja zbirke odljeva i predstaviti će gipsane odljeve skulptura iz zbirki obrazovnih ustanova i muzeja. Ponovnim postavljanjem i revalorizacijom gipsanih odljeva, kao i odljevima u uređenju interijera te razvojem u digitalnim vremenima, zbirke odljeva koriste se na nove načine. Replike značajnih skulptura izvlače se iz muzejskih čuvaonica i ponovno prikazuju na povremenim ili stalnim izložbama i česta su tema brojnih simpozija. Simpozij je usredotočen na načine kako baština može koegzistirati s modernom digitalnom tehnologijom.

Gliptoteka Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti kao jedinstvena institucija u Hrvatskoj sa zbirka odljeva uključila se s izlaganjem dr. sc. Magdalene Getaldić pod nazivom: Revalorizacija zbirke sadrenih odljeva Gliptoteke Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti u Zagrebu.

Priprema umjetnina za stalni postav

Plan rada dvojice preparatora Gliptoteke HAZU usmjeren je na pripremu umjetnina za stalni postav, a uključuje preparatorske postupke na 30 umjetnina iz zbirke antike i moderne iz stalnog postava temeljem dopuštenja Gradskog zavoda za zaštitu spomenika kulture i prirode. Preparatori će sanirati oštećenja skulptura nastalih u potresu, pri čemu radni zadaci obuhvaćaju sanaciju napuklina, površinskog sloja i osnove, retuširanje, patiniranje, čišćenje kao i izradu dokumentacije o provedenim zahvatima. Odabir umjetnina napravljen je temeljem prioriteta za pripremu umjetnina za stalni postav te sukladno oštećenjima koje preparatori mogu samostalno obavljati.

Uz provedbu preparatorskih zahvata nastaviti će s aktivnostima preventivnih pregleda umjetnina te provedbe postupaka preventivnog održavanja, otpakiravanja i osiguranja primjerenog smještaja umjetnina u privremenoj čuvaonici, kao i s pripremom umjetnina koje se posuđuju za izložbe ili za fotografiranje.

HRVATSKI MUZEJ ARHITEKTURE

Voditelj: akademik *Andrija Mutnjaković*

Upraviteljica: izv. prof. dr. sc. *Borka Bobovec*

Zaposlenice: dr. sc. Iva Ceraj, viša kustosica; Ana-Marija Zubović, dokumentaristica.

U skladu s uvjetima privremenog izmještaja muzejskog fundusa iz vile Ehrlich-Marić radi poslijepotresne obnove te nastavno na prijavljene programe na natječaje za 2024. godinu Ministarstva kulture i medija RH i Gradskog ureda za kulturu, međugradsku i međunarodnu suradnju i civilno društvo Grada Zagreba, Hrvatski muzej arhitekture planira realizirati programe iz područja izložbene i izdavačke djelatnosti, međumuzejske suradnje, preventivne zaštite fundusa te objavljivanja on-line sadržaja.

Oblikovanje stalnog postava Hrvatskog muzeja arhitekture HAZU – pripremni radovi

-Muzej će nastaviti kontinuirani rad na vrednovanju muzejske građe i odabiru umjetnina za potrebe izrade muzeološke koncepcije novog stalnoga postava. Pripremni radovi obuhvaćaju odabir građe i koncipiranje glavnih tematsko-prezentacijskih cjelina u cilju izrade idejnog programskog rješenja, odnosno, idejnog projekta postava koji se planira predstaviti kako u digitalnom formatu, tako i djelo-

mično u interaktivnom obliku (multimedijalna dvorana u budućem obnovljenom prostoru potkrovlja Vile Ehrlich-Marić) te putem muzeološke aplikacije (prošireni krajolik stalnog postava, svojevrsni muzej bez zidova). Pripremni poslovi bit će vršeni u suradnji s recenzentima muzeološke koncepcije (akademik Branko Kincl i akademik Nikola Bašić).

Nakladnički program Muzeja

- U povodu 130. obljetnice od rođenja i obljetnice od smrti arhitekta Drage Iblera, Muzej planira dovršetak i predstavljanje znanstvene monografije „Drago Ibler – arhitektura kao ideja života / Architecture as an Idea for Life“ (edicija Architectonica) u kojoj se objedinjuju rezultati međunarodnog znanstvenog skupa održanog 2021. godine, a kojim je problemski rasvijetljen niz tema ključnih za razumijevanje i revalorizaciju Iblerova opusa i djelovanja.

- Muzej planira predstavljanje monografije „Arhitektura predsjedanja / Architecture for the Presidency“, autora akademika Velimira Neidhardta i urednice izv. prof. dr. sc. Borke Bobovec, o bilježenju vremena i rada na zgradi NSK u Zagrebu vezano uz oblikovanje prostora za sjedište Vijeća EU, slijedom izrade cjelovitoga projekta novoga arhitektonskog razmještajnog rasporeda koji je uključivao rekonstrukciju dijela prostora zgrade NSK u Zagrebu.

- Planira se predstavljanje monografije „Arhitekt Josip Slade Šilović“ autora Slobodana Mitrovića koju će predstaviti akademik Andrija Mutnjaković, voditelj Hrvatskog muzeja arhitekture i akademik Igor Fisković, voditelj Kabineta grafike HAZU.

- Tijekom 2024. godine nastavit će se rad na obljetničkoj publikaciji „Od restrukcije do konstrukcije i Ateliera: 2016. – 2023.“ Nakon prve obljetničke publikacije Muzeja u kojoj je prikazano prvih 20 godina djelovanja, od osnivanja 1995. godine, do zaključno 2015. godine, predstavlja se sljedeće razdoblje muzejskih aktivnosti od 2016. do 2023. godine: rezultati stručnog rada pod vodstvom izv. prof. dr. sc. Borke Bobovec, upraviteljice Muzeja, planiraju se prikazati s posebnim osvrtom na djelovanje u iznimno teškim uvjetima: ponajprije pandemije, a potom i zagrebačkog potresa, što je u konačnici dovelo do preseljenja djelatnika iz zgrade Muzeja (vile Ehrlich-Marić) te izmještanja cjelokupnog fundusa u prostor privremene čuvaonice na Trgu žrtava fašizma u Zagrebu. Takve su prilike posljedično uvjetovale daljnje stručno djelovanje u virtualnom svijetu, odnosno, digitalnim formatima, što će potrajati do konačnog povratka u obnovljene prostore oštećene zgrade Muzeja. Kao posebna cjelina bit će predstavljena darovnica akademika Andrije Mutnjakovića koji je u proljeće 2022. godine darovao Hrvatskoj akademiji znanosti i umjetnosti, odnosno, Hrvatskom muzeju arhitekture na brigu i čuvanje svoj atelier u Ulici Milke Trnine 38 u Zagrebu s pokretninama i vrijed-

nom građom koja sadrži nacрте i makete arhitektonskih projekata, iscrpnu arhivsku dokumentaciju, bogatu stručnu biblioteku te niz umjetničkih i dizajnerskih predmeta koji zajedno s osebujno uređenim prostorom ostvaraju doživljaj sinteze svih umjetnosti.

Obljetnice

Povodom 150 godina od rođenja i 100 godina od smrti hrvatskog arhitekta Viktora Kovačića (28. kolovoza 1874. – 21. listopada 1924.) akademik Andrija Mutnjaković održat će prigodno stručno predavanje koje će biti popraćeno na službenoj Facebook stranici Muzeja u formatu kratkog prikaza. Obljetničku godinu planira se obilježiti prigodnim izdanjem u novoj ediciji Muzeja „MiniMax“. Odabir djela Viktora Kovačića izvršit će se u suradnji s Kabinetom za arhitekturu i urbanizam s Arhivom za likovne umjetnosti HAZU.

Međuinstitucionalna suradnja

U sklopu međuinstitucionalne suradnje Muzeja s manifestacijom „Open House Festival Zagreb 2024.“ u okviru obilježavanja obljetnice 150 godina od rođenja i 100 godina od smrti hrvatskog arhitekta Viktora Kovačića, planira se uvrštavanje Palače zagrebačke burze za robu i vrednote u programski itinerer.

Društvene mreže Muzeja – obilježavanja obljetnica

Nastavno na preporuke o razvijanju digitalnih sadržaja, Muzej nastavlja s jačanjem svoje prisutnosti na službenoj Facebook stranici. Uz praćenje redovite programske aktivnosti Muzeja, pažnja će i nadalje biti posvećena kreiranju obljetničkih objava vezanih uz lik i djelo zaslužnih hrvatskih arhitekata čija se građa čuva u fondusu Muzeja (Harold Bilinić, Zdravko Bregovac, Nikola Filipović, Ninoslav Kučan, Miro Marasović, Josip Pičman, Matija Salaj, Franjo Zvonimir Tišina, Ivan Vitić). Za određene opuse bit će priređena prigodna predavanja (izv. prof. dr. sc. Borka Bobovec: Miroslav Begović: 1925.-2004. popraćena prigodnim izdanjem u sklopu nove edicije Muzeja „MiniMax“).

Preventivna zaštita grafičke dokumentacije (nacrti, crteži, skice) u sklopu poslova stručne obrade građe iz fundusa Hrvatskog muzeja arhitekture HAZU

- Muzej će u 2024. godini nastaviti posvećivati pažnju preventivnoj zaštiti građe u prilikama izmještenosti, odnosno, preseljenja cjelokupnog fundusa Muzeja u prostor privremene čuvaonice koji je izvršen 2022. godine zbog oštećenja zgrade Muzeja uslijed potresa. Sustavno provođenje ključnih mjera zaštite osjet-

ljive muzejske građe (nacrti, crteži, skice) podrazumijeva, ovisno o prilivu sredstava, nabavu muzejskog materijala, opremanje i zaštitu građe prema muzeološkim standardima, čime se omogućuje dugoročna odgoda propadanja i fizičkih oštećenja. U nastojanju da se razina zaštite fundusa poboljša u uvjetima privremene pohrane, Muzej planira provedbu daljnjih koraka u cilju očuvanja građe u beskiselinskim okruženjima, sve do njena sigurnog povratka u obnovljenu zgradu Muzeja na adresi I. G. Kovačića 37 u Zagrebu. Predloženi program u skladu je s osnovnom misijom Muzeja koju čine djelatnosti: prikupljanje, čuvanje i obrada arhivskoga gradiva relevantnog za dokumentiranje i istraživanje statusa hrvatske arhitektonske kulture. Provedba navedenih aktivnosti bit će prilagođena trenutnom broju zaposlenih u Muzeju.

- Restauriranje jednog umjetničkog djela zatečenog u interijeru vile Ehrlich-Marić – Boris Demur: „Spirale čitanja“

Ovisno o prilivu sredstava, planira se restauriranje jednog umjetničkog djela, oslikanog platna (297x200 cm) autora Borisa Demura iz ciklusa „Spirale čitanja“ (1983.) koje je bilo učvršćeno na zidu unutarnjeg stubišta vile Ehrlich-Marić. Nakon potresa, zbog konstrukcijske i cjelovite obnove zgrade, platno je demontirano te mu je potrebno temeljito restauriranje. Važno je napomenuti da umjetnička djela zatečena u interijeru vile Ehrlich-Marić, predstavljaju vrijednost „per se“ te im je potrebno iskazati restauratorsku brigu, podjednako kao i za građu muzejskog fundusa na koju se nadovezuju kako vrijednošću, tako i kontekstom. Iako provenijencija oslikanog platna iz vile Ehrlich-Marić nije poznata, ekspertiza ukazuje da je riječ o fragmentu iz ciklusa Spirale čitanja u kojem je Boris Demur (1951.–2014.) započeo slikati motiv spirale u mnogobrojnim maštovitim inačicama od 1983. godine. Nakon restauriranja, djelo se nakon obnove zgrade planira postaviti na istaknuto mjesto kao jedna od umjetnina zatečena u interijeru vile.

KABINET ZA ARHITEKTURU I URBANIZAM S ARHIVOM ZA LIKOVNE UMJETNOSTI

Voditelj: akademik *Velimir Neidhardt*, predsjednik Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti

Upraviteljica: *Jasenska Ferber Bogdan*

Zaposlenice: Andreja Der-Hazarijan, stručna savjetnica; dr.sc. Darija Alujević, stručna savjetnica; Nives Kuvačić, administratorica

Aktivnosti vezane uz pripremu izložbenog postava u novom izložbenom prostoru Kabineta za arhitekturu i urbanizam

- Izradit će se prijedlog vrjednovanja arhivske građe u svrhu izrade kataloga najvrjednije građe te postavljanja virtualne i fizičke izložbe prilikom otvorenja, a do kraja 2024. godine detaljno će se razraditi koncepcija navedenih izložaba.

KABINET ZA ARHITEKTURU I URBANIZAM

Građa Kabineta pohranjena je u privremenoj čuvaonici i neće biti dostupna za istraživanje do završetka obnove Palače Vranyczany-Dobrinović. Mikrofilmirani arhitektonski nacrti biti će i dalje dostupni za korištenje putem mikro-čitača u radnom prostoru Akademijine Knjižnice.

ARHIV ZA LIKOVNE UMJETNOSTI

Nastavit će se redovita djelatnost evidentiranja izložbi održanih u Hrvatskoj, te izložbi hrvatskih umjetnika održanih u inozemstvu u tekućoj godini iz dnevnog tiska i mrežnih izvora.

Rad s korisnicima nastaviti će se u skladu s trenutnom situacijom, ovisno o traženjima i dostupnosti građe. Dio građe biti će moguće pregledati u privremenom uredu, a manja količina građe, smještena u čuvaonici, moći će se naručiti uz prethodni dogovor.

Radit će se na pripremi e-izdanja kataloga najvrjednije građe Arhiva za likovne umjetnosti.

Na Facebook stranici Arhiva za likovne umjetnosti nastaviti će se s objavljivanjem sadržaja vezanih uz obljetnice redovitih članova Razreda za likovne umjetnosti, te zanimljivosti iz zbirke Arhiva za likovne umjetnosti – <https://www.facebook.com/Arhiv.za.likovne.umjetnosti>.

Nakladnička djelatnost

U 2024. objavit će se izdanje „*Memoari: Ivo Kerdić – Moj život i uspomene*“, temeljeno na memoarskim rukopisima i istraživanju bogate dokumentarne i fotografske ostavštine kipara Ive Kerdića, pohranjene u Arhivu za likovne umjetnosti i drugim institucijama. Projekt je prijavljen na Javni poziv za predlaganje javnih potreba u kulturi Republike Hrvatske za 2024. godinu Ministarstva kulture i medija te na Javni poziv za predlaganje javnih potreba u kulturi Grada Zagreba za 2024. godinu.

Objavit će se izdanje „*S kiparom Ivanom Rendićem po Zagrebu*“, temeljeno na bogatoj dokumentarnoj i fotografskoj građi pohranjenoj u Arhivu za likovne

umjetnosti te terenskom istraživanju odabranih gradskih lokacija koje uključuju i groblje Mirogoj te Šestine. Projekt je prijavljen na Javni poziv za predlaganje javnih potreba u kulturi Republike Hrvatske za 2024. Ministarstva kulture i medija te na Javni poziv za predlaganje javnih potreba u kulturi Grada Zagreba za 2024. godinu.

Arhiv za likovne umjetnosti u suradnji s Gliptotekom, uz financijsku potporu Zaklade HAZU, uredit će i objaviti elektroničko izdanje zbornika sa znanstveno-stručnog skupa „Prof. dr. Antun Bauer – muzealac i donator / uz 110. godišnjicu rođenja“, održanog u prosincu 2021. godine. Za grafičku pripremu financiranja je osigurano od strane Zaklade HAZU.

Rad u Digitalnoj zbirci

Planira se intenzivnija digitalizacija i objavljivanje arhivske građe na institucionalnom repozitoriju DiZbi, s ciljem stvaranja veće količine digitalnog sadržaja kojem će korisnici moći pristupiti bez fizičkog dolaska u Arhiv. U tom smislu pojedine će aktivnosti biti pojačane (digitalizacija, online prisutnost, pripremni radovi vezani uz monografije), dok će rad sa strankama biti ograničen. Preduvjet pojačanoj aktivnosti objavljivanja digitalizirane građe u 2024. godini jest unaprjeđenje funkcionalnosti platforme na kojoj se nalazi DiZbi.

HRVATSKI MUZEJ MEDICINE I FARMACIJE

Hrvatski muzej medicine i farmacije osnovan je 2014. godine s ciljem prikupljanja, čuvanja, stručne obrade i prezentiranja hrvatske medicinske i farmaceutske baštine, a počeo je s radom od ožujka 2015. godine. Muzej je upisan u Očevidnik muzeja pri Ministarstvu kulture RH i u Registar hrvatskih muzeja, galerija i zbirki pri MDC-u. Inicijalni fundus Muzeja preuzet je od Odsjeka za povijest medicinskih znanosti i dalje se obogaćuje donacijama. Danas Muzej ima 6.870 predmeta, koji su razvrstani u 15 zbirki. Hrvatska akademija znanosti i umjetnosti namijenila je za Muzej prostor površine oko 350 m³ u prizemlju zgrade Gundulićeva 24. Muzeološku koncepciju Hrvatskog muzeja medicine i farmacije odobrilo je Hrvatsko muzejsko vijeće 2. veljače 2017. Scenarij stalnog postava izradio je 2018. godine stručni tim u sastavu: prof. dr. sc. Stella Fatović-Ferenčić, upraviteljica Odsjeka za povijest medicinskih znanosti HAZU; Silvija Brkić Midžić, upraviteljica Muzeja; Želimir Laszlo, konzervator savjetnik iz tvrtke Conservum

d.o.o. i dr. sc. Martin Kuhar, znanstveni suradnik u Odsjeku za povijest medicinskih znanosti. Arhitektonski projektni zadatak i natječajnu dokumentaciju pripremila je Aleksandra Stuparić, dipl. ing. arh., pomoćnica tajnika za zaštitu i održavanje imovine i kulturnih dobara HAZU. Arhitektonsko idejno rješenje izradila je Radionica arhitekture d.o.o. pod vodstvom arhitekta Gorana Rake. U 2017. godini izrađen je glavni projekt, troškovnik, projekt fizike zgrade i izvedbeni projekt te je u 2019. godini ishoda građevinska dozvola. U 2019. godini napravljena je redakтура tekstova i priprema digitalnih sadržaja (vanjski suradnik: stručnjak za digitalizaciju Goran Vržina) te je izrađeno idejno rješenje likovnog postava i izvedbeno rješenje s troškovnikom (vanjski suradnik: Ante Rašić, red. prof. art., Studio Rašić). Građevinska dozvola je produžena do 13. lipnja 2025. godine.

Voditelj Hrvatskoga muzeja medicine i farmacije je akademik *Mirko Pećina*, a zamjenica prof. dr. sc. *Stella Fatović Ferenčić*.

Razvoj projekta Muzeja

Budući da je glavni strateški cilj Muzeja otvaranje za javnost, planira se izraditi projektne dokumentacije za unutarnje uređenje i opremanje prostorija Hrvatskog muzeja medicine i farmacije koje nisu dio stalnog postava, za što će se nastojati pribaviti sredstva putem donacija u 2024. godini. U okviru druge faze radova na obnovi Akademijine zgrade u Gundulićevoj 24 planira se prijava cjelovitog projekta Muzeja na natječaj EU fondova te početak izvođenja radova uređenja prostora za Muzej. Usporedno s time nastavit će se pripremni radovi za uređenje stalnog postava. Projekt će se izvoditi u partnerstvu s Odsjekom za povijest medicinskih znanosti HAZU te u suradnji s vanjskim suradnicima.

Prikupljanje građe

Predmete medicinske i farmaceutske baštine za upotpunjavanje muzejskih zbirki nabavljat ćemo i nadalje putem donacija institucija i pojedinaca.

Dokumentacija

Nastavit će se rad na računalnoj inventarizaciji i katalogizaciji građe. U 2024. godini planira se dopuna postojećih računalnih zapisa te inventarizacija novih akvizicija u zbirkama, kao i postupno prijavljivanje za upis u Registar pokretnih kulturnih dobara RH.

Preventivna zaštita muzejske građe

Muzejska građa je opremljena zaštitnim materijalima te je sigurno pohranjena u odgovarajuće metalne ormare, sanduke, na police i nosače u privremenoj Akademijinoj čuvaonici za vrijeme radova na obnovi zgrade, gdje će se i nadalje kontrolirati uvjeti smještaja građe.

Stručni i znanstveni rad

Upraviteljica Muzeja *Silvija Brkić Midžić* u suradnji s prof. dr. sc. *Stellom Fatović-Ferenčić*, upraviteljicom Zavoda za povijest i filozofiju znanosti i zamjenicom voditelja Muzeja, dr. sc. *Martinom Kuharom* iz Odsjeka za povijest medicinskih znanosti i vanjskim suradnicima nastavit će stručni rad u sklopu pripremnih

radova za stalni postav i predstavljanja projekta javnosti. Nastavit će također i s aktivnim sudjelovanjem u programima Hrvatskoga muzejskog društva. Sudjelovat će s izlaganjima na znanstvenim i stručnim skupovima, radionicama i manifestacijama te surađivati s prof. dr. sc. Stellom Fatović-Ferenčić u znanstvenois-traživačkom radu, pisanju stručnih i znanstvenih članaka i izradi relevantnih publikacija vezanih za povijest medicinskih znanosti, povijest zbirke i muzejsku građu.

Izložbena djelatnost

S obzirom na nove okolnosti obnove Akademijinih zgrada nakon potresa, evakuaciju građe i zatvaranje izložbenih prostora, za 2024. godinu planiraju se dvije izložbe u prostorima drugih muzejskih ustanova.

Prva je od njih studijska izložba iz fundusa „*Naličje grada prije 100 godina: fotografije iz zbirke liječnika Vladimira Čepulića i Luje Thallera*“ koja će biti organizirana u partnerstvu s Etnografskim muzejom u Zagrebu, kao gostovanje u njihovom prostoru. Autori koncepcije izložbe su Silvija Brkić Midžić, prof. dr. sc. Stella Fatović-Ferenčić i dr. sc. Martin Kuhar. Na izložbi koja će se održati u razdoblju od ožujka do svibnja 2024. predstaviti će se 74 fotografije iz zbirke Vladimira Čepulića i 58 fotografija iz zbirke Luje Thallera. Navedene zbirke koja sadrže ukupno 132 fotografije danas se nalaze u Hrvatskome muzeju medicine i farmacije Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti, a poslužiti će kao polazište u razmatranju pojavnosti socijalne fotografije na području Hrvatske, ali i socijalne medicine/patologije s osobitim naglaskom na tuberkulozu početkom 20. stoljeća. Istaknut će se njihova rana pojavnost kao do sada nezapaženi segment socijalne fotografije u Hrvatskoj te muzeološka vrijednost kao akvizicije prvog Muzeja za povijest zdravstva koji je osnovan 1944. u Zagrebu pri Hrvatskome liječničkom zboru. Uz izložbu će biti organizirana predavanja, radionice i stručna vodstva.

Druga studijska izložba iz fundusa pod naslovom „*Diskretni šarm ljekarničkog stakla: staklo iz hrvatskih ljekarni u zbirnama Hrvatskog muzeja medicine i farmacije HAZU*“ bit će organizirana u partnerstvu s Muzejom antičkog stakla u Zadru i održat će se u njihovom prostoru od 20. rujna do 20. prosinca 2024.

Autorice koncepcije izložbe su Silvija Brkić Midžić i prof. dr. sc. Stella Fatović-Ferenčić. Izložba će predstaviti priču o ulozi stakla u ljekarničkoj djelatnosti kroz povijest na primjerima raznovrsnih staklenih predmeta iz hrvatskih ljekarni koji se čuvaju u zbirnama Hrvatskog muzeja medicine i farmacije, pri čemu će naglasak biti stavljen na uporabnu i dekorativnu vrijednost stakla u ljekarništvu. Bit će izložena 282 staklena predmeta iz fundusa Hrvatskog muzeja medicine i farmacije: stojnice, ambalaža lijekova i laboratorijske posude.

Nakladnička djelatnost

Planira se izdanje kataloga izložbe „*Naličje grada prije 100 godina: fotografije iz zbirke liječnika Vladimira Čepulića i Luje Thallera*“ s usporednim tekstom na hrvatskom i engleskom jeziku. Sadržavat će uvodni tekst prof. dr. sc. Stelle Fatović-Ferenčić, povjesničarke medicine, znanstvene savjetnice u trajnom zvanju u

Odsjeku za povijest medicinskih znanosti i upraviteljice Zavoda za povijest i filozofiju znanosti HAZU, Silvije Brkić Midžić, muzejske savjetnice, upraviteljice Muzeja, i dr. sc. Martina Kuhara, znanstvenog suradnika u Odsjeku za povijest medicinskih znanosti HAZU, te kataloške opise i digitalne snimke svih eksponata.

Promotivne aktivnosti i virtualne prezentacije

Muzej će nastaviti s marketinškim aktivnostima u cilju okupljanja potencijalnih donatora i sponzora od kojih se očekuje financijska potpora za realizaciju muzejskih programa, osobito stalnog postava. Mrežna stranica Muzeja postala je dostupna javnosti početkom 2020. godine te je do sada zabilježen velik interes javnosti za sadržaje koji se redovito objavljuju. U 2024. godini Muzej će nastaviti održavati vlastitu mrežnu stranicu, kao i stranicu na društvenoj mreži Facebook te postavljati nove sadržaje. U skladu sa smjericama Ministarstva kulture i medija, nastavit će se s radom na pripremi i objavljivanju virtualnih zbirki Hrvatskog muzeja medicine i farmacije u okviru projekta e-Kultura i na portalu Digitalne zbirke HAZU.

JEDINICE U SASTAVU STRUČNIH SLUŽBI HRVATSKE AKADEMIJE ZNANOSTI I UMJETNOSTI

ARBORETUM TRSTENO

Organizacija jedinice

Arboretum Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti u Trstenom kraj Dubrovnika na svojoj površini od 25,61 hektara objedinjuje nekoliko različitih cjelina: povijesni renesansni perivoj s ljetnikovcem Gučetić-Gozze, romantičarski perivoj na Drvarici, zbirku kultiviranog drveća i grmlja, povijesni maslinik, te prirodnu vegetaciju šuma hrasta medunca, alepskog bora i čempresa, makije te priobalnih stijena. Djelatnost Arboretuma usmjerena je na zaštitu i održavanje kulturno-povijesnih i prirodnih znamenitosti, na istraživanje i zaštitu biološke raznolikosti, na stvaranje žive zbirke u smislu genetičke raznolikosti, te na istraživanja iz područja povijesti vrtne arhitekture. Zbirka od 467 kultiviranih vrsta drveća i grmlja smještena je najvećim dijelom na površinama renesansnog i romantičarskog perivoja. Samonikla flora zastupljena je s 510 svojiti, a njezina je osnovna vrijednost i značaj u velikoj biološkoj raznolikosti.

Rad u Arboretumu odvija se u okviru Razreda za prirodne znanosti. Voditelj Arboretuma je akademik *Igor Anić*, upravitelj je dr. sc. *Ivan Šimić*, a ukupno je trenutno zaposleno 16 zaposlenika.

Znanstvenoistraživačka djelatnost

Nastavit će se praćenje (monitoring) promjena biljne raznolikosti na cjelokupnoj površini Arboretuma s posebnim obzirom praćenja biljnih sukcesija prirodne obnove opožarenog dijela Arboretuma.

Također će se nastaviti rad na istraživanju i praćenju invazivnih i subspontanijih vrsta u Arboretumu, te iskušavanju odgovarajućeg načina iskorjenjivanja i kontrole nad njima.

Nastavit će se istraživanja povijesnog razvoja perivoja, te praćenje uloge ishrane bilja na revitalizaciju određenih biljnih vrsta.

Stručna i edukacijska djelatnost

Nastavit će se rad na stvaranju zbirke samoniklih ljekovitih i aromatičnih biljnih vrsta Dubrovačkog primorja čiji su prirodni lokaliteti većinom uništeni i oštećeni u mnogim uzastopnim požarima. Stvaranjem navedene zbirke u Arboretumu se provodi zaštita ex-situ, kao mjera za očuvanje komponenata biološke raznolikosti izvan prirodnih staništa uz etnobotanički i edukacijski smisao zbirke.

Edukacijska će se djelatnost provoditi kroz predavanja za vrijeme vođenja specijalnih učeničkih, studentskih i posebno organiziranih grupa posjetitelja, a obuhvaća područje kulturno-povijesne i prirodne baštine Arboretuma. U novootvorenom Centru za edukaciju i multimedijalnu prezentaciju planirano je održavanje edukacija i radionica koje su osmišljene u sklopu projekta Povijesni vrtovi dubrovačkog područja.

U sklopu predstojećeg 14. tjedna botaničkih vrtova i arboretuma na nivou cijele Hrvatske, u Arboretumu će se organizirati razne radionice osnovnih i srednjih škola, te održati stručna vođenja učeničkih i grupa za građane od strane stručnih djelatnika Arboretuma.

U sklopu predstojećih *Dana otvorenih vrata Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti* planirana su stručna predavanja te organizacija stručnih vođenja za zainteresirane posjetitelje.

Planirana je izrada stotinjak novih tablica za označavanje biljaka od eloksiranog aluminija. Novoizrađene tablice će biti usklađene s popisanim i numeriranim biljakama u dovršenoj Studiji postojećeg stanja.

Rad na obnovi i održavanju površina i građevina Arboretuma

Rad u renesansnom perivoju odvijat će se kroz redovne poslove vrtlarskog i tehničkog održavanja kultiviranih površina. Posebni i povremeni poslovi obuhvaćat će odstranjivanje i kontrolu invazivnih biljaka, čišćenje i njegu pojedinih starih stabala, te uređivanje lovorova gaja čišćenjem i kultivacijom.

Rad u romantičarskom perivoju na Drvarici odvijat će se kroz poslove uzgoja i održavanja mladih nasada.

Poslovi obnove starog maslinika provodit će se primjenom odgovarajućih agrotehničkih mjera.

Na rasadnicima se nastavlja uzgoj sadnica biljaka potrebnih za redovitu obnovu postojećih starih nasada.

Sve travnate površine Arboretuma održavat će se košnjom, a putovi i šetnice nasipanjem, čišćenjem i redovnim održavanjem.

Dovršetak izgradnje broda i uspostavom turističke brodske linije između Trstenog i Lokruma planira se završetak aktivnosti na projektu „Povijesni vrtovi dubrovačkog područja“. Projekt se odvija po pozivu „Promicanje održivog razvo-

ja prirodne baštine“ pri Ministarstvu regionalnog razvoja i fondova Europske unije. Hrvatska akademija znanosti i umjetnosti prijavila ga je u suradnji s JU Rezervat Lokrum, Turističkom zajednicom grada Dubrovnika i Udrugom DART. U ovom projektu uz izradu manjih projekata izgrađena je građevina Pojata u sklopu Arboretuma Trsteno gdje su sada smješteni novi uredi Arboretuma. Preseljenje sadašnjih ureda iz Ljetnikovca Gučetić omogućit će realizaciju primarnog cilja svih naših prijava na natječaje Ministarstva i Europskih fondova, kompletnu obnovu i revitalizaciju samog Ljetnikovca Gučetić, kako bi se prikazala naša bogata kulturna arhitektonska baština s kraja 15. stoljeća (izgrađenog 1494. godine i obnovljenog nakon katastrofalnog potresa 1667. godine u današnjim gabaritima).

Planiran je nastavak obnove i rekonstrukcije zgrade Mlinice prema izrađenom izvedbenom projektu obnove od strane Hrvatskog restauratorskog zavoda. Radove nastavka obnove Akademija je prijavila u sklopu Prijavnica za programe zaštite i očuvanja nepokretnih kulturnih dobara za 2024. godinu pri Ministarstvu kulture i medija Republike Hrvatske. Također se u sklopu navedenog programa za 2024. godinu planira prijaviti radove na rekonstrukciji paviljona /glorijeta prema izrađenom glavnom projektu od strane Hrvatskog restauratorskog zavoda za kojeg je ishodena građevinska dozvola kao i nastavak konzervatorsko-restauratorskih radova na kamenim elementima perivoja uz Ljetnikovac Gučetić.

Planira se nastavak konzervatorsko-restauratorskih radova na sekreteru, stolu i četiri naslonjača. Radovi obnove navedenog namještaja iz Ljetnikovca Gučetić Akademija prijavili su se u sklopu Prijavnica za programe zaštite i očuvanja pokretnih kulturnih dobara za 2024. godinu pri Ministarstvu kulture i medija Republike Hrvatske.

Nastavit će se obnova perivoja na Drvarici prorjeđivanjem gustog sklopa čempresa.

Ispred Neptunove fontane planirana je daljnja obnova vrtne površine i vraćanje izvorne perivojne kompozicije i atmosfere.

Nastavit će se obnova vrtne terase sa zapadne strane paviljona nakon što je uklonjen trošni staklenik. Na ovoj vrtnoj površini se planira sadnja oranžerije te bi se na taj način vratio prijašnji reprezentativni ambijent perivoja.

Tijekom godine je planirano izvršiti preventivnu zaštitu visokih stabala kanarske datulje (*Phoenix canariensis*) protiv štetnika crvene palmine pipe (*Rhynchophorus ferrugineus*), te zaštitu starih živica šimšira (*Buxus sempervirens*) od šimširovog moljca (*Cydalima perspectalis*).

Organizacija zaposlenika i protupožarna zaštita

Arboretum će biti otvoren za posjetitelje tijekom cijele godine.

Planirano je novo zapošljavanje djelatnika radi odlaska dijela zaposlenih u mirovinu.

Protupožarno dežurstvo obavljat će se danonoćno tijekom cijele godine, a posebno pojačano u razdoblju požarno opasne sezone.

Uz redovne poslove protupožarne zaštite, na protupožarno važnim zonama vr-šit će se radovi čišćenja i održavanja protupožarnih putova i pomoćnih prosjeka.

ARHIV HRVATSKE AKADEMIJE ZNANOSTI I UMJETNOSTI

Rad Arhiva Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti odvija se u skladu s odredbama Pravilnika o organizaciji i radu Arhiva Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti, Pravilnika o zaštiti arhivskog i registraturnog gradiva Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti i Zakona o arhivskom gradivu i arhivima.

Arhiv stručno skrbi o arhivskom gradivu:

1. Središnje zbirke koja sadrži rukopise i isprave, privatne ostavštine, arhiv Jugoslavenskog odbora, administrativnu pismohranu HAZU, filigranološku zbirku, zbirku zemljopisnih karata, diploma, svećanih adresa, sigilografski materijal i druge manje cjeline.

2. Orijentalne zbirke koja sadrži arabičke rukopise pisane na arapskom, perzijskom i turskom jeziku i osmanske isprave.

3. Raznim zbirkama koje na temelju odluke Predsjedništva Akademije mogu imati Akademijine jedinice u Zagrebu i izvan njega.

Trenutno je u Arhivu Hrvatske akademije zaposleno 4 djelatnika: 2 arhivista, arhivski tehničar i znanstveni savjetnik u Orijentalnoj zbirci, uz napomenu da jedna djelatnica koristi roditeljni dopust s predviđenim povratkom na posao tijekom prosinca 2024. Voditelj Arhiva Akademije je akademik *Nikša Stančić*.

Arhiv Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti djeluje u Zagrebu na adresi Ante Kovačića 5.

Uredovno vrijeme za stranke je svakog radnog dana od 9-13. Brojevi telefona: +385 1 4895 106, +385 1 4895 107, za korisnike Orijentalne zbirke +385 1 4895 161 i e-mail: arhiv@hazu.hr.

Zbog preseljenja Arhiva Akademije, radi obnove zgrade na Strossmayerovom trgu 2 (palača Priester), u akademijine prostore na adresi Ante Kovačića 5, plano-

vi rada Arhiva Akademije za 2024. godinu prilagođeni su radu u privremenim prostorima i mogu biti podložni daljnjim znatnim izmjenama.

Preuzimanje arhivskog gradiva i nadzor nad zbirkama

U 2024. godini preuzet će se samo ono arhivsko gradivo za koje će preuzimanje izričito tražiti Uprava Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti. (F. Tomić)

Jedinicama HAZU, ako to zatraže, pomagat će se stručnim savjetima u odabiranju trajnog arhivskog gradiva od dokumentarnog i izlučivanju dokumentarnog gradiva s ograničenim rokom čuvanja na način kako je to propisano Pravilnikom o zaštiti i obradi arhivskog i registraturnog gradiva Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti i Posebnim popisom dokumenata s rokovima čuvanja Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti, koji je sastavni dio Pravilnika. (F. Tomić)

Nastavit će se svakodnevni nadzor nad arhivskim gradivom pohranjenim u spremištima Arhiva što obuhvaća praćenje i evidentiranje fizikalno-kemijskih i drugih uvjeta sigurnog čuvanja te poduzimanje potrebnih mjera za otklanjanje uočenih nepravilnosti. (N. Kangler)

Arhivističko sređivanje fondova i zbirki i opis gradiva

1. Nastavit će se arhivističko sređivanje odnosno revizija osobnih arhivskih fondova Tadije Smičiklase i Ivana Kostrenčića, jer se prilikom selidbe Arhiva Akademije sa Strossmayerovog trga 2 pronašla veća količina arhivskoga gradiva u spremištu, oko 3,00 d/m, koje sadržajno pripada spomenutim fondovima. Nakon obavljenog sređivanja i izrade inventara popunit će se matični listovi fondova i unijeti podatci u dosjee fondova. (N. Kangler)

2. Nastavit će se arhivističko sređivanje, revizija i digitalizacija analitičkog popisa arhivskog fonda obitelji Jelačić; 1700-1869: kut. 70, svež. 1; 11 d/m. Nakon obavljenog sređivanja, revizije i digitalizacije analitičkog popisa popunit će se matični list fonda i unijeti podatci u dosje fonda.

Nastavit će se arhivističko sređivanje osobnog arhivskog fonda Ante Trumbića; 2 kutije; 0,20 d/m. Nakon obavljenog sređivanja izradit će se inventarni popis, popunit će se matični list fonda i unijeti podatci u dosje fonda. (F. Tomić)

3. Redovito će se računalno unositi i uređivati podatci sumarnog popisa arhivskih fondova i zbirki Arhiva Akademije. (T. Paić-Vukić)

4. Po dostavi novih prinova bit će dopunjavana Zbirka priznanja Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti te pripadajući inventar. (N. Kangler)

5. Nastavit će se rad na priređivanju za objavljivanje Kataloga arapskih djela iz rukopisa Orijentalne zbirke, koji je sastavio M. Ždralović. (T. Paić-Vukić)

Rad s korisnicima

U 2024. godini planira se nastaviti raditi s korisnicima sukladno uvjetima u privremenom prostoru Arhiva Akademije. Rad s korisnicima obuhvaća poslove kao što su korespondencija s korisnicima, pružanje stručnih usluga i informacija o gradivu i načinu njenog korištenja kako je to regulirano u Pravilniku o korištenju arhivskog i registraturnog gradiva Arhiva Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti i Pravilnika o radu čitaonice Arhiva Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti. (N. Kangler, T. Paić-Vukić, F. Tomić)

Znanstvenoistraživačka djelatnost

Nastavit će se istraživanje odabranih rukopisa Orijentalne zbirke i završiti monografija o osmanskim osobnim bilježnicama (T. Paić-Vukić)

Stručni i znanstveni djelatnici Arhiva sudjelovat će na znanstvenim i stručnim skupovima.

Vođenje obveznih arhivskih evidencija

U 2024. godini nastavit će se vođenje Općeg inventara (našastar) Arhiva Hrvatske akademije. Unosit će se svi poznati podatci, a za podatke koji se traže a nisu poznati provest će se potrebno istraživanje. Nastavit će se započeti unos podataka o arhivskim fondovima i zbirkama Arhiva Akademije u Digitalnu zbirku i katalog DiZbi. (I. Burnać)

Restauracija arhivskog gradiva

U 2024. godini planira se restauriranje najoštećenijeg arhivskog gradiva iz Arhiva Akademije kod vanjskih pružatelja usluga restauracije, samo ako to nužno bude potrebno.

Knjigovežnične usluge

U 2024. godini planira se uvezivanje najoštećenijih rukopisnih knjiga iz Arhiva Akademije kod vanjskih pružatelja knjigovežničnih usluga, samo ako to nužno bude potrebno.

KNJIŽNICA

HRVATSKE AKADEMIJE ZNANOSTI I UMJETNOSTI

Organizacija rada i osoblje

Rad Knjižnice Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti odvija se u skladu s Pravilnikom o radu Knjižnice i Zakonom o knjižnicama i knjižničnoj djelatnosti.

Knjižnični odbor (2022. - 2025.)

Članovi Odbora: akademik *Marko Pećina* (predsjednik Odbora), akademik Branko Despot, akademik Svetozar Musić, akademik Nikola Ljubešić, akademkinja Anica Nazor, akademkinja Dubravka Oraić Tolić, akademik Radoslav Tomić, članica suradnica Hana Breko Kustura, akademik Bojan Jerbić, gospođa Sara-Sanela Butorac, tajnik HAZU i upraviteljica Knjižnice *Tamara Runjak*.

Odbor planira održati dvije sjednice.

Trenutno je u Knjižnici stalno zaposleno 13 knjižničarskih djelatnika, i to: upraviteljica Tamara Runjak (knjižničarska savjetnica); 2 knjižničarske savjetnice: Kristina Polak Bobić i Dina Mašina Delija; 2 više knjižničarke Nataša Daničić i dr. sc. Zrinka Vitković; 5 diplomiranih knjižničara: Hana Burek, Damir Horvat, Tomislav Kukulja, Jelena Prekratić i Anja Tkalec; 1 sistemski knjižničar Marko Tot i 2 pomoćna knjižničara Goran Matić i Željko Ovčariček. Zatražena je ponovna popuna dva sistematizirana upražnjena radna mjesta: diplomirani knjižničar na radnom mjestu voditelja Zbirke starih i rijetkih knjiga i pomoćni knjižničar te se očekuje da će u 2024. ponovo raditi 15 knjižničarskih djelatnika kako bi se svi stručni poslovi mogli uredno obavljati.

U 2024. godini Knjižnica će ponovo biti otvorena za vanjske korisnike od ponedjeljka do petka od 9 do 15 sati. Planirane aktivnosti za 2024. izrađuju se s obzirom na posebne uvjete znatno smanjenog prostora Knjižnice unutar zgrade Knjižnice. Zbog postpotresne obnove 7 Akademijinih zgrada velik dio zaposlenika preseljen je privremeno u zgradu Knjižnice te je Knjižnici za smještaj svih 13 djelatnika dodijeljena svega jedna prostorija od 130 m² pregrađena policama s knjigama na dva dijela kako bi se u jednom dijelu prostorije osigurao prostor za info-pult i 4 korisnička mjesta.

U 2024. godini planira se pripremiti i izraditi niz dokumenata vezanih uz rad Knjižnice i Digitalne zbirke u skladu s važećim Zakonom o knjižnicama i knjižničnoj djelatnosti i Pravilnicima koji iz njega proizlaze: tako se planiraju izraditi dopune i izmjene Pravilnika o radu Knjižnice HAZU, prijedlog Pravilnika o do-

naciji, napisati Smjernice za izgradnju i upravljanje knjižničnim fondom, Smjernice za izgradnju i zaštitu Zbirke starih i rijetkih knjiga Knjižnice HAZU, Plan razvoja Digitalne zbirke i Pravilnik o radu Digitalne zbirke HAZU (potrebno je definirati viziju, misiju, zadaće itd.).

Digitalna zbirka HAZU i skupni katalog Akademijinih knjižnica

Središnja Knjižnica zadužena za stručni nadzor svih ostalih Akademijinih specijalnih knjižnica nastavit će i dalje obavljati glavnu redakturu svih zapisa u skupnom katalogu i pružati stručnu i savjetodavnu pomoć ostalim knjižnicama u sustavu. Trenutno se u skupnom katalogu nalaze katalozi 9 Akademijinih knjižnica: Jadranskog zavoda, Strossmayerove galerije starih majstora, Odsjeka za povijesne znanosti, Odsjeka za povijest hrvatske glazbe, Odsjeka za povijest hrvatskog kazališta, Zavoda za paleontologiju i geologiju kvartara, Zavoda za povijesne znanosti HAZU u Zadru, Zavoda za znanstveni rad u Varaždinu i od prošle godine Knjižnica Zavoda za povijesne i društvene znanosti u Rijeci. U skladu s mogućnostima i zahtjevima, nastojat će se započeti posao sređivanja i obrade građe i u ostalim Akademijinim jedinicama u Zagrebu i u drugim gradovima gdje su smještene znanstvenoistraživačke jedinice koje imaju knjižne zbirke, a nemaju stručno knjižnično osoblje. Radi se o 22 jedinice s najmanje oko 160.000 do 200.000 svezaka neobrađenih knjiga i časopisa. Očekuje se da će ovaj posao obrade građe trajati više godina. Očekuje se realizacija preliminarnih dogovora s matičnom knjižnicom u Splitu oko priključivanja Zbirke Baltazara Bogišića u Cavtatu u Digitalnu zbirku HAZU. U tu svrhu planira se posjet dviju knjižničarki Akademijinom Zavodu u Dubrovniku i Cavtatu radi edukacije rada u zajedničkom knjižnično-informacijskom sustavu INDIGO.

Knjižnica će nastaviti raditi na sređivanju zapisa iz migriranog kataloga središnje Knjižnice, radit će se i dalje na deduplikaciji bibliografskih i normativnih zapisa knjižničnih kataloga importiranih u novi program INDIGO te njihovom semantičkom obogaćivanju.

Knjižnica će koordinirati radom digitalnog repozitorija DiZbi.HAZU i svih Akademijinih jedinica uključenih u njega. Planirano je održati barem 4 sastanka DiZbi tima i ponovo uvesti redovite mjesečne edukacijske radionice o korištenju programa INDIGO i korisničkog sučelja DiZbi.HAZU za suradnike i korisnike, ukoliko će za to postojati prostorni uvjeti.

Od 2023. godine Knjižnica je administrator Akademijinog repozitorija u sustavu Dabar te će i dalje po potrebi nastaviti administrirati sustav.

Popisi Akademijinih izdanja

Nastavit će se prikupljanje i analitička obrada Akademijinih izdanja koja će se objavljivati tijekom 2024. godine. Kompletna obrada fizičkog i digitalnog oblika novih Akademijinih izdanja obavljat će se u programu INDIGO, a objava na in-

ternetu u digitalom repozitoriju DiZbi sukladno autorskopravnom statusu novih izdanja. Koncem godine će se izraditi popis novih Akademijinih izdanja objavljenih u 2024. godini, koji će biti tiskan naredne godine kao prilog u Ljetopisu. Cijeli popis izdanja će biti dostupan putem repozitorija DiZbi.HAZU gdje će korisnici moći pretraživati, pregledavati i preuzimati digitalne inačice kao i na webu knjižnice u rubrici Online prinove. Planira se dodijeliti DOI oznake za oko 425 novih Akademijinih znanstvenih članaka i priloga u zbornicima. Radit će se kontinuirano na sređivanju i unosu metapodataka starijih digitaliziranih izdanja kao i na daljnjoj digitalizaciji prema planu.

Planira se dovršiti revizija svih primjeraka Akademijinih izdanja (arhivski, čitaonički, posudbeni i rezervni primjerak) započeta u 2022. godini. Odlukom Uprave više se neće prikupljati 4. rezervni primjerak zbog nedostatka prostora i činjenice da Knjižnica dobiva i elektroničku inačicu svakog izdanja (pdf). Postojeći stariji rezervni primjerci će se koristiti za razrezivanje prilikom digitalizacije. Izradit će se tablica za otpis, jer se zbog sustavne digitalizacije smanjila potreba čuvanja više knjiga istog naslova. Izradit će se i tablica prijedloga za digitalizaciju Akademijinih izdanja koja će se digitalizirati u sklopu e-Kulture u 2024. godini.

Izgradnja knjižničkog fonda i razmjena publikacija

Očekuje se da će se fond knjiga i časopisa i nadalje popunjavati uglavnom razmjenom i darovima. Za kupnju novih knjiga je predviđen budžet od 700,00 eura koji će se potrošiti na kupnju dva do tri sveska enciklopedije u pretplati Allgemeines Künstlerlexikon, te sveska Vjesnika bibliotekara. Posebna pažnja posvetit će se prikupljanju radova akademika, uglavnom iz darovanih izvora i razmjenom. Dio prinova će sačinjavati darovane knjige koje Knjižnica dobiva od Uprave Akademije te znanstvenika iz Hrvatske i inozemstva.

Razmjena Akademijinih periodičkih izdanja odvijat će se sa stranim institucijama u skladu s odobrenim sredstvima za poštarinu i u e-okruženju, a na osnovi pohranjenih primjeraka u repozitoriju DiZbi.HAZU. Monografske publikacije neće se razmjenjivati sa stranim institucijama zbog visoke cijene poštarine. U Hrvatskoj će se Akademijina izdanja i dalje slati poštom.

Obrada knjižničkog fonda

Svakodnevno će se raditi na katalogizaciji i klasifikaciji knjiga i časopisa koji pristižu putem darova i razmjene. Svi katalogizatori radit će na ujednačavanju bibliografskih i normativnih zapisa prema UNIMARC standardu te na deduplikaciji zapisa koji su migrirani iz starog programa. Jedan katalogizator redovito će obrađivati sve novonabavljene knjige. Po završetku revizije radit će se na dovršetku retrospektivne konverzije kartičnoga kataloga tj. prijenosu kartičnog kataloga u računalnu bazu podataka.

Trezor

S obzirom na to da je voditeljica Zbirke starih i rijetkih knjiga preuzela upravljanje Knjižnicom, nije bilo moguće nastaviti planiranu reviziju u 2023., kao i sve ostale aktivnosti vezane uz trezor. Tek nakon završetka revizije općeg fonda početkom 2024., odabrani knjižničari nastavit će rad na reviziji trezorske građe započete u rujnu 2022. godine. Revizija će obuhvaćati evidentiranje i kontrolu primjeraka u trezoru in situ te dodavanje barkodova u bazi, printanje listića sa signaturom i barkodom na beskiselinske kartončiće i ulaganje u knjigu. Osim toga, građa koja je u lošem fizičkom stanju spremat će se u kutije od beskiselinske ljepenke te na taj način preventivno zaštititi. U tijeku revizije će se kreirati lista knjiga koje datiraju iz 19. stoljeća i koje su prilikom selidbe u novu zgradu preseljene iz općeg spremišta u trezor, a po Zakonu o knjižnicama i knjižničnoj djelatnosti spadaju u kulturno dobro. Ukoliko se u 2024. zaposli 1 knjižničar, radit će na registraciji Zbirke knjiga 19. st. kao kulturnog dobra pri Ministarstvu kulture i medija RH i nastaviti će daljnji rad na retrospektivnoj konverziji oko 1000 kataložnih listića koje još treba unijeti u bazu.

U 2024. g. planirani su konzervatorsko-restauratorski radovi na dvije knjige za koje su zatražena sredstva Ministarstva kulture i medija RH putem natječaja u 2023.: 1. Bartola Kašića Način od meditationi i molitve, Rim, 1613. (R-780); 2. Ivana Muliha Zakon bratintva, Zagreb, 1746. (R-770).

Osim konzervatorskih radova, prijavljen je i program sanacije i fumigacije 18 knjiga na kojima su uočene plijesni i gljivice prilikom revizije te su izdvojene iz fonda.

Sve radove na knjigama izvodit će restaurator gospodin Mario Kauzlarić, MK knjigovežnica iz Zagreba.

Digitalizacija i ostali projekti

U sklopu nacionalnog projekta „eKultura - Digitalizacija kulturne baštine“ Ministarstva kulture i medija RH planira se daljnja digitalizacija Akademijinih izdanja. Prijavljen je program „Završetak digitalizacije nakladničkog niza Djela JAZU“ u okviru kojeg se planira digitalizirati još preostale 43 monografske publikacije iz toga niza. Digitalizirana građa obradit će se i objaviti na portalu DiZ-bi.HAZU i na portalu eKultura. Na natječaj Ministarstva kulture i medija RH prijavljeni su još i programi: "Nadogradnja knjižnično-informacijskog sustava u skladu s nacionalnim KAM Pravilnikom" i "Opremanje kulturne infrastrukture" te je planirana njihova provedba tijekom 2024. ukoliko sredstva budu dodijeljena.

Planira se nadograditi postojeći knjižnično-informacijski sustav INDIGO s modulima potrebnim za agregiranje podataka u e-Kulturu i Europeanu. Implementirat će se automatsko dodjeljivanje URN:NBN-a (Uniform Resource Name : National Bibliography Number), jedinstvenog nacionalnog identifikatora koji osigurava jedinstveno i trajno identificiranje digitalne (izvorno digitalne i digitalizirane)

rane) građe u Digitalnoj zbirci HAZU i pomoću kojeg će se svaki digitalni objekt s pripadajućim metapodacima vrlo lako moći agregirati u nacionalni sustav e-Kulture i u Europeanu. Ukoliko sredstva budu dodijeljena, redizajnirat će se korisničko sučelje portala DiZbi.HAZU.

Tijekom 2024. redovito će se pratiti objave javnih poziva i natječaja za financiranje programa u kulturi Ministarstva kulture i medija RH i Gradskog ureda za kulturu Grada Zagreba na koje će Knjižnica aplicirati svojim programima izložaba, digitalizacije, zaštitnih konzervatorsko-restauratorskih radova na kulturnom dobru, informatizacije i opremanja te daljnjeg razvoja repozitorija DiZbi.HAZU.

Revizija i otpis knjižnične građe

Do početka 2024. planira se završiti revizija čitavog fonda. U prvom kvartalu 2024. godine radit će se na provođenju otpisa građe koja je izlučena prilikom revizije, što podrazumijeva otpis fizičkih primjeraka i otpis kroz bazu podataka. Izradit će se liste građe za otpis i ponuditi NSK. Nakon otpisa pristupit će se rekatalogizaciji manjeg dijela fonda koji još nije računalno obrađen.

Pohrana i zaštita fonda

Redovito će se kontrolirati mikroklimatski uvjeti u spremišnim prostorima u podrumu, obavljat će se svakodnevni nadzor i zaštita nad knjižničnom građom, voditi evidencija temperature i vlage i poduzimati potrebne mjere za otklanjanje uočenih nepravilnosti. S Odjelom za zaštitu i održavanje imovine dogovoreno je redovito otprašivanje knjiga u spremišnim prostorima Knjižnice te se očekuje da će se taj posao redovito obavljati. Knjige će otprašivati dvije spremačice uz nadzor pomoćnog knjižničara.

Izložbe i promocija Knjižnice

Planira se raditi na promidžbi virtualne izložbe "155 godina djelovanja Knjižnice Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti u Zagrebu (1867. - 2022.)" koja će biti postavljena u repozitorij DiZbi.HAZU i na taj način trajno dostupna svim zainteresiranima.

Knjižničarke Nataša Daničić i Jelena Prekrtić će dovršiti virtualnu izložbu "Rane studentice prirodoslovlja i matematike na Sveučilištu u Zagrebu" u suradnji s dr. sc. Tihanom Luetić (Odsjek za povijesne znanosti HAZU) i izv. prof. dr. sc. Tihomirom Vukeljom (Fizički odsjek PMF-a) u sklopu projekta Baština na mreži: znanstvenici predstavljaju kulturnu baštinu Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu. Virtualna izložba će biti postavljena na portal Digitalne zbirke NSK.

Tijekom 2024. djelatnici Knjižnice će prirediti dvije prigodne izložbe u pre-Planovi rada Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti za 2024..

dvorju Knjižnice, a u izložbenoj vitrini za staru knjigu stajat će bibliofilsko faksimilno izdanje Gutenbergove Biblije. I dalje će se priređivati izbor najnovijih pri-
nova na stalcima u predvorju Knjižnice. Knjižnica će prirediti online verziju iz-
ložbe s Akademijinim izdanjima iz 2023. g.

Nastavit će se promovirati rad Knjižnice na svim razinama:

- Stručni skupovi, webinar, radionice, konferencije gdje će knjižničari prisustvovati i/ili izlagati. Prisustvovat će se uglavnom domaćim i to prvenstveno zagrebačkim stručnim i znanstvenim skupovima i seminarima iz knjižničarstva.

- Web Knjižnice – redovito će se nadopunjavati novim sadržajima i uslugama za korisnike

- Društvene mreže (Facebook, Instagram) - redovito će se objavljivati novosti, promovirati fond Knjižnice i ostale aktivnosti i usluge

- Podstranica Knjižnice na web stranicama Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti će se redovito ažurirati.

U 2024. g. knjižničari će aktivno sudjelovati u radu Hrvatskoga knjižničarskog društva, Zagrebačkog knjižničarskog društva te će se pratiti rad Udruženja europskih znanstvenih knjižnica - LIBER čiji je Knjižnica član.

Knjižnica se planira uključiti u obilježavanje Svjetskog dana knjige i autorskog prava 23. travnja, međunarodne manifestacije Dani europske baštine koja se odvija tijekom rujna i listopada, Dana hrvatskih knjižnica 11. studenoga i manifestacije Mjesec hrvatske knjige, te virtualnim sadržajima prezentirati kulturnu baštinu Knjižnice.

Suradnja s drugim institucijama

Knjižnica će nastaviti suradnju s nacionalnim i međunarodnim institucijama na projektima. U 2024. g. će se nastaviti suradnja na projektu tematskog portala Znameniti.hr i Hrvatskog nacionalnog konzorcija istraživačke infrastrukture CLARIN ERIC-a.

DRUGA TIJELA

ZAKLADA HAZU

Predsjednik Upravnog odbora Zaklade HAZU je akademik *Zvonko Kusić*, a upraviteljica *Sara-Sanela Butorac*, dipl. iur., tajnica HAZU.

Zaklada Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti u 2024. godini radit će na poticanju znanstvenoistraživačkog i umjetničkog rada u Republici Hrvatskoj i ostalih aktivnosti, u skladu sa ciljevima iz Statuta Zaklade.

Krajem 2023. godine, Upravni odbor Zaklade raspisat će 26. Javni natječaj za dodjelu sredstava Zaklade Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti.

U lipnju 2024., na sastanku Upravnog odbora Zaklade, utvrdit će se dobitnici planiranih sredstava, a prijenos odobrenih sredstava primateljima vršit će se tijekom mjeseca rujna/listopada 2024.

Tekući prihodi za 2024. će biti nešto povoljniji u odnosu na prethodne godine obzirom da se je stanje na tržištu kapitala promijenilo te je Zaklada krajem 2023. godine poduzela potrebne aktivnosti za povećanje prihoda. Zakladne aktivnosti tijekom 2024. godine trebale bi ostati na istoj razini kako je to bilo u 2023.

Visina sredstava za dodjelu financijske potpore za zakladne programe u 2024. godini ostat će na istoj razini kao i 2023..

U sklopu općeg raspisa natječaja Zaklade, a u skladu s odredbama pojedinih darovnih ugovora, uz opći raspis objavljuju se dva Natječaja iz posebnih fondova. Natječaj iz fonda Dragutina Tadijanovića, iz kojeg će se u 2024. godini dodijeliti po sedamnaesti put ***Pjesnička nagrada Dragutina Tadijanovića***, uz dvije studentske stipendije za studente književnosti iz Brodsko-posavske i Ličko-senjske županije. Po deveti put, dodijelit će se i ***Književna nagrada Stipana Bilića-Prcića***, kao i dvije potpore iz istog fonda ponajboljim učenicima gimnazije u Imotskom.

Vezano uz dvije nekretnine u vlasništvu Zaklade Hrvatske akademije, kuće je potrebno obnoviti obzirom da su u lošem stanju, a sve kako bi se pripremile za raspisivanje natječaja za davanje u najam/zakup. U tijeku je izrada projektne dokumentacije za adaptaciju nekretnina.

Time će se omogućiti izvršavanje obveza iz sklopljenih ugovora o darovanju, s pok. gospodinom Stipanom Bilićem-Prcićem te dr. Fedorom i dr. Margaritom Verbić.

RADNA SKUPINA ZA OBNOVU ZGRADA HAZU

Uvod – osvrt na aktivnosti u 2023.

U okviru obnove nekretnina i pokretnina Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti u Zagrebu, stradali su u potresu 22. ožujka i 29. prosinca 2020., provodilo se 15 projekata sufinanciranih iz Fonda solidarnosti Europske unije (FSEU) – osam projekata za obnovu zgrada i sedam projekata zaštite muzejske građe. U međuvremenu je 7 projekata vezanih uz pokretnine završeno u 2023. godini. Radi se o provedenim mjerama zaštite muzejske građe Strossmayerove galerije starih majstora u Palači HAZU, Kabineta grafike HAZU u Palači Vranyczany – Dobri-nović, Gliptoteke HAZU i Hrvatskog muzeja medicine i farmacije HAZU u Gundulićevoj 24, te mjere zaštite umjetničkog inventara Palače HAZU, zbirke inkunabula u Knjižnici HAZU i muzejsko – kazališne zbirke Odsjeka za povijest hrvatskog kazališta u Palači Drašković.

Završena je i konstrukcijska obnova zgrade Knjižnice HAZU. Do kraja 2023. godine završit će i radovi konstrukcijske obnove na zgradi Palače Prister te zgradi u Gundulićevoj 24. Za ostale zgrade završetak konstrukcijske obnove nastavit će se financirati iz sredstava državnog proračuna u 2024. godini.

Planirane aktivnosti u 2024.

U 2024. godini nastavlja se konstrukcijska te cjelovita i energetska obnova pet Akademijinih zgrada u Zagrebu: Palača HAZU, Trg Nikole Zrinskog 11; sklop zgrada Gliptoteke HAZU, Medvedgradska 2; zgrada Vila Ehrlich – Marić (Hrvatski muzej arhitekture), I. G. Kovačića 37, Zagreb; Palača Vranyczany – Dobri-nović, Hebrangova 1-3, Trg J. J. Strossmayera 12; Palača Drašković (u kojoj se nalazi Ilirska ili Preporodna dvorana), Opatička 18. Cjelovita i energetska obnova nastavlja se za dvije Akademijine zgrade: Palača Priester, Trg J. J. Strossmayera 2 i dvorišna zgrada u Gundulićevoj 24/1.

Konstrukcijska obnova prethodno navedenih sedam Akademijinih zgrada financira se iz Fonda solidarnosti Europske unije (FSEU) te djelomično iz Državnog proračuna (Opći prihodi i primici). Cjelovita i energetska obnova financira se iz Mehanizma za oporavak i otpornost, u okviru investicije R1-I2 Obnova zgrada oštećenih u potresu s energetskom obnovom unutar Nacionalnog plana oporavka i otpornosti 2021.-2026. (NPOO).

Tijekom 2023. godine Radna skupina za obnovu zgrada Akademije bavila se provedbom pripremnih i koordinirajućih aktivnosti povezanih s obnovom zgrada Hrvatske akademije. Veći dio tih aktivnosti nastavlja se tijekom 2024. godine. Navodi se kratki pregled po zgradama po redoslijedu otvaranja gradilišta.

1. **Palača Prister.** Projektna dokumentacija je predana 14. veljače 2022., izradila ju je tvrtka ZP Core d.o.o. i Vidmar, glavni projektant: prof. dr. sc. Željko Peković. Gradilište je otvoreno 16. kolovoza 2022. godine. Izvođač radova je tvrtka TEH-Gradnja d.o.o. iz Zagreba. Rok izvođenja radova konstrukcijske obnove je 30. studeni 2023.

Projekt „Izrada projektne dokumentacije, provedba mjera zaštite te energetska i cjelovita obnova zgrade Palače Prister“ predan je 15. rujna 2023. U okviru projektne prijave za cjelovitu i energetska obnovu potražuje se 3.396.184,93 EUR s PDV-om.

U 2024. očekuje se izvedba radova energetske i cjelovite obnove.

2. **Zgrada u Gundulićevoj 24.** Projektna dokumentacija je predana 11. travnja 2022., izradila ju je tvrtka ZP Core d.o.o. i Vidmar, glavni projektant: prof. dr. sc. Željko Peković. Gradilište je otvoreno 5. listopada 2022. godine. Izvođač radova je tvrtka TA-GRAD d.o.o. iz Zagreba. Rok izvođenja radova konstrukcijske obnove je 30. listopada 2023.

Projekt „Izrada projektne dokumentacije, provedba mjera zaštite te energetska i cjelovita obnova zgrade u Gundulićevoj 24/1“ predan je 6. listopada 2023. U okviru projektne prijave za cjelovitu i energetska obnovu potražuje se 4.492.514,49 EUR s PDV-om.

U 2024. očekuje se izvedba radova energetske i cjelovite obnove.

3. **Gliptoteka HAZU.** Projektna dokumentacija je predana 2. svibnja 2022., izradila ju je tvrtka: Proarh mateković d.o.o., glavni projektant: Davor Mateković, dipl. ing. arh. Gradilište je otvoreno 9. studenoga 2022. godine. Izvođač radova je tvrtka MDK Građevinar d.o.o. iz Zagreba. Rok izvođenja radova konstrukcijske obnove je 1. travanj 2024.

Projekt „Izrada projektne dokumentacije, provedba mjera zaštite te energetska i cjelovita obnova kompleksa zgrada Gliptoteke Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti“ predan je 25. rujna 2023. U okviru projektne prijave za cjelovitu i energetska obnovu potražuje se 18.079.699,61 EUR s PDV-om.

U 2024. očekuje se dovršetak radova konstrukcijske obnove i izvedba radova energetske i cjelovite obnove.

4. **Vila Ehrlich-Marić.** Projektna dokumentacija je predana 2. ožujka 2022., izradila ju je zajednica ponuditelja Interkonzalting d.o.o. i Škoro d.o.o, glavna projektantica: Kristina Vujica, dipl. ing. arh. Gradilište je otvoreno 28. studenog

2022. godine. Izvođač radova je tvrtka Reliance d.o.o. iz Splita. Rok izvođenja radova konstrukcijske obnove je 16. studeni 2023.

Projekt „Izrada projektne dokumentacije, provedba mjera zaštite te energetska i cjelovita obnova zgrade Vile Ehrlich-Marić“ predan je 12. rujna 2023 U okviru projektne prijave za cjelovitu i energetska obnovu potražuje se 4.648.009,04 EUR s PDV-om.

U 2024. očekuje se dovršetak radova konstrukcijske obnove i izvedba radova energetske i cjelovite obnove.

5. **Palača HAZU.** Projektna dokumentacija predana je 12. svibnja 2022., izradila ju je tvrtka: Institut građevinarstva Hrvatske (IGH), glavna projektantica: Jasminka Kečanović Šimac, dipl. ing. arh. Gradilište je otvoreno 12. prosinca 2022. godine. Izvođač radova je tvrtka Mešić.com iz Zagreba. Rok izvođenja radova konstrukcijske obnove je 23. ožujak 2024.

Projekt „Izrada projektne dokumentacije, provedba mjera zaštite te energetska i cjelovita obnova zgrade Palače Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti“ predan je 6. rujna 2023. U okviru projektne prijave za cjelovitu i energetska obnovu potražuje se 12.660.044,61 EUR s PDV-om.

U 2024. očekuje se dovršetak radova konstrukcijske obnove i izvedba radova energetske i cjelovite obnove.

6. **Palača Vranyczany-Dobrinović.** Projektna dokumentacija je predana 19. srpnja 2022., izradila ju je zajednica ponuditelja Interkonzalting d.o.o. i Škoro d.o.o., glavna projektantica: Kristina Vujica, dipl. ing. arh. Gradilište je otvoreno 20. veljače 2023. Izvođač radova je tvrtka FABER Elektromekanik Otomasyon LTD iz Turske. Rok izvođenja radova konstrukcijske obnove je 20. prosinca 2023.

Projekt „Izrada projektne dokumentacije, provedba mjera zaštite te energetska i cjelovita obnova zgrade Palače Vranyczany-Dobrinović“ predan je 6. listopada 2023. U okviru projektne prijave za cjelovitu i energetska obnovu potražuje se 13.313.146,36 EUR s PDV-om.

U 2024. očekuje se dovršetak radova konstrukcijske obnove i izvedba radova energetske i cjelovite obnove.

7. **Palača Drašković.** Projektna dokumentacija je predana 9. svibnja 2022., izradila ju je zajednica ponuditelja Ing4studio d.o.o. i Toding d.o.o., glavna projektantica: Ana Alar, dipl. ing. arh. Gradilište je otvoreno početkom studenoga 2023. Izvođač radova je tvrtka Reliance d.o.o. Planirani rok izvođenja radova konstrukcijske obnove je tri mjeseca.

Projekt „Izrada projektne dokumentacije, provedba mjera zaštite te energetska i cjelovita obnova zgrade Palače Drašković“ predan je 23. listopada 2023. U okviru projektne prijave za cjelovitu i energetska obnovu potražuje se 11.458.123,49 EUR s PDV-om.

U 2024. očekuje se dovršetak radova konstrukcijske obnove i izvedba radova energetske i cjelovite obnove.

Radna skupina za obnovu zgrada HAZU imat će u 2024. godini sljedeće glavne zadaće:

1) Praćenje izvedbe radova obnove što uključuje:

- organizaciju i održavanje redovitih tjednih koordinacijskih sastanaka za sve dionike u gradnji (izvođače, nadzorne inženjere, koordinate zaštitu na radu),

- provjere obračunskih faktura, izvještaje nadzornih inženjera i ostalu dokumentaciju koja je predmet odobrenja od strane Investitora,

- obavljanje svih radnji koje je investitor dužan obavljati tijekom izvedbe radova prema javno-pravnim tijelima što uključuje redovito izvještavanje prema nadležnim tijelima te redovitu komunikaciju s ostalim dionicima u toku provedbe projekta,

2) Podnošenje Zahtjeva za nadoknadom sredstava (ZNS) za svaki učinjeni trošak po obavljenoj nabavi i za svaku isporučenu privremenu situaciju za radove, kao i okončanu nakon obavljenih radova;

3) Svi ostali poslovi koji nastanu uslijed provedbe projekata, a odnose se na obnovu Akademijinih zgrada.

ODBOR ZA MEĐUNARODNU SURADNJU

Tijekom 2024. godine Odbor za međunarodnu suradnju djelovat će u sastavu: akademik *Mladen Žinić*, predsjednik Odbora, akademik *Dario Vretenar*, glavni tajnik Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti, akademik *Davorin Rudolf*, akademik *Vlatko Silobrčić*, akademik *Slobodan Vukičević*, akademik *Mislav Ježić*, akademik *Mladen Machiedo*, akademik *Radoslav Tomić*, i prof. dr. sc. *Vjera Katalinić* te akademik *Sven Lončarić* kao novi član Odbora iz Razreda za tehničke znanosti.

Članovi Odbora za međunarodnu suradnju, kao i drugi članovi Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti, u 2024. godini nastavit će raditi na razvoju i unaprjeđenju međunarodne suradnje te poticati sudjelovanje u međunarodnim organizacijama i odborima.

Akademik *Mirko Orlić* je od 2022. godine predstavnik Hrvatske akademije

znanosti i umjetnosti u radu Savjetodavnog vijeća europskih akademija znanosti (European Academies Science Advisory Council – EASAC). Iste godine postao je i potpredsjednika EASAC-a. Akademik Nenad Cambi nastavit će rad u svojstvu predstavnika Hrvatske akademije u Međunarodnoj uniji akademija (International Union of Academies – IUA). Akademik Dario Vretenar će i u 2024. godini nastaviti rad u Odboru kao član predsjedništva i glavni tajnik Hrvatske akademije.

Nastavit će se i sudjelovanje u dodatnim aktivnostima programa CHANSE (Collaboration of Humanities and Social Sciences in Europe) te postoji mogućnost organizacije sastanka u Hrvatskoj. U tom smislu Hrvatska akademija znanosti i umjetnosti nastaviti će surađivati s Hrvatskom zakladom za znanost.

Od ostalih međunarodnih organizacija, planira se i nadalje sudjelovanje Akademije u radu organizacije All-European Academies (ALLEA) te Međunarodnoj uniji akademija (UAI) u obimu ovisnom o raspoloživim financijskim sredstvima.

U okviru međunarodne suradnje Hrvatske akademije u 2024. g. razmatrat će se eventualna prijava na europske fondove daljnje obnove Arboretuma HAZU u Trstenom.

U okviru obnove nekretnina i pokretnina Hrvatske akademije stradalih u potresu 22. ožujka i 29. prosinca 2020. unutar djelatnosti međunarodne suradnje i EU programa i projekata administrativno se provodi 7 projekata (Palača HAZU, Palača Prister, Palača Vranyczany-Dobrinović, palača Drašković, Vila Ehrlich-Marić, Gliptoteka, zgrada u Gundulićevoj 24/1) sufinanciranih iz Fonda solidarnosti Europske unije (FSEU) i Mehanizma za oporavak i otpornost, u okviru investicije R1-I2 Obnova zgrada oštećenih u potresu s energetsom obnovom unutar Nacionalnog plana oporavka i otpornosti 2021.-2026. (NPOO).

U 2024. godini Odbor za međunarodnu suradnju planira nastaviti dosadašnju uspješnu suradnju s ustanovama i udrugama u Republici Hrvatskoj, među kojima su Ministarstvo znanosti i obrazovanja, Nacionalno vijeće za znanost, visoko obrazovanje i tehnološki razvoj, sveučilišta u Republici Hrvatskoj kao i Hrvatska zaklada za znanost. Realizacija planiranih aktivnosti Akademije u 2024. godini u području međunarodne suradnje kao i daljnji rad na razvoju bilateralne suradnje s drugim nacionalnim akademijama i institucijama ovisit će o dostupnosti potrebnih financijskih sredstava.

POVJERENSTVO ZA DEFINIRANJE I PROMICANJE ZNANOSTI OD NACIONALNOG ZNAČAJA

Plan rada za 2024. godinu

1. Na sastancima Povjerenstva Odbora i međusobnim konzultacijama članova putem elektronske pošte nastaviti će se usuglašavanje stavova o problemima znanstvenih domena od posebnog nacionalnog interesa.

2. Predložiti će se Predsjedništvu HAZU rasprava po razredima HAZU o znanstvenim domenama od posebnog nacionalnog značaja: definiranje domena, kriterijima vrsnoće, publiciranju, financiranju.

3. Na osnovu rasprava izraditi će se prijedlog dokumenta o znanstvenim domenama od posebnog nacionalnog značaja.

4. Potaknut će se redefiniranje strategije znanstvenog rada u RH, s posebnim uvažavanjem domena od nacionalnog značaja u skladu s europskim znanstvenim smjernicama.

Predsjednik Povjerenstva ja akademik Stjepan Gamulin.

EDICIJA "HRVATSKA I EUROPA "

Kao što je izneseno na sjednici Predsjedništva HAZU prijelom izdanje edicije "Hrvatska i Europa" u dva sveska poslan je pregled i doradu tekstova i grafičko oblikovanje.

SADRŽAJ

UVOD

Akademik Velimir Neidhardt, predsjednik HAZU.....	3
---	---

RAZREDI.....	7
--------------	---

Razred za društvene znanosti.....	7
-----------------------------------	---

Kabinet za pravne, političke i sociološke znanosti "Juraj Križanić".....	7
---	---

Razred za matematičke, fizičke i kemijske znanosti.....	8
---	---

Odbor za kemiju.....	9
----------------------	---

Odbor za matematiku.....	9
--------------------------	---

Odbor za biološku fiziku i bioinformatiku.....	10
--	----

Odbor za fiziku.....	11
----------------------	----

Razred za prirodne znanosti.....	12
----------------------------------	----

Odbor za primijenjenu genomiku.....	12
-------------------------------------	----

Hrvatsko povjerenstvo za geodeziju i geofiziku.....	13
---	----

Nacionalni odbor INQUA.....	14
-----------------------------	----

Razred za medicinske znanosti.....	15
------------------------------------	----

Odbor za tumore.....	16
----------------------	----

Odbor za animalnu i komparativnu patologiju.....	17
--	----

Razred za filološke znanosti.....	18
-----------------------------------	----

Odbor za dijalektologiju.....	18
-------------------------------	----

Odbor za etimologiju.....	19
---------------------------	----

Odbor za hrvatski latinitet.....	19
----------------------------------	----

Odbor za leksikografiju.....	19
------------------------------	----

Odbor za onomastiku.....	20
--------------------------	----

Odbor za orijentalistiku.....	20
-------------------------------	----

Odbor za normu hrvatskoga standardnog jezika.....	20
---	----

Razred za književnost.....	21
----------------------------	----

Razred za likovne umjetnosti.....	21
-----------------------------------	----

Razred za glazbenu umjetnost i muzikologiju.....	26
--	----

Razred za tehničke znanosti.....	27
----------------------------------	----

ZNANSTVENOISTRAŽIVAČKE JEDINICE.....	29
Antropološki centar.....	29
Centar za znanstveni rad – Vinkovci.....	32
Jadranski zavod.....	36
Zavod za biomedicinske znanosti – Rijeka.....	44
Zavod za imunologiju i genetiku tumora.....	45
Zavod za istraživanje korozije i desalinaciju – Dubrovnik.....	47
Zavod za lingvistička istraživanja.....	49
Zavod za ornitologiju.....	53
Zavod za paleontologiju i geologiju kvartara.....	56
Zavod za povijesne i društvene znanosti – Rijeka s područnom jedinicom u Puli.....	59
Zavod za povijesne i društvene znanosti.....	64
Odsjek za povijesne znanosti.....	64
Odsjek za arheologiju.....	71
Odsjek za etnologiju.....	73
Odsjek za ekonomska istraživanja.....	75
Zavod za povijesne znanosti – Dubrovnik.....	77
Muzej i zbirka Balda Bogišića u Cavtatu.....	77
Zavod za povijesne znanosti – Zadar.....	81
Zavod za povijest i filozofiju znanosti.....	86
Odsjek za povijest medicinskih znanosti.....	86
Odsjek za povijest prirodnih i matematičkih znanosti.....	88
Odsjek za filozofiju znanosti.....	88
Zavod za povijest hrvatske književnosti, kazališta i glazbe.....	89
Odsjek za povijest hrvatske književnosti.....	89
Odsjek za povijest hrvatskoga kazališta.....	95
Odsjek za povijest hrvatske glazbe.....	98
Zavod za znanstveni i umjetnički rad – Đakovo.....	104
Zavod za znanstveni i umjetnički rad – Osijek.....	105
Zavod za znanstveni i umjetnički rad – Požega.....	107
Zavod za znanstveni i umjetnički rad – Split.....	110
Zavod za znanstveni rad – Varaždin.....	112
Zavod za znanstvenoistraživački i umjetnički rad – Bjelovar.....	118
Zavod za znanstvenoistraživački i umjetnički rad – Križevci.....	121
Zavod za znanstvenoistraživački i umjetnički rad – Velika Gorica.....	123

Zavod za znanstvenoistraživački i umjetnički rad – Vukovar.....	129
MUZEJSKO-GALERIJSKE JEDINICE.....	131
Strossmayerova galerija starih majstora.....	132
Kabinet grafike.....	136
Gliptoteka.....	139
Hrvatski muzej arhitekture.....	144
Kabinet za arhitekturu i urbanizam.....	147
Arhiv za likovne umjetnosti.....	147
Hrvatski muzej medicine i farmacije.....	149
JEDINICE U SASTAVU STRUČNIH SLUŽBI.....	153
Arboretum Trsteno.....	153
Arhiv Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti.....	156
Knjižnica Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti.....	159
DRUGA TIJELA	165
Zaklada HAZU.....	165
Radna skupina za obnovu zgrada HAZU.....	166
Odbor za međunarodnu suradnju.....	169
Povjerenstvo za definiranje i promicanje znanosti od nacionalnog značaja.....	171
Edicija "Hrvatska i Europa".....	171